(şecere-i terakime)

TÜRKLERİN SOY KÜTÜĞÜ

Ebülgazi Bahadır Han

Tercüman 1001 TEMEL ESER

Tercüman

1001 TEMEL ESER

33

Yazan :
Ebülgazi Bahadır Han

Hazırlayan :
Muharrem Ergin

TÜRKLERİN SOYKÜTÜĞÜ

Tercüman gazetesinde hazırlanan
bu eser Kervan Kitapçılık A. Ş.
ofset tesislerinde basılmıştır

1001 Temel Eser'i iftiharla sunuyoruz

Tarihimize mânâ, millî benliğimize güç katan kütüphaneler dolusu birbirinden seçme eserlere sahip bulunuyoruz. Edebiyat, tarih, sosyoloji, felsefe, folklor gibi millî ruhu geliştiren, ona yön veren konularda **"Gerçek eserler"** elimizin altındadır. Ne var ki, elimizin altındaki bu eserlerden çoğunlukla istifade edemeyiz. Çünkü devirler değişmelere yol açmış, dil değişmiş, yazı değişmiştir.

Gözden ve gönülden uzak kalmış unutulmaya yüz tutmuş -**Ama değerinden hiçbir şey kaybetmemiş, çoğunluğu daha da önem kazanmış**- binlerce cilt eser, bir süre daha el atılmazsa, tarihin derinliklerinde kaybolup gideceklerdir. Çünkü onları derleyip - toparlayacak ve günümüzün türkçesi ile baskıya hazırlayacak değerdeki kalemler, gün geçtikçe azalmaktadır.

Bin yıllık tarihimizin içinden süzülüp gelen ve bizi biz yapan, kültürümüzde "Köşetaşı" vazifesi gören bu eserleri, tozlu raflardan kurtarıp, nesillere ulaştırmayı plânladık.

Sevinçle karşılayıp, ümitle alkışladığımız **"1000 Temel Eser"** serisi, Millî Eğitim Bakanlığınca durdurulunca, bugüne kadar yayınlanan 66 esere yüzlerce ek yapmayı düşündük ve **"Tercüman 1001 Temel Eser"** dizisini yayınlamaya karar verdik. **"1000 Temel Eser"** serisini hazırlayan çok değerli bilginler heyetini, yeni üyelerle genişlettik. Ayrıca 200 ilim adamımızdan yardım vaadi aldık. Tercüman'ın yayın hayatındaki geniş imkânlarını 1001 Temel Eser için daha da güçlendirdik. Artık karşınıza gururla, cesaretle çıkmamız, eserlerimizi gözlere ve gönüllere sergilememiz zamanı gelmiş bulunuyor. Millî değer ve mânâda her kitap ve her yazar bu serimizde yerini bulacak, hiç bir art düşünce ile değerli değersiz, değersiz de değerli gibi ortaya konmayacaktır. Çünkü esas gaye bin yıllık tarihimizin temelini, mayasını gözler

önüne sermek, onları lâyık oldukları yere oturtmaktır.

Bu bakımdan 1001 Temel Eser'den maddî hiç bir kâr beklemiyoruz. Kârımız sadece gurur, iftihar, hizmet zevki olacaktır.

KEMAL ILICAK

Tercüman Gazetesi Sahibi

ÖN SÖZ

Ebülgazi Bahadır Han, tarihi hem yapan, hem yazan hükümdarlardan biridir. Çok hareketli, maceralı ve mücadeleli bir hayatı olmuş, fakat o şahsî merak ve kabiliyetiyle ve ele geçen fırsat ve imkânlarla bu çetin hayatı aynı zamanda ilim ve irfanla bezemesini de bilmiştir. Onun için eserlerinde kendisini kumandan, edebiyatçı ve tarihçi olarak takdim etmekte tamamiyle haklıdır.

Hanlıklar devri Orta Asyasının ve Türklüğünün kaderini teşkil eden çalkantıların ve yıpratıcı kısır çekişmelerin tabiî bir parçası ve neticesi olan hadiseli hayatı daha Ebülgazi'nin doğumu ile başlamış ve 1603' te ülkesine saldıran Rusların, babası tarafından mağlûp ve imha edilmesinden kırk gün sonra dünyaya gelmiştir. Zaten Ebülgazi ismi de kendisine bu gazânın zafer sevinciyle verilmiştir.

Cengiz soyundan gelen Ebülgazi'nin babası Hârezm Özbek hanlarından Arab Muhammed Han'dır. Annesi Mihr Bânû Hatun da babasının akrabası olup, her ikisi Hârezmdeki Özbek hanlarının ciddî ve Arab Muhammed Han'ın dördüncü göbekte atası olan Yâdgâr Han'da birleşirler.

Arab Muhammed Han'ın ilk payitahtı Ürgenç idi. Ebülgazi 16 yaşına kadar burada büyüdü. Sonra baba-

sı hanlığın merkezini Hîve'ye nakledince, Ebülgazi'yi de Kât vilâyeti valiliğine tayin etti. Fakat kısa bir müddet sonra, 1620'de İlbars ve Habeş adındaki kardeşleri kendi babaları Arab Muhammed Han'a isyan ettiler. Neticede Han öldürüldü, babasının tarafında çarpışmaya katılan Ebülgazi de yaralandı ve Buhara hanına iltica etti. Kardeşi Şerif Muhammed de Buhara'ya sığınmıştı. Diğer kardeşi İsfendiyar Sultan Nesa da Safevîlere sığındı.

Daha sonra, İsfendiyar Safevîlerin ve bilhassa bazı Türkmen kabilelerinin yardımı ve Ebülgazi'nin de desteği ile Hârezm'i ilk defa geri almağa teşebbüs etti ve ikincisinde muvaffak olarak, 1623'te İlbars ve Habeş'i öldürüp Hârezm hanı oldu. Ebülgazi ve Şerif Muhammed de memleketlerine dönmüş oldular. Ürgenç Ebülgazi'ye verildi.

Fakat çok geçmeden İsfendiyar ile Ebülgazi arasında ihtilâf çıktı. Hârezm'de Özbek ve Türkmen kabileleri yaşıyor ve bunlar arasında devamlı çatışmalar oluyordu. Bu mücadeleler, kendi taraftarları dolayısiyle, iki kardeşi de karşı karşıya getirdi ve Ebülgazi mağlûp olarak, bu sefer de Kazak hanına iltica etti (1626). Oradan Taşkent hanının yanına gidip iki sene kaldı. Arkasından yine Buhara hanının yanına gidip, bir ordu toplayarak, Hîve'yi ele geçirmeğe teşebbüs ettiyse de ağabeyisi İsfendiyar Han tarafından yakalanıp Safevî ülkesine sürgün gönderildi.

Safevîlerin yanında on sene kaldıktan sonra Ebülgazi geri dönerek Türkmen boylarının arasına girdi. Önce Teke ve sonra Mangışlak Türkmenlerinin arasın-

da bulundu. Bu sırada Kalmuk'lar Mangışlak'ı bastılar ve Ebülgazi de Kalmuk hanının yanına gitti.

1642'de Ebülgazi Kalmukların yanından geri dönerken İsfendiyar Han vefat etti. Ebülgazi önce Ürgenç'te idareyi ele aldı. Sonra bir iki yıl içinde bütün Hârezm'e hâkim olarak Hive hanı oldu. Yirmibir yıl hanlık yaparak 1663'te vefat etti. (Daha fazla bilgi için bk. Zeki Velidi Togan, İslâm Ansiklopedisi Ebülgazi Bahadır Han maddesi).

Ebülgazi'nin bu hareketli hayatından doğan tesadüfler onun Ürgenç'te çocukluk devresinde yaptığı kuvvetli ilim tahsilini büsbütün takviye etti. Etrafındaki Türk topluluklarını ve diğer kavimleri tetkik fırsatı bulduğu gibi, İran'da Türk tarihine ait Fars kaynaklarına, Kalmuklar arasında Moğolcaya ve Moğol kaynaklarına nüfuz etti. Ana dili Türkçeye ilâve olarak Arapça, Farsça ve Moğolcayı da elde etmişti. Bu ilmî hüviyetiyle gittiği her yerde, sürgünde bile itibar görüyordu.

Ebülgazi'nin denilebilir ki en çok Türkmenlerle münasebeti olmuş, en çok onlarla haşır neşir olmuştur. Bu münasebetin içinde zulüm de vardır, dostluk da. Hattâ Şecere-i Terakime'yi yaptığı Türkmen katliâmının günahına karşı bir sevap olsun diye ve Türkmenlerin isteği üzerine yazdığını eserinde kendisi söylemektedir. Ebülgazi Han Türkmenler arasındaki zengin, tarihî, destanî rivayetleri toplamış, böylece nev'i şahsına mahsus değerli bir Türk tarihçisi olmuştur.

Ebülgazi'nin iki mühim eseri vardır. Bunlardan biri Şecere-i Terakime, diğeri Şecere-i Türkî'dir. Şe-

cere-i Terakime'yi 1660'da yazmış, Şecere-i Türkî'yi ise tamamlayamadan 1663'de ölmüştür. Bu eser sonradan oğlu Enuşe Han tarafından tamamlanmıştır.

Şecere-i Türkî 15. asrın ikinci yarısından itibaren 1663'e kadar Hârezm'de hüküm süren kendi hanedanlarının, Yâdgâr sülâlesi Özbek Şıban hanlarının tarihini, Türkistan tarihini içine alır ve bu devrin esas kaynağı durumundadır. Bu eser çeşitli dillere tercüme edilmiş, bu arada biri Ahmet Vefik Paşa, diğeri Rıza Nur tarafından olmak üzere iki defa Türkiye Türkçesine de çevrilmiştir. Fakat bugün asıl metne dayanan ve eksiksiz, fazlasız yeni bir tercümeye ihtiyaç vardır.

Şecere-i Türkî'nin metin olarak bugün ilim âleminde kullanılan iki neşri mevcuttur. Bu iki neşrin edisiyon kritiğine dayanan transkripsiyonu, fakültedeki kürsü çalışmalarımız arasında asıl Çağatayca metin olarak tespit edilmiş ve işlenmiştir. Elimizin altında bulunan bu metnin Türkiye Türkçesine tercümesini de şimdi sunduğumuz bu Şecere-i Terakime'nin arkasından yayınlayacağız.

Bugün sunduğumuz bu kitap, Ebülgazi'nin ilk eseri olan Şecere-i Terakime'dir. Şecere-i Terakime Oğuznâme'nin Türkmen rivâyeti, daha doğrusu Çağataycasıdır. Oğuz destanı olan ve aslı ele geçmemiş bulunan Oğuznâme'nin bugün elimizde bazı ayrılmış parçaları ve bazı rivayetleri vardır. Bu rivayetlerin başlıcaları Reşidüddin'in Câmiü't-tevârîh'indeki Farsça Oğuznâme ile Ebülgazi'nin bu Çağatayca Oğuznâmesidir. Oğuznâme rivayetlerinin bir de Yazıcıoğlu tarafından Osmanlıcaya nakledilmiş şekli vardır. Oğuz Kağan Des-

tanı, Dede Korkut kitabı ve diğer Oğuz Destanı bakiyeleri de Oğuznâme'nin ayrılmış parçalarıdır.

Şecere-i Terakime için Ebülgazi, Reşidüddin'den faydalandığı gibi, bilhassa canlı Türkmen rivayetlerini de toplamıştır. Bu bakımdan bu Oğuznâme müstesna bir yer işgal eder. Bu arada Dede Korkut'un Türkmen rivayetlerinin bazı parçaları da Şecere-i Terakime'ye ayrı bir değer katar.

Ebülgazi Bahadır Han aynı zamanda 17. asır Çağataycasının parlak bir temsilcisidir. Akıcı, zengin ve renkli dili ve üslûbu Çağatay nesrinin en güzel örneklerini teşkil eder. Bu bakımdan eserleri destan ve tarih yönünden olduğu kadar, dil ve edebiyat itibariyle de büyük bir değer taşır.

Şecere-i Terakime'nin bir çok nüshaları vardır. Bunların arasında ikisi en sağlam metni veren nüshalardır ki, biri Taşkent, diğeri Leningrad nüshasıdır. Nuri İşan nüshası diye de tanınan Leningrad nüshasının fanksimilesi 1937'de Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanmıştır. 1822 (1237) tarihinde istinsah edilmiş olan bu nüshanın başında fazla bir manzum Oğuznâme parçası vardır ve ayrıca Şecere-i Türkî'den veya dışarıdan alınmış bazı fazlalıklar da taşımaktadır. Diğer nüshalar da hep yeni istinsahlardır ve Türkmen yazıcılarının elinde bir çok değişikliklere uğramıştır. Taşkent nüshası ise mevcut nüshaların en eskisi ve en iyisidir. İstinsah tarihi belli olmamakla beraber bu nüshanın Ebülgazi devrine yakın ve asıl metne en uygun bir nüsha olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nüsha esas alınarak ve yedi nüsha karşılaştırılmak suretiyle, Şecere-i Terakime'nin 1958'de Rus Türkoloğu Prof. Kononov tarafından mükemmel bir neşri yapılmış ve eser ilk defa tam mânasiyle ortaya konulmuştur. Daha önce Rusyada yapılan eski bir tercümesinden pek az faydalanılmış, faksimilesi de pek fazla kullanılmamıştı. Kononov neşrinde Leningrad nüshası ile diğer üç Taşkent ve iki Aşkabat nüshası da yardımcı nüsha olarak kullanılmıştır. Kononov eserinde metinden başka metnin Rusçaya tercümesini ve gramerini de vermiş, inceleme ve açıklamalariyle geniş bir araştırma da yapmıştır (A. N. Kononov, Rodoslovnaya Türkmen, Moskova — Leningrad, 1958, 194+94 s.)

İşte biz, sunduğumuz bu kitapta Kononov'un bu neşrindeki metnin tercümesini veriyoruz. Tercümenin arkasına Kononov metninin faksimilesi de eklenmiştir. Tercümede asıl metnin sayfa numaralarına da, yan tarafa konan rakamlarla, işaret edilmiştir. İndeks kısmında, tercümenin satır numaraları verilmediği için, asıl metnin satır numaraları ile yetinilmiştir. Oradan kolaylıkla tercümenin satır numaralarına geçilebilir. Leningrad nüshasının Çağatayca metni de kürsümüz çalışmaları arasında hazırlanmış olarak elimizin altındadır. Eser bugünkü Türkçeye çevrilirken bu metin de gözönünde bulundurulmuş ve ondan da bazı küçük tercihler yapılmıştır.

Türkçenin bir şivesinden bir şivesine nakil şüphesiz bir yabancı dilden yapılan tercümeye benzemez. Bu nakilde asıl metnin üslûbunu, sentaksını ve bütün kelime kadrosunu değiştirmeğe sebep yoktur. Bu bakımdan biz Şecere-i Terakime'yi Türkiye Türkçesine çevirirken, kelime kelime nakletmeğe, asıl şivenin sen-

taksına ve müellifin üslûbuna dokunmamaya dikkat ettik. Bu arada bugünkü Türkçemize aykırı düşen ifadeleri, «dedi, diyip, diye» gibi tekrarları ortadan kaldırmağa çalışmadık. Okuyucuları o devrin ve o şivenin üslûbu ile bilhassa karşı karşıya bırakmak istedik.

Oğuznâme'nin Reşidüddin rivayeti olan Farsçası, rahmetli Prof. Zeki Velidi tarafından tercüme edilerek yayınlanmıştı. (Oğuz Destanı, Reşideddin Oğuznâmesi, tercüme ve tahlili, İstanbul 1972, 164 s.). Şimdi bu kitapla Ebülgazi Oğuznâmesi de Türk okuyucularının istifadesine sunulmaktadır. Eserin, 1001 Temel Eser Serisi için de faydalı ve hayırlı olmasını dilerken, bu kitabın hazırlanmasında kıymetli yardımlarını esirgemeyen aziz hocamız Ahmet Caferoğlu'na ve bu Oğuz Destanını çıkarmak için beni teşvik ederek böyle bir kitabın ortaya konmasına vesile olan çok değerli destan ve destanî roman sanatkârı M. Necati Sepetçioğlu'na şükranlarımı arz ederim.

Muharrem ERGİN

Bismillâhirrahmânirrahîm

Şükür ve övgü o sahibe ki, onun hiç evveli
ve âhiri yok ve yurdunun zevâli yok ve babası
ve anası yok ve hatunu ve oğlu ve kızı ve da-
4 nıştığı kimsesi yoktur. Aşı ve suyu öyle / üleş-
tirici yoktur ki kuldan tâ padişaha kadar ve ka-
rıncadan tâ file kadar ve sinekten tâ anka ku-
şuna kadar hepsinin ahvaline lâyık verir. Bir
gün hiç birinin payını noksan kılmaz. Eğer yer-
yüzünde yeşeren ağaçların hepsi kalem olsa ve
denizler mürekkep olsa, bütün insanoğlu yazı-
cı olsa, sonra yüzbin ve yüzbin yıl onun sıfatını
yazsa, denizden bir katre ve dağdan bir zerre
taşı yazmaktan daha az olur. Artık benim söy-
lediğim ne olacak.

Sayısız selâm ve dua o peygambere ki, bütün peygamberlerin iyisi ve Tanrının dostu ve bütün insanoğluna gönderdiği elçisidir. Onun yâran ve evlâtlarına çok çok Tanrı rahmeti olsun.

Şimdi bundan sonra Çingiz evlâdından Ürgencî Arab Muhammed Hanın oğlu Ebülgazi Han diyor ki :

Çok zahmetler gördükten sonra yaşımız otuzdokuza ulaşınca tarih binellibirde yılan

5 yılında Hârezm / memleketinde babamızın tahtında oturup yurt işiyle meşgul olduk. O vakitte Türkmenler Mang Kışlak ve Ebülhan ve Tecen suyunun yakasında oturuyorlardı. Hârezmde oturanları da bizim geldiğimizi işitip, kaçıp bu söylenen üç yurda vardılar. Ondan sonra, bir nicesi göç ile, bir nicesi yol ile, üç yurtta bir evli kalmazdan hepsi Hârezme geldiler. İyileri maiyet (nöker) ve kötüleri hizmetkâr (raiyet) oldular.

Bundan çok yıllar geçti. Türkmenin hocaları ve şeyhleri ve beyleri benim tarihi iyi bildiğimi işitmişler. Sonra bir gün hepsi gelip arz kıldılar ki bizim içimizde **Oğuznâme** çoktur, ama hiç iyisi yok, hepsi yanlış ve birbirini tutmuyor, her birisi bir türlü ve bir doğru itibar kılınacak tarih olsaydı iyi olurdu diye ricada bulununca, onların ricalarını kabul kıldım. Onun için ki: Bu kitabı söyledikten onyedi yıl önce bütün Türkmenler bize düşman olmuşlardı. O sebepten biz onları çok vurduk yağmaladık. Ve bir gün Horasanda Durun'a yakın Bur-
6 ma denilen suyun yakasında bizimle saf çekip / vuruştular. Tanrı bize verdi, baştan tâ sona kadar. Biz sebep olarak, iyi ve kötüden yirmibin yetişmiş insanları öldü. Onun içinde günahkârları da vardı ve günahsızları da vardı. Peygamber demişlerdir ki : **İdhâlu'-s-surûri fî kalbi'l** mü'mini hayrun min' ibâdeti's-sakaleyni. **Mâ**nası budur ki, eğer bir kişi bir müslüman kişinin gönlünü memnun kılsa, onun sevabı bütün

insanoğullarının ve cinlerin Tanrıya bendelik
kılmalarının sevabından çoktur. O halde nice
bin kişilerin, benim bu söylediklerimle, bilme-
diklerini bilip gönülleri hoş oluyor. Tanrı Taâlâ-
dan ümidim var ki, bunun sevabı, eğer o kat-
liâmda günah olmuş ise, ona galip gelecek de-
yip ve sonra odur ki, bir gün bir kimse bu ki-
tabı okuyup bilmediğini bilse, bizim ruhumuza
fâtiha okuyacak dedik. Sonra kitabı söylemeğe
başladık. Ve bu kitaba Şecere-i Terâkime diye
ad koyduk.

Hep bilin ki, bizden önce Türkçe tarih söy-
leyenler Arapça lûgatleri katmışlardır ve Fars-
çayı da katmışlardır ve Türkçeyi de seci kılmış-
lardır. Kendilerinin hünerlerini ve üstadlıkları-
nı halka malûm kılmak için. Biz bunların hiç
birisini yapmadık. Onun için ki : Bu kitabın
okuyucusu ve dinleyicisi elbette Türk olacak-
tır. Tabii, Türklere Türkâne söylemek gerek.
Tâ ki, onların hepsi anlasınlar. Bizim söylediği-
7 miz sözü / bilmeseler, ondan ne çıkar? Eğer
onların içlerinde bir veya iki okuyan akıllı in-
san olsa, o bilse, bilmeyen çokluğun hangi biri-
ne söyleyip bildirir? O halde öyle söylemek ge-
rek ki iyi ve kötü hepsi bilip, gönüllerine ma-
kul olsun.

Şimdi Âdemden tâ bu zamana kadar, ki ta-
rih binyetmişbirdir, Türkmenlerin ve son
Türkmen adını taşıyıp Türkmene katılan illerin
bildiğimiz kadarını bir bir söyleyelim. Bilmedi-
ğimize çare ne?

Âdem aleyhisselâmın zikri

Tanrı Taâlâ meleklere dedi ki : Topraktan insan yapıp, can verip, yeryüzünde kendi yerime halife kılıp koyacağım, dedi. Bunun üzerine melekler dediler : Onlar yukarıki döşek ile aşağıki döşeği zaptedemezler, o sebepten sana âsi olurlar, yaratman daha iyidir, dediler. Tanrı Taâlâ dedi : Benim bildiğimi sizler bilmezsiniz, varınız, topraktan bir insanın suretini yapınız dedi.

Azrâil aleyhisselâm Tanrının emri ile bütün yeryüzündeki her türlü topraktan alıp Mekke-i muazzama ile Tâyif'in arasında toprağı balçık kılıp, Âdem'in suretini yapıp, yatırdılar. Bir nice yıllar geçtikten sonra Tanrı Taâlâ ona can verdi ve bin yıl bu dünyada durdu. Âdem demek Arap dilidir. Arap, deriye âdem der. Her nesnenin dışına deri derler. Melekler toprağı,
8 yeri kazıp içinden almadılar, dışından alıp / Âdem'in suretini yaptılar. Onun için Âdem dediler. Onların cennete vardıklarının ve ondan çıktıklarının ve yeryüzündeki hareketlerinin hikâyeleri halk içinde meşhurdur. Onun için söylemedik.

Âdem ölecek olunca, Şeys adlı oğluna dedi ki : Benden sonra sen benim yerime oturup çocuklarıma baş ol, deyip, çok nasihatler kıldı, bu dünyadan o dünyaya gitti.

Ondan sonra Cebrâil aleyhisselâm Tanrı Taâlâ'dan Şeys'e kitap alıp geldi. Şeys, hem peygamber, hem padişah olup, ile adalet kılıp, dokuzyüzoniki yıl bu dünyada durup, cennet sarayına gitti. Şeys'in mânası Tanrı'nın heybeti demek olur. Şeys öleceği vakit oğlu Anuş'u yerine oturtup gitti.

Anuş dahi babası ve büyükbabasının şeriatine amel kılıp, o da babası gibi dokuzyüzoniki yıl bu menzilde oturup o menzile gitti. Anuş'un mânası sadık demek olur.

Anuş öleceği sırada oğlu Kınan'ı yerine oturtup çok nasihat ve vasiyet kıldı. O da sekizyüzkırk yıl babasının yürüdüğü yolda yürüyüp oğlu Mihlâîl'i kendi yerine oturtup Tanrı yakınına gitti.

Mihlâîl zamanında insanoğlu çok oldu, oturduğu yere sığmadılar. O sebepten Mihlâîl Bâbil iklimine varıp bir şehir kurdu. Adını Sus koydu ve çok ev yaptı ve köyler yaptırdı. Ondan önce şehir ve köy ve ev yok idi. Dağların
9 fundalıklarında veya ormanda / otururlardı. Halka emretti, yeryüzüne yayılın diye. Bütün insanoğulları Mihlâîl'in emri ile varıp, her nerde münasip yer varsa, köyler kurdular. Mihlâîl dokuzyüzyirmi yıl adı geçen şehirde durup oğlu Berd'i kendi yerine oturtup nefes almaz şehrine gitti.

Berd dahi dokuzyüzaltmış yıl bu yurtta oturup oğlu Ehnoh'u yurdunda koyup göçmez

ve konmaz yurduna gitti. Oğlunun adı Ehnoh idi ve lâkabı İdris. Tanrı Taâlâ onu peygamber kıldı. Sekseniki yıl peygamberlik yaptı. Halkı doğru yola çağırdı. Ondan sonra Tanrı'nın emri ile Azrâil gelip İdris aleyhisselâmı kanadının üstüne koyup, cennete alıp gitti. O günden tâ bu vakte kadar cennettedir.

İdris cennete gittikten sonra oğlu Matuşaleh babasının yerine oturdu. Doğruluk ve adalet kıldı. Yaşının sayısı malûm değildir. O da babasının gittiği yere gitti.

Ondan sonra Matuşaleh'in oğlu Leymek, babasının yerine oturup, çok yıllar doğruluk ve adalet kıldı. Sonra babasının gittiği yola düşüp gitti. Onun da yaşı malûm değildir.

Ondan sonra oğlu Nûh Peygamber, babası-
nın yerine oturdu. Tanrı Taâlâ, ikiyüzelli yaşı-
na gelince peygamberlik verdi. Yediyüz yıl hal-
kı doğru yola çağırdı. Erkek ve kadından sek-
sen kişi iman getirdiler. Yediyüz yıl içinde sek-
10 senden fazla / insanın iman getirmemesine kı-
zıp halka beddua kıldı. Cebrâil geldi ve dedi
ki : Tanrı Taâlâ senin duanı kabul kıldı, filân
vakitte halkı suya gark kılacak, sen gemi yap,
deyip, gemiyi nasıl yapacağını gösterdi.

Yerden su çıktı, gökten yağmur yağdı, yeryüzündeki canlının hepsi gark oldu. Nûh Peygamber, üç oğlu ve iman getiren seksen kişi ile gemiye bindi. Bir nice aydan sonra yer, Tan-

rı Taâlâ'nın emri ile, suyu kendisine çekti. Gemi Musul denilen şehrin çok yakınında Cûdi denilen dağdan çıktı.

Gemiden çıkan insanların hepsi hasta oldular. Nûh Peygamber, üç oğlu ve üç gelini ile, iyileştiler. Onlardan başka insanların hepsi öldüler.

Ondan sonra Nûh Peygamber üç oğlunun her birini bir yere gönderdi. Hâm adlı oğlunu Hindistan ülkesine gönderdi, Sâm adlı oğlunu İran memleketine gönderdi ve Yâfes adlı oğlunu Kuzey Kutbu tarafına gönderdi. Ve üçüne de dedi ki : İnsanoğullarından siz üçünüzden başka kimse kalmadı. Şimdi üçünüz üç yurtta durun. Ne zaman çoluk çocuğunuz çoğalırsa, o yerleri yurt kılıp oturun, dedi.

Yâfes'e bazıları peygamber idi demişlerdir ve bazıları peygamber değil demişlerdir. Yâfes babasının emri ile Cûdi dağından gidip İtil ve Yayık suyunun yakasına vardı. İkiyüzelli yıl orada durdu, sonra vefat etti. Sekiz oğlu var idi. Çocukları pek çok olmuştu. Çocuklarının adları şunlardır : Türk, Hazar, Saklap, Rus,
11 Ming, Çin, Kimeri, / Târih.

Yâfes, öleceği sırada büyük oğlu Türk'ü yerine oturtup diğer çocuklarına dedi ki : Türk'ü kendinize padişah bilip, onun sözünden çıkmayın, dedi. Türk'e Yâfes oğlu diye lâkap taktılar. Çok edepli ve akıllı insan idi. Babasından sonra bir çok yerleri gezdi ve gördü. Sonra bir

yeri beğenip orada oturdu. Bugün o yere Isıg Köl derler. Çadır evi (otağı) o çıkardı. Türklerin içindeki bazı âdetler var, ondan kaldı.

Türk'ün dört oğlu var idi. Birinci Tütek, ikinci Çigil (Çekel), üçüncü Barsçak (Berseçar), dördüncü Amlak (Emlak). Türk öleceği sırada Tütek'i kendi yerine padişah kılıp uzak sefere gitti. Tütek akıllı ve devletli iyi padişah idi. Türk içinde çok âdetleri o peydah kıldı. Acem padişahlarının ilki Keyûmers ile muasır idi. Günlerden bir gün ava çıkıp, geyik öldürüp, kebap kılıp, yiyip oturmuştu. Elinden bir doğram et yere düştü. Onu alıp yiyince ağzına çok hoş tad geldi. Çünkü o yer tuzla idi. Yemeğe tuz koymağı o çıkardı bu tuz âdeti ondan kaldı. İkiyüz kırk yıl ömründen geçtikten sonra oğlu Amılca Han'ı kendi yerine oturtup gidilse gelinmez denilen şehre gitti.

Amılca Han dahi çok yıllar padişahlık kılıp,
12 aşlarını yiyip, yaşlarını yaşayıp, babasının / ardından gitti. Öleceği sırada oğlu Bakuy Dip Han'ı yerine oturttu.

Dip'in mânası tahtın yeri, Bakuy'un mânası il büyüğü demek olur. O dahi çok yıllar padişahlık kılıp, dostlarının güldüğünü, düşmanlarının ağladığını görüp, sevinip, ondan sonra öleceği sırada oğlu Kök Han'ı tahtına oturtup öldü.

O dahi çok yıllar padişahlık kıldı. Babasının yolundan dışarı çıkmadı. Hasta olunca oğ-

lu Alınca Han'ı kendi yerine oturtup uzak sefere gitti.

O dahi çok yıllar padişahlık kıldı. Atalarından vilâyetleri, il ulusları çok oldu. Onun ikiz oğlu oldu. Birinin adı Tatar ve birinin adı Moğol. Babası ihtiyarladıktan sonra yurdunu ikiye bölüp, iki oğluna verip, vefat etti.

Alınca Han öldükten sonra Tatar ve Moğol, her birisi kendi yerlerinde padişahlık kıldılar.

Moğol Han'ın dört oğlu var idi. Büyüğünün adı Kara Han, ikinci Kür Han, üçüncü Kır Han, dördüncü Or Han. Moğol Han büyük oğlu Kara Han'a yurdunu verip, herkesin gittiği yurda gitti.

Kara Han Or dağı ve Kör dağını yayla yapmıştı. Bu zamanda onlara Uluğ Tağ (Ulu dağ) ve Kiçik Tağ (Küçük dağ) diyorlar. Kış olunca Sir suyunun ağağı, Kara Kum ve Bursuk'ta kışlardı.

13 Oğuz Han'ın dünyaya gelişinin / zikri

Kara Han'ın büyük hâtunundan bir oğlu oldu. Güzelliği aydan, güneşten fazla. Üç gece - gündüz anasını emmedi. Her gece o oğlan anasının rüyasına girip derdi : Ey ana, müslüman ol; eğer olmazsan, ölürsem ölürüm, senin memeni emmem, demişti. Anası oğluna kı-

yamadı ve Tanrı'nın birliğine iman getirdi. Ve ondan sonra o oğlan, memesini emdi. Ve anası gördüğü rüyayı ve müslüman olduğunu kimseye söylemedi ve gizli tuttu. Onun içindir ki, Türk halkı Yâfes'ten tâ Alınca Han zamanına kadar müslüman idi.

Alınca Han padişah olduktan sonra halkın nüfusu ve malı çok oldu. Servetten sarhoş oldular ve Tanrı'yı unuttular. Ve bütün ülke kâfir oldu. Ve Kara Han zamanında kâfirlikte öyle muhkem idiler ki, eğer babasının müslüman olduğunu işitse, oğlu öldürür idi ve oğlunun müslüman olduğunu işitse babası öldürür idi.

O çağda Moğol'un âdeti öyle idi ki, tâ oğlan bir yaşına gelmeyince ona ad koymazlardı. Oğlan bir yaşına gelince Kara Han ülkeye davet çıkardı ve büyük toy yaptı.

Toy günü oğlanı meydanın ortasına getirip Kara Han beylerine dedi : Bizim bu oğlumuz bir yaşına bastı, şimdi buna ne ad koyarsınız, diyip, beyler cevap vermeden önce oğlan dedi: Benim adım Oğuz'dur.

Ş i i r

İşbu bir yaşında oğlan orda revan
14 **Gelip / dile dedi biliniz ayan**
Adımdır Oğuz, namlı padişah
Biliniz iyice bütün hüner ehli!

Toya gelen büyük ve küçük herkes oğlanın bu sözüne şaştılar ve dediler ki : Bu oğlanın

kendisi adını söylüyor, bundan iyi ad olur mu, deyip adını Oğuz koydular. Sonra dediler ki : Bir yaşında çocuğun böyle söz söylediğini hiç bir zaman hiç kimsenin işittiği ve gördüğü yoktur, diyip, onu yorumlayıp dediler ki: Bu uzun ömürlü ve ulu devletli ve ucu uzayan ve yanı yayılan olacaktır, dediler.

Oğuz'un dili açılıp yürüdüğünde Allah, Allah diye hep söylerdi. Onu her kim işitse, derlerdi : Çocuktur, dili dönmediğinden ne dediğini bilmiyor, derlerdi. Onun için ki : Allah sözü Arap dilidir, Moğol'un hiç bir atası Arap dilini işitmiş değildir. Oğuz'u Tanrı Taâlâ anadan doğma velî yaratmıştı. Onun için gönlüne ve diline kendisinin adını getiriyordu.

Oğuz büyüyüp yiğit olunca Kara Han küçük
kardeşi Kür Han'ın kızını alıverdi. Oğuz, kimse
yokken kıza dedi : Âlemi, seni, bizi yaratan
var. Onun adı Allah'tır. Onu var bil ve bir bil.
Onun buyurduğundan başka işi yapma, dedi.
Fakat kız onu kabul etmedi. O zaman çıktı ve
kızdan ayrı yattı. Geceler ayrı yatıp, gündüz ko-
nuşmuyordu. Bir nice vakitten sonra Kara
Han'a dediler ki : Oğlunuz karısını sevmiyor.
Sevmediğinden, aldığı gündenberi bir yerde
yatmıyor, dediler. Ve Kara Han bu sözü işittik-
15 ten sonra / yine bir küçük kardeşi Kır Han'ın
kızını alıverdi. Ona da; iman arz et, dedi. O kız
da kabul etmedi. Onunla da bir yerde yatmadı.

Bu hadiselerden bir nice yıllar geçtikten sonra Oğuz Han ava çıkıp dönüp geliyordu.

Gördü ki, suyun yakasında bir nice kadınlar ça-
maşır yıkıyorlar. Babasının küçük kardeşi Or
Han'ın kızı bunlar içinde oturmuş. Kıza adam
gönderip konuşmağa, sırrım aşikâr olur diye,
korktu. Sonra kızı köşeye çağırıp ant verip de-
di ki : Babam bana iki kız alıverdi. Onları sev-
mediğimin sebebi bu ki, ben müslüman, onlar
kâfir. Ne kadar müslüman olun dediysem kabul
kılmadılar. Eğer sen müslüman olsaydın seni
alırdım, dedi. Bunun üzerine kız : Sen ne yol-
da olursan, ben de o yolda olayım, dedi. On-
dan sonra Oğuz Han babasına söyledi. Babası
Or Han'ın kızını büyük düğün yapıp Oğuz'a
alıverdi. O kız müslüman oldu. Oğuz onu çok
severdi.

Bundan çok yıllar geçti. Bir gün Oğuz uzak
yere ava gitti. Kara Han bütün hanımlarını ve
gelinlerini çağırıp yemek verdi. Ve konuşup
otururken hâtunundan sordu ki : Bunun sebe-
bi nedir, Oğuz, son aldığı hâtununu sever ve ön-
ce aldığı iki hâtununun yanına hiç gitmez. Hâ-
tunu dedi ki : Ben bilmiyorum, gelinler daha
iyi bilirler, dedi. Han, gelinlerden sordu. Bunun
üzerine büyük gelin dedi : Oğlunuz müslüman
olmuştur. Bizim ikimize müslüman ol dedi, ka-
16 bul etmedik. Küçük gelininiz / müslüman ol-
muştur. Onun için oğlunuz onu çok seviyor, de-
di. Kara Han bu sözü işittikten sonra beylerini
çağırıp danıştı. Ve şuna karar verdiler ki, O-
ğuz'u avda gezerken tutup öldürecekler.

Kara Han ile adam gönderdi : Çabuk gel-
sinler, ava çıkıyorum, diye. Bu sözü Oğuz Han'

ın küçük hâtunu işitip, Kara Han'ın yaptığı danışmaların hepsini söyleyip, Oğuz Han'a adam gönderdi. Oğuz Han dahi, bu sözü işittikten sonra, il'e adamlar gönderdi : Babam asker çekip beni öldürmek için geliyor; beni tutan bana gelin, babamı tutan babama gidin, diye.

İlin çoğu Kara Han'a gitti, daha azı Oğuz Han'ın yanına gittiler. Kara Han'ın küçük kardeşlerinin çok oğulları var idi. Onlar Kara Han' dan ayrılır diye hiç kimsenin aklına gelmezdi. Onların hepsi Oğuz Han'ın yanına geldiler. Oğuz Han onlara Uygur adını verdi. Uygur Türk dilidir, mânasını herkes bilir, yapıştır mânasınadır. Derler : «Süt uydu». Süt iken birbirinden ayrılırdı, yoğurt olduktan sonra birbirine yapışıyor. Şunu da derler : «İmama uydum». İmam otursa oturuyor, kalksa kalkıyor. O halde yapışmak olmuyor mu? Onlar gelip Oğuz Han'ın eteğine iki kollarıyla muhkem yapıştılar. Bunun üzerine Han onlara Uygur dedi. Yapıştır demek olur.

17 Kara Han ile Oğuz Han / ikisi saf çekip savaştılar. Tanrı Taâlâ Oğuz Han'ı galip kıldı. Kara Han kaçtı. Savaşta Kara Han'ın başına ok değdi, ki atanı bilmediler. Kara Han o yaradan öldü. Oğuz Han babasının tahtına oturdu.

Oğuz Han'ın han olduğunun zikri

Oğuz Han ilin hepsini müslümanlığa davet etti. Müslüman olanları mükâfatlandırdı ve ol-

mayanlara hücum etti, kendilerini öldürdü, çocuklarını esir kıldı.

O vakitte Kara Han'a bağlı ilden başka iller çok idi. Her büyük ilin bir başka padişahı var idi. Küçük iller onlara katılırdı. Kara Han'ın müslüman olan illeri Oğuz Han'a katıldı.

Oğuz Han her yıl Moğol yurdunda bulunan illerle savaşırdı ve galip gelirdi. Sonunda hepsini aldı. Ve kaçıp kurtulanları Tatar Han'ına gidip sığındılar.

Tatar halkı o vakit Çürçüt'e (Çürçet'e) yakın oturuyorlardı. Çürçüt (Çürçet) denen bir büyük yurttur. Şehirleri ve köyleri çok. Hıtay'ın demir kazık tarafında olur. Hindî ve Tacik ona Çin Maçin derler.

Oğuz Han gidip Tatar'a hücum etti. Tatar Han'ı çok asker ile savaştı. Oğuz Han yendi ve askerini kırdı. Oğuz Han'ın askerinin hissesine o kadar çok ganimet, mal düştü ki, yüklemeğe yük hayvanı az geldi. Bir iyi akıllı insan var idi. O düşünüp arabayı yaptı. Ondan görerek herkes
18 araba yapıp, / ganimetlerini yükleyip döndüler. Arabaya kank adını koydular. Ondan önce adı da yoktu, kendisi de yoktu. Onun için kank dediler ki, hareket edince kank yapıp ses çıkarır. Onu yapan kişiye Kanklı dediler. Bütün Kanklı ili o kişinin çocuklarıdır.

Oğuz Han yetmişiki yıla kadar Moğol ve Tatar, ki kendi kemiği (soyundan) idi, onlarla

savaştı. Yetmişüç yıl olunca hepsini kendi ağzına baktırıp, müslüman kıldı.

Ondan sonra yürüyüp Hıtay'ı aldı ve Çürçüt'ü aldı ve yine Tankut'u aldı. Tankut'a Tacikler Tibet derler.

Ondan sonra varıp Kara Hıtay'ı aldı. O da büyük yurttur. İnsanının çehresi Hindû gibi kara olur. Hindûstan ile Hıtay'ın arasında Okyanusun kenarında bulunur. Tankut'un kış olunca gün doğuşu ve yaz olunca güneyinde olur.

Hıtay'ın öbür yüzünde, deniz tarafında yüksek dağların içinde çok il var idi. Onun padişahının adına İt Barak Han derlerdi. Onun üstüne atlanıp vardı. Savaştılar. İt Barak Han galip geldi. Oğuz Han kaçtı. Savaştığı yerin beri tarafında akıp giden iki büyük su var idi. O iki suyun arasında bir çok gün durup kaçan askerinin önünü, arkasını topladı.

Büyük padişahların âdetleridir, uzak sefere
gidince ailelerini alıp varmak. Mâiyet halkının
da bazılarını alıp giderler. Oğuz Han'ın bir beyi
19 karısını alıp gitmişti. Kendisi savaşta öldü, hâ-
tunu kurtulup iki suyun arasında Han'ın arka-
sından yetişti. Hâmile idi. Sancısı tuttu. Gün
soğuk idi, girmeğe ev yok. Bir çürük ağaç için-
de oğlan doğurdu. Bunu Han'a bildirdiler. Bu-
nun üzerine Han dedi : Bunun babası bizim
önümüzde öldü, üzüleni yok, deyip, oğulluğa al-
dı, adını Kıpçak koydu. Eski Türk dilinde içi
boş ağaca kıpçak derlermiş. Onun için o oğ-

lan ağaç içinde doğdu diye adını Kıpçak koydular. Bu zamanda içi boş ağaca çıpçak diyorlar. Kara halkın (avam tabakasının) dili dönmediğinden k'yi ç okuyor. O kıpçak'tır, çıpçak diyorlar.

O oğlanı Han kendi yanında büyüttü. Yiğit olduktan sonra, Urus ve Ulak ve Macar Başkurt illeri düşman idiler, Kıpçak'a çok halk ve mâiyet verip o tarafa, Tin ve İtil suyunun kenarına gönderdi. Üçyüz yıl Kıpçak o yerlerde padişahlık kılıp oturdu. Bütün Kıpçak halkı onun neslindendirler. Oğuz Han'ın zamanında tâ Çingiz Han zamanına kadar Tin ve İtil ve Yayık, bu üç suyun yakasında Kıpçak'tan başka il yok idi. Dörtbin yıla kadar o yerlerde oturdular. Onun için o yerlere Deşt-i Kıpçak derler.

Çingiz Han İran ve Turan üzerine gelince,
bu yurtların padişahı Sultan Muhammed Hâ-
rezmşah denilen zat idi. Onun payitahtı Ürgenç
idi. Çingiz Han ile savaşamadan kaçıp Mâzende-
ran'a gitti. Çingiz Han Buhara ve Semerkand ve
20 Taşkend'i alıp, Irak ve Gîlan / ve Mâzenderan
ve Azerbaycan ve Gürcistan'a, Cebe Noyan, Sü-
bedey Bahadır denilen iki beyini baş kılıp, otuz-
bin kişi ile gönderdi. Küçük oğlu Tüli Han'ı el-
libin kişi ile Horasan'a gönderdi. Sultan Mu-
hammed Hârezmşah'ın payitahtı ve mâiyet ve
hazinenin bulunduğu yerdir diyerek büyük oğ-
lu Cucı Han ve ikinci oğlu Çagatay Han ve üçün-
cü Ügedey Han, bu üçünü seksenbin kişi ile Ür-
genç'e gönderdi.

Ürgenç'te padişah yok idi. Sultanlar dünya ve dini için sekiz ay şehre kapanıp - savaştılar. Dokuzuncu ayda Çingiz Han'ın çocukları şehri aldılar ve halkı katliâm edip, Çagatay ile Ügedey dönüp, Tirmiz (Termez)'de babasının hizmetine vardı.

Cucı kendisine bağlı mâiyeti ile Ürgenç'ten Deşt-i Kıpçak'a gitti. Kıpçak halkı toplanıp savaştılar. Cucı Han yendi ve Kıpçak'ın ele geçenini öldürdüler. Kurtulanı İştek'e gitti. İştek'in ekseriyeti bu zamanda o Kıpçak'ın neslindendir. İtil (Atıl, Etil) ile Tin suyunun arasında oturan Kıpçaklar dört tarafa kaçıp gittiler. Ekseriyeti Çerkes ve Tuman yurduna gittiler. Cucı Han Kıpçak'ın çoluk çocuğunu esir kılıp Kıpçak yurdunda oturdu. Moğol'dan evini ve babasının verdiği kabilelerin hepsini getirdi. Özbek'in her uruğundan Kıpçak yurduna göçüp geldiler.

Ondan sonra Cucı Han öldü ve yurt oğlu Sayın Han'a kaldı. Cucı Han evlâtlarından yirmidört kişi o yurtta padişahlık kıldılar. Onun zamanında o yurda Sayın Han yurdu derlerdi.

Ondan sonra o yurt Mangıt'a düştü. Onların
21 ilki Ak Mangıt'lı / Kutlu Kayalı'nın oğlu İdügi Bik denen zat idi. Ondan sonra Mangıt yurdu dediler. Tarih binkırkta arka tarafından Kalmak (Kalmık) ilinden, padişahının adı Örlük, onbin evlik halk gelip Mangıt yurdunda oturdu. Bugün tarih 1071'de ve sıçan yılındadır. Şimdi o yurda Kalmak yurdu diyorlar.

Evet, bu dünya bir hana (konak yerine) benzer. İnsanoğulları kervana benzerler. Biri göçer, biri konar.

Oğuz Han İt Barak Han'a yenildikten onyedi yıl sonra yine atlanıp, gidip İt Barak Han ile savaşıp, yenip, İt Barak Han'ı öldürüp, yurdunu alıp, müslüman olanlarına dokunmadan bırakıp, Tanrı'ya iman getirmeyenleri öldürüp, çocuklarını esir kılıp, dönüp evine indi.

Oğuz Han'ın Turan ve Hindûstan'a yürüdüğünün zikri

Oğuz Han bütün Moğol ve Tatar ilinin askerini toplayıp Talaş ve Sayram'a geldi. Taşkend ve Semerkand ve Buhara padişahları saf çekip dövüşemediler. Büyük şehirlere ve muhkem kalelere sığındılar. Oğuz Han Sayram ve Taşkend'i kendisi muhasara edip aldı. Türkistan ve Endican'a oğullarını gönderdi. Altı ayda Türkistan ile Endican'ı alıp babasının hizmetine geldiler.

Oğuz Han bu söylenen vilâyetlerin hepsine idareciler koyup Semerkand'a doğru yürüdü. Ve Semerkand'ı alıp, idareci koyup, Buhara'ya vardı. Buhara'yı da alıp, idareci koyup, Belh'e vardı. Belh'i de alıp, idareci koyup, Gur vilâyetinin üstüne yürüdü.

Kış idi. Günler müthiş soğuk idi. Gur'un bağlarına kar çok düşmüştü. Asker halkı yürü-

22 mekte zahmet çektiler. Han emretti ki: / Hiç kimse benden geri kalmasın, deyip, varıp Gur'u aldığı zaman yıl gelip yaz oldu. Askerin yoklamasını yaptı, bir çok kişi eksik geldi. Onları sordu, hiç kimse bilmedi. Bir nice günden sonra o kişiler Han'ın hizmetine geldiler. Han onların ahvalini sorunca dediler ki : Bir çok kişi askerin arkasından geliyorduk. Dağ içinde bir gece çok kar yağdı. Ondan sonra yürüyemeden o yerde yattık. Atlarımız ve develerimiz, hepsi öldü. Bahar olduktan sonra yaya geliyoruz, dediler. Han emretti, o cemaata Karlık desinler, diye. Bütün Karlık halkı onların neslindendir.

Ordan geçip Kâbul ve Gaznîn'i aldı. Ondan sonra Kâşmir üzerine yürüdü. O sırada Kâşmir'in padişahının adı Yağma idi. Kâşmir'in muhkem dağları, büyük suları çoktur. Yağma ona güvenip Oğuz Han'a itaat etmedi. Bir yıl çarpıştılar. İki taraftan çok kişiler öldü. Neticede Oğuz Han Kâşmir'i aldı ve Yağma'yı öldürdü, askerini katliâm kıldı. Bir nice vakit orada durup, dönüp Bedahşan üzerinden Semerkand'a geldi. Oradan Moğolistan'a gidip evine indi.

Oğuz Han'ın İran ve Şam ve Mısır'a doğru yürüdüğünün zikri

23 Bir yıl yurdunda oturup, ikinci yıl / halka ilân ettirdi: İran'a doğru yürüyorum, nice yıllık

gamlarını yesinler diye. İkinci yıl atlandı ve Talaş şehrine geldi.

Han'ın ordusunun gerisine koyduğu adamları var idi, yorulan ve hasta olan ve yolunu şaşıran ve geride kalanı alıp gelsin diye. O adamlar ordunun arkasında kalan bir evli kişiyi Han'ın huzuruna alıp geldiler. Han o kişiden sordu ki : Niçin geride kalmıştın, diye. O dedi : Gündeliğimin azlığından, ordunun arkasından geliyorum. Hâtunum hâmile idi. Doğurdu. Açlık sebebinden anasının sütü oğlana yetişmedi. Geliyordum, suyun yakasında gördüm ki bir çakal bir sülünü yakaladı. Ağaç ile çakala vurunca sülünü atıp kaçtı. Onu alıp, kebap yapıp, hâtunuma verip durmuştum. Arkaya koyduğunuz adamlar rastlayıp, alıp geldiler. Han fakire at ve azık ve mal verip, bu orduya gitme deyip, «kal aç» dedi. Bütün Kalaç halkı o adamın neslindendir. Bu zamanda Halac diyorlar. Mâveraünnehir'de çoktur. Aymak iline katılıyorlar. Horasan ve Irak'ta da çoktur. Onlar Çağatay iline katılıyorlar.

Belh'e bağlı Gur denilen şehirde oturan Kalaç'lardan adı Muhammed, lâkabı Bahtiyar olan bir pehlivan yiğit var idi. Hindistan'ın Dehli de-
24 nilen şehrinde Kutbü / ddin adlı bir müslüman padişah var idi. Muhammed gidip onun hizmetine girdi. Bir nice yıldan sonra büyük bey oldu. Hindistan denilen yer, bölük bölük bir çok yurttur. Behar adlı bir yurt vardır. Kâşmir'in yakınındadır. Kutbüddin, Muhammed Bahtiyar'ı

askerin başına geçirip oraya gönderdi. Muhammed Bahtiyar Behar yurdunu aldı.

Behar'ın gün doğuşunda yine bir yurt var idi. Onun büyük şehrinin adı Lekmir idi. Onun doksan yaşında bir padişahı var idi. Dededen babadan o yurdun padişahı idi. Varıp o yurdu da aldı. Nice yıllandanberi topladığı hazinesi eline geçti.

Lekmir'in demir kazık (kutup yıldızı, kuzey) tarafında bir büyük şehir var idi, Lektuni adlı. Varıp onu da aldı ve hutbeyi kendi adına okutup ve sikkeyi kendi adına bastırıp, Lektuni şehrini payitaht kılıp oturdu. Kalaç ilinden onbin kişi onun etrafına toplandılar. Çok yıllar orada durdu.

Lektuni ile Tibet'in arası atlı insanın bir gece yatıp varacağı kadar bir yerdir. Ama bir yüksek dağı vardır, bir yolu vardır, bir atlı yürür, iki atlı yanaşıp yürüyemez. Muhammed Bahtiyar onbin atlı ve otuzbin piyade ile o yoldan gidip Tibet'i vurup geldi.

Nihayet bir nice günden sonra vefat etti.
Bütün Kalaç halkı toplanıp Şiran denilen zâtı
padişah kıldılar. O öldükten sonra Merdan de-
25 nilen zâtı / padişah kıldılar.

Ve Merdan hızlı ve atıcı yiğit idi. Ama aklı hiç yok idi. O derecede ki, bir gün mecliste (kabul resminde) otururken beylerine bakıp dedi : İsfahan'ı falan sana verdim, Kazmin'i sana ver-

dim. Böyle deyip Horasan ve Irak ve Rûm'un bütün bildiği şehirlerinin bir bir adlarını sayıp mâiyetindekilere üleştirdi. Tanrım verse sizlere vereyim, demedi. Böyle dese kusur olmazdı. Benim vilâyetlerimdir, sizlere verdim, deyip tâzim kıldırdı.

Ve bir gün bir yardım isteyen (şikâyetçi) gelip, diz çöküp dedi ki : Tâcirim, bu gece şu kadar bin paramı hırsız almıştır, dedi. Ondan nerenin insanısın diye sordu. Tâcir; İsfahan'lıyım, dedi. Ona dedi : Para için sana İsfahan'ın valiliğini verdim, dedi ve divana emir yaz, dedi. Divan, İsfahan'ın valiliğini tâcirin adına yazıp mühür basıp eline verdi. Tâcir korkusundan söz söyleyemedi. Fermanı alıp, başına sançtı. Mecliste oturan halk da korkudan hiç bir şey söyleyemediler. Bir akıllı beyi var idi. O dedi : Padişahım, buna İsfahan'ın valiliğini verdiniz; bu adam eğer buradan İsfahan'a yalnız giderse, sizin adınıza kötü olur, bu adama çok şey veriniz ki, erkânlı ve mâiyetli olup gidecek, dedi. O bedbahtın aklına bu söz iyi gelip, yüzbin gümüş para bağışladı.

Ve daha bir kötülüğü bu ki, Kalaç halkının iyi insanlarını suçsuz yere öldürmeğe başladı. İl iyileri toplanıp, danışıp, Merdan'ı öldürüp
26 Evez denilen zâtı / Lektuni tahtına oturttular. O da oniki yıldan sonra öldü.

Ondan sonra o yurt Kalaç'ların elinden çıktı, başka kimseye geçti. Ondan sonra Kalaç'lar

mâiyet (hizmetli) oldular. Kalaç'ların padişahlığı başından sonuna kadar ellidört yıl sürdü. Şimdi Kalaç'lar hakkında söylediğimiz sözü bırakalım, bu kadar söyledik, yeter.

Oğuz Han Talaş'tan geçip, Semerkand ve Buhara'ya gelip, Amu suyundan geçip, Horasan'a vardı. O zamanda İran yurdunda iyi padişah yok idi. Keyumers ölmüştü. Huşenk'i henüz padişah yapmıyorlardı. Öyle zamana Arap Mülûkü't-tavâyif der. Mânası bu ki: Her bir dip ilde bir töre demektir. Türkler öyle zamana «ev başına kara han» derler. Mânası her evde kara kişi bir han olmuştur, her eve bir han, demektir. O vakit İran yurdu böyle idi.

Horasan'ı aldı. Ordan geçip Irak-ı Acem ve Irak-ı Arap ve Azerbaycan ve Ermen ve Şam ve Mısır'a kadar aldı. Bu söylenen vilâyetlerin bir çoğunu savaşıp ve hepsini tâbi kılıp kendisine bağladı.

Oğuz Han Şam vilâyetinde iken gizlice bir mâiyetinin eline bir altın yay ve üç ok verdi ve dedi : Yayı gün doğusunda bir çölde insan ayağı ulaşmaz yerde toprağa gömüp, bir ucunu çıkarıp bırak ve okları gün batısı tarafına götürüp, yayı nasıl koyarsan onu da öyle koy, dedi. O adam emre göre hareket edip geldi.

27 Bu vâkıadan bir yıl / geçtikten sonra üç büyük oğlu Kün (Gün), Ay ve Yulduz (Yıldız)'ı çağırıp dedi : Yabancı ülkeye gelmişim, işim çok, av avlamağa elim değmiyor, gün doğusu tarafın-

da filân çölün avı çokmuş diye işittim, kendi mâiyetlerinizle oraya gidip, av avlayıp geliniz, dedi. Ondan sonra üç küçük oğlu Kök (Gök), Tağ (Dağ) ve Tingiz (Deniz), bu üçünü çağırıp ağabeylerine söylediği sözü söyleyip gün batısı tarafına gönderdi.

Bir nice günden sonra üç büyük oğlu bir altın yay ile pek çok avı han huzuruna getirdiler. Üç küçük oğlu da üç altın ok ile pek çok av getirdiler. O avın etlerine çok etler ve türlü yemekler ilâve edip, halkı davet edip, yayın ve okun bulunduğunu müjdeleyip, kendilerine geri verdi.

Üç büyük oğlu yayı kırıp bölüştüler. Üç küçük oğlu, her birisi bir ok aldılar. Aldığı vilâyetlerde çok yıllar kalıp, düşmanlarını yok edip, dostlarını ağırlayıp, başı Sayram, ayağı Mısır'a kadar aldığı vilâyetlerin hepsine idareciler koyup, dönüp kendi yurduna indi.

Oğuz Han'ın, yurduna gelip ziyafet tertip ettiğinin zikri

Oğullarım ve halkım ile sağ ve esen varıp geldim, deyip, büyük ziyafet hazırlığı yapıp, bir otağ yaptırdı. Bütün ağaçlarının dışına altın kapladı. Lâl ve yâkut ve zümrüt ve firûze ve inci ile süsledi. Bu beyti o evin vasfında söylemişlerdir :

Bir ev yaptı altından o şehriyâr,
Ki o ev felek evinden kıldı âr.

28 / Dokuzbin koyun ve dokuzyüz sığır (veya at) kestirdi. Derisinden doksandokuz havuz yaptırdı. Dokuzuna rakı ve doksanına kımız doldurttu. Bütün mâiyetini çağırıp getirtti. O altı oğluna çok nasihatler söyleyip ve beyler öğretip, yurtlar ve şehirler ve iller ve nimetler verdi. Bu beyitleri onun vasfında söylemişlerdir.

Şiir

Oğuz kıldı o ziyafette zevk ü sefâ
Bu altı oğula ihsanlar kıldı
Bunlar göstermişlerdi yiğitlikler
Baba ile her türlü bilgili işler
Babaya onlar sonra kıldılar yârlık
Savaş günlerinde hepsi de varlık.

Ondan sonra bütün mâiyettekilerin attığı ve vurduğu ve kıldığı hizmetlerine lâyık şehirler ve serhadlar ve kentler ve ihsanlar verdi.

Sonra oğullarına dedi : Siz üç büyüğünüz altın yayı bulup getirdiniz ve onu bozup üleştirdiniz. Sizin adınız Bozok (Bozuk) olsun. Sizlerden olan oğullara da tâ kıyamete kadar Bozok desinler. Üç ok getiren üç küçük oğula ve onlardan olanlara bugünden tâ dünya son buluncaya

kadar Üçok desinler. Yay ve oku, ki bulup getir-
diniz, o iş insandan olmadı ve Tanrı'dan oldu.
Bizden evvel geçen halklar yayı padişah yerinde
bilmişlerdir, oku elçi yerinde. Onun için ki, yay
oku hangi tarafa çekip gönderse, ok oraya gider.
Şimdi ben öldükten sonra Kün Han benim tahtı-
ma otursun. Ondan sonra Bozok neslinden her
29 kim kabiliyetli ise, halk onu padişah / kılsın.
Dünya sona erinceye kadar Bozok'un bir iyisi
padişah olsun. Başkaları sağda otursunlar.
Üçok'lar sol olsunlar, evin sol tarafında otur-
sunlar ve dünya son buluncaya kadar mâiyetli-
ğe razı olsunlar, diye söyledi. Ve yüzonaltı yıl
padişahlık kılıp Hakkın rahmetine vardı.

Oğuz Han'ın büyük oğlu Kün Han'ın padişahlığının zikri

Oğuz Han'ın Uygur diye ad koyduğu cemaatin büyüğünün ve ak sakalının oğlu var idi, Arkıl Hoca adlı. Oğuz Han, babasının tahtına oturup tâ ölünceye kadar, veziri, vekili o idi. Akıllı ve âlim ve çok bilgili insandı. Ve Kün Han da onu vezir kılıp, tâ kendisi ölünceye kadar onun sözü ile amel kılardı. Arkıl Hoca uzun ömür sürdü.

Günlerden bir gün Han, yalnız otururken dedi : Baban yüzonaltı yıl yazın sıcağında göl-gede oturmadan ve kışın soğuğunda evde otur-

madan kılıç çalıp, çok yurtları fethedip siz altı-
nıza bırakıp gitti. Eğer siz altınızın ve sizler-
den olanlar, hepinizin ağzınız bir olursa uzun
yıllar ve çok günler bu yurtlar elinizden çıkmaz.
Eğer ağızlarınız bir olmazsa, fethettiğiniz yurdu-
nuz da gider ve eski yurdunuz da gider ve ma-
lınız, canınız da gider, dedi. Kün Han dedi: Ba-
bamın müşaviri idiniz. Babamın yerine şimdi
siz babamsınız. Siz hangi işi uygun görürseniz,
ben onu yapayım, dedi. Bunun üzerine Arkıl
Hoca dedi : Oğuz Han'dan çok yurtlar ve şe-
hirler ve iller ve cansız mallar ve canlı mallar
30 kalmıştır. Siz altı oğulun her birinizden / dört
oğul olup, hepsi yirmidört padişahzâde olmuş,
siz altınızdan başka. Ve ben şundan korkuyo-
rum: Dünyalık için ağızlarınız alaca olur, dedi.
Kün Han Arkıl Hoca'nın sözünü kabul edip, bü-
yük kurultay yaptı.

İyi ve kötü, halkın hepsi geldikten sonra o Oğuz Han'dan kalan vilâyetler ve iller ve cansız malların ve canlı malların hepsini, bu söylenen otuz padişahzâdelerin büyüğüne büyükçe ve küçüğüne küçükçe verdi. Bu yirmidört oğul asıl hâtunlardan olanlardı. Bunlardan başka kumalardan olan oğlanlar da çoktu. Onların da durumlarına lâyık nesneler verdiler. Ondan sonra Oğuz Han'ın yaptırdığı altın evini (otağını) diktirdi. Sağ tarafta altı ak çadır ve sol tarafta altı ak çadır kurdurdu. Ve yine sağ tarafta başına altın tavuk tutturulan kırk kulaç bir ağaç diktirdi. Ve sol tarafta başına gümüş tavuk tut-

turulan kırk kulaç bir ağaç diktirdi. Ve sonra hanın emri ile Bozuk oğulları mâiyetleri ile altın tavuğu, Üçok oğulları mâiyetleri ile gümüş tavuğu atla vurup attılar. Tavukları vuran kimselere çok nimetler verdi. Kün Han babasının kıldığına amel kılıp dokuzyüz sığır (veya at) ve dokuzbin koyun kestirtti ve dokuz deri havuza rakı doldurttu ve doksan deri havuza kımız koydurttu. Kırk gece ve gündüz yediler, içtiler.

Oğuz Han'ın oğulları ve torunlarının adlarının zikri

31 Şimdi onlar içip / yiye dursunlar, biz Oğuz Han'ın eteğinden yayılan oğulların adlarını söyleyelim. Evvelce de söylemiştik. Öyle de olsa oğullarını ve torunlarını ve hepsini bir yerde söylemeği münasip gördük.

Oğuz Han'ın büyük oğlunun adı Kün Han ve ondan küçüğünün adı Ay Han ve ondan küçüğünün adı Yulduz Han ve ondan küçüğünün adı Kök Han ve ondan küçüğünün adı Tağ Han ve ondan küçüğünün adı Tingiz Han.

Bu altısının her birisinin asıl (nikâhlı, kanunî) hâtunlarından olan dört oğlu var idi.

Kün Han'ın büyük oğlunun adı Kayı ve ikinci Bayat ve üçüncü Alka Evli ve dördüncü Kara Evli.

Ay Han'ın büyük oğlunun adı Yazır ve ikinci Yasır ve üçüncü Dodurga ve dördüncü Düker.

Yulduz Han'ın büyük oğlunun adı Avşar ve ikinci Kızık ve üçüncü Bigdili ve dördüncü Karkın.

Kök Han'ın büyük oğlunun adı Bayındır ve ikinci Becene ve üçüncü Çavuldur ve dördüncü Çepni.

Tağ Han'ın büyük oğlunun adı Sabır ve ikinci İmir ve üçüncü Ala Yuntlu ve dördüncü Üregir.

Tingiz Han'ın büyük oğlunun adı İgdir ve ikinci Bügdüz ve üçüncü Ava ve dördüncü Kınık.

Oğuz Han'ın bu altı oğlunun kumadan olan oğullarının adlarını söyleyelim. Ama hangi oğlundan olduğu malûm değildir : Kene, Köne, Turbatlı, Gireyli, Sultanlı, Oklı, Kökli, Suçlı, Horasanlı, Yurtçı, Çamçı, Torumçı, Kumı, Sor-
32 kı. Bu / zamanda ona Sorhı diyorlar, Kurçık, Suraçık, Karaçık, Kazgurt, Kırgız, Tigin (Tiken), Lala, Mürdeşuy, Sayır.

Şimdi bir çok kavimler, ki Oğuz Han onlara ad koymuştu, Oğuz Han neslinden değildirler. Öyle de olsa bu ziyafette var idiler. O sebepten adlarını kitapta yazıyorlar. Adları şunlardır: Kanklı ve Kıpçak ve Karlık ve Kalaç.

Kün Han'ın küçük kardeşleri ve oğullarına yer verdiğinin zikri

Şimdi oniki çadırda oturup pay alan kim ve o payı doğrayan kim, dışarıda atlarını tutup oturan kim, onları beyan edelim.

Altın çadırın başköşesinde Kün Han oturdu. Bütün il iyileri ittifak kılıp koyunun başını ve arkasını, kuyruk sokumunu ve bağrını sırtın üstünde bırakıp Kün Han'ın önüne koydular. Hem kim han olursa payları bu olsun, dediler.

Çadırın iç eşiğinde Arkıl Hoca oturdu. Göğsünü onun önüne koydular. Ve hem kim vezir olursa, onun payı bu olsun, dediler.

Sağ kolda birinci çadırda Kün Han'ın büyük oğlu Kayı'yı oturttular. Sağ aşıklı iliği pay verdiler. Bayat onu doğradı. Sorkı atlarını tuttu. Bu zamanda ona Sorhı diyorlar.

İkinci çadırda Alko Evli'yi oturttular. Sağ kol iliğini pay verdiler. Kara Evli onu doğradı.
33 Lala atlarını / tuttu.

Üçüncü çadırda Ay Han'ın büyük oğlu Yazır'ı oturttular. Sağ yanbaşı pay verdiler. Yasır onu doğradı. Kumı atlarını tuttu.

Dördüncü çadırda Dodurga'yı oturttular. Sağ oyluk başını (omasını, kalçasını) pay verdiler. Düker onu doğradı. Mürdeşuy atlarını tuttu.

Beşinci çadırda Yulduz Han'ın büyük oğlu Avşar'ı oturttular. Sağ oyluğu pay verdiler. Kızık onu doğradı. Torumçı atlarını tuttu.

Altıncı çadırda Bigdili'yi oturttular. Sağ sırtı pay verdiler. Karkın onu doğradı. Karaçık atlarını tuttu.

Sol yandaki birinci çadırda Kök Han'ın büyük oğlu Bayındır'ı oturttular. Sol oyluğu pay verdiler. Becene onu doğradı. Kazgurt atlarını tuttu.

İkinci çadırda Çavuldur'u oturttular. Sol yanbaşı pay verdiler. Çepni onu doğradı. Kanklı atlarını tuttu.

Üçüncü çadırda Tağ Han'ın büyük oğlu Salur'u oturttular. Sol aşıklı iliği pay verdiler. İmir onu doğradı. Kalaç atlarını tuttu.

Dördüncü çadırda Alayuntlu'yu oturttular. Sol oyluk başını pay verdiler. Üregir onu doğradı. Tigin (Tiken) atlarını tuttu.

Beşinci çadırda Tingiz Han'ın büyük oğlu İgdir'i oturttular. Sol kol iliğini pay verdiler. Bügdüz onu doğradı. Karlık atlarını tuttu.

Altıncı çadırda Ava'yı oturttular. Sol sırtı pay verdiler. Kınık onu doğradı. Kıpçak atlarını tuttu.

Oniki yüzlük ve yirmidört oymağın mânasının zikri

Ey dinleyen yaşlılar ve ey anlayan yiğitler! Gönlünüzü bu söz tarafına iyice tutun ve kulağınızı verin. Hem de bu sözü düşünün.

34 Türkmenlerin / evvelce geçmiş iyileri ve ömrü harp meydanında geçiren iyileri öyle söylemişlerdir ki : Oğuz Han'ın altı oğlunun asıl hâtunlardan doğan çocukları yirmidört kişi idiler. Kün Han onların ikisini bir çadırda oturttu, oniki bölük oldular. Bu onikisinden doğanlara yüzlük dediler. Onun için ki, her şeyin yüzü arkasından güzel olur. İlin ve halkın yüzlerine tuttuğu yüzlükleridir demek oluyor.

Ve yine onlar ki Oğuz Han'ın bir çok ad koyduğu kimseler ve kumadan doğan çocuklardır, bunlar da yirmidört kişi idiler. Hepsinin adlarını yukarıda bir bir söylemiştik. Bunların hepsi evin dışarısında oturdular. Onikisi at tutup oturdu ve onikisi eşikte oturdu. Bu yirmidörtten doğanlara oymak dediler. Aslı omak'tır. Âdettir ki avam tabakasının hepsi sözü tamam söyleyemez, yarım söylerler. Bu devirde de bir kimse bir kimseden sorsa, ilinin omağı nedir diye sorar. Omak Moğol dilidir. Bu zamanda
35 kalmak ve omak deniyor. Omak'ın mânası / uruğ (oymak, kabile) demektir. Türkmenlerin oniki yüzlük ve yirmidört oymak demelerinin mânası budur.

Oğuz Han'ın torunlarının adlarının mânası ve damgaları ve kuşlarının zikri

Türkmenin tarih bilen bilgili yaşlılarının hepsi Oğuz Han'ın oniki çadırda oturan yirmi-

dört torununun adlarının mânalarını ve damgalarının nasıl olduğunu ve kuşları olan kuşlarının adlarını şöyle söylemişlerdir ki :

Kayı'nın mânası muhkem demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu şahin (şunkar).

Bayat'ın mânası devletli demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu baykuş (ügi).

Alka Evli'nin mânası muvafık demek olur. Damgasının şekli budur: 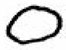 . Kuşu çakır (köykenek, küykünek, keler).

Kara Evli'nin mânası nerede otursa, çadır ile oturucu demek olur. Damgasının şekli budur, kamçı gibi: . Kuşu çaylak (göbek sarı).

Yazır'ın mânası iller ağası demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu turumtay (torumtay).

Yasır'ın mânası önüne her ne rastlasa onu yıkar demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu atmaca (kırgu).

Dodurga'nın mânası yurt almayı ve onu tutmayı bilici demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu kızıl kartal.

Düker'in mânası çevre demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu atmaca (köçgen, çalağan).

36 Avşar'ın mânası işi çabuk işleyici / demek olur. Damgasının şekli budur: 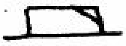 . Kuşu beyaz doğan (çerelaçin).

Kızık'ın mânası ejderha (kahraman) demek olur. Damgasının şekli budur. . Kuşu sarıca.

Bigdili'nin mânası sözü hürmetli demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu karga (?) (bihri).

Karkın'ın mânası aşlı demek olur. Damgasının şekli budur: // . Kuşu sürbükti.

Bayındır'ın mânası nimetli demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu şahin (laçin).

Becene'nin mânası yapıcı demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu ala şahin (ala toğnak).

Çavuldur'un mânası nâmuslu demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu anka (devlet kuşu, buğdayık).

Çepni'nin mânası cesur demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu devlet kuşu (hümây).

Salur'un mânası kılıçlı demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu kartal (bürgüt).

İmir'in mânası zenginlerin zengini demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu ancarı.

Alayuntlu'nun mânası ala atlı demek olur. Damgasının şekli budur: beşik gibi 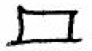 . Kuşu yağılbay (yığılbay).

Üregir'in mânası iyi iş yapan demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu atmaca (baygu).

İgdir'in mânası büyük demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu kartal.

Bügdüz'ün mânası hizmetkâr demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu şahin (italgu, yıtalgu).

Ava'nın mânası mertebesi yüksek demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu beyaz şahin (toygun).

37 / Kınık'ın mânası aziz demek olur. Damgasının şekli budur: . Kuşu ak kartal.

Oğuz halkının ahid kıldıklarının zikri

Han başlı bütün halk dediler ki. Bir davar veya on veya yüz veya her ne kadar kesseniz, etini (budunu) bu söylendiği gibi paylaşıp alsınlar. Ve her biri kendi çocukları ile ve maiyetleri ile yesinler. Ve sonra dediler ki: Bir insan günahkâr olsa, o insan padişahın oturduğu yere yakın olsa veya uzak olsa, o günah işleyen insan padişahın uruğundan olsa, veya başka kabileden olsa, hanın bir adamı gidip onu yakalasa, ona hanın küçük kardeşi ve oğlu ve beyleri, hiç kimse el atmasın. Ve beni isteyip geliyor deyip, himaye edip, eğer bir kimse arka olsa, o arka olan kimseyi padişah eşiğine getirip, arkasına kılıç ile vurup iki parça kılmak gerek. Tâ ki görene göz, işitene kulak olsun. Ve sonra şu var ki, Oğuz neslinden ve Bozok oğullarından bir kimseyi padişah yaparlar, iki kişiyi yükseltmezler. Onun için han bir olsa il düzene girer, ve iki olsa il bozulur. Evvelki geçmiş bilgililer demişlerdir ki, bir kına iki kılıç sığmaz ve bir

kadını iki erkek alıp oturamaz ve bir yurda iki töre sığmaz.

Bir büyük kâğıda ahitnâme yazıp Gün Han başlı kardeşleri ve oğulları ve beyleri ve halkın yaşlılarının iyileri ve yiğitlerinin iyileri, hepsi
38 yazıda adlarını yazıp and / içtiler ki :

Yaşadıkça işbu söylenen sözlerden dönmeyiz. Eğer bizden çocuklar helâlzâde olurlarsa tâ dünya son buluncaya kadar bu ahitnâmeyi okuyup amel kılarlar, eğer haramzâde olup yurdu bozalım derlerse amel kılmazlar dediler.

Sonra adlarını yazıp, mühürlerini basıp ahitnameyi Gün Han'ın hazinesine koydular.

Oğuz Han öldüğünde Gün Han yetmiş yaşında idi. Ve daha yetmiş yıl babasının yerinde oturup adaletle hanlık kıldı ve ondan sonra Hak rahmetine gitti.

Gün Han'ın büyük oğlu Kayı'nın Han olduğunun zikri

Gün Han öldükten sonra bütün Oğuz Han'ın torunları ve halkın ileri gelenleri toplanıp Kayı'yı Hanlığa yükselttiler. O da babası gibi halka adalet kılıp, yirmiüç yıl padişahlık etti, Hak rahmetine gitti.

Dip Bakuy'un Han olduğunun zikri

Kayı Han'ın oğulları çoktu. Bir oğluna büyük babaları Dip Bakuy'un adını koymuştu. Büyük, küçük hep ittifak ile Dip Bakuy'u Hanlığa yükselttiler.

Günlerden bir gün Dip Bakuy Han halktan sordu ki: Bu zamanda Oğuz Han'ı gören insanlardan kimse var mı, diye. Dediler : Bir kişi kalmıştır, Salur ilinden Ulaş adlı, dediler.

Han adam gönderdi. Ulaş'ı getirip, Oğuz Han'ın yurtta kalınca ne iş yaptığını ve dostlara nasıl iyilik edip, düşmanlara nasıl iyi muamele ettiğini bir bir sordu. Ulaş da bildiklerini söyledi. Ondan sonra Ulaş'a çok nimetler verip evine gönderdi.

39 / Ve sonra Dip Bakuy Han'ın büyük beyleri Yazır halkından Alan ve Arlan, Düker halkından Çekes ve Başıbik ve Baygubik ve Bayındır halkından Kabıl Hoca idiler.

Han bir gün av avlayıp giderken attan düşüp yan baş kemiği kırıldı ve ondan öldü.

Kuzı Yavı adlı oğlu var idi. Onu padişah yaptılar. Otuz yıl padişahlık edip o dünyaya gitti. Ama o Kuzı Yavı, Han olunca, onun müşavir beyleri İmir halkından Kerünçek idi, Salur halkından Tabak (Batak, Budak) idi. Ve yine Salur'dan Engeş'in oğlu Ötken ve onun oğlu

Kul Sarı üç arka vezir oldular. Yüzyirmi yıl Hanlık kıldı ve sonra öldü.

Oğuz halkının yurtları ve orada kaç yıl ve ne şekilde oturdukları ve Türkmen diye nasıl ad koyulduğunun zikri

Oğuz Han'dan tâ Kuzı Yavı Han'a kadar, nasıl ki söyledik öyledir. Şimdi Inal Han'ı söylüyoruz. Tanrım buyursa, Inal Han'ın zamanından tâ bizim bu kitabı söylediğimiz çağa kadar bir bir söyleyeceğiz. Hepsi doğrudur. Hiç yanlışı yoktur. Ama Kuzı Yavı Han ile Inal Han'ın arasında kaç yıl geçtiğini kestiremiyoruz. Öyle olunca da az söyleyelim. Şayet çok söylersek
40 yalan olur, dörtbin yıl vardır. Ondan / biliyoruz ki Oğuz Han Kayumers zamanında idi. Inal Yavı Han'ın vezir vekili Kayı halkından Korkut Ata idi. O bizim peygamberin analarının küçük kardeşi Abbas evlâdının oğulları Bağdad şehrinde beşyüz yıl padişahlık kıldılar. Korkut onların zamanında idi. Kayumers ile Abbas oğullarının arası beşbin yıldır. Kuzı Yavı Han Oğuz Han'ın beşinci oğludur. Artık kendiniz hesap edin, Kuzı Yavı Han ile Korkut Ata'nın Hanı Inal'ın arası kaç yıl olur.

Şimdi biz bu söylenen dörtbin yılda bir bir ve ad ad kimin olduğunu ve kimin olmadığını bilmiyoruz. Günlük vakaları bilmesek de baş-

tan sona kadar umumî şeklini biliyoruz. Onu söyleyelim.

Oğuz ilinin yurtlarının gün doğusu Isığ Göl ve Almalık, ve kıblesi Sayram ve Kazgurt dağı ve Karacık dağı, ve Demir Kazığı Uluğ dağ ve Kiçik dağ ki, bakır menbaıdır, ve gün batısı Sir suyunun ayağı Yangıkent ve Karakum. İşbu söylenen yerlerin içinde üzerinde dörtbin ve beşbin yıl oturdular. Ve hangişinin kabilesi çok ise ondan padişah seçtiler.

Böylece Kayı'dan bir kişiyi padişah yaparlardı. Kayı kabilesi ve Bayat kabilesi ve daha beş, altı küçük kabile ona katılırlardı.

Ve sonra Salur'dan bir kişiyi padişah yaparlardı.
41 Salur kabilesi ve / İmir kabilesi ve daha bir kaç küçük kabile ona katılırlardı.

Ve sonra Yazır'dan bir kişiyi padişah yaparlardı. Yazır kabilesi ve daha bir kaç küçük kabile ona katılırlardı.

Bundan kıyas kılın: Büyük kabileden padişah yapıp küçük kabileler ona katılıp, kâh altı, yedi grup olurlardı, kâh üç, dört grup olurlardı. Ve sonra birbiriyle düşman olup vuruşurlardı. Esir alırlardı. Kendilerinden artan esirleri Mâveraünnehr bezirgânlarına satarlardı.

O zamanda Irak ve Horasan ve Mâverâünnehr'in padişahları ve sipâhîleri ve raiyetleri hepsi Tat idi. Tat'tan başka kimse yoktu.

Sultan Mahmud Gaznevî'nin babası Sebük Tekin Kayı halkından idi. Kendisini Türkmenler esir edip tâcire sattılar.

Ve yine Becene kabilesi de kendisinden töre ileri sürüp Salur halkı ile düşman olup vuruşurlardı. Beş altı neslc kadar bu iki boyun arasında düşmanlık var idi. Becene boyu Salur boyuna galip gelirdi. Onun için Salur boyu Becene halkına İt Becene derler.

Becene ilinin Toymaduk adlı bir padişahı vardı. O ordu ile gelip Salur ilini vurup Salur Kazan Alp'ın anası Çaçaklı'yı rehin alıp gitti. Üç yıldan sonra kethüdası Enkeş'i çok mal ile gönderip Çaçaklı'yı geri aldı.

42 Bu sözlerden arz edilen odur ki, vuranları / yurtlarında oturup, vurulan ilin düşmandan kurtulanları Mâverâünnehr'e kaçıp giderlerdi. Ve böyle yapıp gide gide Türkmenin çoğu vilâyete indi, azı kaldı. O zamanda Türkmenden öte tarafta oturan kavimler çoktu. Onların hangi birini söyleyeyim? Bütün kavimlerden Türkmen'e daha yakın oturan Hıtay ve Kanklı ve Nayman idiler. O kavimler Türkmenin kalanını vurmağa başladılar. Isıg Göl ve Almalık ve Sayram ve Uluğ Dağlar ve Kiçik Dağlar, bu yurtların hepsini terkedip, Sir suyunun ayağına gelip, padişahlarını Yangıkent'te oturtup, kendileri Sir'in iki tarafında yaylayıp ve kışlayıp on nesil boyunca oturdular.

Ve Mâverâünnehr'e inen Türkmenlere Tâcik'ler önce Türk derlerdi. Beş, altı nesil geçtik-

ten sonra yere suya çekti, sonra çeneleri kısık ve gözleri büyük ve yüzleri küçük ve burunları büyük olmağa başladı. Türkmen yurduna gelip oturan kavimlerden esir ve tâcir Mâverâünnehr'e gelmeğe başladı. Onları gördüler ve Tâcik'ler Türk dediler. Önceki Türklere Türk mânend deyip ad koydular. Onun mânası Türk'e benzer demektir. Kara halk (avam tabakası) Türk mânend diye söyleyemedi ve Türkmen dediler.

Inal Yavı'nın Han olduğunun zikri

Kayı Kara Hoca'nın oğlu Korkut Ata, Salur Enkeş Hoca ve Avaşban Hoca başlı bütün Oğuz ili toplanıp Kayı halkından Inal Yavı'yı padişah yaptılar.

Veziri Korkut Ata idi. Korkut Ata her ne
dese, Inal Yavı onun sözünden çıkmazdı. Kor-
43 kut Ata'nın kerametleri çok / idi. İkiyüzdok-
sanbeş yıl ömür sürdü. Üç padişaha vezir oldu.

Inal Yavı yedi yıl padişahlık yaptı. İki oğlu var idi. Büyük oğlunun adı Al, küçüğünün adı Duylı Kayı.

Inal Yavı Han, öleceği sırada Duylı Kayı'yı yerine oturtup gitti.

Duylı Kayı da Korkut Ata'nın sözü ile amel kılardı. Ve daha Korkut'tan başka iki müşavir

beyi (ınak beyi, ınanç beyi) var idi. Birisi Bayındır boyundan Bügdüz adlı ve yine biri İgdir'den Dünke adlı. Duylı Kayı çok yıllar padişahlık kıldı. Oğlu yoktu. Aşını yeyip yaşını yaşayıp, uzun ömür sürüp vefat etti.

Duylı Kayı'nın kardeşi İrki'nin padişah olduğu ve oğlu Tuman'ın dünyaya geldiğinin zikri

Duylı Kayı'nın bir yakın kardeşi var idi. İrki adlı. O mâtem sahibi olup oturdu. Bütün Oğuz halkı başsağlığına toplanıp geldiler. Korkut Ata başlı (başkanlığındaki) bütün beyler sordular: Hanın karılarının hiç hâmile olanı var mı diye. Bir dadı hâtun gelip dedi: Hanın bir haremi hâmiledir. Ümidimiz var, çabuk olacak diye söyledi.

Bir kaç gün sonra Hanın ölü aşını verip
44 oturuyorlardı. Hanın oğlu oldu, diye müjdeyi / istediler. İrki başlı bütün beyler müjdeyi verdiler.

İrki halka davet çıkardı. Herkes himmetine lâyık kurban getirdi. Dörtyüz sığır ve dörtbin koyun kestiler. Derisinden üç havuz yaptırdı. Birisini rakı ile ve birisini kımız ile ve birisini yoğurt ile doldurttu. Bir ay gece gündüz toy düğün oldu. Toyda (ziyafette) hepsi iyi ve kötü yiyip içmekle meşgul olup, ihtiyarlar yaşını

unuttu ve fakirler fakirliğini unuttu ve zenginler ölümünü unuttular.

Oğuz halkı Korkut'a dediler: Bu oğlana bir iyi ad koy, dediler. Korkut Ata bunun adı Tuman Han olsun, dedi. Halk dediler: Bundan daha iyi ad koy dediler. Korkut Ata dedi: Bundan iyi ad olmaz, dedi. O gün ki Duylı Kayı Han öldü, o zaman bizim yurdumuza duman çöküp karanlık oldu. Bu oğul dumanda doğdu. Onun için Duman ad koyduk. Ve ikincisi gönlümden iyi ümit ve niyet kılıp onun için Duman ad koyuyorum ki, duman uzun zaman durmaz, çabuk gidecek nesnedir. Dumanlı gün güneş olur, dumanın sonu parlak olmadan olmaz. Azıcık duran dumanı bu oğlanın küçüklüğüne benzetiyorum. Sonu güneşli olmayı bu oğlanın yiğit olup, babasının tahtına oturup, devletli ve uzun ömürlü olduğuna benzetiyorum, dedi. Bütün halk bunu işitip Korkut'a âferin, âferin, deyip, memnun olup Tuman'a çok dualar kıldılar. Ve sonra Korkut başlı bütün halk İrki'ye dediler: Bir ay toy yaptın, yemeğin bitmedi ve havuzlara konulan kımız
45 ve ayranın / gölün suyundan çok oldu. Şimdi bugünden sonra sana Köl İrki diyeceğiz. Tuman kendi oğlundur. Ağabeyin Duylı Kayı'nın yerine oturup Hanlık kıl. Ve ne zaman ki Tuman yiğit olur, ona ne vereceğini kendin iyi bilirsin, dediler. Ve Köl İrki'yi Han yaptılar.

Halk ile iyi geçinip oturdular. Tuman yiğit oldu. Duylı Kayı Han'ın emektar adamları Tuman'a söz verdiler. Padişahlık babandan sana

miras kalmıştır. Bütün halk ittifak ile Köl İrki'ye geçici olarak emanet etmişlerdir. Şu şartla ki, ne zaman sen sinni rüşde erersen, sana emanet edecek, dediler.

Tuman bu sözü Köl İrki'ye birisiyle söyletti. Köl İrki bu sözü işittikten sonra gizlice Korkut'a söyledi. Ve onun tavsiyesi ile halkın ileri gelenlerini davet edip büyük ziyafet tertip etti.

Korkut'u otağın başköşesinde oturtup, Köl İrki Han diz çöküp kımızlı kadehi sundu. Korkut kımız içip bütün halk yemek yedikten sonra Köl İrki dedi: Ey il ve halk, hepiniz bilirsiniz, padişahlığın Tuman'ın hakkı olduğunu. Bu zamana kadar Tuman küçük idi. Onun için ben işi yapıyordum. Şimdi Tuman büyük delikanlı oldu. Babasının tahtını emanet ediyorum, dedi. Bütün halk Korkut'a dediler: Hanın ve bütün Oğuz halkının iradesi senin elindedir, neyi münasip görürsen onu yap, dediler. Korkut bu sözü işittikten sonra adam gönderip Tuman'ı getirip otağın ortasında oturtup dedi: Baban öldü, sen küçük kaldın. Köl İrki hem babandır ve
46 hem de / ağabeyindir. Seni, dünyaya geldikten tâ bu çağa kadar, çok emeklerle büyütmüştür. Taç ve taht ve il bütün yurt senindir. Senden ricamız şudur ki, bir müddet sabret. Ağabeyinin kuvvetinden uzaklığı yaklaşmıştır, dedi. Bunun üzerine Tuman dedi: Bütün Oğuz ilinin iyisi, babamın veziri ve benim babamsın. Sözünüzü kabul ettim, dedi.

Köl İrki'nin bir kızı var idi. Çok güzel, baba ve anasının bütün işlerine muktedir. Korkut

Köl İrki ile Tuman'a söyleyip, yedi gece, gündüz düğün yapıp, padişahlara lâyık esbap ve çeyiz ile kızı Tuman'a verdiler.

O zamanda Avşar ilinin Hanı var idi. Ayna adlı. Bu kızı oğluna istetmişti. Köl İrki kabul edip, kızı verecek olmuştu. Ayna Han, kızı Tuman'a verdiğini işittikten sonra asker çekip Köl İrki'nin üzerine yürüdü. Köl İrki de büyük ordu ile karşı varıp, vuruşup Ayna'yı mağlûp etti. Ayna'nın oğlunu öldürdü ve Avşar'ın askerini kırdı. Ayna'yı kovalayıp yurduna vardı. Yur-
47 dunu alıp altı ay orada oturdu. / Ayna kaçıp başka ile gitti. Köl İrki and içip, Ayna'ya adam gönderip dedi ki: Bu kötülüğü yapan sen değildin, oğlun idi. O da cezasını buldu. Şimdi, seninle kardeşiz, gel ve yurduna sahip ol, ben dönüyorum, dedi. Elçi varıp bu sözlerin hepsini söyledi. Ayna inanıp, gelip, Köl İrki'yi gördü. Köl İrki de yurdunu teslim edip, dönüp, kendi yurduna indi.

Tuman'ın oğlu olduğu ve ona Yavlı ad koydukları ve yiğit olduktan sonra Kanlı Yavlı ad koydukların zikri

Tuman'ın Köl İrki'nin kızından oğlu oldu. Adını Yavlı koydular. Devletli ve kahraman oldu ve yiğitlik çağına erişti.

Bir gün suyun kenarında gençlerle oynuyordu. Bir gençle kavga etti. Ona vurayım diye bir şey aradı. Yakında bir dut kazığından başka bir şey bulamadı. Onun ucundan tutup, dibinden çıkarıp, o gencin boynuna vurdu. Vurunca boynu koptu ve öldü. Köl İrki Han, Tuman ve Korkut, bütün beyler oturuyorlardı. Yavlı'nın bu yaptığı işi söyleyince büyük ve küçük ve iyi ve kötü ve gören ve işiten şaşıp hayrette kaldı. Tuman
48 dedi: Bu oğlanın adına bugüne kadar / Yavlı diyorduk, şimdi Kanlı Yavlı demek gerek, dedi. Böylece ondan sonra ona bütün halk Kanlı Yavlı dediler.

Günlerden bir gün Köl İrki Han çadırda oturmuştu. Tuman da orada bulunuyordu. Kanlı Yavlı eşikten girip geldi ve orta yerde oturdu. Sonra Köl İrki'ye bakıp dedi: Ey büyükbaba, bu oturduğun taht dedem Duylı Kayı'nındır. Bu zamana kadar babam Tuman'a küçüktür diyip, vermedin. Şimdi niçin vermiyorsun, dedi. Köl İrki Han başını aşağıya eğip çok oturdu. Ve bir müddet sonra başını kaldırıp dedi: Bu sözü ben senden daha önce söyler diye ümit ediyordum. Bilhassa o gün ki sopa ile adamın boynunu kopardın. Doğru söylüyorsun. İyi olur, güzel olur. Şimdi babana teslim etmek gerek.

Tuman'ın Han olduğunun zikri

Köl İrki bu sözleri torunundan işittikten sonra, Korkut başlı bütün Oğuz halkına adam

gönderip, getirtip, büyük ziyafet tertip edip, Tu-
man'ı Hanlığa yükseltip, tahta oturtup, Köl İr-
ki ayakta durup, Tuman Han'a dedi. Baban ölüp,
ben bu tahta oturup, ili idare edeli otuzbeş yıl-
dır. Senden ümidim odur ki, ben nasıl ilin iyi
ve kötüsünü sorup, ne yolla padişahlık kılmış
isem, sen de o yolla yürüyeceksin, dedi. Tuman
dedi: İyi söylüyorsunuz. Eğer benim devletim
varsa, sizin bu nasihatlerinizi kabul ederim, de-
di. Yurt sözleri tamam olduktan sonra Köl İrki
49 Han / Kanlı Yavı'nın yüzüne bakıp dedi: Ey
kızım oğlu, kızdan olanın dostluğu olmaz diye
işitmiştim. Evvelce geçenlerin sözlerini yalan
çıkarmadın, dedi.

Tuman Han dört ay Hanlık yaptıktan sonra Korkut başlı bütün halk Tuman'a dediler: Tanrıya şükret, Kanlı Yavlı gibi iyi oğlun var. Münasip odur ki, padişahlığı ona verip, kendin yemek içmekle meşgul olasın, dediler. Öyle diyince, Tuman da kabul etti ve padişahlığı oğluna verip dinç gönülle (huzur-ı kalp ile) Tanrının bendeliğini kılıp oturdu.

Kanlı Yavlı'nın Han olduğunun zikri

O, fevkalâde cesur ve atıcı ve kahraman idi. Dört tarafında yurtların hepsini harp edip, alıp, kendisine tâbi kıldı. Onun zamanında kurt

koyuna ve pars geyiğe ve bürgüt tavşana ve kartal kekliğe zorbalık yapamadı. İlleri düzene koyup, düşmanları bozup ve kendi zamanındaki padişahları geçip, doksan yıl padişahlık kılıp vefat etti.

Mur Yavı'nın Han olduğunun zikri

Kanlı Yavlı'nın iki oğlu var idi. Büyüğünün adı Mur Yavı ve küçüğünün adı Kara Alp Arslan. Öleceği sırada yurdunu ikiye böldü. Türkistan ve Yangıkend'i Mur Yavı'ya verdi. Talaş ile Sayram'ı Kara Alp Arslan'a verdi.

Bir kaç yıl geçtikten sonra Kara Alp, ağa-
beyisi Mur Yavı ile düşman oldu. Halkın iyileri
araya girip, çok nasihatler kılıp barıştıralım de-
diler. Kara Alp Arslan razı olmadı. Sonunda iki-
si ordu çekip Sayram üstünde harp ettiler. Mur
Yavı galip geldi. Kara Alp Arslan savaşta öldü.
50 Bütün illerini vurup, bir yıl orada / kalıp, dö-
nüp evine indi.

Kara Alp Arslan'ın bir küçük oğlu var idi. Onu ve karılarını Mur Yavı alıp geldi.

Ve bundan bir çok yıllar geçti. Bir gün Mur Yavı oturmuştu. Kara Alp Arslan'ın oğlu geldi. Onun yüzüne bakıp dedi: Eğer baban cahillik edip, benimle düşman olmasaydı, böyle yetim

olup sararıp gezmezdin, yazık, ne yapayım diyip çok ağladı. Sonra dedi: Senin adın Alp Tugaç olsun, dedi. Babasından kalan iyi adamları getirip, Alp Tugaç'ı onlara emanet edip, babasının yurdunu verip, göç ettirip gönderdi. Halka emir verdi: Kara Alp Arslan'ın halkından esir alıp getirilen kimseler geri gönderilsin, diyip, Alp Tugaç varıp babasının yurdunda oturdu. Dört tarafa gidenlerin hepsi oraya toplandı.

Mur Yavı Han yetmişbeş yıl padişahlık kılıp o dünyaya gitti.

Mur Yavı oğlu Kara'nın Han olduğunu zikri

Mur Yavı'nın hâtunlarından oğlu yok idi. Urca Han denen zatın ilini basıp aldığı zaman bir kadını esir edip, bir müddet bakıp, gönderdi. O kadın yurduna vardıktan sonra Mur Yavı Han'dan hâmile olmuşum, dedi. Bir kaç ay sonra oğlan doğurdu. Adını Kara koydular.

Dayılarının arasında büyüdü. Yiğit olduktan sonra kaçıp Mur Yavı Han katına geldi. Mur Yavı da onu oğul kıldı.

Mur Yavı öldükten sonra bütün halk toplanıp onu Han yaptılar. Halk ile iyi geçinip kırk yıl Hanlık kılıp vefat etti.

51 Buğra'nın Han / olduğunun zikri

Kara Han'ın Buğra adlı oğlu var idi. Bütün halk Kara Han öldükten sonra Buğra'yı padişah yaptılar.

Buğra Han bütün geçen atalarından üstün oldu. Büyük ordu ile gelip Buhara ve Semerkand'ı alıp, kendi kardeşleri yurdunda düşman olduğu için, duramadı, dönüp gitti.

Ondan sonra gelip Hârezm memleketini alıp, çok yıllar orada padişahlık yaptı.

Bir sefer kuzey tarafına ordu çekip vardığında bir gün Han dedi: Gönlümüz buğday unundan olan çorbayı diliyor. Erişte ve başka çorba yapacak aşçı ve çorbanın malzemesi bulunmadı. Han un getirtti ve hamur yoğurttu. Ve kendisi eli ile yapıp kazana koydu. Oturan maiyetleri de Hanı seyr ettiler. Pisirip içti ve dedi: Bu çorbanın adı Buğra Hanı olsun, dedi. Bugün halk içinde Buğra diyip pişiriyorlar, o çorbadır.

Buğra Hanın üç oğlu var idi. Büyüğünün adı İl Tekin ve ikincisinin adı Kuzı Tekin ve üçüncüsünün adı Bik Tekin (Big Tekin). Tekin'in mânası eski Türk dilinde güzel yüzlü demektir. Han ihtiyarladıktan sonra padişahlığı Kuzı Tekin'e verdi. Ve kendisi rahat oturdu.

Babür (Baber) adlı hâtunu var idi. Çok akıllı ve ibâdetinde ve iyi ve mükemmel idi. Oğlunun anası idi. O vefat edince Buğra Han büyük yas tuttu, Bir yıl kadar kimse ile konuşmadı ve evden çıkmadı.

Bir gün Kuzı Tekin babasına ne zamana ka-
52 dar yas tutup, kederli olup / oturacaksınız, ava çıkın, belki gönlünüz açılır diyip, babasını her gün bir tarafa ava ve gezmeğe alıp çıktı.

Bir nice günden sonra, şimdi Hanın gönlünde arzu ve heves peydah oldu, olacak derken, dedi: Beyler diyorlar, Hana münasip odur ki, evlensinler Han dedi: Öyle hâtun nereden bulunur ki, gelip annenin yerini tutsun, dedi. Kuzı Tekin annem gibi olmazsa, ondan daha aşağı olsun, dedi. Han, katiyen evlenmem, dedi. Ama Kuzı Tekin onun arzusuna bırakmadı. Avşar ilinde Egrençe denen zatın görülecek, iyi, yurtta ün yapmış güzel kızı var idi. Onu Hana alıverdi.

O bedbaht kızın gönlüne bu fikir geldi ki: Kuzı Tekin'in bana meyli var, onun için beni babasına bahane ile alıyor, tâ ki kendisi benimle gizlice sevişsin, yoksa ihtiyar adama benim gibi güzelliğe sahip kızı niçin alıversindi, dedi.

Bir gün Kuzı Tekin, babasını göreyim diye gelince, Han uyumuş, yatmış ve kadın oturmuştu. Kuzı Tekin'in yanına gelip yüzünü ve gözünü elleyip okşamıştı. Kocası ile oynaşırken kadınlar nasıl yaparlarsa öyle yapmağa başladı.

Kuzı Tekin gönlünden bu annem yerinde olup,
53 bana muhabbet gösteriyor / dedi.

Yine bir kaç gün sonra yalnız kalmak fırsatı bulup Kuzı Tekin'e dedi: Hiç benim halimden haberin var mı? Ben sana âşıkım. Geceleri uykum ve gündüzleri kararım yok. Benim hâlime bakmazsan, niçin beni ihtiyar adama alıverdin, dedi. Kuzı Tekin dedi: Sen benim annemsin. Eğer bugünden sonra bu huyunu bırakmazsan, seni parça parça edip, her parçanı bir yere koyarım, dedi.

Kadın olanları kendisinin kardeş karılarına söyleyip danışınca, onlar dediler: Kuzı Tekin bu sözü Hana, halka söylemeden önce söylemek gerek. Yoksa ölüme gidersin diyip, hepsi birleşerek bir kadını gönderdiler. O kadın varıp Kuzı Tekin'in evinden çizmesini çalıp, gelip, Buğra Han'ın evine gelip, sonra dönüp, gidip, çizmeyi yerine koyup, geldi.

O gece Han evde yoktu. Ava gitmişti. Gece yarısından sonra azıcık kar yağmıştı. Seher vaktinde kadın bağırmağa başladı. Tan ağardıktan sonra halk işittiler ki, çadırdan ağlayan kadının avazı çıkıyor. Erkek ve kadın hep toplanıp çadırın eşiğine varınca, gördüler ki hanım yüzünü yırtıp, her yerini kanatıp diyor ki: Bu gece seher vaktinde uyuyup yatmıştım. Bir adam gelip koynuma girdi. Görünce, Kuzı Tekin Han dedi. Bağırma, benim. Sana âşık olup, babama alıverdim. Onun için ki gündüz babamın olursan

gece benim olacaksın diye, yoksa babam kadını
54 ne yapacaktı, dedi. Ben bağırıverdim, / anasına böyle iş nerde var diye. Benden bu sözü işittikten sonra kaçıp çıkıp gitti. Yanında yatan kadınlar bu söze şahitlik ettiler. Ve yine hanım dedi: Bundan iyi şahit olmaz. Yer kardır, izine bakın, dedi. İzine baktılar, Kuzı Tekin'in evinden çıkıp, çadıra gelip, tekrar dönüp Kuzı Tekın'in evine varıyor. Kuzı Tekin izin yanına gelip, ayağını koydu, ikisi bir tek oldu.

Buğra Han avdan geldi. Ona da söylediler. Han başlı bütün beyler Kuzı Tekin'i çağırıp dediler: Bu ne iştir ki gece sen yapmışsın? Kuzı Tekin o kadından gördüğünü ve işittiğini söyledi. Sonra dedi: Ben utandığımdan söyleyemedim. İkincisi o ki; kadını babama ben alıvermiştim. Halk içinde rüsva olmasın dedim. O benden önce davrandı, dedi.

Halk iki kısma ayrıldı. Yarısı kadının sözüne inandılar, yarısı Kuzı Tekin'in sözüne inandılar. Sonunda hepsi ittifak edip, hanımın yanında yatan kadınları Hanın huzuruna getirip sordular. Söylemediler. Şiddet kullanınca baştan sona kadar yaptıkları meşveretleri, Avşarın kadınlarının söylediği sözleri ve çizmeyi çaldığını bir bir söylediler.

Bunun üzerine Buğra Han, Kuzı Tekin'e dedi: Bu kadını istemiyordum, böyle bir fitne olur diye. Sen beni kendi arzuma bırakmadın. Şimdi bunu ne yapacağını sen iyi bilirsin, dedi.

Diyince Kuzı Tekin buyurdu: Beş yabani tay ge-
55 tirip, iki ayağını ve iki / kolunu ve boynunu, her birini bir tayın kuyruğuna bağlayıp tayların butlarına mızrağın ucu ile dürttüler. Döne döne kadını beş parça edip, her birisi bir parçasını kendi yaylasına alıp gitti.

Buğra Han çok yıllar padişahlık kıldı ve doksan yaşına gelip öldü.

Buğra Han'ın oğlu Kuzı Tekin'in

Han olduğunun zikri

Kuzı Tekin, babasının tahtına oturup, düşmanları ağlatıp ve dostlarını güldürüp, halka adalet kılıp, fakir fukaraya hayır ve ihsan kılıp, kırk yıl Han olup, yetmişbeş yaşına gelince oğlu Arslan'ı yerine oturtup vefat etti.

Kuzı Tekin'in oğlu Arslan'ın

Han olduğunun zikri

Arslan, babasının tahtına oturup büyük Han oldu. Çok yıllardan sonra Soracık ili düşman oldu. Arslan, gidip Soracık ilini basıp, kalanını kendisine tâbi kılıp geldi.

Orada bir küçük oğlan çocuğunu esir alıp, getirip, adını Suvar koyup, elinde büyüttü. O

akıllı ve asil ve atıcı ve zeki hünerli, her makama ve her yola yürümeği bilici ve Hanın mutemedi oldu. Bütün eşik halkı çekememezlikten bununla kötü oldular. Suvar'ın gıybetini Hana nasıl söyleyeceklerini bilemiyorlardı.

Bir gün meydanda Han, Suvar'ın kulağına bir söz söylüyordu. Sakalı, Hanın yüzüne değdi. Suvar gittikten sonra Han beylerine bakıp dedi: Suvar çok kimseyi öpmüş olacak, dedi. Beyler dediler: Biz bunun yaptığı işleri yalnızken arz edelim diyip, yalnız kalınca söylediler: Filân vakitte filân malınıza şöyle hiyanet kıldı ve fi-
56 lân sırrınızı halka fâş / etti. Ve düşmandan alıp gelmiştiniz, aslına çekiyor. Biz onun yaptığı kötülüklerin hangi birini söyleyelim. Bütün işlerinden en kötüsü şu ki, sizin karınız ile buluşup geziyor, dediler. Arslan Han dedi: Suvar'ı Yangıkend'e hizmete gönderdim. Geldikten sonra sizlerle buluşturayım. Nasıl öldüreceğinizi sizler iyi bilirsiniz, dedi. Sonra dedi: Filân yer de geyik çok imiş. Kendim gideyim demiştim. Dündenberi her yerim ağrıyor. Sizler halka baş olup, gidip, av yakalayın. Fakir fukara kış azığı alsınlar.

Beyler halkı alıp ava gittiler. Han, hâtunu ile danışıp hasta oldu. Bir kaç günden sonra fenalaştı. Bunun üzerine evde kalan beyler, ava giden beylere ve Suvar'a adam gönderdiler: Hanın hali kötü oldu, yetişmeğe baksınlar diye. Beyler avdan geldiği gün Han öldü. Gelince gördüler Han ölmüş. Bütün beyler danıştılar ve Hanın cansız ve canlı olan malının hepsini aldı-

lar. O anda Suvar da geldi. Suvar'a dediler : Hanın ölüsünün ne zaman çıkarılacağını, nereye konacağını ve mâtemin bütün icaplarını hanım ile sen bilirsin, sen yap. Hayatta iken de siz ikiniz bütün işi yaptığınız için, ölünce de sizler yapın, dediler. Ve ölünün üstüne gelmediler, bırakıp gittiler. Suvar, Hanın ayağının sakalını kesip, bir taş alıp başına ve göğsüne vurup her yerini parça parça edip, söyleyip ağlıyordu: Öldüğünde bulunmadım. Bir bardak su veremedim ve hizmetine yaramadım. Şimdi seni bir yere koymak için kalmışım. Ondan sonra sensiz bu dünyada gezmek bana haramdır. Kendimi
57 kendim / öldürürüm ve senin ayak ucunda yatarım diyip, ağlayıp, oturmuştu.

Han yerinden kalktı ve Suvar'ı kucaklayıp yüzünden öptü. Ve dedi: Senin ve seni çekiştiren beylerin hakikatini bilmek için kendimi ölü yapmıştım, dedi.

Hanın dirildiğini işitip bütün halk geldiler. Hanın mallarını alıp, ölüye bakmadan terk edip giden beyleri tutup, gözlerini kör edip ve kulaklarını kestirdi. Arslan Han yetmiş yıl padişahlık yapıp, vefat etti.

Buğra Han'ın büyük oğlu İl Tekin ve onun oğlu Osman'ın Han olduğunun zikri

Arslan Han'ın oğlu küçüktü. Büyük amcasının oğlu var idi. Osman adlı. Onu Han yaptılar. Onbeş yıl padişahlık kılıp, vefat etti.

İl Tekin oğlu İsli'nin Han olduğunun zikri

Osman'ın bir küçük kardeşi var idi. İsli. Onu Han yaptılar. O da üç yıl Han olup, babasının arkasından gitti.

İsli oğlu Şıban'ın (Şeyban'ın) Han olduğunun zikri

İsli'nin Şıban adlı oğlu var idi. Onu Han yaptılar. O da atalarının yürüdüğü yoldan yürüyüp iyiye iyi ve kötüye kötü olup, yirmi yıl babasının tahtında oturup büyük atalarının göçünün yerine inip, göçüp gitti.

Şıban oğlu Buran'ın Han olduğunun zikri

Şıban'ın oğlu var idi. Buran adlı. Onu Han yaptılar. Buran da halk ile iyi geçinip Oğuz ilinin âdetlerini ve kaidelerini bertaraf etmeden onsekiz yıl padişahlık yapıp vefat etti.

Ali'nin, Han olduğunun zikri

O zamanda Oğuz halkı, Sir suyunun iki ta-
58 rafında ayağına yakın oturuyorlardı. / Moğol

gelip çok baskın yaptı. Ona dayanamadan en çoğu göçüp gitti. Ürgenç'e vardılar. Kalanları Ali denen zatı Han yaptılar.

Ve Ali'nin bir küçük oğlu var idi. Kılıç Arslan adlı. Ona Şahmelik lâkabını takıp, Bügdüz ilinden Kuzıcı Bik (Big, Beg) denen yüz yaşında bir adam var idi. O zamanda Oğuz halkının yurdu Sir suyunun ayağı, Ürgenç ile Sir suyunun arası, Amu Deryasının iki tarafında Ürgenç ile Merv'in arasındaki kumun içi, tâ Murgab suyunun ayağına kadar. Ali Han kendisi Yangı Kent'te oturup, Şahmelik'i Kuzıcı'va emanet edip, oğluna Kuzıcı'nın sözünden çıkma, dedi. Kuzıcı'ya dedi: Şahmelik'i Oğuz halkının içine alıp git, orda büvüsün. Bu halka ve halk buna alışsın. İlin bir tarafında ben oturup ve bir tarafında oğlum ile sen bulun. divip uğurladı.

Sahmelik halk içine geldi. Halk onu padişah vaptı.

Bir çok yıllar geçtikten sonra Şahmelik, yiğitlik çağına erişti. Ama zalim oldu. İnsanın görülecek güzel kızı ve karısı olsa. baktı. Kuzıcı çok nasihatler kıldı. Tesir etmedi. Halk, Şahmelik'e Bidâdger (Zâlim) diye ad koydu.

Gide gide, halkın ileri gelenlerinin kızları ve kadınlarına zor kullanmağa başladı. Bunun üzerine Oğuz halkı toplanıp öldürecek oldular. Onu işitip babasının yanına kaçtı. Kuzıcı Beg de arkasından gitti. Ve Ali Han'ın yanına Şah-

59 melik'ten önce / vardı. Ve olan hadiseleri bir bir söyledi.

Ondan sonra Şahmelik vardı. Ali Han Şahmelik'i tutup kamçılattılar. Sonra elini bağlatıp koydu. Bunu işitip Kuzıcı geldi ve Hana bunu bağlatıp ne yapıyorsun, dedi. Han dedi: Oğuz iline göndereyim diyorum, tâ ki onların gönlü benden razı olsun. Kuzıcı dedi: Eğer Şahmelik'i gönderirsen, öldürürler, sonra mağrur olup seninle düşman olurlar. Hem oğlundan ve hem halkından ayrılırsın, dedi.

Ali Han dedi: Halkın durumunu sen görüp gelmissin, iyi bilirsin. Kendin uygununu söyle, dedi. Kuzıcı dedi: Muvafık odur ki, ben önceden gidip halka senin dilinden özür diliyeyim. Ali Han oğlunu dövdü ve elini, ayağını bağlayıp siz halka gönderdi. Ne yapacağını halk iyi bilir diye. Ben önden geldim, onu söyleyeyim diye. O benim arkamdan hemen geliyor diyeceğim. Sen bütün askerini oğluna verip, benim arkamdan gönder. Ben onları söze tutup ovalarken Sahmelik varıp, iyilerini tutup öldürsün, tâ kötüleri emre boyun eğinceye kadar Ali Han da bu işi uygun görüp yapacak oldu.

Oğuz halkının Ali Han'a düsman olup Sahmelik'i öldürüp, ev basına kara Han olup dört tarafa gittiğinin zikri

Simdi. Şahmelik kaçıp gittikten sonra halkın ne yaptığını söyleyelim.

O zamanda Ürgenç ve Murgab ve Tecen'de
oturan halkın büyük beyi Kayı ilinden Kırkut
60 denen zat idi. / Halk içinde bir cinli (deli) var
idi. Miran Kâhin derlerdi. Kırkut Bey onu çağırıp dedi: Şahmelik ile Kuzıcı Beg bizden incinip Ali Han'ın yanına kaçıp gitti. Halk ile Hanın işi nasıl olur acaba, dedi. Miran Kâhin bir saat konuşmadan oturdu. Sonra dedi: Hemen Oğuz halkının içinde savaş olup kızıl kan kara su gibi akıyor. Ali Han hemen ölüyor. Onun yerine bir kimse padişah oluyor, dedi.

Bu söz tamam oldu. Şimdi başka sözü söyleyelim.

Bir kişi var idi. Toğurmış adlı. Babasının adı Keranca Hoca. Kavı halkından ev yapan fakir bir adam idi. Bu hadiselerden cok vıllar önce Toğurmış bir gece vatmıştı. Rüya görüyor ki: göğsünden üc ağac yeşerip yükseldi. Sonra budaklandı ve vapraklandı. Sabah kalkıp. gidip, bu rüvavı Miran Kâhin'e söyledi. Bu gördüğün rüvayı hiç kimseye söyleme, iyi rüyadır bu, dedi.

Toğurmış'ın üç oğlu var idi. Her oğlunun başı için Allah yoluna bir koyun kesip, pişirip halka verdi. Büyük oğlunun adı Tokat, ortancısının adı Tuğrul ve küçüğünün adı Arslan. Kırkut Beyin kardeşi idi. Her üçü de atıcı ve cesur idi. Kırkut Bey Tuğrul'u onbeyi yapıp, ona Tuğrul Onbeyi derlerdi.

Şimdi Şahmelik'i söyleyelim.

61 Kuzıcı Beg, Ali Han'a Şahmelik'i / benim arkamdan gönder, diyip, Yangıkent'den gidip Ürgenç'te oturan halkın içine geldi. O zamanda halk, Tuğrul'un ağzına bakıyordu. Tuğrul Kuzıcı'ya dedi: Sözün doğrusunu söyle. Yoksa ihtiyarlık çağında aklın gidip, sorgu üstünde ölürsün, dedi. Korktuğundan doğrusunu söyledi.

Kuzıcı'yı hapsettiler. Bütün halka adam koşturdular. Onaltıbin kişi toplandı. Şahmelik'in geldiği yola varıp, Kırkut Bey sekizbin kişi ile yolun bir yanında durup, Tuğrul Bey sekizbin kişi ile yolun bir yanında durdu ve uzağa keşif kolu çıkardı.

Bir gün keşif kolu geliyor, diye geldi. Atlanıp, yolun iki yanını alıp durdular. Şahmelik'in ordusu yirmibin kişi idi. Yarıyı geçiverince iki taraftan at sürdüler. Büyük savaş oldu. Tuğrul galip geldi. Sahmelik'i tutup öldürdüler ve beylerini de öldürdüler.

Ali Han bu haberi işittikten sonra çabuk öldü. Oğuz halkı birbiriyle öclü ve kanlı oldular. «Ev başına kara Han» denen şey oldu. Birbirine baskın yaptı ve birbirini öldürdü. Ve sonra Kılk Bey ve Kazan Bey ve Karaman Bey baş olup çok halk Mangkışlak'a gittiler.

Onların içinde her boydan var idi. Ama en çoğu İmir ve Düker ve İgdir ve Çuvaldur ve Karkın ve Salur ve Ağar idi.

Alicak Bey'in oğulları baş olup, Hisar dağına gittiler.

Ve bir çok boylar. Oklı ili ve Kökli ili ve Ağar ili ve Sultanlı ili Ebulhan dağına gittiler.

Yazır ili Horasan'a gidip, Durun etrafında çok yıllar oturdular. O sebepten Durun'a Yazır Yurdu derler. Yazır boyunun bir çoğu Durun
62 yakınında, dağ içinde, çiftçilik / yapıp, oturmuşlardı. Bu zamanda onlara Karataşlı diyorlar.

Ve sonra Salur boyundan Dinkli Bey başlı onbin evli Horasan'a gittiler. Ve çok yıllar orada oturdular. Yine ondan küçük bir kısmı Irak ve Fars'a gittiler ve orda vatan tutup kaldılar.

Kınık uruğundan Sultan Sancar Mazi'nin babası Sultan Melikşah varıp, Irak ve Fars'ı alıp, İsfahan'ı payitaht yapıp oturduğu zamanda Salur boylu Dinkli Beyin kendisinin ve evvel giden cemaatin nesillerinden bir cok adamlar gelip, sultanın hizmetine girip arz kıldılar ki: Biz Oğuz ili Salur halkındanız. Büyük atalarımız Türkistan'dan gelmişlerdir. Böyle diyip kardeşliklerini bildirdiler.

O Salur'dan bir çoğu Irak'tan dönüp Mangkışlak'a geldiler. Onların nasıl geldiklerini, Tanrım buyurursa, söylüyeceğim. Evvelki geçmiş halk (tarihçiler) söylemişlerdir. Oğuz kavminin göçün, cekip yürümediği yol var mı, evini tutup oturmadığı yurt var mı?

Toğurmış oğlu Tuğrul'un, Han olduğunun zikri

Oğuz kavminin Şahmelik Bozokluğundan gitmeden, Sir suyunun ayağında ve Amu suyunda oturup kalanları Toğurmış oğlu Tuğrul'u Han yaptılar. O yirmi yıl padişahlık kılıp, vefat etti.

Ve ondan sonra Toğurmış'ın küçük oğlu Arslan'ı Han yaptılar. O da on yıl padişahlık kılıp, gidenlerin arkasından gitti.

Gidince, onun oğlu Asılzade'yi Han yaptılar. O da yirmi yıl dünyalık şarabı ile sarhoş olarak yürüyüp sarhoşluktan ayıldı. Ayılınca gözünü açıp gördü, büyük atalarının (dedelerinin) yanında yatmıştır.

Bir oğlu var idi. O oğlana dedesinin adını
63 koymuştu: Arslan diye Arslan'ı Han yaptılar. / O da on yıl babasının yerinde oturup vefat etti.

Ondan iki küçük oğlan kaldı. Büyüğünün adı Kükem Bakuy, küçüğünün adı Serenk.

Kükem Bakuy'u padişah yaptılar. Çok küçük idi. İyi ve kötüyü bilmezdi. O zamanda Oğuz ilinin bir düşmanı var idi. Karasıt adlı. O Arslan Han'ın öldüğünü ve ondan küçük oğlanlar kaldığını ve onlar padişahlık yapamadığından, Oğuz halkının ağzının birlik olmadığını işitip

atlandı ve gelip Arslan Han'ın ordusunu ve beylerin evlerini bastı. Kükem Bakuy'u at önüne (kucağına) alıp kaçtılar. O vakit Serenk, beşikte idi. Onu yağı esir edip alıp gitti.

Ondan sonra çok yıllar geçti. Serenk yiğit olduktan sonra ağabeyi Kükem Bakuy'a adam gönderdi. Ben kaçamıyorum, ağabeyim beni almaya baksın, diye. Bunu işitip Kükem Bakuy bütün Oğuz ilinin ordusunu alıp, gidip, Karaşıt'ı basıp, kardeşi Serenk'i alıp sağ salim evine geldi.

Kükem Bakuy, yirmi yıl padişahlık kılıp vefat etti.

Arslan oğlu Serenk'in Han olduğunun zikri

Kükem Bakuy öldükten sonra küçük kardeşi Serenk'i padişah yaptılar. O da on yıl padişahlık kılıp babasının arkasından gitti.

Ondan sonra Oğuz ilinden padişah olan Kınık uruğundan Selçuk Bay başlı çok halk, göçüp Sir yakasında Hocend şehrine geldiler. Orada çok yıllar oturup Nur vilâyetine gittiler. Orada yüz yıl oturup, göç edip Ürgenç'e vardılar. Ürgenç'te oturamadan göçüp Horasan'a gittiler ve Merv'den Ebulhan'a kadar oturdular.

O zamanda Horasan, Sultan Mahmud Gaznevî'nin torunlarının ellerinde idi. Onların dev-

letlerinin, kâseleri dolup döktü denilen vakit idi. Selçukiler Merv-i Şâhıcan şehrini alıp, Tuğ-
64 rul Bey'i / padişah yaptılar. Alp Arslan ve Sultan Melikşah ve Sancar Mazi, bunlar o cemaattendirler. O padişahların hikâyelerini bizim söylememize lüzum yoktur. Bizden önce geçenler o padişahların neseplerini beyan kılmak için ne kadar kitap yazmışlardır, onun hesabını Tanrı Taâlâ iyi bilir.

Selçukiler Türkmen olup, kardeşiz diyip, il'e ve halka faydası dokunmadı. Padişah olunca, Türkmen'in Kınık uruğundanız, dediler. Ve padişah olduktan sonra Efrasiyab'ın bir oğlu Keyhusrev'den kaçıp, Türkmen'in Kınık uruğunun içine varıp, orda büyüyüp kalmıştır, biz onun oğulları ve Efrasiyab'ın neslinden oluyoruz, diyip, atalarını sayıp, otuz beş göbekte Efrasiyab'a eriştirdiler.

Oğuz ili Kükem Bakuy ile Serenk'ten sonra, kendi başına, padişah çıkarıp oturamadılar. Oğuz kavminin Mangkışlak ve Ebulhan'da oturanları Ürgenç'te kim padişah olsa ona tâbi oldular. Ve Horasan'da oturanları Horasan'da kim padişah olsa ona tâbi oldular. Ve Mâveraünnehir'de ve her yurtta oturanları söyle oldular:

Salur Öğürcik Alp'ın atalarının ve kardeşlerinin ve oğullarının zikri

Şahmelik Bozokluğunda Dingli Bey başlı Irak'a giden Salur halkı çok yıllar orada otur-

duktan sonra, onların içinde Öğürcik adlı bir
asil yiğit peyda oldu. Türkmenlerin tarih bilen
kişileri Öğürcik Alp'ı on altı göbekte Oğuz
Han'a ulaştırıp, şöyle sayıyorlar ki: Öğürcik
Alp, babası Kara Gazi Bey, onun babası Karaç,
65 / onun babası Benam Gazi, onun babası Burıcı
Gazi, onun babası Kılal Gazi, onun babası İnal
Gazi, onun babası Süleyman Gazi, onun babası
Haydar Gazi, onun babası Ötküzli Urus, onun
babası Kazan Alp, onun babası Enkeş, onun
babası Ender, onun babası Ata, onun babası
Timür, onun babası Salur, onun babası Dağ
Han, onun babası Oğuz Han. Bu söz tamamiyle
yanlıştır. Onun için ki Oğuz zamanından ta bu
vakte kadar beş bin yıl geçmiştir. Öğürcik za-
manından ta bu vakte kadar beş yüz yıl altı
yüz yıl olmuştur. Oğuz ile Öğürcik'in arası dört
bin dört yüz yıl. On altı böbek dört yüz yılda
her ne kadar çok olsa dört yüz elli yılda geçer.
Peki, Öğürcik'in dört bin yılda geçen atalarının
adı hani? Bu yazılan on altı kişinin Oğuz oğul-
ları olduğu doğru ve Öğürcik'in ataları olduğu da
doğru. Ama hangi kişi ki kavim içinde meşhur
ise onu yazmışlardır. Ve meşhur olmayan kişi-
leri yazmamışlardır. Allah bilir ki bu yazılan
kimselerin her hangi birisinin arasında onbeş
veya yirmi kişinin adı yazılmadan kalmıştır.
Onun için söylüyorum ki Oğuz ile Öğürcik'in
arasında dört bin dört yüz yıl geçmiştir. Her
bin yılda kırk göbek geçse gerek ki iki yüz gö-
bek geçecekti. Peki yanlış denen şey nasıl olur?

Bu feleğin dönüşünü ve nesnelerini unuttur-
mayandır (Tanrı'dır) ki bu onun yanında ko-
laydır. Bu sözün yanlışlığı yine aynı şekilde şu
ki Salur Kazan'ı altı göbek geçip yedinci gö-
bekte Oğuz Han'a vardırmışlardır. Şimdi bu
sözü okuyan ve dinleyen kimseler, iyi düşü-
nün: Oğuz Han bizim peygamberden dört bin
yıl önce geçmiştir. Kazan Alp bizim peygam-
berden üç yüz yıl sonra idi. İhtiyarlık çağında
66 Mekke'ye / gidip, hacı olup geldi.O halde Sa-
lur Kazan altı göbekte Oğuz Han'a nasıl erişir?
Ve yine Salur Kazan Kayı Korkut Ata ile bir
zamanda idi. Korkut Ata'nın Salur Kazan Alp'ı
methedip söylediği manzume şudur.

Kazgurt dağdan aşağıya taşı yuvarlattı
Salur Kazan karşı varıp çekip
İt Becene görüp onu aklı gitti
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Bir Kazana kırk bir atlı atın saldı
O Kazan'ı sol eliyle tutup aldı
Sağ eliyle memlekete ulaştırdı
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Gök yüzünden inip geldi canlı yılan
Her insanı yutardı gördüğü zaman
Salur Kazan başını kesti vermeden aman
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Otuz kırk bin asker ile Kazan varıp
İt Becene illerini geldi kırıp
Bir nicesi kurtuldular çok yalvarıp
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Türk ve Türkmen Arap Acem raiyetler
Kazan kıldı müslümana terbiyetler
Kâfirleri kırdı öyle çok fırsatlar
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Ondan hüner öğrendiler her bir ulu
Bazılarına yer verdi sağlı sollu
Bize oldu bütün ilin yeri denkli
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Seyyah Korkut öler oldun şimdi bilgil (bil)
O Kazan'ın devletine dua kılgıl (kıl)
67 / Kervan gitti çok geç kaldın yola girgil (gir)
Alplar beyler gören var mı Kazan gibi?

Şimdi Öğürcik'in hikâyesini söylüyelim.

O zamanda Irak'ın güçlü halkı Bayındır boyu idi. Öğürcik Alp, Bayındır beyinin emrini dinlemedi. Bayındır Bey, Öğürcik ile bozuştu. Öğürcik'in Bayındır ile savaşacak kadar kuvveti yoktu. Bin evlik halkı ile Irak'tan kaçıp Şamahı'ya geldi. Dokuz yüz evliği Salur ve yüz evliği Karkın idi. Orada da oturmak için Bayındır'dan korkup Kırım'a geldi. Ondan göç edip İtil suyunu geçip Yayık suyuna geldi. O zamanda Ala Kenk ve Kara Kaş denen yerde

Kanglı halkı oturmuştu. Onların Hanlarının adı Kök Tonlı (Gök Donlu) denen zat idi. Onun yanına gelip bir nice yıllar oturdu. Sonunda onunla da kötü olup göçüp kaçtı. Kök Tonlı arkasından yetişip yedi yüz evliğini alıp kaldı. Üç yüz evlik ile kaçıp Mangkışlak'a gidip Kara Han denen yerde üç yıl oturdu.

Kök Tonlı, Ögürcik'in nereye gittiğini bilmiyordu. üç yıldan sonra işitip atlandı. Onun atlandığını Ögürcik işitip, halkı ile kaçıp, kurtulup, Ebulhan dağına gitti.

O zamanda Ögürcik'in söylediği manzume şudur:

Döndüm kaçıp Kanklı Han'dan kıble sordum
Kar yel aşıp gelen er önünden döndüm
68 / Karcılara yercilere yol başlattım
Yağışlı karlı iki kola yol yumşattım

Kürkle kürkle kırlara döşek saldım
Art önüme bize salıp göçümü çektim
Kar atımda dağ yolumdan aşıp vardım
Kabaklı'dan Alata'ya yurt yurtlattım

Gürüldeşip ardımdan düşman yetti
Kaygu başlı katı yaya iş buyurdum
Kanlı irinli kayın oka kan yürüttüm
Vursa keser keskin kılıca tuğ bağlattım

Kılıcımı sıyırıp bel ensemde kuyu kazdım
Derede kışlayıp kırda yaylayıp balkan aştır
Eğse yayını kara dağa uğrayıp geldim
Hangi topluluk toy tutmadı orda oldum

Altın gözlü tavşanı getirdi diye
Kaz ayağı üç ayrı damga verdim

Kara Gazi Bey'in dört oğlu var idi. Birinci Ögürcik Alp, ikinci Suvarcık, üçüncü Dudık,
dördüncü Kabacık. Bu dördünün oğullarını,
69 Tanrım buyurursa, / bir bir söyleyelim.

Ögürcik'in altı oğlu var idi. Her ikisi bir ikiz olmuştu. Üç defa birbirinin arkasından ikiz olup, adları şudur: Berdi, Buka bir ikiz. Avşar, Kusar, bir ikiz. Yaycı, Dingli bir ikiz.

Berdi'nin iki oğlu var idi. Birinin adı Kulmı ve birinin adı Kulahcı.

Kulmı'nın oğulları Yomut ve Kaltak halkıdır. Ama Yomut'un iki oğlu var idi. Birinin adı Özli Timür idi, birinin adı Kutlı Timür.

Öte yandan Özli Timür'ün üç oğlu var idi. Adları şudur: İsa ve Musa ve Behramşah.

Kutlı Timür'ün üç oğlu var idi. Adları şudur: Cunı ve Şiran ve Kucık.

Kulhacı'nın oğlu Arsarı Bay. Onun üç oğlu var idi: İnal Gazi ve Zeynal Gazi ve Mustafa Gazi.

İnal Gazi'nin iki oğlu var idi. Birinin adı Tura ve birinin adı Sokman. Layna ve Çarşankı bu ikisinin oğullarıdır.

Zeynal Gazi'nin oğulları Kara ve Bekârul'dur.

/ Mustafa Gazi'nin oğulları Uluğ Töpe ve Küneş'dir.

Buka oğulları İçki, Salur'dur.

Ve yine bir kitapta şöyle demişler ki: Salur ilinde bir kişi var idi. Enkeş adlı. Hatununun adı Çaçaklı, oğlunun adı Kazan. Salur Kazan Alp denen odur. O zamanda Becene ilinin bir padişahı var idi, Toymaduk adlı. O gelip Enkeş'in evini basıp, Çaçaklı'yı esir edip, alıp gitti. Üç yıldan sonra Enkeş mal verip onu geri aldı.

Çaçaklı eve geldikten altı ay sonra bir erkek oğul doğurdu. Kazan Alp anasına bu oğlanı sen nerden aldın deyip ağaçla vurup başını yardı. Çaçaklı dedi:

Düşman geldi kararıp
Kaçıp gittin bozarıp
Deveye binip ardından
Gidiyordum kabarıp

İt Becene izinden yetti
Devemin başını tutu
İçi kaynadı dışı kızardı.
Üstüme binip oynadı.

İhtiyarımı aldı
Bu oğlanı içime saldı

dedi. O oğlanı İt Becene kavminden oldu diyip, adını İrek koydular. Türk içinde adet budur: İtin adını İrek, Şirek koymak.

İrek'in bir oğlu var idi. Arıklı adlı. İçki Salur Arıklı'nın oğullarıdır diyorlar. O zaman-

da biz yok idik. Doğrusunu ve yalanını Allah iyi bilir.. Eğer yalan ise günahı daha önce söyleyenlerin boynuna.

71 / Avsar oğulları Terakime (Terekeme) Salur'dur.

Dingli oğulları Cabı halkıdır.

Yaycı oğulları bu zamanda Amu suyunun yakasında Kara Kul yakınında oturuyorlar. Bu devirde de onlara Yaycı diyorlar.

Öğürcik'in beş oğlunun neslini beyan kıldık. Ama Küsar adlı oğlundan nesil kaldığı mâlûm değildir. Şimdi Öğürcik'in küçük kardeşlerinin neslini beyan kılalım.

Suvarcık'ın bir oğlu var idi. Hurşid adlı. Olam Ürgençli halkı Hurşid'in oğullarıdır.

Azlar uruğu Duduk'un neslidir.

Sakar halkı Kabacık'ın neslidir.

Öğürcik'in kardeşleri ve oğullarının nesillerini söyledik. Şimdi başka boyları söyleyelim.

Agar ve Aymaklı halkı Uygur Irkıl Hoca, ki Oğuz Han'ın oğlu Kün Han'ın veziri idi, onun oğullarıdır.

Yimir (Yemir, Yimer) ili halkının aslı şöyledir ki: Mangkışlak'ta İçki Salur'dan bir kişi bir İçki Salur'u öldürüp, kaçıp Durun'da oturan Salur halkının içine gelmiştir. Sonra onlardan bir kız alıp, orada vatan tutup oturmuştur. Bütün Yimir ili halkı o şahsın oğullarıdırlar.

Burkas, Salur ilinde Timür Tuğlı Han denen biri var idi. Ve yine Salur'dan Işık İsmail adlı bir kimse var idi. Bir yerden geliyordu. Gördü ki Timür Tuğlı Han'ın evi göç ediyor,
72 attan inip oturdu. Göç uzaklaşıp gittikten / sonra belki bir şey kalmış olur diyip, evin yerine gitti. Gidince gördü ki ocak içinde bir küçük erkek çocuk yatıyor. O adamın oğlu yok idi. Onu kendisine oğul edinip baktı ve adını Burkas koydu. Bütün Burkas halkı onun neslidir.

Teke ve Sarık. Salur ilinde bir adam var idi: Toy Tutmaz. Teke ve Sarık halkı onun oğullarıdır. Son.

Türkmen olup Türkmen'e katılan boyların zikri

Eski evvel zamanda ki Ürgenç'de Ebulhan ve Mangkışlak, Özbek Han'ın oğlu Adil Cambik Han'a bağlı idi, Cambik Han, Uygur Sanklı Sin denen birini Türkmen içine gönderdi ki onların ayıplı ve günahkârlarını sorsun. O gelip halk arasında bir yıl kaldı. Her nerede günakkâr ve ayıplı varsa arıyordu. Maiyeti ve kulları çok idi. Ayaz adlı bir kulu var idi. Bütün kullardan beş defa önde idi. Türkmen'in günahkârları, ki başımdan veya malımdan ayrılıyorum diyenleri, hepsi bir yere toplanıp, Ayaz'a

çok rüşvetler verip dediler ki: Eğer sen beyini öldürürsen biz halktan alınan malları ve evden getirilen kuşu, hepsini sana verelim. Ne zaman Cambik Han adam gönderip seni isterse, biz halk senin için ölelim ve yok olalım, seni tutup vermeyelim dediler.

73 Ayaz çok mala ve bunların tatlı / sözüne gönlünü verip bir gece gafil yatarken Sanklı Sin'i öldürdü. Efendisinin malından Ayaz'a bir oğlak bile düşmedi. Her yerde bıraktığı mallara, kim yakın ise, onlar çekip aldılar.

Sanklı Sin'in maiyetindekiler Cambik Han'ın yanına dönüp gittiler. Ayaz korkusundan gidemedi. Ebulhan dağında oturan Türkmen'lerin içinde kaldı.

O yıl Cambik Han, İtil suyunun yakasında Saray şehrinde Hak rahmetine gitti. Ve bütün Eski halkı bu Ayaz'ın oğullarıdır.

Hızır İli. Salur ilinden Ebulhan'da Arsarı Bay denen biri var idi. Uzun ömür süren, devletli ve müslümanlığa gayret eden insan idi. Bu sözümün delili şu ki: O zamanda Ürgenç'te bir aziz insan var idi. Şeref adlı. Şeyhlik makamında oturuyordu ve aynı zamanda hoca idi. Arsarı Bay gidip, adı geçen şeyhe kırk deve sunup, pişmanlık kılıp rica olarak arz etti ki: Biz Türk halkıyız. Arapça kitapları okuyup, mânasını anlayıp, amel kılmak çok müşkül oluyor. Eğer Arapça meseleleri Türkçeye tercüme

edip inayet kılsaydınız sevaba ortak olurdunuz dedi. Bunun üzerine Şeyh Şeref Hoca da bütün dinî meseleleri tercüme edip, bir kitap söyleyip, Muînü'l-Mürîd ad koyup Arsarı Bay'a verdi. O zamandan tâ bugüne kadar bütün Türkmenler o kitabın meselelerine göre amel kılıyorlar.

O zamanda İran padişahı Horasan'ı Koma
74 Bey denen zata vermiş / ti. O Horasan'a geldikten sonra işitti ki Ebulhan'da Arsarı Bay'ın Mama adlı görülecek güzel bir kızı varmış (diye). Adam gönderip, çok mal vereyim diyip istetti. Bay vermedi. Vermediğini öğrendikten sonra Koma Bey çok asker ile atlanıp Ebulhan'da Düker denen kuyuda Arsarı Bay'ı şehit kılıp, ilini basıp, Mama Bike'yi alıp, gidip, nikâh yapıp, çok yıllar evli kaldı (sakladı, baktı).

Mama Bike'den hiç oğlan olmadı. O sebepten Arsarı Bay'ın oğullarına adam gönderip, kardeşlerini alsınlar dedi. Onlar Kultak Karaca Mirgen denileni gönderdiler. Koma Bey, Mama Bike'ye çok mal verip Karaca Mirgen'e teslim edip gönderdi. Bir evli kul dahi vermişti.

O kulun dört oğlu ve iki kızı var idi. Büyük oğlunun adı Hızır ve ikinci oğlunun adı Ali ve üçüncü oğlunun adı İgbik ve dördüncü oğlunun adı Kaşga.

Mama Bike ihtiyarladıktan sonra mallarının hepsini Allah yoluna verdi. Koma Bey'in verdiği kulun kendisi ve karısı ölmüştü. Dört

oğlu ve iki kızını azad kılıp gönderdi. Dördü de evli ve çok mallı kethüdalar olup her biri bir yerde oturdular.

Hızır Çora, Amu suyunun yakasında Kürdiş denilen yerde ekin ekip ve hem hayvancı-
75 lık kılıp / büyük zengin oldu. O zamanda Özbek'e Moğol derlerdi. Dört Moğol gelip Hızır Çora'ya hizmetkâr olup, mallarına baktı. Ondan sonra altı Salur gelip hizmetkâr oldu. Onların hepsi zengin oldular. Etraf ve civardan aç, zayıf ve yağma edilmiş ve dağılmışlar, gelip, bunlara katılıp oturdular. Kalabalık halk oldular. Onların yurtlarının yukarısı Tan Kırı ve ayağı Karı Kiçit idi. Kim onlardan hangi halksınız diyip sorsa, Hızır Bey'in adamlarıyız derlerdi. Gide gide halk onlara Hızır ili dediler. Hızır halkının bir uruğu vardır, ona Kütlar derler. Onlar Hızır Çora'nın neslindendirler.

Şimdi Hızır'ın küçük kardeşi Ali'yi söyleyelim.

Ali Çora da ağabeyisi gibi Amu suyunun yakasında yurt tutup oturdu. Ve devletli oldu. Özbek ve Türkmenin fakiri ve düşkünü onun yanında oturdular. Onların hepsine Ali ili dediler. Ali İli'nin içinde bir uruğ vardır, Moğolcıklar denen. Onlar Ali Çora'nın neslindendirler. Onların yurdu Amu suyunun iki tarafında, yukarısı Karı Kiçit, ayağı Aktam.

Üçüncü kardeşi İglik (İgbek) azad olduktan sonra Arsarı Bay oğullarının yanından ayrılıp

başka yere gitmedi. Onun oğullarına Kullar de-
diler. Onlar da iki bölük oldular. Birisine Kul-
lar derler ve birisine Çagatay Kullar derler.
Çagatay demenin mânâsı odur ki Horasan Ti-
76 mürli'nin / evlâdının elinde iken Uluğ Töpe
halkı Ebulhan'da Amu suyunun yakasında otur-
muşlardı. Amu suyunun kıble tarafından bir
boz atlı adam gelip, feryad kılıp demiştir: Be-
ni geçiriniz (diye). Uluğ Töpeler sal gönderip,
geçirip, sormuşlar: Kimsin ve nereden geliyor-
sun diye. O yiğit demiş. Çagatay'ın Arlat denen
uruğundanım. Bir gün Horasan'ın Durun deni-
len vilâyetinde bir çok yiğitlerle şarap içip otu-
ruyorduk. İçimizde bir iyi insan var idi. O be-
nimle dövüştü. Ben onu bıçakla sançtım. O
adam o anda öldü. Gece idi. Öldüğünü kardeş-
leri haber almadan önce kaçıp sizin halka ye-
tişip gelmişim dedi. Sonra çok yıllar Uluğ Töpe
içinde yaşadı. Hiç kimse ona kız vermedi. So-
nunda İgbik Çora'nın oğullarından birisi ona
kız verdi. Ondan doğanlara Çagatay Kullar de-
diler.

Dördüncü Kaşga Çora. O da Amu suyunun yakasında Acı Deniz'in yakınında yurt tutup oturdular. Onun oğullarına Kara İsliler dediler. Büyük ağabeyleri gibi devletli olup, bunun yanına hiç kimse gelip katılmadı. Onun için ki oturduğu yer kötü idi. Ekin eker yeri yok idi. Hayvan otlar otu da az idi.

Tiveci İli. Sayın Han evlâdından müslü-
77 man olan / Özbek Han (Tanrı'nın rahmeti

onun üzerine olsun) idi. O İtil suyunun yakasında Saray şehrinde vefat etti. Oğlu Cambik Han babasının tahtına oturdu. Ürgenç ve başı Kargalı İlik ve ayağı Esterâbâd'a kadar oturan Türkmen Cambik Han'a bağlı idi. Han'a dediler ki: Ebulhan dağı deve yetiştirmek için fevkalâde iyi yerdir (diye). Bu sebepten Han otuz evli deveciyi göç ettirip Ebulhan dağına gönderdi. Onun içinde her uruğdan var idi. Herkes bilir ki padişahların hizmetinde her tayifeden bulunur. Onlar da böyle idiler.

Cambik Han'ın bir adamı Ebulhan Türkmen'ine gelip her ilde aldığı hayvanları alıp, çok deveyi söylenen otuzlu deveciye teslim edip gitti. Tâ Cambik Han ölünceye kadar Ebulhan'da oturdular. Onlara Tiveciler dediler. Cambik Han da Hakk'ın rahmetine vardı. Ve oğlu Birdi Bik, Han oldu.

Onun zamanında da Tiveciler hanlık deveye bakıp oturmuşlardı. Birdi Bik Han öldükten sonra Özbek'in içi bozuk oldu. Onu Ebulhan Türkmen'i işitip Hanın develerini yağmaladılar, devecilerini bastılar. Ondan sonra Tiveciler açlık sebebinden balık avlarız diyip Kaşga Çora'nın oğulları Kara İsliler'in yanına gidip oturdular.

Bir nice yıldan sonra Tiveciler kalabalık halk oldular. Onların yurtlarının yukarısı Akdam, ayağı Oğurça idi. Kara İsliler Tiveciler içinde çok nesiller oturdular.

78 / Onlardan Halil adlı bir yiğit peyda oldu. O zamanda Kara İsliler fakir düşmüşlerdi. O

sebepten Halil başlı hepsi, Arsarı halkının on-
beyi ve iyilerinin önüne gelip dediler ki: Ken-
diniz, hizmetkârlarınız idik. Çok aç ve fakir ol-
muşuz. Sizlerden ricamız odur ki büyük Ebul-
han ve küçük Ebulhan dağının kuşlarını ve
ekin ekilen çeşmelerini bize verseniz. Siz her
ne deseniz, her yılda onu biz size verelim de-
diler. Arsarı iyileri toplanıp oturup dediler ki.
Büyük babamız Arsarı Bay'ın satın aldığı bü-
yük Ebulhan'da altı akar çeşme, on yuva şa-
hin ve ve on sekiz yuva yıtalgu ve küçük Ebul-
han'da dört yuva şahin ve altı yuva italgu var-
dır. Çeşmelerden hem ne kadar aşlık hasıl olsa
onun yarısını bize verin. Ve yine ağıl yapmak
için iki bin kamış verin. On büyük şahin ve dört
beyaz şahin ve on sekiz büyük italgu ve altı
sarıca her yılda getirip verin dediler. Kara İsli
Halil kabul etti ve sonra dedi ki: Bizim kuşları
tutmak için urganımız yok ve azığımız yok dedi-
ler. Onbeyi ve iyileri ilden toplayıp ip ördürüp,
yüz kulaç halat ve altı oğlaklı içki ve iki tulum
çökelek ve bir eşek verdiler. Onlar çok yıllara
kadar bu söylenen nesneleri verirlerdi. Bu za-
manda onlara Tağ Sarı diyorlar. Onun için
79 Kaşga Çora'nın oğullarıdır. Kaşga ile / sa-
kar'ın mânası birdir.

Oğuz İline beylik kılan kızların zikri

Türkmenin tarih bilen iyileri ve yazıcıları

söylemişlerdir: Yedi kız bütün Oğuz ilinin ağzına bakındırıp çok yıllar beylik kıldılar.

Onların birisi Altun Közeki Sundun Bay'ın kızı ve Salur Kazan Alp'ın karısı Boyı Uzun Burla (Bular) idi.

İkinci Karmış Bay'ın kızı ve Mamış Bik'in karısı Barçın Salur idi. Onun kabri Sir suyunun yakasındadır ve halk arasında meşhurdur. Özbek ona Barçının Kök Kâşânesi der. Sanatkârane işlenmiş güzel künbetdir.

Üçüncü Kayı Bay'ın kızı ve Çavul'dur Bala Alp'ın karısı Şabatı idi.

Dördüncü Kondı Bay'ın kızı Biyeken Alp'ın karısı Künin Körkli idi.

Beşinci Yumak Bay'ın kızı Kalkın Konak Alpın karısı yine bir Künin Körkli idi.

Altıncı Alp Arslan'ın kızı, Kestan Kara Alp'ın karısı Kerce Buladı idi.

Yedinci Kınık Bay'ın kızı, Dudal Bay'-
80 ın oğlu / Kımaç'ın karısı Kugadlı idi.

Tarih 1071de' Harezm memleketinde yazıldı. Tamamlandı kitap yazıldı.

Peygamber Aleyhisselâm kalem dünyanın izzeti ve ahiretin şerefidir diyor.

شجرهٔ تراکمه

بسم الله الرحمن الرحیم

[Λ. 1a] سپاس و ستایش * اول ایکاکا کم[1] انینک هیچ اولی[2] و اخری * یوق
و بورتی‌نینک زوالی یوق[3] و * آتاسی و آناسی یوق و خاتونی و اغولی
و قیزی و کنکاشاتورغان کشی‌سی[4] یوق تورور آشنی و سونی[5] انداق.

Условные обозначения списков, использованных при составлении сводного текста:

T = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР. Т. I, Ташкент, 1952, № 171.

Λ = Ленинградский. Ленинградское Отделение ИВ АН СССР (Шифр: А-895).

T_1 = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР. Т. I, Ташкент, 1952, № 174.

T_2 = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР, т. I, Ташкент, 1952, № 172.

T_3 = Ташкентский. См.: Собрание восточных рукописей Академии Наук Узбекской ССР, т. I, Ташкент, 1952, № 173.

A = Ашхабадский. Институт языка и литературы Академии Наук Туркменской ССР. Рукописный фонд, инв. № 546.

A_1 = Ашхабадский. Институт языка и литературы Академии Наук Туркменской ССР. Рукописный фонд, инв. № 555.

Подробнее об этих списках см. стр. 25—29.

DK = O. Ş. Gökyay. Dede Korkut. Istanbul, 1938.

Условное обозначение:

— (минус) = опущено

+ (плюс) = добавлено

یوقتور و منکزشی و تنکداشی Λ [3]* اوّل Λ [2] یعنی یخشی یاد اتماکلک بولور Λ [1]*
سو کولینی Λ [5] آتا آناسی و خاتونی Λ [4]* یوق تورور

* اولاشتورغوجی بوق تورور کم[1] کدایدین تا پادشاه‌غاجا و قومرسقه‌دین تا بیل‌غاجا و جیین‌دبن[2] تا سیمرغ‌غاجا بارجه‌سی‌نینک احوالیغه لایق برور بر کون هیچ قابوسی‌نینک الوشینی کم میلماس اکر یر یوزیندا[3] کوکارکان یغاچ‌لارنینک بارجاسی[4] قلم بولسه و تینکزلار سیاه[5] بولسه بارجا *آدم فرزندی[6] بیتکجی بولسه تقی یوز منک **و یوز منک ییل آنینک صفتی‌نی *بیتسا تینکزدین بر قطره و تاغ‌دین بر مثقال تاش‌نی بیتکاندین[7] آزراق بولغای بس منینک ایدغانم نی بولغای **درود و تحیه[8] بی شمار اول بیغامبرغه[9] کم *بارجا بیغامبرلارنینک یخشی‌سی و **خدای[10] دوستی و برجا[11] آدم فرزندیغه یبارکان ایلجی‌سی تورور[12] انینک یاران و اوغلان لاریغه کوبدین کوب تنکری[13] رحمتی بولغای ایدی موندین سونک جنکیز *اولادیندین اورکنجی عرب محمد خان‌نینک اوغلی[14] ابوالغازی [Λ. 16] خان ایتاتورور کم کوب ایمکاک‌لار کورکاندین شونک یاشیمز اوتوز توقوزغه یتکاندا تاریخ منک تقی الیک بردا[15] ییلان یلیندا خوارزم

* 1 Λ اولاشتورور 2 Λ — 3 Λ یوزینده‌کی 4 A сначала до этого места: حمد بی حد و ثنا بی عدد اول تنکری تبارك و تعالی کیم انینک حمدنی جهانینک نباتاتی انجه 5 TΛA سیاهی 6 Λ فرزندلاری * 6 A سمواآت سبع و ملایك و جن و انس ** 7 A 8 Λ * ایل و یوزمینک ییل بیتسه‌لار تنکیزدین و تاغدین بر مثقال الیب بتکان خداینینك ** 8 A بیتسه‌لار بر قطره‌سین بته‌بیلمکایلار و تقی درود بسیار و تحیت افضل آنبیاء علیه * 10 A پیغمبر Λ (и всюду) 9 حدین‌دین سونك درود بسیار آدم اوغلیغه کوب + Λ 12 خدای تعالی‌نینك Λ ** 11 السلام تورور و خداینینك کوب شفاعت قینغوجی بولغای اندین سونك بو کتابغه شجرهٔ ترکیه آت قویوب تنکری‌نینك A 13 تورورلار تاریخ ایکالاری تورولار راویلار انداغ روایت قیلورلار کیم * 14 A اورکنجی‌نینك خان محمد عرب اولادی Затем по Λ до л. 4а — пропуск; по T_1 и другим спискам весь этот лист — пропуск. 15 T_2 T_3 с начала до этого места след. текст: حمد ثابت دور الله تعالی نینك شولدور که تربیت اوجون صفتی الله تعالی اینکوجی دور اون سکز مینك عالمنی اوچ قسم قیلیب دور آلتی مینك حیوانات آلتی مینك جمادات و الصلوة السلام یعنی رحمت خدا نازل بولسون رسولیغه شول رسول خدانینك نام شریف‌لاری محمد تورور و ینه رحمت نازل بولسون اولادینه و اصحابنه شول محمدنینك و جمعلاریغه شولارنینك اما حمد خدادین سونکره دورور محمد مصطفی علیه الصلوة السلام‌دین سونك بو کتابه‌نی ایتماقغه مشغول بولدوق اما ایمدی تاریخ نقلی‌لیك بوده

مملکتیندا آنامیز تختیندا اولتوروب[1] یورت ایشیکا مشغول بولدوق اول وقتدا ترکمان‌لار *مانك قشلاق[2] و ابوالخان و تجن[3] سوی‌نینك یقاسیدا اولتوروب ایردی‌لار خوارزم‌دا اولتورغانلاری هم بزنینك کاورمیزنی ایشتیب قاجب بو ایتلغان اوج یورتغا باردیلار اندین سونك بر نجاسی کوج برلان و بر نجاسی یول برلان اوج یورتدا[4] بر ایولی قالمای[5] بارجاسی خوارزم‌غا کلدیلار تقی یخشی‌لاری نوکر[6] و *یمانلاری رعیت بولدیلار[7] موندین کوب ییل‌لار *اوتی ترکمان‌نینك[8] ملالاری و شیخ‌لاری و بیك‌لاری منینك[9] تاریخ‌نی یخشی بیلورمنی[10] ایشتب تورورلار تقی بر کون بارجالاری کلیب عرض قیلدیلار کم بزنینك[11] ایچمیزدا[12] اوغوز نامه کوب تورور اما هیچ[13] یخشی‌سی یوق بارجاسی غلط[14] و *بریسی بریسیغه[15] موافق ایرماس هر قایسی‌سی بر تورلوك و بر درست اعتبار قیلغودك تاریخ بولسه ایردی یخشی بولور ایردی *تیب اوتون قیلدیلار ایرسا انلارنینك اوتون‌لارینی قبول قیلدیم[16] انینك اوجون *کم بو کتابنی ایتقاندین[17] اون یتی ییل ایلکاری بارجا ترکمانلار بزکا[18] یاغی بولوب ایردیلار اول[19]
[A. 2a] سبب‌دین[20] *بز انلارنی کوب[21] جابدوق و بر کرت خراساندا دورون‌غه[22] تعلق بورمه تیکان سونینك یقاسیندا بزنینك برلان صف تارتیب[23]

---

[1] $T_2 T_3$ + ایوردیك *[2] $T_2 T_3$ مانقشلاق A مانغشلاق [3] $T_2 T_3$ تعجن [4] $T_2 T_3$ +
بمان ایغاقلاری فقراء و A *[7] بولدیلار + $T_2 T_3$ A [6] قالمادی $T_2 T_3$ A [5] باردی‌لار
و کوب ای‌لار اوتکاندین سونك و باریلاری توفیقغه A *[8] رعیت چلیق قیلدیلار
کلکاندین سونك و ولایته اولتورماق‌نینك حسنینی و یخشی‌لقینی بیلکاندین سونك
بزلارنینك $T_2 T_3$ [11] بیلوریندە T_3 بیلوریمیزنی T_2 [10] بزنینك $T_2 T_3$ [9] ترکمان‌لارنینك
[12] С этого места начинается T_1 словами: اوغوزنامه بولسه‌لار بتکوجی [13] $T_2 T_3$ —
[14] $T_2 T_3$ + تورور *[15] $T_2 T_3$ بوبوبینه A بوری برینه [16] A قیلیب بو سوز که شروع
دیدیلار عرض‌لاربن قبول ایلاب بو سوزیغه مشغول بولدوك $T_2 T_3$ *[16] قیلدیم
*[17] $T_2 T_3$ بولکتاب آیتلغاندین [18] T_1 — $T_2 T_3$ بزنینك برلان A بزنینك برلا [19] T_1 —
[20] так A; T سبب بو سبب‌دین T_1 — *[21] $T_2 T_3$ بزلار آنی [22] T درون‌غه A درونغه
T_1 — T_2 و آنکا [23] $T_2 T_3$ توتوب

اورشدیلار *تنکری بزکا بردی[1] اولدین تا آخرغاجا بز سبب‌لی یخشی
و یماندین یکرمه مینك جاقلیق[2] کشی‌لاری اولدی انینك ایچیندا کناه‌کارلاری
هم بار ایردی *و بیکناه‌لاری هم بار[3] ایردی[4] پیغامبر *ایتب تورورلار کم[5]
قال النبی علیه السلام ادخال السرور فی قلب المؤمن خیر من عبادة
الثقلین معنی‌سی بو تورور کم اکر *بر کشی بر مسلمان[6] کشی‌نینك
کونکلی‌نی خوشحال[7] قیلسا انینك ثوابی بارجا آدم فرزندلاری‌نینك
و جین‌لارنینك تنکریغه *بنده‌لیك قیلغان ثوابندین کوب تورور[8] بس
نیچه مینك کشی‌لار منینك بو سوز ایتقانیمغا بیلمکان‌لارین بیلیب کونکل‌لاری[9]
خوش بولاتورور خدای تعالی‌دین *امیدیم بار که مونینك[10] ثوابی اکر اول قتل
عامدا کناه بولغان بولسه انغا غالب *کلکای تیب[11] و تقی اول که بر کون
بر کشی بو کتاب‌نی اوقیب بیلماکانی‌نی[12] بیلسا بزنینك روحمیزکا **فاتحه
اوقوغای تیدوك تقی کتاب‌نی اینماققا رجوع[13] قیلدوق *تقی بو کتاب‌غه[14]
شجرهٔ تراکمه تیب آت قویدوق[15] بارجا بیلینك کم[16] بزدین بورون ترکی
[A. 26] تاریخ ایتقانلار عربی *لغت‌لارنی قوشوب[17] تورورلار *و فارسی‌نی هم
قوشوب تورورلار و[18] ترکی‌نی هم *سجع قیلیب تورورلار[19] اوزلاری‌نینك
هنرلارین و استادلیق‌لارینی خلقغه معلوم قیلماق اوچون بز مونلارنینك
هیچ قایسی‌سینی قیلمادوق انینك اوچون کم بو کتاب‌نی اوقوغوچی
*و تینکلاغوچی البته[20] ترك بولغوسی تورور بس ترك‌لارکا ترکانه ایتماك[21]
کراك تا اولارنینك بارجاسی فهم قیلغای‌لار بزنینك ایتغان سوزمیزنی

---

*[1] T_2 بزلارکه تنکری تبارك و تعالی یار بولدی T_3 بزلارگه تنکری تعالی یار بولدی
[2] T_1 — $T_2 T_3$ چاقلی [3] так T, A; T یوق *[4] $T_2 T_3$ — *[5] T_1 ایتوب ایردیلار *[6] T_1 —
[7] $T_2 T_3$ A خوش وقت *[8] $T_2 T_3$ تابغای ثوابیین بنده‌لیك‌لاری‌نینك قیلغان A قیلغان
*[10] $T_2 T_3$ امیدیمز [9] T کونکل‌لارین بنده‌لیك‌لاری‌نینك ثوابندین کوب بولغای
[12] $T_2 T_3$ بیلماکلیکنی *[11] T_1 آیتیب $T_2 T_3$ کیلکان [11] A — کوب تورور کیم شونینك
بول کتابغه تراکمه ات بریلدی [15] A + [14] A — [13] T_1 شروع A بیلماکانلارین
**[16] $T_2 T_3$ دعای فاتحه برلان اوقوب شاد قیلغای اندین سونکره بو کتابغه رجوع
*[18] T_1 — *[17] T_3 لغت‌لار همراه قیلیب شجرهٔ تراکما آت قویوب بس بارچه
*[19] T_2 قوشو تورولار *[20] $T_1 T_2$ — [21] $T_2 T_3$ ایتماق

بیلماسالار اندین نی *حاصل اکر[1] انلارنینك ابجلاریندا *بر ویا ایکی[2] اوقوغان عاقل کشی بولسه اول بیلسا بیلماکان کوب‌نینك فایسی برینه ایتب بیلدورور[3] بس انداق ایتماق کراك کم یخشی و یمان بارچالاری بیلیب کونکل‌لاری‌کا *معقول بولغای ایمدی آدم‌دین[4] تا بو وقت‌غاچا کم تاریخ منك دا یتمش بردا تورور ترکمانلارنینك و سونك ترکمان آتین کوتاریب ترکمانکا قوشولغان ایل‌لارنینك آنچه بیلکانیمیزنی بربر ایتالینك بیلماکانیمیزکا علاج نی[5] *آدم علیه‌السلام نینك ذکری[6] خدای تعالی فرشته‌لارکا ایتدیکم *تورپاق‌دین[7] کشی یاساب جان بریب یر یوزینده[8] اوز اورنومغه خلیفه *قیلیب قویباتورورمن[9]

[A. 3a] تیدی ابرسا فرشته‌لار ایتدیلار انلار *یوقاریغی توشك[10] برلان قویغی نوشك‌نی[11] ضبط قلابیلماس‌لار[12] اول سبب‌دین سنکا عاصی بولورلار یراتغانینك اولا[13] تورور تیدیلار خدای تعالی ایتدی *من بیلکان‌نی[14] سیزلار بیلماس‌سیزلار بارینك‌لار تورپاق‌دین بر کشی‌نینك صورتین یسانك‌لار[15] تیدی عزرائیل علیه‌السلام خدای‌نینك امری برلان[16] بارجا یر یوزینداکی هر تورلوك تورپاقدین الیب مکهٔ معظمه برلان طایف‌نینك[17] اراسیندا تورپاقنی بالچیق قیلیب آدم‌نینك صورتی‌نی یساب یاتغوزدیلار بر نیچه ییل‌لار اوتکاندین سونك خدای[18] تعالی انقا جان بردی و مینك ییل بو دنیادا توردی آدم دیماك‌لیك[19] عرب تیلی تورور عرب تیری‌نی ادم دیر *هر نمرسانینك تاشی‌نی تیری دیرلار[20] فرشته‌لار تورپاقنی برنی قازیب ایچیندین الادیلار تاشندین الیب

---

*[1] T₃ فایده *[2] T₂ برنجه [3] A بیلدورکای *[4] T₃ ترکی دیب بولغای معلوم یوقتورور T₃ یوق تورور حضرت T₂ [5] سنحن‌لارغا اختیار ایلادیك ایمدی خاطریم‌دین ادم . . . نینك ذکرین بیان قیلورمیزلار :Λ с этого места вновь начинается *[6] A یوق یر یوزیندین Λ [8]* توفراقدین T₁ T₂ T₃ Λ A (и всюду) [7] تورور+ Λ T₂ (и всюду) [6] نفسی T₃ [11] نفسی T₃ [10] قیلورمن Λ [9]* بر قسم توفراق الیب کلینك‌لار یر یوزینه سنکا بنده‌لیك قیلمس‌لار و معصیت‌لار قیلورلار و تکبرلیك‌دین منلیك (!) Λ [12]* قیلاآلماس‌لار A [12] قیلورلار و شراب‌خوار و زناد (!) ناحق قان توکوجی بولورلار مینینك بیلکانیم‌نی T₁ T₂ T₃ ای فرشته‌لاریم مینینك بیلکانمی Λ [14]* اولی Λ T₁ T₂ [13] قیلینك‌لار Λ [15] کلیب + Λ [16] طائفه‌نینك A [17] الله Λ [18] اینماق‌لیق A [19] — A [20]*

آدم‌نینك صورتی‌نی یسادیلار[1] انینك اوجون آدم تین‌بلار انلارنینك بهشت‌غه *بارغان‌لاری و اندین چقان‌لاری[2] و یر یوزیندا یورکانلاری‌نینك حکایت‌لاری خلق ایجندا مشهور تورور انینك اوجون[3] ایتمادوق آدم[4] *اولار[5] بولدی ایرسا[6] شیث[7] آتلی اوغلیغه ایتدیکم میندین سونك سن منینك اورنومغا[8] اولتوروب اغلان‌لارمغا باش بولغیل تیب کوب نصیحت‌لار قیلدی[9] *بو دنیادین[10] اول دنیاغه کیتدی اندین سونك جبرائیل [Λ. 36] علیه السلام خدای تعالی‌دین شیث‌کا کتاب[11] الیب کلدی شیث هم بیغامبر و هم پادشاه بولوب ایلکا عدالت قیلیب توقوز یوز اون ایکی ییل بو دنیادا توروب جنت سراییغه کیتدی شیث‌نینك معنی‌سی خدای‌نینك[12] هیبتی[13] دیماك بولور شیث[14] اولار وقتیندا اوغلی انوش‌نی اورنیندا اولتورتوب[15] کیتدی انوش تقی آتاسی و اولوغ آتاسی‌نینك شریعتی‌غه عمل قیلیب اول تقی آتاسی‌تك توقوز یوز اون ایکی ییل بو منزلدا اوتوروب اول منزلکا کیتدی انوش‌نینك معنی‌سی صادق تیماك بولور *انوش تقی اولاریندا[16] اوغلی قینان‌نی اورنیندا اولتورتوب کوب *نصیحت و[17] وصیت قیلدی اول تقی سیکز یوز قرق ییل آتاسی یورکان یولدا یوروب اوغلی مهلائیل‌نی اوز یریندا[18] *اولتورتوب تنکری یقینی‌غه[19] کیتدی مهلائیل زمانیندا آدم فرزندی کوب بولدی التورغان یرکا سغیش‌مادیلار[20] اول سبب‌دین مهلائیل بابل[21] اقلیمیغه باریب بر شهر سالدی[22] آتی‌نی سوس قویدی و تام ایو سالدی و کیندلار[23] قیلدوردی اندین ایلکاری شهر و *کیند و ایو[24] یوق ایردی تاغ‌لارنینك قواقیندا ویا جنکلدا

---

1 Λ قیلدیلار — 2 $T_1 T_2 T_3$ A جیقغان‌لاری — 2* Λ کیرکانلاری و جیقغانلاری
3 Λ + بو یرده + T_1 کیم — 4 T_1 + علیه‌السلام — 5 T_1 اولور — 6* A اولور اولغانده
7 (и всюду) A شیشی — 8 A اورنومده — 9 T_1 قیلیب — 10* A — — 11 Λ پیغمبرلیك
هدیه‌سنی — 12 Λ خدای تعالی‌نینك — 13 T_2 دوستی — 14 T_1 + اوزی — 15 Λ قویب
T_1 اولتورغوزب — 16 A اولور وقتنده — 16* Λ اول تقی اولار وقتده — 17* Λ —
18 Λ اورنیدا T_1 اورنونده T_2 اورنیداه — 19* Λ قویوب یاقیغه — 20 Λ سغمادیلار
T_2 سغماز بولدیلار — 21 Λ T_1 بابیل — 22 Λ بنا قیلدی — 23 (и всюду) Λ کندلار
T_1 کنت‌لار بنا $T_2 T_3$ کنت‌لار — 24* Λ کنت و اوی T_1 کند

اولتورور ایردیلار خلقغه حکم قیلدی بر یوزیکا بایلینك تیب بارچا
آدم فرزندلاری مهلائیل‌نینك امری برلان باریب هر قیدا مناسب یر بولسا
[Λ. 4a] کیندلار سالدی‌لار مهلائیل توقوز یوز یکرمی ییل *سوزلای تورغان شهردا[1]
توروب اوغلی بردنی[2] اوز یریندا اولتورتوب[3] دم اورماس شهریکا کیتدی برد[4]
تقی توقوز یوز التمیش ییل بو یورتدا اولتوروب اوغلی اخنوخ‌نی
یورتیندا قویوب کوچماس و قونماس یورتغه کیتدی اوغلی‌نینك آتی اخنوخ
ایردی و لقبی ادریس خدای تعالی آنی بیغامبر قیلدی سکسان ایکی ییل
بیغامبرلیق
قیلدی خلقنی توغری یولکا اوندادی اندین سونك تنکری‌نینك امری برلان
عزرائیل کلیب ادریس علیه السلام‌نی *یرئینك اوستیدا قویوب[5] بهشت‌کا
* الیب
باردی[6] اولکوندین تا بو وقت‌غاچا بهشت‌دا تورور ادریس بهشت‌کا
بارغاندین سونك اوغلی متوشلخ آتاسی اورنیندا اولتوردی داد و عدل
قیلدی *عمری‌نینك سانی معلوم ایرماس اول تقی آتاسی بارغان یرکا باردی[7]
اندین سونك متوشلخ‌نینك اوغلی لیمك[8] آتاسی یریندا اولتوروب
کوب ییللار داد و عدل قیلدی تقی آتاسی کیتکان یولغا توشوب کیتدی
انینك هم عمری معلوم ایرماس اندین سونك اوغلی نوح بیغامبر آتاسی
اورنیندا اولتوردی[9] خدای تعالی. ایکی یوز اللیك یاشیغه یتکاندا بیغامبرلیك
بردی یتی یوز ییل خلقنی توغری یولغه اوندادی[10] ایر[11] و خاتون‌دین سکسان
کشی ایمان کلتوردی‌لار یتی یوز *ییل‌نینك ایچیدا[12] سکسان‌دین ارتوق

---

*[1] Λ بو شهرلارده [2] T_1 بردینی T_2 بردالی [3] ΛT_1 قویوب [4] $T \Lambda T_1$ بوردی
T_2 بردا *[5] Λ جایدین کوتاریب T_1 فیرنینك اوستونده قویوب T_2 قاناتی‌نینك؛
اوستونداه قویوب *[6] Λ یباردی [7] Начиная со строки 87 (после слов مهلائیل
(زمانیندا до этого места по A — пропуск. [8] A لابیك *[9] Λ تقی اول هم آتاسی
کیتکان یولغه کیتکان ترور آنینك عمری معلوم ایرمس آندین سونك اوغلی نوح
پیغمبرنی اولتورغوزدی [10] ΛT_1 سالدی [11] T_1 ایرکاك T_2 آر *[12] Λ یل‌لیقده Вся
эта страница в T_2 — опущена

[Λ. 46] کشی ایمان [1] کلتورمکانیکا آجیغلانیب خلقغه *دعا بد[2] قیلدی *جبرائیل[3]
کلدی تقی ایتدی کیم خدای تعالی سنینك دعانکنی قبول قیلدی فلان وقتدا
خلقنی سوغا غرق قیلور بولدی سن کیمه[4] یساغیل تیب کیمه‌نی نجوك یسارین
کورساتدی یردین سو چقدی آسماندین یامغور یاغدی یر یوزینداکی
جانلی نینك بارجاسی غرق بولدی نوح بیغامبر اوج اوغلی و ایمان کلتورغان
سکسان کشی برلان کیمه‌کا مینذی بر نجه آیدین سونك یر خدای تعالی‌نینك
امری برلان[5] سونی اوزیکا تارتدی کیمه موصل[6] تیکان شهریننك تقی یقینندا
جودی تیکان تاغ‌دین چقدی کیمه‌دین جقان[7] کشی‌لارنینك بارجاسی
بیمار بولدی‌لار نوح بیغامبر اوج اوغلی و اوج کلینی برلان یخشی
بولدی‌لار اندین اوزکا کشی‌لارنینك بارجاسی اولدیلار اندین سونك
نوح بیغامبر اوج اوغلی‌نینك هر قایسی‌سین بر یرکا یباردی خام آتلی
اوغلینی هندوستان یریغه یباردی سام آتلی
اوغلینی[8] *ایران زمین‌یکا[9] یباردی و یافث آتلی[10] اوغلینی قطب شمالی
طرفی‌کا یباردی تقی اوچیکا[11] هم ایتدی کم آدم فرزندلاریندین سز
اوجونکیزدین اوزکا کشی قالمادی ایمدی اوجونکیز[12] اوچ *یورتدا تورونك[13]
هر قاچان اوغلان اوشاقینکیز[14] کوب بولسا اول یرلارنی یورت[15]
[Λ. 5a] قیلیب اولتورونك تیدی یافث‌نی بعضی‌لار بیغامبر ایردی دیب
تورورلار[16] و بعضی‌لار بیغامبر ایرماس دیب تورورلار یافث آتاسی‌نینك
حکمی برلان جودی تاغی‌دین کیتب آتل[17] و یایق سوی‌نینك یاقاسیغه
باردی ایکی یوز الیك یل اندا توردی تقی وفات بولدی سکیز اوغلی بار
ایردی اولادی بسیار کوب بولوب[18] ایردی اوغلان‌لارنینك آتلاری
مونلار[19] تورور ترك خزر[20] سقلاب روس منك جین کماری

---

[1] Λ + ایمان کلتورمادی‌لار * [2] Λ دعا بد A بد دعای [3] A + علیه السلام [4] T_1 کیمه‌نی T_2 کامی [5] T_1 + یر [6] T_1 موصیل [7] T_1 T_2 A جیقغان [8] Λ — * [9] Λ ایران * طرفغه [10] Λ — [11] Λ آلارغه T_1 اوچاویکا [12] T_1 اوچاونیکز [13] Λ یورتغه بارینك‌لار *
[14] Λ после этого слова идет пропущенный выше текст (*8) [15] T_2 عمارت [16] Λ آیدیلار
[17] Λ عدل T_1 T_2 ادیل [18] Λ — [19] Λ بولار T_1 بو [20] Λ خذر T_2 حضر

تارخ[1] یافث اولاریندا[2] اولغ اوغلی ترکنی اورنیندا اولتوردیب
اوزکا اوغلانلاری‌غه ایتدیکیم ترکنی اوزونکیزکا[3] پادشاه بلیب[4]
انینك سوزیندین چیقمانك[5] تیدی ترککا یافث اوغلانی تیب لقب[6]
قویدیلار بسیار ادب‌لیك و عاقل کشی ایردی آتاسندین سونك یرلارینی
یوردی[7] *و کوردی[8] ...[9] *تقی بر یرینی خوشلاب[10] اندا *اولتوروب بو
کون[11] اول یرینی
اسیغ کول دیرلار خرکاه ایونی اول چقاردی ترکلار ایچیدا کیم بعضی
رسم‌لار بار اندین قالدی ترکنینك تورت اوغلی بار ایردی اول توتك
ایکنچی جکل اوچونچی برسجار[12] تورتونچی املاق ترك[13] اولار بولغانیدا توتك‌نی
اوز اورنیغه پادشاه قیلیب اوزاق سفرغه کیتدی توتك عقل‌لی و دولت‌لی
یخشی پادشاه ایردی ترك ایچیندا کوب رسم‌لارنی اول پیدا قیلدی عجم
پادشاه‌لاری‌نینك
[A. 5a] اولی[14] کیومرث برلان معاصر ایردی[15] کون‌لاردا بر کون آوغا
چقیب کیك اولتوروب کباب قیلیب ییب اولتوروب ایردی ایلکیدین
بر توغرام ایت یرکا توشدی انی الیب یدی ایرسا آغزیغه بسیار خوش
مزه کلدی انینك اوچون اول یر توزلاق ایردی آشقا[16] توز سالماقنی
اول چقاردی بو نمکین رسم اندین قالدی ایکی یوز قرق ییل
*عمری‌ندین اوتکاندین[17] سونك اوغلی اماجه خان‌نی اوز یریندا[18]
اولتوردیب بارسا کلماس *تیکان شهرکا[19] کیتدی اماجه خان تقی کوب ییل‌لار
پادشاه‌لیق قیلیب آشلارینی آشاب و یاشلارینی یاشاب آتاسی

---

1 Λ A تاریخ 2 A اولور وقتنده; T (всюду) اولار A (всюду) اولور 3 Λ — 4 Λ قیلیب
5 Λ چیقماینکلار T_1 T_2 چیقمانکلار 6 Λ آت 7 Λ کزدی *8 A — 9 Λ не прочитано одно слово *10 Λ بر یر قیشلاب *11 Λ اولتوردی ایمدی 12 Λ بوسجاق
13 так Λ T_1; T — 14 Λ اولوق 15 A + کیومرث عجم پادشاهلاریندین ایردی توتك پادشاه ترك پادشاه اوغلی ایردی کیومرشاه (sic) توتك پادشاه برله هم عصر ایردی یافث بن نوح پیغمبر علیه السلام‌نینك اوغلی ایردی آندین 16 Λ + طعامغه *17 عمر سوردی. 18 Λ اورنیغه T_1 اورنیننده T_2 اورنوتیداه *19 A شهریکا

کینندین[1] کیتدی[2] اولار وقتیندا اوغلی *باقوی دیب خان‌نی اورنیدا اولتورتی[3] دیب‌نینك معنی‌سی تخت‌نینك یری[4] باقوی‌نینك معنی‌سی ایل اولغی دیماك بولور اول تقی کوب ییل‌لار پادشاه‌لیق قیلیب دوست‌لارنینك کول‌کانین دوشمن‌لارنینك یغلاغانین کوروب سیونوب *اندین سونك اولار بولغاندا اوغلی کوك خان‌نی تختیندا[5] اولتوردیب اولدی[6]

*اول تقی[7] کوب ییل‌لار پادشاه‌لیق قیلدی آتاسی یولیندین تاشقاری جیقمادی خسته بولدی ایرسا اوغلی النجه خان‌نی اوز یریندا[8] اولتورتوب اوزاق سفرغه کیتدی اول تقی[9] کوب ییل‌لار پادشاه‌لیق قیلدی آتالاریندین
[Λ. 6a] ولایت‌لاری *ایل اولوس‌لاری[10] کوب بولدی انینك ایکیز اوغلی بولدی بری‌نینك آتی تاتار و بری‌نینك آتی مغول آتاسی[11] قاری[12] بولغاندین سونك یورتی‌نی ایکی بولوب ایکی اوغلیغه بریب[13] وفات بولدی[14] النجه خان اولکان‌دین سونك تاتار و مغول هر قایسی‌سی اوز برلاریندا پادشاه‌لیق قیلدیلار مغول خان‌نینك تورت اوغلی بار ایردی اولغی‌نینك آتی قرا خان ایکنجی کور خان اوچونجی قیر خان[15]

تورتونجی اور خان[16] *مغول خان[17] اولغ اوغلی قرا خان‌غه یورتی‌نی بریب بارجانینك باراتورغان

یورتیغه[18] کیتدی قرا خان اور تاغی و کر تاغی‌نی یایلار ایردی *بو جاقدا[19] انی اولغ تاغ و کیجیك تاغ دی‌تورورلار قیش بولغاندا سیر سوی‌نینك اذاقی[20] و قرا قوم و بورسوقنی[21] قیشلار ایردی اوغوز خان‌نینك دنیاغه کیلکانی‌نینك

---

[1] Λ آرتندین بو هم [2] Λ + امنجه خان [3*] A دیب باقوینی اورنونده خان قیلیب
کینتی [4] Λ + بولور؛ تیماك; здесь возобновляется повествование по T_3 [5] Λ اورننده
[6] Λ کیتدی هم اول [7*] Λ تقی کوك خان [8] Λ اورننده [9] Λ آلنجه خان هم
[10*] Λ اوروغلاری و ایل‌لاری [11] Λ T_2 آلنجه خان [12] A فانی [13] Λ بردی اوزی
[14] T_1 T_3 تابدی [15] Λ غیر خان [16] T_1 T_2 имена без слова خان, т. е. قرا کور قیر اور;
T слово خان написано позднее над строкой. [17] Λ خان نینك [17*] A — [18] Λ بیریکا
T_1 بیرینه T بیرغا [19*] T_1 بول وقتده T_3 بول وقتلارده [20] Λ T_2 آیاقی T_1 ازاق
T_3 اوقینی A اداق [21] A تیورسوقنی

ذکری قرا خان‌نینك اولغ خاتونی‌دین بر اوغلی بولدی کورکی[1] *آی کون‌دین[2] آرتوق[3] اوچ کیچه کوندوز آناسی‌نی ایمادی هر کیچه اول اوغلان آناسی‌نینك توشیکا کیریب ایتور ایردی ای آنا مسلمان بولغیل اکر[4] بولماسانك اولسام اولارمن سیننك ایمچاکنك‌نی ایماسمن[5] *تیب ایردی[6] آناسی اوغلینه قیابیلمادی تقی تنکری‌نینك برلکینه ایمان کلتوردی و اندین سونك اول اوغلان ایمچاکین ایمدی و آناسی کورکان توشینی و مسلمان بولغانینی کشی‌کا ایتمادی تقی یاشوردی انینك اوجون کیم ترك خلقی یافث‌دین تا النجه خان زمانیغه‌چا مسلمان ایردیلار النجه خان پادشاه بولغاندین سونك خلق‌نینك[7] [Λ. 66] باشی و مالی کوب بولدی *دولت‌کا ایسردیلار[8] تقی تنکری‌نی اونوتدیلار و بارچا ایل کافر بولدی‌لار و قرا خان زمانیدا کافرلیکدا انداغ

محکم ایردیلار کیم اکر آناسی مسلمان بولغانین اشیدسا[9] اوغلی[10] اولتورور ایردی *و اوغلی‌نینك مسلمان بولغانین اشیدسا آناسی[11] اولتورور ایردی اول چاقدا مغول‌نینك

رسمی انداغ ایردی کم تا اوغلان بر یاشیغه یتماکونچه انغا آت قویماسلار ایردی اوغلان بر یاشیغه یتدی ایرسا قرا خان ایلکا *ساون[12] سالدی[13] تقی اولغ توی قیلدی[14] توی کونی اوغلان‌نی *معرك[15] ایچیکا[16] کلتوروب قرا خان بیکلاریکا ایتدی، بزنینك بو اوغلیمیز بر یاشیغه یتدی ایمدی مونغا قا[17] آت قویارسیز[18] تیب بیکلار جواب برماسدین برون اوغلان ایتدی منینك آتم اوغوز تورور[19] بیت اوشال بر یاشار اوغلان اندا روان *کلیب

آيدين كوندين Λ [2]* كوركان دايين بولسانك T_1 ;كوركالى TA ;T_2T_3 Λ так [1]
تيدى Λ [6]* ايمام A [5] مسلمان + T_1 Λ [4] ايردى + A ارتوقراق تورور T_2 تورور + Λ [3]
دولت‌كا T_3 دولتكار بولديلار T_2 دولتلى ايرديلار Λ [8]* خلقى‌نينك Λ [7] ديب T_1 ايدسه
اوغلى هم Λ [11]* اوغلين Λ [10] اشتيب T_3 اشتدى ايدسه Λ [9] غواليك ايلاديلار
شول + T_2 اوشال + T_3 Λ [14] جار جارلاتدى T_1 [13]* سوقوم Λ [12] مونداق آتاسين
قويارسزلار A قويوينك‌لار Λ [18] نى A—Λ نه T_1 [17] معركه‌كا A [16]* معركه T [15]
تيب + A [19]

تیلکا تیدی بیلینک‌لار عیان * آتیم تورور[1] اوغوز *خسرو نام‌ور[2] * بیلینک‌لار
یقین بارچا اهل هنر[3] * تویغه کلکان اولغ و کیچیك بارچا اوغلان‌نینك بو سوزیکا
تانك قال‌یلار تقی ایتدیلار کیم بو اوغلان‌نینك اوزی آتینی ایناتورور
موندین یخشی آت بولورمو تیب *آتینی اوغوز[4] قویدیلار تقی
ایتدیلار کم بر یاشار اوغلان‌نینك مونداق سوزنی سوزلکانینی هیچ
زماندا هیچ کم اشیتکان و کورکان یوقتورور تیب انی ایرم ایتیب . ایتدی‌لار[5]
کم بو اوزاق عمرلی و اولغ دولتلی و اوچی اوزاغان و یانی یایلغان
[A. 7a] بولغوسی تورور تیدیلار اوغوزنینك تلی چقیب بورکانیندا الله
الله تیب همیشه ایتور ایردی انی هر کم ایشیتسا[6] ایتورلار ایردی
اوغلان تورور تلی کیلماسلیکیندین نی ایتورین بیلمای تورور دیرلار ایردی
انینك اوچون کم لفظ الله عرب تلی تورور مغول‌نینك هیچ آتاسی عرب
تلینی ایشتکان ایرماس اوغوزنی[7] خدای[8] تعالی مادرزاد[9] ولی *براتیب
ایردی[10] انینك اوچون[11] کونکلینه و تلینه اوزی‌نینك آتینی سالاتورور
ایردی[12] چون اوغوز یکیت یتشدی[13] ایرسا قرا خان اینیسی کور خان‌نینك
قزی‌نی الیب بردی اوغوز* کشی یوقدا[14] قزغه ایتدی[15] عالم‌نی سنی بزنی[16]
براتغان بار[17] انینك آتی الله[18] تورور انی بار بیلکل و[19] بر بیلکل انینك
بیورغانیندین
اوزکا ایشنی قیلماغیل تیدی ایرسا قیز انی قبول قیلمادی
شول زمان[20] قوبدی تقی قیزدین باشقا یاتدی کیچه‌لار باشقا یاتیب
کوندوز سوزلاش‌ماس ایردی بر نیچه وقت‌دین سونك قرا خانغه
ایتدیلار کم اوغلونکیز کوچینی[21] سیومای‌تورور سوماسلکیندین الغان کونیندین
باری بر یردا یاتمای تورور تیدیلار ایرسا[22] قرا خان بو سوزنی ایشتکان‌دین سونك

---

[1] A دور   *[2] A تورور و آنام بی خبر   [3] A هنرمند   *[4] A اوغوزات   [5] A آیدیلار
[6] A ایرسه اشتدی   A ایتی‌لار   T تیدیلار   [7] T_1 اوغوز خان‌نی   [8] A الله   [9] T_2 انادین
*[10] T_1 براتدی   توغمادین   •[11] T_1 —   [12] T_1 —   [13] A یتدی   [14] A بوطغانده
*[14] T_2 آدم بوطغان وقتیداه   [15] A ایتور ایردی   [16] T_1 منی   [17] A + تورور   [18] T_1 + تعالی
[19] T_1 + بنه   [20] T_1 زمان‌دان سونك   [21] T_1 کلین‌نی T_3 خاتونینی   [22] T A —

تقی بر اینیسی قیز خان‌نینك قیزی‌نی الیب بردی انغا هم ایمان عرض *قیل
تیدی[1]

اول قیز هم قبول قیلمادی انینك برلان هم بر بردا یاتمادی بو واقعاتدین[2]
[Λ. 76] بر نجه ییل‌لار اوتکاندین سونك اوغوز خان اوغا جقیب قایتب کلا[3] ایردی
کوردی کم سونینك یقاسیندا بر نجه ضعیفه‌لار کیر یواتورورلار آتاسی‌نینك اینیسی
اور خان‌نینك قیزی مونلارنینك[4] بجیندا اولتوروب تورور[5] قیزغه
کشی یباریب سوزلاشماککا سرم آشکارا بولور تیب قورقتی تقی قیزنی
کوشه‌کا[6] جارلاب[7] آنت بریب ایتدیکم آتام مانغا ایکی قیز الیب بردی
انلارنی سیومکانم‌نینك سببی بو کم من مسلمان انلار کافر[8] هر جند مسلمان
بولونك تیدیم قبول قیلمادی‌لار اکر سن مسلمان بولسانك ایردی سنی *الور
ایردیم[9] تیدی ایرسا قیز سن نی یولدا بولسانك من شول *یولدا بولابن[10] تیدی
اندین سونك اوغوز خان آتاسیغه ایتدی آتاسی اور خان‌نینك قیزی‌نی اولوغ توی
قیلیب اوغوزغه الیب بردی اول قیز مسلمان بولدی اوغوز[11] انی *کوب سیوار[12]
ایردی
موندین کوب ییل‌لار اوتدی[13] برکون اوغوز[14] یراق یرکا اوغا کیتدی قرا خان
بارجا
کوچ‌لارین[15] و کیلین‌لارین جاقریب‌ش ‌ ایردی تقی سوزلاشیب اولتورغان‌دا[16]
خاتونیندین سوردیکم مونینك سببی نی تورور اوغوز سونکی الغان
خاتونی‌نی سیور و برونغی الغان ایکی خاتونی‌نینك قاتیغه[17] هیچ بارماس
خاتونی ایتدی[18] من بلمای‌من کلین‌لار یخشی‌راق بیلورلار تیدی خان[19]
کلین‌لاردین سوردی ایرسا اولغ کلین ایتدی اوغلونکیز[20] مسلمان
بولوب‌تورور[21] بز ایکی‌میزکا مسلمان بول[22] تیدی[23] قبول قیلمادوق کیجك
کلین ینکیز[24]

---

* 1 A قیلدی 2 Λ وقغه‌دین T₁ وقتدین T₃ واقعه‌دین 3 Λ T₁ A کلور 4 Λ هم
جیقاریب Λ جلاب T ;7 так T₁ کوجه‌کا 6 T₁ ایردی Λ 5 بو ضعیفه‌لارنینك
یولداه‌من T₂ 10 * آلورمن Λ 9 * ترور + T₂ تورور + T₁ 8 جاقریب A جاغریب T₂
اوغوز Λ 14 اوتی T ;13 так Λ T₁ T₂ T₃ سیوب کوب T ;12 так Λ T₁ * اوغوز خان Λ T 11
— T 18 قاشیغه T₁ T₃ 17 اولتورغان یردا T ;16 так Λ T₁ خاتون‌لارینی T₁ 15 خان
بزلار + A بز + Λ 23 بولونك A 22 انینك اوجون + Λ 21 اوغوز Λ 20 قرا خان Λ 19
24 A کلین

[Λ. 8a] مسلمان بولوب‌تورور انینك اوجون اوغلونکیز[1] آنی کوب سیواتورور[2] تیدی قرا خان بو سوزنی *ایشتکاندین سونك[3] بیکلارین جاقریب کنکاشتی[4] تقی سوزنی مونکا قویدی‌لار کیم اوغوزنی اودا یورکاندا[5] توتوب اولتورکای‌لار[6] قرا خان ایلکا کشی یباردی تیز کیل‌سونلار اوغا جقامن[7] تیب بو سوزنی اوغوز خان‌نینك کجك خاتونی ایشتیب قرا خان‌نینك قیلغان *کنکاش‌لاری‌نینك بارجاسین[8] ایتیب اوغوز خان‌غه کشی یباردی اوغوز خان تقی بو سوزنی ایشتکاندین سونك ایلکا کشی‌لار یباردی آتام جریك تارتیب منی اولتورکالی کلاتورور[9] منی تیکان منکا کلینك[10] آتامنی تیکان آتامکا بارینك[11] تیب[12] ایل‌نینك کوبی[13] قرا خانغه باردی آزراقی اوغوز *خان قاتیغه[14] باردیلار قرا خان‌نینك اینی‌لاری‌نینك کوب اوغلان‌لاری بار ایردی *انلارنی[15] قرا خاندین ایریلور تیب هیج کم‌نینك کونکلینه کلماس ایردی[16] انلارنینك بارجالاری اوغوز خان قاتیغه کلدیلار اوغوز خان انلارغه اویغور آت قویدیلار اویغور[17] ترك تلی تورور معنی‌سی بارجاغه معلوم تورور یاپشغور معنی‌سینه[18] تورور ایتورلار سوت اویدی سوت ایرکانیندا[19] بیری[20] بریندین ایریلور ایردی قاتق بولغاندین سونك بری[21] بریکا یاپشاتورور بو تقی ایتورلار کم *امامغه اویدم[22] امام اولتورسا اولتوراتورور تورسا توراتورور

[Λ. 8b] بس یاپشقانی بولماس‌مو انلار کلیب اوغوز خان‌نینك ایتاکینه ایکی قول‌لاری برلان محکم یاپشدیلار ایرسا خان[23] انلارغه اویغور تیدی یاپشغور تیماك بولور قرا خان برلان اوغوز خان

---

1 Λ A —   2 Λ T_1 سوار   *3 Λ T_2 اشتدی ایرسه   4 Λ کنکاش قیلدیلار

5 Λ یوروکانده   6 Λ تیب اولتورالی T_2 آنی اولتورینك تیب آیدیلار ایرسه

7 Λ T_3 جیقارمن T_1 جیقارمیز   *8 T_1 کنکاشلارینی A کنکاشلاریدن   9 A کلا تورورمیش

10 Λ کلینكلار T_2 T_3 کلسون   11 Λ T_3 بارسون   12 Λ + آیدیلار

13 Λ T_2 T_3 کوب‌راکی   *14 T خانغه قاتیغه Λ T_1 خانغه   15 так Λ; T انلارینی

*16 T_1 —   17 Λ — T_1 لفظ اویغور   18 Λ معنیسی تیماك   19 так Λ; T ایکانیندا T_1 ایلان‌ده

20 Λ دیر   21 Λ دیر   *22 Λ —.   23 A اوغوز خان

ایکیسی صف تارتیب اورشتیلار خدای تعالی اوغوز خان‌نی غالب
قیلدی قرا خان قاجتی[1] اورشدا قرا خان‌نینك باشینه اوق تکدی[2] کم
آتغانین[2] بیلمادیلار قرا خان اول یرادین اولدی اوغوز خان آتاسی[3]
تختیندا اولتوردی اوغوز خان‌نینك خان بولغانی‌نینك[4] ذکری
اوغوز خان ایل‌نینك بارجاسی‌نی مسلمان‌لیقغه دعوت قیلدی مسلمان
بولغان‌لارنی سیلادی و بولمغان‌لارنی *جابتی اوزلارینی[5] اولتوردی
اوغلان‌لارینی اسیر قیلدی اول وقتدا قرا خانغه تعلق ایلدین باشقا
ایل‌لار کوب ایردی هر اولغ ایل‌نینك *بر باشقا[6] پادشاهی بار ایردی
کیجك ایل‌لار انلارغه قوشولور ایردی قرا خان‌نینك مسلمان بولغان ایل‌لاری
اوغوز خانغه[7] قوشولدی[8] اوغوز خان هر یلدا مغول یورتیندا اولتورغان
ایل‌لار[9] برلان اوروشور ایردی تقی غالب کیلور ایردی آخر بارجاسینی
الدی و قاجیب قورتولغان‌لاری تاتار خانینه[10] باریب سغیندیلار
تاتار خلقی اول وقتدا جورجت‌غه[11] یقین اولتورورلار ایردی جورجت
تیکان بر اولوغ یورت تورور شهرلاری و کیندلاری[12] کوب[13] ختای‌نینك
[Λ. 9a] تیمور قازوق طرفیندا بولور هندی و تاجك آنی *جین ماجین[14] دیرلار[15] اوغوز
خان باریب تاتارنی جابتی تاتار خانی کوب جریك برلان کلیب اورشدی
اوغوز خان باستی تقی لشکرینی قردی اوغوز خان‌نینك لشکری‌نینك قولینه
اولجالی[16] اولوك[17] مال توشدی کم یوکلاماککا[18] کولك آزلیق قیلدی بربخشی
جیبر[19] کشی
بار ایردی اول فکر قیلیب ارابه‌نی یسادی اندین کورماکیجا[20] بارجا ارابه
یساب

---

[1] A قاشتی [2] Λ اوزین T_2 اورغان کشی [3] Λ آتاسی‌نینك [4] A + بیبانی‌نینك [5] A — * [6] Λ — * [7] T_1T_2 + باریب [8] ΛA + و بولماغانلار اوزکا خانغه قوشولدی [9] T_1 + بار ایردی اولار [10] Λ خانغه [11] A چورچتغه Λ چورچت خلقیغه [12] ΛA کندلاری T_1 کنت‌لاری [13] Λ — T_2 + ایردی T_3 + بولور [14] * так Λ; T و ماجین $T_1T_2T_3$ ماجین A ماچین [15] Λ دیارلار [16] ΛT_3 اولچاقلی T_1 اولچه T_2 او قدر [17] T_1T_2 — [18] Λ یوکلانماکا. [19] T_1 چقار [20] Λ کورکانلار T_1 کورکوچی A کوروب

اولجالارنی[1] یوکلاب قابتدیلار ارابه‌غه قانق آت قویدیلار اندین ایلکاری
*آتی‌دا[2]
یوق ایردی اوزیدا[3] یوق ایردی انینك اوجون قانق تیدیلار کم *یوروکاندا
قانق[4] قیلیب اواز قیلور آنی[5] یساغان کشی‌نی[6] *قانقلی تیدیلار
بارجا[7] قانقلی ایلی اول کشی‌نینك اوغلانلاری توروور اوغوز خان یتمش
ایکی[8] بلغاجا مغول و تاتار *اوز سنکاکی[9] ایردی انلار برلان اورشدی
یتمش اوج
ییل بولغاندا بارجاسینی اوز اغزیغه باقتوروب مسلمان قیلدی اندین
سونك[10] یوروب خطای‌نی الدی و جورجت‌نی الدی و تقی تانقوت‌نی الدی
تانقوت‌نی تاجیك‌لار تبت دیرکار اندین سونك باریب قرا خطای‌نی الدی
اول هم اولغ یورت بولور کشی‌سی‌نینك جراسی هندو تك[11] قرا بولور
هندوستان
برلان خطای‌نینك اراسیندا محیط تنکیزی‌نینك یقاسیندا بولور
تانقوت‌نینك قیش بولغاندا کون تغوشی و بای[12] بولغاندا توشلوقندا
بولور خطای‌نینك ناری یوزیندا تنکیز یقاسندا برك تاغلارنینك ایچیندا
کوب ایل بار ایردی انینك پادشاهی‌نینك آتینی ایت براق خان دیرلار
ایردی
انینك اوستنه آتلانیب باردی اوروشدی‌لار ایت براق خان غالب کلدی
[Λ. 96] اوغوز خان قاچتی اوروشقان یری‌نینك باری[13] یوزیندا افیب، بارانورغان
ایکی اولوغ سو بار ایردی اول ایکی سونینك اراسندا بر نیجه کون توروب
قاچغان لشکرینینك آلدین[14] آرتین یغدی اولغ پادشاه‌لارنینك عادت‌لاری
تورور اوزاق سفرغه بارغندا کوچ‌لارین[15] الیب بارماق[16] نوکر
خلقی‌نینك هم بعضی‌لاری الیب بارورلار اوغوز خان‌نینك بر بیکی کوچین

[1] A Λ اولجه مال‌لارنی   [2] Λ آتی هم T_1 آت   [3] Λ اوزی هم .؛   *[3] A اتی اوزی
[4] Λ T_2 T_3 قانق قانق T_1 قانق‌لی‌لیق   *[5] A ایبردی بوور اواز تیب قانق قانق   [6] T_1 کشی
*[7] T_1 —   [8] T_1 —   *[9] Λ اوستنده   [10] Λ —   [11] Λ T_1 دیك   [12] Λ یازی T_1 T_2 T_3 A باز
[13] A Λ بری   [14] T_1 + T_2 و اونکین و   [15] T_1 کلین‌لارین   [16] T_1 باروور ایردیلار

الیب باریب ایردی اوزی اورش‌دا اولدی خانونی فورتولوب ایکی
سونینک ارا‌سندا خان کینیدین *یندی یوکلی[1]* ایردی ترلغاغی توتدی
کون سوق[2] ایردی کیرماککا[3] ایو یوق[4] بر جبرك اغاج ایحندا اوغلان
توغوردی مونی خانغه معلوم قیلدی‌لار ایرسا خان ایتدی مونینک
آتاسی بزنینک الدیمیزدا اولدی غمخوری[5] یوق[6] تیب اوغیل اوقوندی
آتینی قبچاق قویدی قدیم ترك تلیندا ایچی قوش[7] اغاجنی قبچاق
دیرلار ایرکاندورلار *انینك اوچون اول اوغلان اغاج ایچندا توغدی
تیب آتین[8] قبچاق قویدیلار[9] بو وقتدا[10] ایچی قوش اغاجنی جبجاق
دی‌تورورلار[11] *فرا خلق‌نینك[12] تلی کلماس‌لیکیندین قاف‌نی
جیم اوقویتورور شول قبچاق تورور جبجاق دیتورورلار[13] اول اوغلان‌نی
خان اوز قولیندا سقلادی یکیت *بولغاندین سونك[14] اورس[15] و اولاق
و ماجار و باشقرد ایل‌لاری یاغی ایردی‌لار قبچاقغه کوب ایل و نوکر
بریب *اول یافقا[16] تین و اتل سوی‌نینك یقاسیغه یباردی اوچ یوز [Λ.10a]
ییل قبچاق اول یرلاردا پادشاه‌لیق قیلیب اولتوردی بارچا قبچاق
ایلی انینك نسلیندین تورورلار اوغوز خان‌نینك زمانیندین تا جنکیز[17]
خان زمانیغه‌چا تین و اتل و یایق بو اوچ سونینك یقاسیندا قبچاق‌دین
اوزکا ایل یوق ایردی تورت مینك ییل‌غاچا اول یرلاردا
اولتوردیلار انینك اوچون اول یرلارنی دشت قبچاق دیرلار
جنکیز خان ایران و توران اوستینه کلکاندا بو یورت‌لارنینك پادشاهی
سلطان[18] محمد خوارزم شاه تیکان ایردی انینك پای‌تختی اورکنج ایردی
جنکیز خان برلان اورشابیلمای[19] قاچیب مازندران کیتدی
جنکیز خان بخارا و سمرقند و تاشکندنی الیب عراق و کیلان

---

*[1] A کلور ایردی حامله — [2] Λ ساویق, T_1 سویق, A ساوق — [3] T_1 کیریمکا
[4] Λ + ایردی — [5] Λ T_1 غمخاری — [6] Λ + ایردی — [7] Λ T_1 قویمش, T_2 قواق, A قاوش
[8] Λ آدین آنینك — *[9] A — — [10] Λ + هم — [11] Λ دیرلار — [12] T_1 خلق‌نی — *[13] Λ —
*[14] Λ بولغانده — [15] A اوروس — [16] Λ — — [17] (и всюду) Λ جینککز — [18] A —
[19] T_1 T_2 T_3 اوروشه‌بیلمادی‌لار, A اوروشابیلمادی

و مازندران و آذربایجان و کرجستان‌غه *جبه نویان سوبدای[1] بهادر تیکان ایکی بیکی‌نی باش قیلیب اوتوز مینك کشی برلان بیاردی *کیجك اوغلی تولی خان‌نی الیك منك کشی برلان خراسانغه بیاردی[2] سلطان محمد خوارزم شاه‌نینك پای‌تختی و نوکر و خزینه‌نینك تورغان یری تورور تیب اولوغ اوغلی جوجی خان و ایکنجی اوغلی جغتای خان و اوجنجی اوکدی[3] خان بو اوجی‌سنی سکسان مینك کشی برلان اورکنج‌کا[4] بیاردی

اورکنج‌دا پادشاه یوق ایردی سلطانلار[5] دنیا و دینی اوجون سکز ای شهرکا قبالب اورشدیلار توقوزلانجی[6] آی‌دا جنکیز خان‌نینك اوغلان‌لاری

[A. 106] شهرنی الدیلار تقی خلقنی قتل عام قیلیب جغتای برلان اوکدی[7] قایتیب ترمزدا آتاسی خدمتیغه باردی جوجی اوزینه تعلق نوکری برلان اورکنج‌دین دشت قبچاق‌قا باردی قبچاق خلقی یغلیب اورشدیلار جوجی خان باستی تقی قبچاق‌نینك قولغا توشکانین اولتوردیلار قورتولغانی ایشتك‌غه باردی ایشتك‌نینك کوبراغی بو[8] وقتدا شول قبچاق‌نینك نسلیندین تورور آتل برلان تین سوی‌نینك اراسیندا اولتورغان قبچاق‌لار تورت طرف‌کا قاچیب کیتدیلار کوبراکی جرکس و تومان یورتیغه باردیلار جوجی خان قبچاق‌نینك اوغلان اوشاغین اولجه قیلیب قبچاق یورتیندا اولتوردی مغول‌دین ایوی‌نی و آتاسی برکان ایل‌لارنینك بارچاسین کلتوردی *اوزبك‌نینك هر اوروغیندین قبچاق یورتیغه کوجوب کلدیلار اندین سونك[9] جوجی خان اولدی و یورت اوغلی ساین[10] خانغه قالدی جوجی خان اوغلان‌لاریندین بیکرمی تورت کشی اول یورت‌دا پادشاه‌لیق قیلدی‌لار انینك زمانیندا اول یورت‌نی ساین خان یورتی دیرلار ایردی

اندین سونك اول یورت منغت‌غه[11] توشدی انلارنینك اولی آق منغتلی[12]

1 T Λ T_1 T_2 T_3 جبه نویان سویدای A تومان سویده‌ای *   2* Λ —   3 T_1 A اوکدای
4 A اورکنج   5 Λ T_1 T_2 T_3 A مسلمان   6 A توقوزونج   7 T_1 A اوکدای   8 Λ بول
9* T_1 —   10 (и всюду) A صاین   11 T_1 منکغت‌غه   12 T منغتی Λ منغیت‌نی
T_1 منکغتی T_2 منکغغه T_3 منغت A منقت

قتلی قیالی‌نینك اوغلی ابدکی بی تیکان ایردی اندین سونك منغت یورتی تیدیلار تاریخ مینك تقی قرقدا ارقه طرقندین قالماق ایلیندین پادشاهی‌نینك آتی اورلوك اون مینك ایولیك کیلیب منغت یورتندا

اولتوردی بو کون تاریخ منك‌دا یتمیش بردا و سچغان یلی تورور ایمدی [Λ. 11a] اول یورت‌نی قلماق[1] یورتی دیتورورلار بلی بو دنیا بر رباطغه اوخشار آدم فرزندلاری کاروانغه اوخشارلار بری[2] کوچار بری[3] قونار اوغوز خان ایت براق خانغه باسنورغاندین اون بنی ییل سونك تقی آتلانیب باریب ایت براق خان برلان اوروشوب باسیب ایت براق خان‌نی اولتوروب یورتینی الیب مسلمان بولغان‌لاریغه تکمای[4] قویوب[5] تنکریغه ایمان کلتورماکاللارینی اولتوروب اوغلانلارینی اسیر قیلیب قایتیب ایوی‌کا توشدی اوغوز خان‌نینك توران و هندوستانغه یورکانی‌نینك ذکری اوغوز خان تمام مغول

و تاتار ایلی‌نینك لشکرینی جمع قیلیب تلاش و سیرامغه کالدی تاشلند و سمرقند و بخارا پادشاه‌لاری صف تارتیب اورشا بلمادیلار اولغ شهرلارکا و محکم قلعه‌لارغه برکیندیلار[6] اوغوز خان سیرام و تاشکندنی اوزی قباب الدی ترکستان

و اندجانغه اوغلان‌لارینی یباردی آلتی آی‌دا ترکستان برلان اندجان‌نی الیب آتاسی خذمتیغه کلدیلار اوغوز خان بو اینلغان ولایت‌لارنینك بارجاسیغه داروغه‌لار قویوب سمرقند ساری یوردی تقی سمرقندنی الیب داروغه قویوب بخاراغه باردی بخارانی هم الیب *داروغه قویوب[7] بلخ[8] باردی بلخ‌نی هم الیب داروغه قویوب[9]

غور ولایتی‌نینك اوستیکا یوردی قیش ایردی کونلار یمان ساوق ایردی غورنینك[10] تاغلاریغه[11] قار کوب توشوب ایردی لشکر خلقی *یورماککا قینالدیلار[12] خان حکم قیلدیکم[13]

---

[1] так А; Т قیلماق Λ T_1 T_2 قالماق T_3 قلمق [2] T_1 بر کون [3] T_1 و ینه بر کون
[4] Λ T_3 А تیکمادی [5] Λ — [6] Λ برکلاندیلار *[7] так Λ; TT_1 — [8] Λ بلخغه [9] так Λ; TT_1 — [10] T_1 غور [11] Λ خلق‌لاریغه *[12] T_1 قیشیلدیلار [13] с начала этого листа T_2 — А قیلدی

[Λ. 12a] ایل‌کا جار[1] قیلدوردی ایران ساری یوروب توروردمن نجه ییل‌لیق غم‌لارین یسونلار تیب ایکنجی ییلی[2] آتلاندی نفی تلاش شهریغه کلدی خان‌نینک لشکری

کیننداٰ[3] قویغان کشی‌لاری بار ایردی آریغان و آجغان و اداشقان وتیکان‌نی الیب کلسون تیب اول کشی‌لار لشکر سونکیندا قالغان بر ایولیك کشی‌نی

خان آلدیغه الیب[4] کلدیلار خان اول کشی‌دین سوردیکم نی اوچون کین قالیب ایردینك

تیب اول[5] ایتدی کونلکیم‌نینك[6] آزلقیندین *لشکرنینك سونکیندین[7] کلاتورور ایردوم خاتونوم[8] حامله ایردی[9] توغوردی آجلیق سببندین آناسی‌نینك سوتی

اوغلانغه یتشمادی[10] کلاتورور ایردم سونینك یقاسیندا* کوردم که[11] بر شغال بر

قرغاول‌نی[12] الدی[13] اغاج برلان شغال‌نی اوردم ایرسا قرغاول‌نی[12] تاشلاب قاچتی

انی آلیب کباب قیلیب خاتونومغا بریب توروب[14] ایردم سونك‌دا قویغان کشی‌لارینکیز بولقوب آلیب کلدی‌لار[15] خان فقیرغه آت و آزوق و مال بریب بو

* جریك‌کا بارماغیل[16] تیب قال آچ تیدی بارجا قال آچ ایلی شول کشی‌نینك نسلیندین

تورورلار بو وقتدا خلج دیتورورلار ماوراء النهردا کوب تورور ایماق ایلینه قوشولاتورورلار خراسان و عراق‌دا هم کوب بولور انلار جغتای ایلینه قوشولاتورورلار

بلخ‌غه[17] تعلق غور تیکان شهردا اولتورغان قال آچ‌لاردین آتی محمد لقبی بختیار[18] بر پهلوان یکیت[19] بار ایردی هندوستان‌نینك دهلی تیکان شهریندا قطب

---

1 так Λ T_1 A; T T_3 جاره T_2 جاری   2 Λ A یل   3 Λ آرتنده   4 T —   5 Λ T_1 + کشی   6 Λ اولاغم‌نینك T_3 کون‌لیغم   *7 Λ کیبین   8 Λ + هم   9 Λ + اوغول T_2 + اوغلان   10 Λ یتمادی   11 A ایرسه کوردوم   12 T_1 سولکین‌نی   13 A + بولدی مشغول بماکا   14 Λ —   15 A + تیدی   16 так T_1; T Λ بوماغیل T_3 بارماغین   *16 T_2 جریکدین کیتماکیل   17 T بلغ   18 Λ + تیکان   19 Λ —

[Λ. 116] هیج کم مندین قالماسون تیب[1] باریب غورنی الدی ابرسا یل. کایب باز بولدی
لشکرنینك سانین الدی بر نجه کشی کم کلدی انلارنی سوردی هیج کم بیلمادیلار
بر نجه کوندین سونك اول[2] کشی‌لار خان ذمتیغه کلدیلار[3] خان انلارنینك اخوالین
سوردی ابرسا ایتدیلار کم *بر نجه کشی لشکرنینك سوقلیندین کلانورور ایردوك[4]
تاغ ایجندا بر کیجه اولوغ قار یاغدی اندین سونك *یوری‌بلمای اوشول یردا یاتتوق
آتلاریمز و تیوه‌لاریمز بارجاسی اولدی بهار بولغاندین سونك[5] پیاده کلاتورورمیز
تیدیلار خان حکم قیلدی اول جماعت‌کا قارلیق دیسونلار تیب
بارجا قارلیق ایلی انلارنینك نسلیندین تورور اندین اوتوب کابل و غزنین‌نی
الدی اندین سونك[6] کشمیر اوستیکا یوردی اولجاوندا[7] کشمیرنینك پادشاهی‌نینك
آتی یغما ایردی کشمیرنینك محکم تاغلاری[8] اولوغ سولاری کوب بولور[9] یغما
انغا[10] ارقا بریب اوغوز خان‌غه باقینمادی بر ییل اورشتیلار ایکی طرفدین کوب
کشی لار اولدی عاقبت *اوغوز خان[11] کشمیرنی الدی تقی یغمانی اولتوردی لشکرینی
قتل عام قیلدی بر نجه وقت اندا توروب[12] قایتب بدخشان اوستی برلان سمرقند
کلدی اندین مغولستان‌غه باریب ایوی‌غه[13] توشدی اوغوز خان‌نینك ایران
و شام و مصر ساری یورکانی‌نینك ذکری بر ییل. یورتیندا توروب ایکنجی ییل

1 Λ + یورودی T_1 + ایرسه 2 Λ + قالغان 3 так Λ T_1 T_2; T A باردیلار * 4 A —
* 5 T_1 — 6 T A — 7 Λ اول وقتده 8 A + و بار ایردی 9 Λ + ایردی 10 Λ تاغغه
* 11 так Λ; T T_1 T_3 A — 12 Λ بولدی آندین سونك 13 T ایوی.

[Λ. 13a] پادشاه قیلدیلار و مردان یلدام و آتقوچی یکیت ایردی اما عقلی هیچ یوق
ایردی بو غایتدا کیم بر کون کورنشدا اولتورغاندا بیکلارینه باقیب ایتدی
اصفهان‌نی فلان‌نی سنکا بردم قزمین‌نی[1] سنکا بردم شونداق تیب خراسان و
عراق و روم‌نینك آنچه *بیله تورغان[2] شهرلاری‌نینك بربر آتلارین توتوب
نوکرلارینه اولاشتوردی *تنکریم برسا سیزلارکا برایم[3] تیمادی *مونداق تیسا
تیشك
بولماس ایردی[4] منینك ولایت‌لارم تورور سیزلارکا بردم تیب تعظیم قیلدوردی
و بر کون بر دادخواه کلیب یوکنیب ایتدی کیم سوداکرمن بو کیچه فلانچه
مینك تنکه‌منی اوغری[5] آلیب تورور تیدی[6] اندین[7] نی یرنینك فرزندی‌سن
تیب سوردی سوداکر اصفهانلیق‌من[8] تیدی *انغا ایتدی[9] تنکه[10] اوچون سنکا
اصفهان‌نینك داروغه‌لقین بردم تیدی تقی دیوانغه حکم بتی[11] تیدی
دیوان اصفهان‌نینك داروغه‌لقینی سوداکرنینك آتیغه بتیب مهر قیلیب
قولیغه بردی سوداکر قورققانیندین[12] سوز ایتابیلمای یارلیق‌نی الیب باشیغه
سنچدی کورنشدا اولتورغان خلق هم قورقنج‌دین هیچ نمرسا ایتابیلمادیلار
بر عاقل بیکی بار ایردی اول ایتدی پادشاهم مونغا اصفهان‌نینك داروغه‌لقین
بردینکز بو کشی اکر موندین اصفهانغه یالغوز بارسا سیزنینك آتنکیزغه
یمان بولور بو کشی‌کا اولجاقلی نیمرسا برینکز کم وشلی و نوکرلی بولوب
بارغای تیدی
*اول بد بخت‌نینك[13] کونکلیکا *بو سوز یخشی کلیب[14] بوز مینك تنکه انعام
قیلدی و
تقی بر یمانلغی بو کیم قال آچ خلقی‌نینك یخشی کشی‌لارینی بیکناه اولتوراباشلادی
[Λ. 13б] ایل یخشی‌لاری یغلیب *کنکاش قیلیب[15] مردان‌نی اولتوریب عوض تیکان‌نی

کشی بیلان T; Λ A так [2]* قزوینی فلانی A قاروین‌نی T_1 غزمین‌نی Λ [1]
Λ A — [4]* برایبین $T_1 T_2$ [3] تنکریم بویورسه ستلارکه براین A انشاء الله Λ [3]*
آیدی من اصفهان‌نینك Λ [8] سوردی + Λ [7] — Λ; T T_1 A так [6] اوغرلاب A [5]
تنکانك T_1 A [10] آیدیکیم T_1 [9] — Λ [9]* اصفهان‌لی بولورمن T_1 ایلی‌دین‌من
معقول کیلدی T_1 [14]* آنبینك Λ [13]* قورقانیندین T Λ [12] بیتدی T_1 بتب Λ [11]
— Λ [15]*

[A. 126] الدین آتلی *بر مسلمان[1] پادشاه بار ایردی[2] محمد باریب انغا نوکر
بولدی بر نچه ییل‌دین
سونك اولغ بیك بولدی هندوستان تیکان بولك بولك کوب[3] یورت بولور
بهار آتلی
بر یورت بولور کشمیر یقینندا بولور قطب الدین محمد بختیارنی *ایلغار[4]
باشی قیلیب[5]
انغا بیاردی محمد بختیار بهار یورتینی آلدی بهارنینك *آفتاب جقاریندا[6]
تقی بر یورت بار ایردی انینك اولغ شهری‌نینك آتی لکمیر ایردی[7]
انینك توقسان یاشار
پادشاهی بار ایردی *آتا آنادین اول یورت‌نینك پادشاهی ایردی باریب
اول یورت‌نی[8] الدی نچه ییل‌لاردین بری یغیشتورغان خزینه‌سی[9] قولینه
توشدی
لکمیرنینك تمور قازوق طرفیندا بر اولغ شهر بار ایردی لکتونی آتلیق باریب
آنی تقی[10] آلدی و خطبه‌نی اوز آتیغه اوقوتوب و سکه‌نی اوز آتیغه سوقتوروب[11]
لکتونی شهرینی پای‌تخت قیلیب اولتوردی قال آچ ایلیندین اون مینك کشی
انینك قاتیغه[12] یغلدی‌لار کوب ییل‌لار اندا توردی لکتونی برلان تبت‌نینك
** اراسی[13] آتلیق کشی بر یاتیب باراتورغان *یر بولور[14] اما بر بلند تاغی
بولور
بر یولی بولور[15] بر آتلیق[16] یورور[17] ایکی آتلیق[16] یناشیب[18] یوری‌بلماس
محمد بختیار
اون مینك آتلیق و اوتوز مینك پیاده برلان اوشول یولدین باریب تبت‌نی
جاییب کلدی تقی بر نچه کوندین سونك وفات بولدی[19] بارجا قال آچ خلقی
یغلیب شیران تیکان‌نی پادشاه قیلدیلار اول اولکاندین سونك مردان تیکان‌نی

---

*1 Λ —
2 Λ + مسلمان ایردی
3 так Λ T_1 T_2; T —
4 T_1 لشکر
*5 T_2 —
6 Λ چیقار یرینده
*6 T_1 کون توغارینده T_2 کون جقار طرافینداه T_3 کون چقارنده
7 так Λ; T —
8 Λ + هم
*8 A باریب
9 так Λ; T T_1 خزینه
10 Λ هم
11 Λ سالدریب
12 T_1 قاشیغه
13 A اراسنده
*14 T_2 یول ایردی
15 A بار توورور
16 Λ T_1 آطلی
**17 Λ آراسیده آطلیق یورور ایردی
18 T_1 —
19 Λ A تاپتی T_1 تافدی

[Λ. 126] الدین آتلی *بر مسلمان[1] پادشاه بار ایردی[2] محمد باریب انغا نوکر بولدی بر نچه ییل‌دین

سونك اولغ بیك بولدی هندوستان تیکان بولك بولك کوب[3] یورت بولور بهار آتلی

بر یورت بولور کشمیر یقینندا بولور قطب الدین محمد بختیارنی *ایلغار[4] باشی قیلیب[5]

انغا بیاردی محمد بختیار بهار یورتینی آلدی بهارنینك *آفتاب چقاریندا[6] تقی بر یورت بار ایردی انینك اولغ شهری‌نینك آتی لکمیر ایردی[7] انینك توقسان یاشار

پادشاهی بار ایردی *آتا آتادین اول یورت‌نینك پادشاهی ایردی باریب اول یورت‌نی[8] آلدی نچه ییل‌لاردین بری بغیشتورغان خزینه‌سی[9] قولینه توشدی

لکمیرنینك تمور قازوق طرفیندا بر اولغ شهر بار ایردی لکتونی آتلیق باریب آنی تقی[10] آلدی و خطبه‌نی اوز آتیغه اوقوتوب و سکه‌نی اوز آتیغه سوقتوروب[11] لکتونی شهرینی پای‌تخت قیلیب اولتوردی قال آچ ایلیندین اون مینك کشی انینك قاتیغه[12] یغلدی‌لار کوب ییل‌لار اندا توردی لکتونی برلان تبت‌نینك **اراسی[13] آتلیق کشی بر یاتیب باراتورغان *یر بولور[14] اما بر بلند تاغی بولور

بر یولی بولور[15] بر آتلیق[16] یورور[17] ایکی آتلیق[16] یناشیب[18] یوری‌بلماس محمد بختیار

اون مینك آتلیق و اوتوز مینك پیاده برلان اوشول یولدین باریب تبت‌نی جاییب کلدی تقی بر نچه کوندین سونك وفات بولدی[19] بارجا قال آچ خلقی بغلیب شیران تیکان‌نی پادشاه قیلدیلار اول اولکاندین سونك مردان تیکان‌نی

---

*[1] Λ —   [2] Λ + مسلمان ایردی   [3] так Λ T_1 T_2; T —   [4] T_1 لشکر   *[5] T_2 —
[6] Λ چیقار یریندە   *[6] T_1 قوفاریندە T_2 کون جقار طرافیندا T_3 کون چقارندە
[7] так Λ; T —   [8] Λ + هم   *[8] A باریب   [9] так Λ; T T_1 خزینە   [10] Λ هم
[11] Λ سالدریب   [12] T_1 قاشیغە   [13] A اراسندە   *[14] T_2 یول ایردی   [15] A بار تورور
[16] Λ T_1 آطلی   **[17] Λ آراسیدە آطلیق یورور ایردی   [18] T_1 —   [19] Λ A T_1 تابتی تافدی

[Λ. 13a]پادشاه قیلدیلار و مردان یلدام و آتقوچی یکیت ایردی اما عقلی هیچ یوق ایردی
بو غایتدا کیم بر کون کورنشدا اولتورغاندا بیکلارینه باقیب ایتدی
اصفهان‌نی فلان‌نی سنکا بردم قزمین‌نی[1] سنکا بردم شونداق تیب خراسان و عراق و روم‌نینک آنچه
*بیله تورغان[2] شهرلاری‌نینک بربر آتلارین تونوب نوکرلارینه اولاشتوردی
*تنکریم برسا سیزلارکا برایم[3] تیمادی *مونداق تیسا تیشك
بولماس ایردی[4] منینك ولایت‌لارم تورور سیزلارکا بردم تیب تعظیم قیلدوردی
و بر کون بر دادخواه کلیب یوکنیب ایتدی کیم سوداکرمن بو کیچه فلانچه
مینك تنکه‌منی اوغری[5] آلیب تورور تیدی[6] اندین[7] نی برنینك فرزندی‌سن
تیب سوردی سوداکر اصفهانلیق‌من[8] تیدی *انغا ایتدی[9] تنکه[10] اوچون سنکا
اصفهان‌نینك داروغه‌لقین بردم تیدی تقی دیوانغه حکم بتی[11] تیدی
دیوان اصفهان‌نینك داروغه‌لقینی سوداکرنینك آتیغه بتیب مهر قیلیب
قولیغه بردی سوداکر قورققانیندین[12] سوز ایتابیلمای یارلیق‌نی الیب باشیغه
سنچدی کورنشدا اولتورغان خلق هم قورقنچ‌دین هیچ نمرسا ایتابیلمادیلار
بر عاقل بیکی بار ایردی اول ایتدی پادشاهم مونغا اصفهان‌نینك داروغه‌لقین
بردینکز بو کشی اکر موندین اصفهانغه یالغوز بارسا سیزنینك آتنکیزغه
یمان بولور بو کشی‌کا اولجاقلی نیمرسا برینکز کم موشلی و نوکرلی بولوب
بارغای تیدی
*اول بد بخت‌نینك[13] کونکلیکا *بو سوز یخشی کلیب[14] یوز مینك تنکه انعام
قیلدی و
تقی بر یمانلغی بو کیم قال آچ خلقی‌نینك یخشی کشی‌لارینی بیکناه اولتوراباشلادی
[Λ. 136]ایل یخشی‌لاری یغلیب *کنکاش قیلیب[15] مردان‌نی اولتوریب عوض تیکان‌نی

---

[1] Λ غزمین‌نی T_1 قازوین‌نی A فلانی قزوینی   *[2] так Λ A; T کشی بیلان
*[3] Λ انشاء الله A براین سنلارکه بویورسه تنکریم   [3] T_1 T_2 برایین   *[4] Λ A —
[5] A اوغلاب   [6] так Λ; T T_1 A —   [7] Λ + سوردی   [8] Λ اصفهان‌نینك من آیدی
[9] T_1 اصفهان‌لی بولورمن T_1 ایلی‌دین‌من   *[9] Λ —   [9] T_1 آیدیکیم   [10] T_1 A تنکانك
[11] Λ بتب T_1 بیتدی   [12] T Λ قورقانیندین   *[13] Λ آنینك   *[14] T_1 معقول کیلدی
*[15] Λ —

[Λ. 13a] پادشاه قیلدیلار و مردان یلدام و آنقوچی یکیت ایردی اما عقلی هیچ یوق
ایردی بو غایتدا کیم بر کون کورنشدا اولتورغاندا بیکلارینه باقیب ایتدی
اصفهان‌نی فلان‌نی سنکا بردم قزمین‌نی[1] سنکا بردم شونداق تیب خراسان و
عراق و روم‌نینک آنچه *بیله تورغان[2] شهرلاری‌نینک بربر آتلارین توتوب
نوکرلارینه اولاشتوردی *تنکریم برسا سیزلارکا برایم[3] تیمادی *مونداق تیسا
تیشك
بولماس ایردی[4] منینك ولایت‌لارم تورور سیزلارکا بردم تیب تعظیم قیلدوردی
و بر کون بر دادخواه کلیب یوکنیب ایتدی کیم سوداکرمن بو کیچه فلانچه
مینك تنکه‌منی اوغری[5] آلیب تورور تیدی[6] اندین[7] نی برنینك فرزندی‌سن
تیب سوردی سوداکر اصفهانلیق‌من[8] تیدی *انغا ایتدی[9] تنکه[10] اوچون سنکا
اصفهان‌نینك داروغه‌لقین بردم تیدی تقی دیوانغه حکم بتی[11] تیدی
دیوان اصفهان‌نینك داروغه‌لقینی سوداکرنینك آتیغه بتیب مهر قیلیب
قولیغه بردی سوداکر قورقانیندین[12] سوز ایتابیلمای یارلیق‌نی الیب باشیغه
سنجدی کورنشدا اولتورغان خلق هم قورقنج‌دین هیچ نمرسا ایتابیلمادیلار
بر عاقل بیکی بار ایردی اول ایتدی پادشاهم مونغا اصفهان‌نینك داروغه‌لقین
بردینکز بو کشی اکر موندین اصفهانغه یالغوز بارسا سیزنینك آتنکیزغه
یمان بولور بو کشی‌کا اولجاقلی نیمرسا برینکز کم موشلی و نوکرلی بولوب
بارغای تیدی
* اول بد بخت‌نینك[13] کونکلیکا *بو سوز یخشی کلیب[14] یوز مینك تنکه انعام
قیلدی و
تقی بر یمانلغی بو کیم قال آچ خلقی‌نینك یخشی کشی‌لارینی بیکناه اولتوراباشلادی
[Λ. 13b] ایل یخشی‌لاری یغلیب *کنکاش قیلیب[15] مردان‌نی اولتوریب عوض تیکان‌نی

---

[1] Λ غزمین‌نی T_1 قازوین‌نی A فلانی قزوینی [2] * так ΛA; T کشی بیلان
[3] * Λ انشاء الله A برایین تنکریم بویورسه سزلارکه T_1T_2 برایین [4] * ΛA —
[5] A اوغرلاب [6] так Λ; TT_1 A — [7] Λ + سوردی [8] Λ اصفهان‌نینك آیدی من
[9] * Λ — [9] T_1 آیدیکیم [10] T_1 A تنکانك T_1 ایلی‌دین‌من اصفهان‌لی بولورمن
[11] Λ بتب T_1 بیتدی [12] T Λ قورقانیندین [13] * Λ آنینك [14] * T_1 معقول کیلدی
[15] * Λ —

[A. 126] الدین آتلی *بر مسلمان[1] پادشاه بار ایردی[2] محمد باریب انغا نوکر بولدی بر نجه ییل‌دین

سونك اولغ بیك بولدی هندوستان تیکان بولك بولك کوب[3] یورت بولور بهار آتلی

بر یورت بولور کشمیر یقینندا بولور قطب الدین محمد بختیارنی *ایلغار[4] باشی قیلیب[5]

انغا یباردی محمد بختیار بهار یورتینی آلدی بهارنینك *آفتاب چقاریندا[6] تقی بر یورت بار ایردی انینك اولغ شهری‌نینك آتی لکمیر ایردی[7] انینك توفسان یاشار

پادشاهی بار ایردی *آتا آتادین اول یورت‌نینك پادشاهی ایردی باریب اول یورت‌نی[8] الدی نجه ییل‌لاردین بری یغیشتورغان خزینه‌سی[9] قولینه توشدی

لکمیرنینك تمور قازوق طرفیندا بر اولغ شهر بار ایردی لکتونی آتلیق باریب آنی تقی[10] آلدی و خطبه‌نی اوز آتیغه اوقوتوب و سکه‌نی اوز آتیغه سوقتوروب[11] لکتونی شهرینی پای‌تخت قیلیب اولتوردی قال آچ ایلیندین اون مینك کشی انینك قاتیغه[12] یغلدی‌لار کوب ییل‌لار اندا توردی لکتونی برلان تبت‌نینك ** اراسی[13] آتلیق کشی بر یاتیب باراتورغان *یر بولور[14] اما بر بلند تاغی بولور

بر یولی بولور[15] بر آتلیق[16] یورور[17] ایکی آتلیق[16] یناشیب[18] یوری‌بلماس محمد بختیار

اون مینك آتلیق و اوتوز مینك پیاده برلان اوشول یولدین باریب تبت‌نی جاییب کلدی تقی بر نجه کوندین سونك وفات بولدی[19] بارجا قال آچ خلقی یغلیب شیران تیکان‌نی پادشاه قیلدی‌لار اول اولکاندین سونك مردان تیکان‌نی

---

*[1] Λ — [2] Λ + مسلمان ایردی [3] так Λ T_1 T_2; T — [4] T_1 لشکر *[5] T_2 —
[6] Λ چیقار یرینده *[6] T_1 کون توغاربنده T_2 کون جقار طرافینداه T_3 کون چقارنده
[7] так Λ; T — [8] Λ + هم *[8] A باریب [9] так Λ; T T_1 خزینه [10] Λ هم
[11] Λ سالدریب [12] T_1 قاشیغه [13] A اراسنده *[14] T_2 یول ایردی [15] A بار تورور
[16] Λ T_1 آطلی **[17] Λ آراسیده آطلیق یورور ایردی [18] T_1 — [19] Λ A T_1 تابتی تافدی

[Λ. 14a] اوتکاندین سونك اوج اولوغ اوغلی کون و آی و یولدوزنی جارلاب

ایتدی یات یورتغه [1] کلیب‌من ایشم کوب آو آولاماقتا قولوم ینشمای‌تورور

کون توغشی طرفیندا فلان جول‌نینك آوی کوب ایرمیش تیب اشیتدم اوز نوکرلارینکز

برلان انداغ باریب [2] اوتو سوقوب کاینك‌لار تیدی اندین سونك اوج کیچك اوغلی کوك [3]

و تاغ و تینکیز بو اوچوسینی جارلاب اقالارینه [4] اینقان سوزنی ایتیب کون باتیشی طرفیغه یباردی بر نیچه کوندین سونك اوج اولغ اوغلانلاری بر آلتون یای برلان

کوب آونی خان الدیغه کلتوردیلار اوج کیچك اوغلانلاری تقی اوج آلتون اوق برلان کوب آونی کلتوردیلار اول [5] آونینك ایت‌لارینه کوب ایت‌لار و تورلوك اش‌لارنی قوشوب خلقنی جاقریب یای‌نینك [6] و اوق‌نینك تابلغانینی [7] ایرم قیلیب اوزلاریکا وایتابردی [8] اوج اولغ اوغلی یای‌نی سیندرب آلیشدیلار اوج کیچك اوغلی هر قایسی بر اوقنی آلدیلار الغان ولایت‌لاردا کوب ییل‌لار

توروب دوشمن‌لارینی [9] یوق قیلیب [10] دوست‌لارینی سیلاب باشی سیرام اباغی مصرغاجا الغان ولایت‌لاری‌نینك بارجاسینه حاکم‌لار قویوب قایتیب اوز یورتیغه

توشدی اوغوز خان‌نینك یورتینه کلیب توی قیلغانی‌نینك ذکری اوغلان‌لارم خلقم برلان ایسن و امان باریب کلدیم تیب اولغ توی براغین قیلیب بر خرکاه یسانتوردی بارجا اغاج‌لاری‌نینك تاشینه آلتون قابلادی لعل و یاقوت

و زمرود و فیروزه و در برلان مرصّع قیلدوردی بو بیت‌نی [11]

اول ایونینك وصفندا ایتیب تورورلار بیت [12]

[Λ. 14б] * بر ابو تیکتی آلتوندین اول شهریار * کیم اول ابو فلك ایوندین قیلدی عار *

---

[1] Λ یورتیغه [2] T بریب [3] T (и другие списки) کوك خان [4] Λ اولوغ اوغلانلارینه [5] Λ — [6] T یای‌نی [7] Λ تابیلغانیغه [8] Λ T_1 قایتب بردی [9] так Λ; $T\ T_1$ دوشمن‌لارنی [10] Λ ایتیب [11] Λ میثلی [12] T_1 —

لکتونی تختیندا اولتورتدیلار اول هم اوی ایکی ییل‌دین سونك اولدی * اندین
سونك [1]
اول یورت قال آج‌لارنینك قولیندین جقدی اوزکا کشی‌کا توشدی اندین سونك
قال آج‌لار نوکر بولدیلار قال آج‌لارنینك پادشاه‌لیقی اوّلیدین تا اخری‌غه‌جا الیك
تورت ییل بولدی ایدی قال آج‌لارغه بولوب ایتاتورغان سوزمیزنی مویغالی [2]
*مونجاقلیق ایندوك [3] یتار [4] اوغوز خان تلاشدین [5] اوتوب سمرقند و بخاراغه کلیب
آمو [6] سویدین اوتوب خراسانغه باردی اول جاقدا ایران یورتیندا بخشی پادشاه
یوق ایردی *کیومرث اولوب ایردی [7] هوشنك‌نی هنوز پادشاه کوتارمای تورور
ایردیلار انداق وقت‌نی عرب *ملوك الطوایف [8] دیر معنی‌سی بو کم هر بر
توب ایلدا بر توره
دیماك بولور ترك‌لار انداق وقت‌نی ایو باشیغه قرا خان دیرلار معنی‌سی هر
ایودا قرا
کشی بر [9] خان بولیب‌تورور هر ایوکا بر خان تیماك بولور اول جاقدا ایران
یورتی
شونداق ایردی خراسان‌نی الدی اندین اوتوب عراق عجم و عراق عرب و
آذربیجان
و ارمن و شام و مصرغه‌جا آلدی بو آیتلغان ولایت‌لارنینك بر نجه‌سینی
*اوروشیب و بارجاسینی [10] باقیندوریب اوزیکا تعلق قیلدی اوغوز خان شام
ولایتندا تورغاندا
پنهانی بر نوکری‌نینك قولینه بر التون یای و اوچ اوقنی بردی تقی ایتدی
یای‌نی کون
توغشیندا بر جولدا کشی اباغی یتماس بردا توریاققه کوموب بر اوجینی جقاریب
قویغیل و اوق‌لارنی کون باتشی طرفی‌غه ایلتب یای‌نی نجوك قوسانك انی
شونداغ
قویغیل تیدی اول کشی یارلیققه عمل قیلیب کلدی *بو واقعه‌دین [11] بر ییل

*1 Λ —   2 Λ + تیدی   *3 Λ مونجه آیدوق T_1 آن جاقلی آیتدوق   4 T_1 بولور
*8 T A ملوك طوایف   *7 T_1 —   6 Λ عمو   5 так Λ T_1 A; T تلاشیندین T_3 —
*11 T_1 —   *10 так Λ T_1 T_2 A; T —, 10 T_1 بونجه‌سینی   9 T باری

توقوز مینك دوی و *توقوز بوز[1] ییلقی اولتورتدی[2] بولغاریدین توقسان
توقوز حوض قیلدردی[3] توقوزیغه عرق و توخسانیغه قمیز تولتورتدی[4]
بارجا نوکرلاری‌نی جاقریب کلتورتدی[5] اول آلتی اوغلیغه کوب نصیحت‌لار ایتیب
و بیکلار[6] اورکاتیب یورت‌لار و شهرلار و ایل‌لار و انعام‌لار بردی بو بیت‌لارنی
انینك وصفندا ایتیب تورور شعر[7] اوغوز قیلدی اول تویدا جیرغامیشی *
بو التی اوغلنی سیورغامیشی * بولار کورساتیب ایردی مردانه‌لیق *
آتا برلان کوب تورلی فرزانه‌لیق * آتاغه[آنلر][8] بس قیلدیلار بارلیق * اوروش
کون[لرین] دا بارجاسی بارلیق *
اندین سونك بارجا نوکرلاری‌نینك آتقان و جابقان و قیلغان خدمت‌لاریغه لایق
شهرلار و سردارلار و کیندلار و انعام‌لار بردی تقی اوغلانلاریغه ایتدی سیز اوج
اولغینکیز آلتون یای‌نی[9] تاپب کیلتوردینکیز تقی انی بزوب اولشتنکیز[10]
سیزلارنینك
آتینکیز بزوق بولسون[11] سیزلاردین بولغان[12] اوغلان‌لارنی هم تا
قیامت‌غاچا بزوق تی‌سونلار اوج اوق[13] کلتورکان اوج کیچك اوغلینی
و اندین بولغانلارنی بو کوندین تا دنیا آخر بولغونچه اوج اوق تیسونلار
یای و اوقنی که[14] تاپیب کلتوردینکیزلار اول[15] کشیدین بولمادی و تنکریدین[16]
بولدی
بزدین برون *اوتکان خلق‌لار[17] یای‌نی پادشاه اورنیندا بلیب‌تورورلار اوق‌نی
ایلچی یریندا انینك اوچون کم[18] یای اوقنی‌قایسی طرفغه تارتیب یبارسا اوق
انقا بارور ایمدی من اولکاندین سونك کون خان[19] مینینك تختیمدا اولتورسون
[A. 15a] اندین سونك بزوق نسلیندین هر کم قابل بولسا خلق آنی پادشاه

---

*[1] A اوج مینك [2] A سویدی [3] так T_3 A; A T T_2 قیلدورب T_1 قازدوروب
[4] A تولدوروب A تولدوردی *[5] 447 строка — одиннадцатисложные стихи, строки 448—449 — рифмованная проза. [6] A بیك‌لارکه [7] A بیت [8] Добавлено в квадратных скобках для размера; это тоже одиннадцатисложные стихи. [9] так A; T T_1 یای
[10] T_1 آلوشدینکز [11] A + تیب [12] A قالغون [13] A اوق‌نی A + تابیب [14] A بس
[15] A + ایش [16] A خدادین . *[17] A اوتکانلار [18] A — [19] A T_1 A —

قیلسونلار دنیا آخر بولغونچه بزوق‌نینک بر بخشی‌سی پادشاه بولسون
اوزکالاری اونکا اولتورسونلار اوچ اوقلار سول بولسون‌لار
ایونینک سول طرفیندا اولتورسونلار و دنیا آخر بولغونچه نوکرلیکیکا[1] راضی
بولسونلار تیب ایتدی و بوز تقی اون[2] التی ییل پادشاه‌لیق قیلیب
حق رحمتیغه باردی * اوغوز خان‌نینک اولغ اوغلی کون
خان‌نینک پادشاه‌لقی‌نینک[3] ذکری[4] اوغوز خان‌نینک[5] اویغور تیب آت
قویغانی[6] جماعت‌نینک اولغی و آق سقالی‌نینک اوغلی بار ایردی * ارقیل[7]
خواجه آتلیق اوغوز خان آتاسی تختیندا اولتوروب تا اولکونچه
وزیر وکیلی اول ایردی[8] عاقل و دانشلی و کوب بیلیکلی کشی ایردی
و کون خان[9] تقی آنی وزیر[10] قیلیب تا اوزی اولکونچه انینک سوزینه
عمل قیلور ایردی ارقیل خواجه اوزاق عمر تابدی کونلاردا بر کون خان یلغوز
اولتورغاندا ایتدی آتانک یوزدا اون التی ییل یازنینک اسغیندا
سایه‌دا اولتورمای و قیش‌نینک ساوقیندا ابودا اولتورمای
قلچ اوروب کوب یورت‌لارنی[11] آچیب سیز آلتینکیزغا قویوب کیتدی
اکر سیز[12] آلتینکیزنینک و سیزلاردین بولغان‌لار بارچانکیزنینک
آغزینکیز بر بولسا اوزاق ییل‌لار و کوب کونلار بو یورت‌لار قولونکیزدین
[A. 156] جقماس اکر آغزلارینکیز بر بولماسا اولچا[13] یورتینکیز دا
کیتار و بایری یورتینکیز دا کیتار و مالینکیز[14] جانینکیز دا[15] کیتار تیدی[16] کون‌خان
ایتدی آتامغا کنکاش براتورغان ایردینکیز آتام اورنیغه ایمدی آتام‌سیز
سیز نی ایشنی اوخشات‌سانکیز من انی قلابن[17] تیدی ایرسا ارقیل[18] خواجه
ایتدی اوغوز خان‌دین کوب یورت‌لار و شهرلار و ابل‌لار و اولوک
مال‌لار و *تیرك مال‌لار[19] قالیب‌تورور سیز آلتی اوغول‌نینک هر برینکیزدین

---

[1] так T_3 A; T نوکرلیکا Λ نوکرلیک [2] T_1 — [3] A خان بولغانی‌نینک *[4] T_1 —
[5] Λ T_3 اوغوز خان [6] T Λ T_1 A قویغان [7] Λ آرقیل *[8] T_1 — [9] T کون خان‌نینک
[10] T_1 وزیر وکیل [11] Λ + آلدی [12] Λ سنرنینک [13] T_1 اولچه بولوب [14] Λ + و
[15] Λ هم [16] так Λ T_1; T — [17] Λ A قلورمن T_1 قبول قیلورمن [18] Λ آرغیل *[19] Λ —

تورت اوغل بولوب *بارجاسی یکرمی تورت پادشاهزاده بولوب[1] سیز
آلتینکیزدین باشقه و من اندین دورقاتورورمن دنیالیك اوجون آغزلارینکیز
آله بولور تیب کون خان ارقیل[2] خواجه‌نینك سوزینی قبول قیلیب اولغ
قورالطای قیلدی بخشی و یمان خلق‌نینك بارجاسی کلکاندین سونك
اول اوغوز خان‌دین قالغان ولایت‌لار و ایل‌لار و اولوك *مال‌لارنینك و[3] *تیرك
مال‌لارنینك[4] بارجاسنی بو ایتلغان اوتوز پادشاهزاده‌لارنینك اولغینه اولغجا و
کیچکینه
کیچکجا بردی بو یکرمی تورت اوغل آدمی خاتون‌لاردین بولغان ایردی مونلاردین
اوزکا قمالاردین بولغان هم اوغلانلار کوب ایردی انلارنینك هم احوال‌لاریغه[5]
لایق نمرسالار بردیلار اندین سونك اوغوز خان قیلدورغان[6] آلتون ایونی
تکتوردی *اونك یاقدا[7] آلتی آق اورکا[8] و سول یاقدا[9] آلتی آق
اورکا تکتوردی و تقی اونك یاقدا باشینه آلتون تقوق برکتکان
قرق قلاج اغاجنی تکتوردی *و سول یاقدا باشینه کوموش تقوق برکتکان قرق
قلاج اغاجنی تکتوردی[10] و تقی خان یارلقی برلان بزوق اوغلانلاری .
[Λ. 16a] نوکرلاری برلان آلتون تقوقنی *اوج اوق اوغلانلاری نوکرلاری برلان کومیش
تقوقنی[11] آت برلان جابیب
آتدیلار تقوق‌لارنی اورغان کشی‌لارغه کوب انعام‌لار بردی کون خان[12] آتاسی‌نینك
قیلغانیغه عمل
قیلیب توقوز یوز یلقی و توقوز مینك دوی اولتورتدی و توقوز بولغار
دوضغه عرق تولتورتدی و توقسان[13] بولغار دوضغه قمیز سالدورتدی[14]
قرق کیچه و کوندوز عیش عشرت قیلدیلار اوغوز خان‌نینك اوغلانلاری
و نبیره‌لاری‌نینك[15] آنلاری‌نینك ذکری ایمدی[16] انلار ایجیب

---

*[1] Λ — ‎ـب[1] A + تورور ‎ [2] Λ ایرقیل ‎ *[3] (все списки) مال‌لار ‎ *[4] так Λ T_1 A; T T_3 — ‎ [5] Λ T_3 احوالیغه ‎ [6] T_1 ایت‌تورغان T_2 T_3 سالدورغان ‎ *[7] T_1 T_2 ساغ یانیده ‎ [8] (и всюду) T_1 اوی ‎ [9] (и всюду) T_1 یانیده ‎ *[10] так Λ T_1 T_2; T T_3 — ‎ *[11] так Λ T_1; T T_2 — A اوج اوق نوکرلاری برلان کومیش تقوقنی ‎ [12] T — ‎ [13] Λ T_1 A دوقسان ‎ [14] A تولتورتدی ‎ [15] так T_1 T_3; T T_2 فرزندلاری‌نینك Λ نبرلاری‌نینك ‎ [16] Λ —

بی‌تورسونلار بز اوغوز خان‌نینک ایتاکیندین بایلغان اوغلان‌لارنینک
آتلاری‌نی ایتالینک اول هم ایتیب ایردوک انداق هم بولسا اوغلانلارین
و نبیره‌لارین و بارچالارین بر بردا ایتماقنی مناسب کوردوک[1] اوغوز خان‌نینک
اولغ اوغلی‌نینک آتی کون خان و اندین کچکی‌نینک[2] آتی آی خان
و اندین کچکی‌نینک آتی بولدوز خان و اندین کچکی‌نینک آتی کوك خان و اندین
کچکی‌نینک آتی تاغ خان و اندین کچکی‌نینک آتی تینکیز خان بو التی‌سی‌نینک
هر فایسی‌سی‌نینک آدمی خاتونلاری‌دین بولغان تورت اوغلی بار ایردی
کون خان‌نینک اولغ اوغلی‌نینک آتی قایی[3] و ایکنجی بیات و اوچونچی
القه ایولی[4] و تورتونجی قرا ایولی[4]
آی خان‌نینک اولغ اوغلی‌نینک آتی یازیر[5] و ایکنجی یاسر[6]
[A. 166] و اوچونچی دودرغه و تورتونچی دوکر بولدوز خان‌نینک اولغ
اوغلی‌نینک آتی اوشار و ایکنجی قزیق و اوچونجی بیکدلی و تورتونجی
قارقین[7] کوك خان‌نینک اولغ اوغلی‌نینک آتی بایندر و
ایکنجی بجنه و اوچونجی چاولدر[8] و تورتونجی جبنی تاغ خان‌نینک
اولغ اوغلی‌نینک آتی سالور و ایکنجی ایمر[9] و اوچونجی اله[10] یونتلی
و تورتونجی اورکیر[11] تینکیز خان‌نینک اولغ اوغلی‌نینک آتی ایکدر
و ایکنجی بکدز[12] و اوچونجی اوا و تورتونجی قنق اوغوز خان‌نینک
بو *آلتی اوغلی‌نینک[13] قومادین بولغان اوغلانلاری‌نینک آتلاری‌نی
ایتالینک اما فایسی اوغلیندین بولغانی معلوم ایرماس
*کنه کونه[14] توریاتلی کرایلی سلطانلی اوقلی کوکلی
سوجلی خراسانلی[15] بورتجی[16] جامجی[17] تورمجی[18] قومی[19] سورقی بو

---

1 Λ + ایمدی 2 (и всюду) Λ T_2 کیجک نینک T_1 کیجی‌سی‌نینک 3 Λ قای خان 4 Λ $T_1 T_2 T_3$ اویلی 5 T_3 یانو 6 T_2 یابیو T_1 یابود A داسر (без точек!) 7 $T_1 T_2 T_3$ A قوقین 8 $T_1 T_2$ جاودیو T_3 جودر A چاولدور 9 так Λ T_1 ; T ایمرو T_2 آیمیر T_3 آیمر 10 Λ $T_1 T_2 T_3$ آله 11 T_2 اواکیو A اورکر 12 Λ بوکدوز T_1 بوکدیز 13 Λ — * 14 T_1 A کنه‌کوز * 15 A بوسانلی 16 Λ T_1 یورنجی T_3 بورتومی 17 Λ جاپیچ T_3 جاجی 18 T — 19 A قومجی

وقتدا انی سرخی دیتورلار[1] قورجق[2] سوراجیق قراجیق قازغورت قیرغز[3] تکان[4] لالا مرده‌شوی[5] سایر ایمدی بر نچه ایل‌لار کیم اوغوز خان انلارغه آت قویوب ایدوق[6] اوغوز خان[7] نسلیندین ایرماس‌لار انداق هم بولسا شول تویدا بار ایردی اول سبب‌دین آتلارینی نامه‌دا [Λ. 17a] بتی‌تورورلار[8] آتلاری بولار[9] تورور کیم قانقلی و قبچاق[10] و قارلیق و قال آچ کون خان‌نینک اینی‌لاری و اوغلانلاریغه اورون *برکان‌نینک ذکری[11] ایمدی اون ایکی اورکادا[12] اولتوروب اولوش *الغان کم و اول اولوش‌نی[13] توغراغان کم[14] ناشقاریدا آتلارین *توتوب اولتورغان کم آتلارنی بیان[15] قلالینک[16] آلتون اورکانینک[17] توریندا کون‌خان اولتوردی بارچه ایل[18] بغشی‌لاری اتفاق قیلیب قوی‌نینک باشین و ارقاسین قویروقلی[19] اوجاسین *و بغرین اوجانینک اوستیندا قویوب[20] کون‌خان‌نینک آلدیندا قویدیلار هم کم خان بولسا اولوش‌لاری[21] بو[22] بولسون تیدیلار[23] اورکانینک[24] ایجکی[25] ایشکیندا ارویل خواجه اولتوردی توشنی انینک آلدیندا قویدیلار تقی هم کم وزیر بولسا انینک اولوشی بو[26] بولسون تیدیلار[27] ساغ قولدا[28] اولکی اورکادا کون‌خان‌نینک اولغ اوغلی قایی‌نی[29] اولتورتدیلار ساغ اشقلی ایلکی[30] اولوش بردیلار بیات انی توغرادی سورق آتلارین توتدی *بو وقتدا[31] انی سرخی دینورورلار ایکنجی اورکادا الغه ایولی‌نی اولتورتدیلار ساغ قرایلکی[32] اولوش بردیلار قرا ایولی انی توغرادی لالا آتلارین

مرده A 5 — تکا A 4 — قیزغیز T_2 3 — قوارجیق T_2 قورجیق Λ T_1 T_3 A 2 — دیرلار Λ 1

بتیب‌تورورلار Λ T_1 T_2 T_3 8 — اوغوز خان‌نینک Λ 7 — تورور A تروز ازلار T_2 ایبردی Λ T_1 T_3 6

الغانلار T_2 13 * — اویده T_1 A 12 — برکانینی ایناتالینک T_2 11 * — قمجاق A 10 — بو T_1 T_2 9

توتقانلار کیملار ترور اولارنینک هم بولغانی T_2 15 * — کم‌لار ترور T_2 14 — کم‌لار ترور و آنی

قویروق Λ 19 — خلقلارنینک T_2 18 — اوی‌نینک T_1 17 — انشاء الله تعالی اما + T_2 16

تیبب آیدیلار و ینه T_2 دیدیلار T_1 23 — شول T_1 T_2 22 — اولوش Λ T_1 T_2 21 — — A 20 *

تیبب آیدیلار و ینه T_2 دیدیلار T_1 27 — شول T_1 T_2 26 — ایچ T_2 25 — اوی‌نینک T_1 A 24

ییلکنی A بلیکنی T_1 T_2 بلیک‌لی Λ 30 — قینی A 29 — یانیندداق T_2 ایلکینده T_1 28

قری بلکنی A 32 — — A 31 *

توتدی اوچونچی اورکادا آی خان‌نینک اولغ اوغلی بازیرنی اولتورتدیلار ساغ یانباشنی اولوش بردیلار یاسر [Λ. 17б] * آنی توغرادی قومی آتلارین توتدی[1] تورتونچی اورکادا[2] دودرغه‌نی اولتورتدیلار ساغ اومجانی[3] اولوش بردیلار دوکر آنی توغرادی مرده‌شوی آتلارین توتدی بشنچی اورکادا یولدوز خان‌نینک اولغ اوغلی اوشارنی اولتورتدیلار[4] ساغ[5] اویلوقنی اولوش بردیلار قزیق آنی توغرادی تورومچی آتلارین توتدی آلتنچی اورکادا بیکدلی‌نی اولتورتدیلار ساغ یغرین‌نی[6] اولوش بردیلار قارەیین آنی توغرادی قراچیق اتلارین توتدی سول یانداغی اولکی اورکادا کوك خان‌نینک اولغ اوغلی بایندرنی اولتورتدیلار سول اویلوقنی اولوش بردیلار بچنه انی توغرادی قازغورت آتلارین توتدی ایکنچی اورکادا چاولدرنی اولتورتدیلار سول یانباشنی اولوش بردیلار چبنی آنی توغرادی قانقلی[7] آتلارین توتدی اوچونچی اورکادا تاغ خان‌نینک اولغ اوغلی سالورنی اولتورتدیلار سول * آشقلی یلکنی[8] اولوش بردیلار ایمر انی توغرادی قال آچ آتلارین توتدی تورتونچی اورکادا آله یونتلی‌نی اولتورتدیلار سول اومجانی[9] اولوش بردیلار اورکیر[10] انی توغرادی تکان[11] آتلارین توتدی بشنچی اورکادا تینکیز خان‌نینک اولغ اوغلی ایکدرنی اولتورتدیلار سول قاری یلکنی اولوش بردیلار بوکدوز انی توغرادی مارلیق[12] آتلارین توتدی آلتنچی اورکادا اوانی اولتورتدیلار سول یغرین‌نی[13] اولوش بردیلار قنق انی توغرادی قبچاق[14] آتلارین توتدی

[Λ. 18a] اون ایکی یوزلوك[15] و یکرمی تورت آیماق‌نینک * معنی‌سی‌نینک ذکری[16]

ای تینکلاغوچی قاریلار و ای انکلاغوچی یکیتلار کونکلینکزنی بو سوز طرفیغه بیك توتونك و قلاقینکزنی * قوبی‌سالینك[17] تقی بو[18] سوزکا توشونونك ترکمان‌لارنینك

---

*1 T_1 —
2 (и всюду) T_1 اوبده
3 Λ اوماجانی T_2 اومه‌جانی A اوماچه‌نی
4 (и всюду) T_1 اولتورغوزدیلار
5 A + قبوی
6 Λ T_1 T_2 یاغرینینی A یغرینی
7 T_1 قانیکلی T_2 قانکلی
*8 Λ اشقلینی
9 Λ اوماجانی T_2 اومه‌جانی A اوماچه‌نی
10 Λ A اورکر T_2 اوراکیر
11 Λ A تیکان T_2 تکه‌نه
12 Λ قارولیق
13 A یغرینی
14 A قمجاق
15 T_2 بوزلیك‌نینك و
*16 T_2 معنیسی بوکم
*17 T_2 آشاق سالینك
18 Λ —

توتدی اوجونجی اورکادا آی خان‌نینک اولغ اوغلی یازیرنی اولتورتدیلار ساغ یانباشنی اولوش بردیلار یاسر

[Λ. 17б] * آنی توغرادی قومی آتلارین توتدی[1] تورتونجی اورکادا[2] دودرغەنی اولتورتدیلار ساغ اوجانی[3] اولوش بردیلار دوکر آنی توغرادی مردەشوی آتلارین توتدی بشنجی اورکادا یولدوز خان‌نینک اولغ اوغلی اوشارنی اولتورتدیلار[4] ساغ[5] اوبلوقنی اولوش بردیلار قزیق آنی توغرادی توروجی آتلارین توتدی آلتنجی اورکادا بیکدلی‌نی اولتورتدیلار ساغ یغرین‌نی[6] اولوش بردیلار قارقین آنی توغرادی قراجیق اتلارین توتدی سول یانداغی اولکی اورکادا کوك خان‌نینک اولغ اوغلی بایندرنی اولتورتدیلار سول اویلوقنی اولوش بردیلار بجنه انی توغرادی قازغورت آتلارین توتدی ایکنجی اورکادا جاولدرنی اولتورتدیلار سول یانباشنی اولوش بردیلار جبنی آنی توغرادی قانقلی[7] آتلارین توتدی اوجونجی اورکادا تاغ خان‌نینک اولغ اوغلی سالورنی اولتورتدیلار سول * آشقلی یلکنی[8] اولوش بردیلار ایمر انی توغرادی قال آج آتلارین توتدی تورتونجی اورکادا آله یونتلی‌نی اولتورتدیلار سول اوجانی[9] اولوش بردیلار اورکیر[10] انی توغرادی تکان[11] آتلارین توتدی بشنجی اورکادا تینکیز خان‌نینک اولغ اوغلی ایکدرنی اولتورتدیلار سول قاری یلکنی اولوش بردیلار بوکدوز انی توغرادی مارلیق[12] آتلارین توتدی آلتنجی اورکادا اوانی اولتورتدیلار سول یغرین‌نی[13] اولوش بردیلار قنق انی توغرادی مجاق[14] آتلارین توتدی

[Λ. 18a] اون ایکی یوزلوك[15] و یکرمی تورت آیماق‌نینك * معنی‌سی‌نینك ذکری[16]

ای تینکلاغوجی قاربلار و ای انکلاغوجی یکت‌لار کونکلینکزنی بو سوز طرفیغه بیك توتونك و قلاقینکزنی * قوبی‌سالینك[17] تغی بو[18] سوزکا توشونونك ترکمان‌لارنینك

---

*1 T1 — 2 (и всюду) T1 اویده 3 Λ اوماجانی T2 اومەجانی A اوماچەذنی 4 (и всюду) T1 اولتورغوزدیلار 5 A + قبری 6 Λ T1 T2 یاغرینینی A یغرینی 7 T1 قانیکلی T2 قانکلی *8 Λ اشقلنی 9 Λ اوماجانی T2 اومەجانی A اوماچەذنی

وقتدا انی سرخی دیتورلار[1] ووزجق[2] سوراجیق قراجیق قازغورت

قیرغز[3] تکان[4] لالا مردهشوی[5] سایر ایمدی بر نچه ایللار کیم

اوغوز خان انلارغه آت قویوب ایدوق[6] اوغوز خان[7] نسلیندین ایرماسلار

انداق هم بولسا شول تویدا .بار ایردی اول سببدین آتلارینی نامهدا

[A. 17a] بتی‌تورورلار[8] آتلاری بولار[9] تورور کیم قانقلی

و قبچاق[10] و قارلیق و قال آچ کون خان‌نینک اینی‌لاری و

اوغلانلاریغه اورون *برکان‌نینک ذکری[11] ایمدی اون ایکی

اورکادا[12] اولتوروب اولوش *الغان کم و اول اولوش‌نی[13] توغراغان

کم[14] تاشقاریدا آتلارین *توتوب اولتورغان کم آتلارنی بیان[15] قلالینک[16]

آلتون اورکانینک[17] تورینداکون‌خان .اولتوردی بارچه ایل[18]

بخشی‌لاری اتفاق قیلیب قوی‌نینک باشین و ارقاسین قویروقلی[19]

اوجاسین *و بغرین اوجانینک اوستیندا قویوب[20] کون‌خان‌نینک

آلدیندا قویدیلار هم کم خان بولسا اولوش‌لاری[21] بو[22] بولسون تیدیلار[23]

اورکانینک[24]

ایچکی[25] ایشکیندا ارمیل خواجه اولتوردی توشنی انینک آلدیندا قویدیلار

تقی هم کم وزیر بولسا انینک اولوشی بو[26] بولسون تیدیلار[27] ساغ قولدا[28] اولکی

اورکادا کون‌خان‌نینک اولغ اوغلی قایی‌نی[29] اولتورتدیلار ساغ اشقلی

ایلکی[30] اولوش بردیلار بیات انی توغرادی سورقی آتلاربن توتدی *بو

وقتدا[31] انی سرخی دیتورورلار ایکنچی اورکادا القه ایولی‌نی اولتورتدیلار

ساغ قرایلکی[32] اولوش بردیلار قرا ایولی انی توغرادی لالا آتلارین

---

[1] Λ دیرلار [2] Λ T_1 T_3 A قورجیق T_2 قوارجیق [3] T_2 قیبزغیر [4] A تکا [5] A مرده

[6] Λ T_1 T_3 بتیب‌تورورلار T_2 ایردی [7] Λ تورور A ترور ازلار [8] Λ T_1 T_2 T_3 اوغوز خان‌نینک

[9] T_1 T_2 بو [10] A قمجاق [11]* T_2 برکانینی ایتالینک [12] T_1 A اویده [13]* T_2 الغانلار

[14] T_2 کم‌لار ترور و آنی توتقانلار کیملار ترور اولارنینک هم بولغانی [15]* T_2 کم‌لار ترور

[16] T_2 + اما تعالی انشاء الله [17] T_1 اوی‌نینک [18] T_2 خلقلارنینک [19] Λ قویروق

[20]* A — [21] Λ T_1 T_2 اولوش [22] T_1 T_2 شول [23] T_1 دیدیلار T_2 ینه و آیدیلار تیب

[24] T_1 A اوی‌نینک [25] T_2 ایچ [26] T_1 T_2 شول [27] T_1 دیدیلار T_2 بینه و آیدیلار تیب

[28] T_1 ایلکینده T_2 یانینینداق [29] A قینی [30] Λ یلیک‌لی T_1 T_2 یلیکنی A بیلکنی

[31]* A — [32] A قری یلکنی

برونغی[1] اوتکان بخشی‌لاری[2] و عمرنی معرکه‌دا * اوتکان[3] بخشی‌لاری[4]
اندلق اینب تورورلار کم اوغوز خان‌نینک آلتی اوغلی‌نینک اصل خاتون‌لاریدین توغغان[5] نبیره‌لاری[6] یکرمی تورت کشی ایردیلار کرن خان انلارنینک
هر ایکی‌سینی بر اورکادا اولتورتدی[7] اون ایکی بولك بولدیلار بو اون ایکی‌سیندین
توغغان‌لارغه[8] بوزلیك تیدیلار انینك اوچون کم هر نمرسانینك بوزی کیننددین[9]
بغشی بولور ایل‌نینك و خلق‌نینك بوزلاریغه توتقان بوزلیك‌لاری تورور تیماك
بولور و تقی اول کیم اوغوز خان‌نینك بر نجه آت قوبغان کشی‌لاری و قومادین
توغغان نبیره‌لاری[10] مونلار هم[11] یکرمی تورت کشی‌لار ایردیلار بارجاس‌نینك آتلارینی
یوقاریدا بر بر ایتب تورورمیز بولارنینك بارجاسی ایونینك تاشقاریسندا اولتوردیلار اون
ایکی‌سی آت توتوب اولتوردی و اون ایکی‌سی ایشکدا اولتوردی بو یکرمی
تورت‌دین[12] توغغان‌لارغه ایماق[13] تیدیلار اصلی اوماق تورور رسم تورور کم[14]
قرا الوس‌نینك بارجاسی سوزنی بتون ایتابیلماس بارتی[15] ایتورلار اوشبو
جاقدا هم بر کشی بر کشی‌دین سورسا ایلینك‌نینك اوماقی نی تورور تیب سورار
اوماق مغول تلی تورور بو وقتدا قلماق هم اوماق دیتورور اوماق‌نینك معنی‌سی

اوتوکورکان T_2 اوتکوزکان T_1 اورکان Λ [3] یخشی‌لاری $T Λ T_1$ [2] اولقی Λ [1]
توقغان A بولغان T_2 توققان T [5] اوتکارکان‌لاری A [4]* کدخدالاری T_2 [4]
ارقاسندین T_2 [9] بولغان‌لاریغه T_2 توققان‌لارغه T [8] اولتورغوزدیلار T_1 [7] فرزندلاری Λ [6]
تاک T_1; [14] اویماق T_2 [13] تورتیدین T [12] کیم Λ [11] فرزندلاری Λ [10] ایزیدین T_1
یارینی A نقص T_1 یاریم Λ [15] — $T Λ T_3$

Λ.186 اوروغ تیماك بولور ترکمان‌لارنینك اون ایکی بوزلیك و ایکرمی تورت اوماق[1]
تیکان‌لاری‌نینك

معنی‌سی *بو تورور[2] اوغوز خان‌نینك نبیره‌لاری‌نینك[3] آتلاری‌نینك معنی‌سی
و تامغالاری و قوشلاری‌نینك ذکری ترکمان‌نینك تاریخ بلاتورغان بیلیکلی
واربلارنینك باری‌لاری اوغوز خان‌نینك اون ایکی اورکادا اولتورغان یکرمی
تورت
نبیره‌سی‌نینك[4] آتلاری‌نینك معنی‌لاری‌نی و تامغالاری‌نینك نجوك ایرکانینی
و قوشلاری
تورغان قوشلاری‌نینك آتلارینی موندا‌ق ایتب تورورلار کیم قایی‌نینك معنی‌سی
محکم تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور ᒪ قوشی شونقار بیات‌نینك
معنی‌سی دولتلی تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور ٩ قوشی اوکی[5] القه
ابولی‌نینك معنی‌سی موافق تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور ٥ قوشی
کویکنك[6] قرا ایولی‌نینك معنی‌سی هر قیدا اولتورسا خرکاه برلان اولتورغیجی
تیماك
بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قامجی تك ɤ قوشی کوبك ساری یازیرنینك
معنی‌سی ایل‌لار آقاسی تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور ᓄ قوشی
تورمطای یاسرنینك معنی‌سی آل‌یغه هر[7] نمرسا اوجراسا[8] انی[9] یقار تیماك بولور
تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور لـہ قوشی درغو[10] دودرغه‌نینك معنی‌سی یورت
الماق‌نی
و انی سقلاماقنی بیلکجی تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور کر
قوشی قزل قارجغای دوکرنینك معنی‌سی نوکرك[11] تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی
بو تورور ππ— قوشی کوجکن[12] اوشارنینك معنی‌سی ایشنی یلدام ایشلاکجی

---

[1] Λ آیماق T_2 اویماق   *[2] Λ —   [2] T_2 + ایمدی بولور تیماك اوروغلاری کم
[3] Λ فرزندلاری‌نینك   [4] Λ فرزندلاری‌نینك   [5] T_2 اوکمی (?)   [6] T_1 T_2 کوینك   [7] T بو
[8] T_2 کلسه   [9] Λ A —   [10] Λ غرغو   [11] T_1 A تورك   [12] T_1 کوجکان A کوچکان

В T_3 все изображения тамг — опущены. Фиксировать все, — порой весьма значительные, — различия в изображении тамг технически невозможно.

[Λ. 19a] تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی جره لاچین قزیون‌نینك معنی‌سی *بوکه تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی ساریجه بیکدلی‌نینك معنی‌سی[1] سوزی حرمتلی تیماك بولور تامغه‌سی‌نینك صورتی بو تورور

قوشی بهری دارمین‌نینك معنی‌سی آشلی[2] تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور //

قوشی سو بورکتی[3] بایندرنینك معنی‌سی نعمتلی تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی لاچین بجنه‌نینك معنی‌سی قیلغوچی[4] تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی آله توغناق[5] جاولدرنینك معنی‌سی ناموسلی تیماك بولور تامغاسی‌نینك

صورتی بو تورور قوشی بوغدایناق چبنی‌نینك معنی‌سی بهادر تیماك بولور تامغاسی‌نینك

صورتی بو تورور قوشی همای سالورنینك معنی‌سی قلچلی تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی بورکت[6] ایمرنینك معنی‌سی *بایلارنینك بایی[7] تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی انجاری[8]

*[9] آله یونتلی‌نینك معنی‌سی آله آتلی تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور *بیشك تپك[9] قوشی یقلبای[10] اورکیرنینك معنی‌سی بخشی ایش قلغچی تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی بیقو[11] ایکدرنینك معنی‌سی اولغ تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی قارجغای بوکدزنینك معنی‌سی خدمتکار تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی ایت‌الغر[12] اوانینك معنی‌سی مرتبه‌سی بلند تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور قوشی تویغون[13]

---

[1] A — [2] Λ ایشلی T_2 اشلی و نانلی [3] так Λ; T سوربوکتی T_1 سوبوکتی‌تورور سغی T_1 سعی قیلغوجی $\Lambda T_3 A$ [4] سو بورکیتی A سو بوکورکونی T_3 سو بورکوتی T_2 انجازی ΛT_1 [8] بایلار بایی T_1 [7] بورکوت $\Lambda T_2 T_3 A$ [6] توغان $T_1 T_2$ [5] قیلوجی نیقو T_3 میقوا $T_1 T_2$ [11] یقالبای Λ [10] ΛT_1 — [9]* انجازنی A انجاز T_3 انجابی T_2 [12] $T_1 T_2$ اوتلکو T_3 ایت آلغوجی [13] T_2 قرجغای A جره طویغون

[A. 196] قنق‌نینك معنی‌سی عزیز تیماك بولور تامغاسی‌نینك صورتی بو تورور لل

قوشی جره قارجقای اوغوز[1] ایلی‌نینك عهد[2] قیلغانلاری‌نینك ذکری خان باشلیق[3] بارچا خلق ایتدیلار کہ *بر توار یا اون یا یوز و یا هر نجاقلیقنی اولتورسانکز اوماجه‌سنی[4] اوشبو ایتلغان نك اولاشیب الیش‌سونلار تقی هر قایسی‌سی اوزنینك[5] اوغلانلاری برلان و نوکرلاری برلان یسونلار و تقی ایتدیلار کم بر کشی کناه‌کار بولسا اول کشی پادشاه اولتورغان یرکا یاوق بولسا و یا یراق بولسا اول کناه قیلغان کشی پادشاه‌نینك اوروغیندین بولسا و یا اوزکا اوروغدین[6] بولسا خان‌نینك بر کشی‌سی باریب انی بارغو قیلسا انغا خان‌نینك اینی‌سی و اوغلی و بیك‌لاری هیچ کیمرسا قول یاپماسون‌لار و منی تیب کلیب تورور تیب دوشت پناه بولوب اکر هر کم[7] ارقه بولسالار اول ارقه بولغان کشی‌نی پادشاه ایشکینه کلتوروب ارقه‌سینه قلیچ برلان چابیب ایکی بولك قیلماق کرك تا کورکان‌کا کوز و اشتکان‌کا قولاق بولغای و تقی اول کم اوغوز نسلیندین و بزوق اوغلان‌لاریندین *بر کشینی[8] پادشاه قیلغای‌لار ایکی کشی‌نی کوتارمکایلار انینك اوچون خان بر بولسا ایل توزالور[9] *و ایکی بولسا ایل بوزولور[10] برونغی اوتکان بیلیکلی‌لار[11] ایتیب تورورلار کیم[12] بر قین‌غه ایکی قلیچ سیغماس و بر خاتونتی ایکی ار آلیب اولتورابلماس و بر یورت‌غه ایکی توره سیغماس بر اولوغ کاغذغه عهدنامه بتیب[13] کون خان باشلیق اینیلاری و اوغل‌لاری و بیکلاری و *ایل‌نینك قاری‌لاری‌نینك بخشی‌لاری و یکیت‌لارینینك بخشی‌لاری[14] *بارچالاری خطدا آتلاربن[15] بتیب آنت

---

[1] ΛT_2 اوغوز خان‌نینك [2] T_1 عزم [3] Λ باشلیق‌لی [4]* T بو تواریذ و اون
بو توار و اون یوز و هر Λ • یوز و هر نجاقلیق خلقنی اولتورسانکز موجاسینی
اکر بو توار اون یا یوز و هر نجاقلی هم T_1 نجاقلی‌نی اولتورسانکز موجه‌سنی
اکر بو تواره یا اون تواراه(!) یا کوب هر قامه جاقلی T_2 اولتورسه‌نکیز موجاسینی
بیهر او صورت اون یوز بر نجه قوینی اولتورسنکز T_3 اولتورسه‌نکز موجاسنی
اکر بو تورا اون یوز • هر نجا قلیقنی اولتورسنکیز موجاسینی Λ اوماجه‌سنی
بو T_1 [8]* کمرسه انکا قنا بولوب T_2 کمرسه Λ [7] امروغیندین ΛA [6] اوزی‌نینك Λ [5]
بیلیکلی ΛT$_2$T$_3$A [11] — Λ [10]* تموزولور ΛT$_1$T$_3$A; T так T_2 [9] بو کمرسه T_2 کمرسه‌نی
یازیب T_3 یازیب تورورلار T_1 [13] — TA; ΛT_1 так [12] بیلکوجی کشی‌لار T_2 کشی‌لا.
قاری بخشی‌لاری و یخشی T_2 قری بخشی‌لاری و یکیت بخشی‌لاری ΛT_3 [14]*
قطار ات A [15]* یکیت‌لاری

[A. 206] و تقی دیب باقوی خان‌نینك اولغ بیکلاری یازیر[1] ایلیندین آلان[2] و ارلان دوکر ایلیندین جکس و باش‌بیك[3] و بیغوبیك و بایندر ایلیندین قبل[4] خواجه ایردیلار خان بر کون آو آولاب یوری‌تورغاندا[5] آتدین یقلیب یان باش سونکاکی سیندی تقی اندین اولدی قوزی[6] یاوی آتلی اوغلی بار ایردی[7] آنی پادشاه کوتاردی اوتوز بیل پادشاه‌لیق قیلیب اولدنباغه کیتدی * اما اول قوزی یاوی خان بولغاندا[8] انی[9] کنکاش بیکلاری ایمر ایلیندین کرونجك ایردی سالور ایلیندین تباق[10] ایردی و تقی سالوردین * انکش‌نینك اوغلی اوتکان[11] و انینك اوغلی مل ساری

⊗ اوچ اروه وزیر بولدی‌لار یوز یکرمی بیل خانلیق قیلدی و تقی اولدی[12] اوغوز ایلی‌نینك یورت‌لاری و اندا نچه بیل[13] * و نی[14] روش برلان[15] اولتورغانلاری

و ترکمان تیب نچوك آت قیولغانی‌نینك ذکری اوغوز خان‌دین تا قوزی یاوی خان‌غه‌چا نچوك که ایتوق شونداق تورور ایمدی اینال خان‌نی ایتورمیز * تنکرم بیورسا[16] اینال خان‌نینك زمانیندین تا[17] بز بو کتاب‌نی * ایتغان چاقغاچا[18] بربر * ایتورمیز تورور[19] بارچاسی راست تورور هیچ غلطی یوق تورور[20] اما قوزی یاوی خان برلان اینال خان‌نینك اراسندا * نچه بیل اوتکانی‌نی جزم ایتابیلمای‌میز[21] انداق هم بولسا آز[22] ایتالی شاید[23] کوب ایتساق * یلغان بولغای[24] تورت مینك بیل بار تورور اندین

---

[1] T . یازر [2] Λ آلانی T₃ — [3] T₃ قاش‌بیك [4] Λ T₁ T₂ T₃ A ارقبیل [5] T₃ A یورکا ده [6] T₂ قوز [7] T₂ + خلقلار [8]* так T₂; T قوزی یاوی آتلی اوغلی‌نی پادشاه کوتاردیلار Λ T₃ A — [9] Λ A آنینك T₂ — [10] Λ بتاق T₃ بوراق A بوداق [11]* T₂ انکش دیو انکش آتلی سالور قازان انینك اوغلی T₃ ایردیلار و انینك اوغلی اوزی اوتکان سونك ایرکان [12] Λ + اولاندین سونك T₃ + حقی رحمتکه باردی [13] Λ — [14] Λ نمه [15]* T₃ — [16]* Λ انشاء الله تعالی [16] T₃ + انشاء الله تعالی [17] Λ + ابولغازی قبره نور الله [18] Λ T₁ وقت‌غه‌جه [18]* T₃ آیتغونچه [19]* Λ ایتوق T₁ آیتقانمیزتورور T₃ آیتغومیزتورور [20] T — [21]* так T₁; T T₃ جزم بیلمای‌میز نیچه بیل اوتکانینی Λ بیلمای‌میز نچه یل اوتکاننی [22] Λ آزراق اوکوش [23] Λ — [24]* Λ ساید کذاب بولغالی

ایچدی‌لار کم

تا تیریکمز اوشبو ایتلغان سوزلاردین

قایتماس‌بز[1] اکر بزدین بولغان اوغلانلار حلال‌زاده بولسالار تا دنیا [Λ. 20a]

آخر[2] بولغونجا بو عهدنامه‌نی اووب عمل قیلغای‌لار اکر حرام‌زاده بولوب[3]

یورتنی بوزالی تیسالار عمل قیلماغای‌لار تیدی‌لار تقی آنلارین بتیب[4]

مهرلارین باسیب عهدنامه‌نی کون خان‌نینك خزینه‌سیندا[5] قویدیلار

اوغوز خان اولکاندا کون خان یتمیش یاشار[6] ایردی و تقی یتمیش ییل آتاسی

یربندا[7] اولتوروب داد و عدل برلان خانلیق قیلدی و تقی اندین سونك حق

رحمتی‌غه کیتدی کون خان‌نینك اولغ اوغلی قایی‌نینك خان بولغانی‌نینك

ذکری کون خان اولکاندین سونك بارجا اوغوز خان‌نینك نبیره‌لاری[8]

و ایل بخشی‌لازی یغلیب قایی‌نی خان کوتاردیلار اول تقی آتاسی تك

ایلکا عدالت قیلیب یکرمی اوج ییل پادشاهلیق قیلدی حق

رحمتی‌غه کیتدی دیب باووی‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری

قایی خان‌نینك اوغلانلاری کوب ایردی بر اوغلینه اولغ آتالاری دیب

باقووی‌نینك آتین قویوب ایردی اولغ کجك بارجا اتفاق برلان

دیب باقووی‌نی خان کوتاردیلار کونلاردا بر کون دیب[9] باقووی خان خلق‌دین

سوردیکم بو وقتدا اوغوز خان‌نی کورکان کیشیدین کشی بارمو تیب ایتدیلار

بر کشی قالیب تورور سالور ایلیندین اولاش آتلی تیدیلار خان کشی

یباردی[10] اولاشنی کلتورتوب اوغوز خان‌نینك یورتدا تورغاندا[11] نی ایش

قیلاتورغانین[12] و دوست‌لارغه نجوك مروت قیلیب دوشمن‌لارغه نی

طور مدارا قلاتورغانین بربر سوردی اولاش هم بیلکانلاری‌نی ایتدی

اندین سونك اولاش‌غه کوب انعام‌لار بریب ایوبکا یباردی

---

[1] Λ قایتمازمیز T_1 جیقماس T_2 قایتمزمیزلار تیب ایدیلار کیم T_3 A قایتماس‌میز
[2] Λ آخرت [3] T_1 بولسه T_2 بولسه‌لار [4] T_1 یازیب [5] так Λ T_1 T_2 T_3 A; T خزینه‌سندین
[6] T_1 یاشینده [7] Λ اورننده T_2 اورنونداه T_3 یورتیده [8] Λ فرزندلاری [9] Λ T_3 —
[10] Λ یباریب [11] Λ تورغانداکی [12] Λ T_3 + و جریک‌کا باراتورغانده نجوك یوری‌تورغانین
عسکریکا نجوك حرمت قیلغائیین + T_2 و کافرغه بارغان‌ده نیجوك توری‌تورغانین + T_1

ایمر اوروغی[1] و تقی بر نجه آز اوروغ‌لار انغا قوشولور ایردی و تقی بازیردین بر کشی‌نی پادشاه کوتارورلار ایردی بازیر اوروغی و تقی بر نجه آز اوروغ‌لار انغا

قوشولورلار ایردی موندین میاس قیلینک کوب اوروغ‌دین پادشاه کوتاریب آز اوروغ‌لار انغا قوشولوب کاه آلتی یتی توب *بولورلار ایردی کاه اوچ تورت توب بولورلار ایردی و تقی[2] بری بری برلان یاغی بولوب جابشورلار ایردی اسیر قیلورلار ایردی

[A. 216] اوزلاریندین آرتقان اسیرلارنی ماوراءالنهر بازارکان‌لارینه[3] ساتارلار ایردی اول وقتدا عراق و خراسان و ماوراءالنهرنینک پادشاه‌لاری *و سپاهی‌لاری و رعیت‌لاری[4] بارچالاری تات[5] ایردی تات‌دین[5] اوزکا کشی[6] یوق ایردی سلطان محمود غزنوی‌نینک آتاسی سبک تکین[7] قایی خلقیندین ایردی *اوزینی[8] ترکمان‌لار[9] اسیر قیلیب سوداکرکا ساتدیلار و تقی بجنه *اوروغی هم[10] اوزیندین توره کوتاریب سالور ایلی برلان یاغی بولوب جابیشرلار ایردی بش آلتی آرقه‌غاغا بو ایکی ایل‌نینک اراسیندا دشمن‌لیق[11] بار ایردی بجنه ایلی سالور ایلینه غالب کلور ایردی انینک اوچون سالور ایلی بجنه خلقی‌نی[12] ایت بجنه دیرلار بجنه ایلی‌نینک تویمادوق آتلی بر پادشاهی *بار ایردی اول قوشون برلان کلیب[13] سالور ایلی‌نی جابیب سالور *قزان آلب‌نینک[14] آتاسی

جاقلی‌نی اولجه‌لاب الیب کیتدی[15] اوچ ییل‌دین[16] سونک کدخداسی *انکش کوب[17] مال *برلان یباریب[18] جاقلینی قایتاآلدی **بو سوزلاردین عرض اول کم جابقانلاری

---

[1] так T_2; Λ T T_1 — *[2] Λ بولوب [3] Λ بازارینه *[4] Λ — [5] T_2 تاط ; تاطدین [6] Λ — [7] Λ T_2 تیکان T_3 تکین دیکان [8] Моя конъектура (A. K.); T T_1 اوز; T_2 A اوزکه T_3 اوزکا [9] A Моя конъектура (A. K.); A ترکمان‌لارنی; другие: ترکمان‌لاری *[9] Λ اوزکالارنی *[10] A خلقی [11] Λ بمان‌لیق [12] A ایلینی *[13] так A; T_2 بار ایردی *[14] Λ قازان‌نی الیب [15] T T_1 T_2 A کیتب T T_3 A کلیب T_1 کلیب قوشون برله کلیب [16] Λ آیدین *[17] так T_3; T Λ T_1 T_2 — *[18] T_2 انکش‌کا (sic) بر نجه Λ کلتوروب T A مال برله ایباریب باریب

بیلاتورورمیز کم اوغوز خان کیومرث زمانیندا ایردی *اینال یاوی خان‌نینک[1] وزیر وکیلی قایی خلقیندین[2] قورقوت آتا[3] ایردی

[Λ. 21a] اول بزنینک *پیغامبرنینک آتالاری‌نینک[4] اینیسی عباس اولادینینک اوغلانلاری بغداد شهریندا بش یوز ییل پادشاه‌لیق قیلدی‌لار

قورقوت[5] انلارنینک زمانیندا ایردی کیومرث برلان عباس اوغلانلارینینک اراسی بش[6] مینک ییل توروز قوزی یاوی خان اوغوز خان‌نینک[7] بش‌لانجی[8] اوغلی تورور بس اوزینکز[9] حساب قلینک قوزی یاوی خان[10] برلان قورقوت آتانینک *خانی اینال‌نینک[11] اراسی نچه[12] ییل بولور[13] ایمدی بز بو ایتلغان تورت مینک ییل‌دا بربر و آت بآت کم‌نینک بولغانین *و کم‌نینک بولماغانین[14] بلمای‌تورورمیز *مون‌جا مون‌جا[15] بیلماساک هم باشدین اياقغاجا صورتی‌نی بیلاتورورمیز آنی آیتالینک[16] اوغوز ایلی‌نینک یورت‌لاری‌نینک کون توغوشی[17] اسیغ کول و الماليق و قبلەسی سیرام و قازغورت تاغی و قراجیق تاغی و تەور قازوغی اولغ تاغ و کچك تاغ که مس‌نینک[18] کانی بولور و کون باتشی سیر سوی‌نینک اياغی *یانکی کنت[19] و قراقوم اوشبو ایتلغان برلارنینک ایچندا اورنیدا تورت مینک *و بش مینک ییل[20] اولتوردیلار تقی قایسی[21] اوروغی کوب

بولسا اندین پادشاه کوتاردیلار[22] مونداق[23] قایی‌دین بر کشی‌نی پادشاه *کوتارورلار ایردی[24] قایی اوروغی و بیات اوروغی[25] و تقی بش آلتی آز اوروغ‌لار انغا قوشولورلار

ایردی و تقی سالوردین بر کشی‌نی پادشاه کوتارورلار ایردی سالور اوروغی و

---

*[1] Λ اینال خان یاوی خان‌نینک [2] T_1 ایلیدین [3] T آتاسی *[4] Λ پیغمبرمیزنینک
[5] Λ + آتا A — [6] T_3 تورت [7] T اوغوزنینک [8] T_3 A بشنجی [9] T_2 — [10] T T_3 A — *[11] Λ T_2 اینال
[12] A + مینک [13] T_2 + تورت قیلسەلار حساب ایرسه کم ایتدیلار تیب
*[14] T_2 — مینک یل بولوبدور هم بولسه باشقه باشقه ایتیپ *[15] Λ موجا موجا T^2
*[19] так T_1 T_3; [18] T کانی مس‌کونینک [17] T_2 + طرفی [16] T_2 اما قیلالینک بیان
[21] T_2 + ایل *[20] T_3 A — ینکی کند A کنت T_2 اياغی‌نینک کنت Λ ینک کیتدر T
*[24] Λ کوتاردیلار [23] Λ T_1 A + کیم T_3 اما [22] Λ قیلور ایربلار هر قیسی‌نینک Λ
[25] так Λ; T T_1 T_2 — کوتاردیلار ایرسه T_1 T_2

Footnote 10 line also reads: с отметки ⊗ (Λ. 20б) до этого места — пропуск

[A. 206] و تقی دیب باقوی خان‌نینك اولغ بیكلاری یازیر[1] ایلیندین
آلان[2] و ارلان دوکر ایلیندین جکس و باشی‌بیك[3] و بیغوبیك و بایندر
ایلیندین وبل[4] خواجه ایردیلار خان بر کون آو آولاب یوری‌تورغاندا[5]
آتدین یقلیب یان باش سونکاکی سیندی تقی اندین اولدی قوزی[6] یاوی
آتلی اوغلی بار ایردی[7] آنی پادشاه کوتاردی اوتوز ییل پادشاهلیق
قیلیب اولدنباغه کیتدی * اما اول قوزی یاوی خان بولغاندا[8]
انی[9] کنکاش بیكلاری ایمر ایلیندین کرونجك ایردی سالور ایلیندین تباق[10]
ایردی و تقی سالوردین * انکش‌نینك اوغلی اوتکان[11] و انینك اوغلی مل
ساری
⊗ اوچ اروه وزیر بولدی‌لار یوز یکرمی ییل خانلیق قیلدی و تقی اولدی[12]
اوغوز ایلی‌نینك یورت‌لاری و اندا نجه ییل[13] * و نی[14] روش برلان[15]
اولتورغانلاری

و ترکمان تیب نچوك آت قیولغانی‌نینك ذکری اوغوز خان‌دین
تا قوزی یاوی خان‌غه‌جا نچوك که اینوق شونداق تورور ایمدی
اینال خان‌نی ایتورمیز * تنکرم بیورسا[16] اینال خان‌نینك زمانیندین تا[17]
بز بو کتاب‌نی * ایتغان جاقغاجا[18] بربر * ایتورمیز تورور[19] بارچاسی راست
تورور هیچ غلطی یوق تورور[20] اما قوزی یاوی خان برلان اینال خان‌نینك
اراسندا * نجه ییل اوتکانی‌نی جزم ایتابیلمای‌میز[21] انداق هم بولسا آز[22] ایتالی
شاید[23] کوب ایتساق * یلغان بولغای[24] تورت مینك بیل بار تورور اندین.

---

[1] T یازر. [2] A آلانی T_3 — [3] T_3 تاش‌بیك [4] A T_1 T_2 T_3 A ارقیل [5] T_3 A بورکا ده
[6] T_2 قوز [7] T_2 + خلقلار [8] * так T_2; T قوزی یاوی آتلی اوغلی‌نی پادشاه کوتاردیلار
[9] A A آنینك T_2 — [10] A بتاق T_3 بوراق A بوداق [11] * T_2 انکش دیو A T_3 A —
انکش آتلی سالور قازن انینك اوغلی T_3 ایردیلار و انینك اوغلی اوزی اوتکان سونك
[12] A + اولاندین‌سونك T_3 + حقی رحمت‌که باردی [13] A — [14] A نمه ایرکان
[15] * T_3 — [16] * A انشاء الله تعالی [16] T_3 + انشاء الله تعالی [17] A + ابولغازی قبره
[18] A T_1 نور الله [18] * T_3 وقت‌غه‌جه آیتغونچه [19] * A آیتغانمیزتورور T_1 اینوق
[20] T — [21] * так T_1; T T_3 آیتغومیزتورور جزم بیلمای‌میز نیجه ییل اوتکانینی T_3
[22] A آزراق اوکوش [23] A — [24] * A بیلمای‌میز نجه یل اوتکاننی سایید کذاب A
بولغالی

ایچدی‌لار کم
تا تیریکمز اوشبو ایتلغان سوزلاردین
[Λ. 20a] قایتماس‌بز[1] اکر بزدین بولغان اوغلانلار حلال‌زاده بولسالار تا دنیا
آخر[2] بولغونچا بو عهدنامه‌نی اوقوب عمل قیلغای‌لار اکر حرام‌زاده بولوب[3]
یورت‌نی بوزالی تیسالار عمل قیلماغای‌لار تیدی‌لار تقی آنلارین بتیب[4]
مهرلارین باسیب عهدنامه‌نی کون خان‌نینك خزینه‌سیندا[5] قویدیلار
اوغوز خان اولکاندا کون خان یتمیش یاشار[6] ایردی و تقی یتمیش ییل آتاسی
یربندا[7] اولتوروب داد و عدل برلان خانلیق قیلدی و تقی اندین سونك حق
رحمتی‌غه کیتدی کون خان‌نینك اولغ اوغلی قایی‌نینك خان بولغانی‌نینك
ذکری کون خان اولکاندین سونك بارچا اوغوز خان‌نینك نبیره‌لاری[8]
و ایل یخشی‌لاری یغلیب قایی‌نی خان کوتاردیلار اول تقی آتاسی تك
ایلکا عدالت قیلیب یکرمی اوچ ییل پادشاه‌لیق قیلدی حق
رحمتی‌غه کیتدی دیب باقوی‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری
قایی خان‌نینك اوغلانلاری کوب ایردی بر اوغلینه اولغ آتالاری دیب
باقوی‌نینك آتین قویوب ایردی اولغ کچك بارچا اتفاق برلان
دیب باقوی‌نی خان کوتاردیلار کونلاردا بر کون دیب[9] باقوی خان خلق‌دین
سوردیکم بو وقتدا اوغوز خان‌نی کورکان کیشیدین کشی بارمو تیب ایتدیلار
بر کشی قالیب تورور سالور ایلیندین اولاش آتلی تیدیلار خان کشی
یباردی[10] اولاشنی کلتورتوب اوغوز خان‌نینك یورتدا تورغاندا[11] نی ایش
قیلاتورغانین[12] و دوست‌لارغه نچوك مروت قیلیب دوشمن‌لارغه نی
طور مدارا قلاتورغانین بربر سوردی اولاش هم بیلکانلاری‌نی ایتدی
اندین سونك اولاش‌غه کوب انعام‌لار بریب ایویکا یباردی

---

[1] Λ قایتمازمیز T1 جیقماس T2 ایدیلار کیم تیب قایتمزمیزلار T3 A قایتماس‌میز
[2] Λ آخرت [3] T1 بولسه T2 بولسه‌لار [4] T1 یازیب [5] так Λ T1 T2 T3 A; T خزینه‌سندین
[6] T1 یاشینده [7] Λ اورننده T2 اورنونداه T3 یورتیده [8] Λ فرزندلاری [9] Λ T3 —
[10] Λ یباریب [11] Λ تورغانداکی [12] Λ T3 + و جریك‌کا باراتورغانده نچوك یوری‌تورغانین T1 + عسکریکا نچوك حرمت قیلغانین T2 + و کافرغه بارغان‌ده نیچوك توری‌تورغانین

ایمر اوروغی[1] و تقی بر نجه آز اوروغلار انغا قوشولور ایردی، و تقی یازیردین
بر کشی‌نی پادشاه کوتارورلار ایردی یازیر اوروغی و تقی بر نجه آز اوروغلار انغا
قوشولورلار ایردی موندین قیاس قیلینك کوب اوروغ‌دین پادشاه کوتاریب آز
اوروغ‌لار انغا قوشولوب کاه آلتی یتی توب *بولورلار ایردی کاه اوچ تورت توب
بولورلار ایردی و تقی[2] بری بری برلان یاغی بولوب جابشورلار ایردی اسیر قیلورلار ایردی
[A. 216] اوزلاریندین آرتقان اسیرلارنی ماوراءالنهر بازارکان‌لارینه[3] ساتارلار
ایردی اول وقتدا عراق و خراسان و ماوراءالنهرنینك پادشاه‌لاری
* و سپاهی‌لاری و رعیت‌لاری[4] بارحالاری تات[5] ایردی تات‌دین[5] اوزکا
کشی[6] یوق ایردی سلطان محمود غزنوی‌نینك آتاسی سبك تکین[7] قایی
خلقیندین ایردی * اوزینی[8] ترکمان‌لار[9] اسیر قیلیب سوداکرکا ساتدیلار
و تقی بجنه * اوروغی هم[10] اوزیندین توره کوتاریب سالور ایلی برلان
یاغی بولوب جابیشرلار ایردی بش آلتی آرقه‌غاخا بو ایکی ایل‌نینك اراسیندا
دشمن‌لیق[11] بار ایردی بجنه ایلی سالور ایلینه غالب کلور ایردی انینك اوچون
سالور ایلی بجنه خلقی‌نی[12] ایت بجنه دیرلار بجنه ایلی‌نینك تویمادوق آتلی
بر پادشاهی *بار ایردی اول قوشون برلان کلیب[13] سالور ایلی‌نی جابیب سالور *قزان آلب‌نینك[14] آناسی
جاقلی‌نی اولجه‌لاب الیب کیتدی[15] اوچ ییل‌دین[16] سونك کدخداسی * انکش
کوب[17] مال *برلان یباریب[18] جاقلینی قایتاآلدی **بو سوزلاردین عرض اول کم جابقانلاری

---

[1] так T_2; Λ $T\,T_1$ — *[2] Λ بولوب [3] Λ بازارینه *[4] Λ — [5] T_2 تاطدین ; تاط اوزکه T_2 A; اوز $T\,T_1$ [8] Моя конъектура (А. К.); تیکان T_3 تکین دیکان T_2 Λ [7] — Λ [6] اوزکا T_3 [9] A Моя конъектура (А. К.); A تورکمان‌لارنی; другие: تورکمان‌لاری *[9] Λ اوزکالارنی *[10] A خلقی [11] Λ یمان‌لیق [12] A ایلینی *[13] так A; T_2 بار ایردی کیتتب $T\,T_1\,T_2$ A [15] قازان‌نی الیب Λ *[14] قوشون برله کلیب T_1 کلیب $T\,T_3$ A کلیب Λ کلتوروب Λ [16] آیدین *[17] так T_3; T Λ $T_1\,T_2$ — *[18] T_2 بر نجه (sic) انکشی‌کا باریب T A مال بوله ایباریب

بیلاتورورمیز کم اوغوز خان کیومرت زمانیندا ایردی *اینال یاوی خان‌نینک[1] وزیر وکیلی قایی خلقیندین[2] قورقوت آتا[3] ایردی

[Λ. 21a] اول بزنینک *بیغامبرنینک آنالاری‌نینک[4] اینیسی عباس اولادینینک اوغلانلاری بغداد شهریندا بش یوز ییل پادشاه‌لیق میلدی‌لار

قورقوت[5] انلارنینک زمانیندا ایردی کیومرث برلان عباس اوغلانلارینینک اراسی بش[6] مینک ییل تورور قوزی یاوی خان اوغوز خان‌نینک[7] بش‌لانجی[8] اوغلی تورور بس اوزینکز[9] حساب قلینک قوزی یاوی خان[10] برلان قورقوت آتانینک *خانی اینال‌نینک[11] اراسی نچه[12] ییل بولور[13] ایمدی بز بو ایتلغان تورت مینک ییلدا بربر و آت بآت کم‌نینک بولغانین *و کم‌نینک بولماغانین[14] بلمای‌تورورمیز *مون‌جا مون‌جا[15] بیلماساك هم باشدین ایاقغاجا صورتی‌نی بیلاتورورمیز آنی آیتالینك[16] اوغوز ایلی‌نینك یورت‌لاری‌نینك کون توغوشی[17] اسیغ کول و الماليق و قبلەسی سیرام و قازغورت تاغی و قراجیق تاغی و تەور قازوغی اولغ تاغ و کجك تاغ که مس‌نینك[18] کانی بولور و کون باتشی سیر سوی‌نینك اياغی *يانكی کنت[19] و قراقوم اوشبو ایتلغان برلارنینك ایجندا اورنیدا تورت مینك *و بش مینك ییل[20] اولتوردیلار تقی قایسی[21] اوروغی کوب

بولسا اندین پادشاه کوتاردیلار[22] موندا ق[23] قایی‌دین بر کشی‌نی پادشاه *کوتارورلار ایردی[24] قایی اوروغی و بیات اوروغی[25] و تقی بش آلتی آز اوروغ‌لار انغا قوشلورلار

ایردی و تقی سالوردین بر کشی‌نی پادشاه کوتارورلار ایردی سالور اوروغی و

---

[1] * Λ اینال خان یاوی خان‌نینک [2] T₁ ایلیدین [3] T آتاسی [4] * Λ پیغمبرمیزنینک
[5] Λ + آتا A — A اقلاری‌نینک [6] T₃ تورت [7] T اوغوزنینک [8] T₃ A بشنجی [9] T₂ —
с отметки ⊗ (Λ. 20б) до этого места — пропуск [10] T T₃ A — [11] * Λ T₂ اینال
تیب ایتدیلار کم ایرسه حساب قیلسه‌لار تورت + T₂ [13] مینک + A [12] خان‌نینک
هم بولسه باشقه باشقه ایتیب T² موجا موجا Λ [15] * — T₂ [14] * مینک یل بولوبدور
[16] T₂ اما قیلالینک بیان [17] T₂ + طرفی [18] T کانی مس‌کونینک [19] * так T₁ T₃;
[21] T₂ + ایل [20] * T₃ A — ینکی کند A کنت T₂ ایاغی‌نینک کنت Λ ینک کیتدر T
[24] * Λ کوتاردیلار اما T₃ کیم + A T₁ Λ [23] قیلور ایربلار Λ [22] هر قیسی‌نینک Λ
[25] так Λ; T T₁ T₂ — کوتاردیلار ایرسه T₁ T₂

ایردی ایکی یوز توخسان بش یل عمر تابدی اوچ پادشاهغه وزیر بولدی اینال یاوی

ینی[1] بیل پادشاه‌لیق قلدی ایکی اوغلی بار ایردی اولغ اوغلی‌نینک آتی آل[2] کچکی‌نینک آتی دویلی قایی *اینال یاوی[3] خان[4] اولار بولغاندا دویلی قایی‌نی اورنیندا

اولتوروب کیتدی دویلی قایی هم* قورقوت آتانینک[5] سوزینه عمل قلور ایردی و تقی قورقوت‌دین *باشقه ایکی اتاق[6] بیکی[7] بار ایردی بریسی بایندر ایلیندین

بکدز[8] آتلی و تقی بری ایکدردین *دونکه اتلی[9] دویلی قایی کوب یل‌لار پادشاه‌لیق قیلدی اوغلی یوق ایردی آشین اشاب و باشین یاشاب اوزاق

عمر تابب وفات تابدی[10] دویلی قایی‌نینک اینیسی ایرکی‌نینک[11] پادشاه بولغانی و اوغلی تومان‌نینک دنیاغه کلکانی‌نینک ذکری

[Λ. 226] *دویلی[12] قایی‌نینک[13] بر یقین فریننداشی بار ایردی ایرکی آتلی اول عزا[14] ایکاسی

بولوب اولتوردی بارچا اوغوز ایلی عزاغه[15] یغلیب کلدیلار قورقوت آتا باشلیق بارچا بیکلار سوردیلار[16] خان‌نینک[17] کوچ‌لاری‌نینک[18] هیچ بویلاریندا بارمو تیب

بر دایه خاتون کلیب ایتدی خان‌نینک[19] بر حرمی[20] حامله تورور امیدیمیز بار تیز بولغای تیب ایتدی[21] بر نچه کوندین سونک خان‌نینک[22] اولوك آشینی بریب اولتوروب ایردیلار خان‌نینک[23] اوغلی بولدی تیب سیونچی

---

[1] A مونجه [2] Λ آلی *[3] T — [4] T Λ — *[4] A — *[5] T T_1 A قورقوت‌نینک
[6] T_1 A اینٰاق T_3 عیان *[7] Λ باشقالار هم [7] A کشی‌سی [8] Λ بوکدوز *[9] T_3 دونکی
[10] Λ آتلیغ T_3 A بولدیلار Λ بولدی [11] T_2 ارکی تیکان‌نینک Сказание об Инал-Йавы-хане, сказание о царствовании Эрки, сказание о рождении Тумана приводится также в ДК, стр. XXIII — XXVII. [12] T_2 T_3 دولی *[13] T T_1 A —; T_2 + ارکی آتلی [14] Λ قرا
[15] Λ قراغه T_1 — [16] Λ A + کم [17] T_2 دولی خان قایی‌نینک T_2 شول یورتداء اوبی
[18] T_1 A خان ضعیفه‌نینک [19] T_2 دولی خان قایی‌نینک [20] Λ عیالی T_1 خاتونی
[21] A — [22] T_2 دولی خان قایی‌نینک [23] T_2 دولی قایی خاننینک

یورت‌لاریندا اولتوروب جابیلغان ایل‌نینگ *یاودین قورتلغان‌لاری[1] ماوراءالنهرغه
*قاچیب بارورلار ایردی و شونداق[2] قیلیب بارا بارا ترکمان‌نینگ کوبی
ولایت‌غه توشدی آزی[3] قالدی اول وقتدا ترکماندین ناری[4] طرفندا
اولتورغان ایل‌لار کوب ایردی انینگ قایسی برینی ایتاین[5] بارچا ایل‌لاردین
ترکمانغه یقین‌راق اولتورغان خطای و قانقلی و تایمان ایردیلار اول ایل‌لار
ترکمان‌نینگ قالغانین جاباباشلادی‌لار[6] اسیغ کول و الماليق و سیرام و اولغ
تاغ‌لار و کیچک تاغ‌لار بو یورت‌لارنینگ بارچاسین تاشلاب سر سوی‌نینگ
اياقینه کلیب پادشاه‌لارینی ینگی کنتدا اولتورتوب اوزلاری سرنینگ ایکی
طرفین[7] يايلاب و قشلاب اون ارقه‌لاری *اونکونچه اولتوردیلار[8] و
[A. 22a] ماوراءالنهرغه توشکان ترکمان‌لارنی *تاجک‌لار اول ترک[9] دیرلار ایردی
بش آلتی[10] آروه اوتکاندین سونگ یرکا سوغه[11] تارتدی تقی چکه‌لاری[12]
قسیق[13] و کوزلاری[14]
اولغ و یوزلاری کیچک[15] و برونلاری اولغ بولاباشلادی ترکمان یورتیغه[16] کلیب
اولتورغان[17] ایل‌لاردین اسیر و سوداکر ماوراءالنهرکا کلاباشلادی انلارنی کوردیلار
تقی تاجیک‌لار ترک تیدیلار برونقی ترک‌لارغه *ترک‌مانند تیب آت قویدیلار
انینگ معنی‌سی ترککا اوخشار تیماک بولور مرا خلق ترک‌مانند تیب

ایتابیلمادی تقی ترکمان[18] تیدیلار[19] اینال یاوی‌نینگ خان بولغانی‌نینگ ذکری
قایی قرا خواجه‌نینگ اوغلی[20] قورقوت آتا سالور انکش *خواجه و اواشبان[21] خواجه
باشلیق[22] بارچا اوغوز ایلی یغلیب قایی خلقیندین اینال یاوی‌نی پادشاه
کوتاردیلار وزیری[23] قورقوت آتا[24] ایردی[25] قورقوت آتا[26] هر نمرسا تیسا اینال
یاوی انینگ سوزیندین چقماس ایردی قورقوت آتانینگ کرامت‌لاری کوب

باردیلار A ²* * یاغیدین قورقوب قجیب A ¹* جابلغان‌دین قالغان ایل‌لار T_2 ¹**
طرافنده A ⁷ اجبوب==) جفوف A ⁶ ایتالینک A ⁵ آری T_1 ⁴ آز AT_1 ³ و شونده
تاجیک‌نینگ سوبغه T_3 ¹¹ — A ¹⁰ ترک‌لار A ⁹ •تاجیک $T_2 T_3$ ⁹* اوتدی A ⁸*
یورتلاردین T_2 ¹⁶ یردی + A ¹⁵ اوتدیک ایردی + A ¹⁴ قسغه T_2 ¹³ انکسه‌لاری T_2 ¹²
وزیر T ²² بولوب + T_1 ²¹ ضیا خان A ²⁰* ترکمان تیدیلار A ¹⁹* — T ¹⁸ — A ¹⁷
²³ T A — T_3 خواجه ²⁴ A — ²⁵ T A —

کول‌نینک[1] سویندین کوب بولدی ایمدی *بو کوندین[2] سونک سنی کول ایرکی
خان

تیکالی تومان اوزونك‌نینك اوغلینك[3] تورور آغانك دویلی قایی‌نینك اورنیندا
اولتووروب خانلیق قیل[4] و هر قچان تومان یکیت بولسا *انغا نی بروروننك‌نی
اوزونك یخشی بیلورسن[5] تیدیلار تقی کول ایرکی‌نی خان قیلدیلار
خلق برلان یخشی معاش قیلیب .اولتوردیلار تومان یکیت بولدی
دویلی قایی خان‌نینك *بایری کشی‌لاری[6] تومان‌غه سوز بردیلار پادشاه‌لیق
آتانك‌دین سنغا میراث قالغان[7] تورور بارچا خلق اتفاق برلان کول ایرکی‌کا
عاریت تابشوروب ایردیلار بو شرط برلان کم هر قچان سن بالغ بولسانك
سنغا تابشورغای تیب[8] تومان بو سوزنی کول ایرکی‌کا بر کشی‌دین
[Λ. 236] اینوردی کول ایرکی بو سوزنی ایشتکان‌دین سونك خلوت‌دا قورقوتغه ایتدی
تقی انینك مصلحتی برلان ایل‌نینك یخشی‌لارینی جارلاب اولغ توی قیلدی
قورقوت‌نی ایونینك تورندا اولتورتوب کول ایرکی خان یوکنوب قمیزلی ایاقنی
سوندی قورقوت[9] قمیز ایچیب بارچا خلق آش یکاندین[10] سونك کول ایرکی
ایتدی ای *ایل و خلق بارجانکز[11] بیلورسزلار پادشاه‌لیق تومان‌نینك حقی
ایرکانین[12]
بو وقت‌غاچا تومان یاش ایردی انینك اوچون من[13] ایشنی قلاتورور ایردم ایمدی
تومان اولغ یکیت بولدی آتاسی‌نینك تختینی[14] تابشوراتورورمن تیدی بارچا خلق
قورقوتغه ایتدیلار خان‌نینك و برچا اوغوز ایلی‌نینك اختیاری سنینك قولونکدا
تورور نی ایشنی مناسب کورسانك آنی قیلغیل تیدیلار قورقوت بو سوزنی
ایشتکان‌دین سونك کشی یباریب تومان‌نی کلتورتوب ایونینك اورتاسیندا
اولتورتوب ایتدی آتانك اولدی سن یاش قالدینك کول ایرکی هم آتانك
تورور و هم

*1 T_3 ایران سوییدین 1 A کول‌لاری‌نینک *2 T_1 مونددین 3 Λ اوغلانینک
4 T_3 قیلغیل *5 T_3 خاقلیقنی انکا دیکیل *6 T_1 یابو دیکان بو کشی‌سی بار ایردی
6 Λ + بار ایردی 7 Λ قالیب T_3 قالدی 8 T T_1 A — T_2 (л. 276) начинается большой
пропуск. 9 (и всюду) Λ قورقوت آتا 10 T ینکاندین *11 T_2 قورقوت اتا و ایل‌لارنینک
یخشی‌لاری بارجه‌لارینکز 12 A تورور راست 13 Λ T_2 + بو 14 T_1 + اوزینه T_3 + انکا

تىلادیلار[1] * ایرکی باشلیق بارچا بیکلار سیونچی بردیلار[2] ایرکی خلقغه
ساون[3] سالدی هر کم همنی‌غه لایق ساون[4] کلتوردیلار تورت یوز یلقی و تورت
مینك قوی اولتوردیلار بولغاریدین اوج حوض تیکتوردی[5] بریسینی عرق برلان
و بریسینی قمیز برلان و بریسینی قاتق برلان تولتورتدی بر آی کیچه کوندوز
تویدا[6] بارچاسی یخشی و یمان عیش و عشرت‌غه مشغول بولوب قاریلار
یاشین اونوتدی و بارلی‌لار[7] مال‌سیزلقین اونوتدی و بایلار اولومین اونوتدیلار
اوغوز ایلی قورقوت‌غه ایتدیلار بو اوغلانغه بر یخشی آت قویغیل تیدیلار
قورقوت آتا[8] مونینك آتی تومان خان بولسون تیدی خلق ایتدیلار
موندین یخشی‌راق آت قویغیل تیدیلار[9] قورقوت آتا[10] ایتدی موندین یخشی[11]
آت بولماس تیدی اول کونکه دویلی قابی خان اولدی ایرسا یزینك یورتمیزنی
تومان توتوب[12] قرانغو[13] بولدی بو اوغل[14] تومانda توغدی انینك اوچون تومان
* آت قویدوق[15] و ایکنچی کونکاومدین یخشی ایرم و نیت قیلیب انینك اوچون
تومان
[A. 23a] آت قویوب توروریمن کم[16] تومان اوزاق تورماس تیز * کیتاتورغان نیمرسا بولور[17]
تومانلی کون آفتاب بولور تومان‌نینك سونکی یروق[18] * بولمای بولماس[19] آزغینه[20]
تورغان تومان‌نی بو اوغلان‌نینك یاشلقینه اوخشاتیب‌من سونکی آفتاب‌نی
* بو اوغلان‌نینك[21] یکیت بولوب آتاسی تختینda اولتوروب دولتلی[22] و اوزاق
عمرلی بولغانینه اوخشاتیب‌من تیدی[23] بارچا خلق بونی[24] اشیتیب
قورقوتغه آفرین آفرین تیب خوشحال بولوب تومانغه کوب دعالار
قیلدیلار و تقی قوروت باشلیق بارچا خلق ایرکی‌غه ایتدیلار بر آی توی
قیلدینك آشینك تمام بولدی و حوض‌لارغه سالغان قمیز و * ایران‌ینك

---

[1] T_1 بەدیلار * [2] T_1 — [3] A سوقوم T_2 جاوبن [4] A سوقوم T_2 جاوبن [5] T_2 سالدوردی
کم [6] A طویدا طوی بولدی T توی توتدی [7] T_1 فقیبولار [8] T T_1 A — [9] T T_1 A —
[10] T T_1 — A خان [11] A یخشی‌راق [12] A بولوب T_1 باسدی [13] A قرانغولوق [14] A اوغلان
* [15] T قویدی T_1 T_2 قویدوق [16] T_1 بلکیم * [17] A کیتار باسم یوق بولور [18] T_2 یوروق‌لیق
* [19] A T_2 A بولور [19] T_1 قالماس [20] A آزغانا * [21] A بو اوغلانغه اوخشاتوب‌من
[22] T_2 خلقلارغه باش بولوب [23] A + ایرسه [24] A T_1 T_3 A مونی

قاجیب اوزگا ایلگا باردی کول ایرکی آنت ایجیب آینه‌غه کشی یباریب ایتدیکم
بو یمانلیق‌نی قیلغان سن ایماس ایردینگ اوغلونگ ایردی *ایرسا جزاسین[1]
تابدی[2]
*ایمدی سنینگ برلان[3] قرین‌تاش توروره‌میز کیل تقی یورتونگا ایکا بول من
قایتاتورورمن تیدی ایلچی باریب بو سوزلارنینگ[4] بارچاسین ایتدی[5] آینه
اینانب
کلیب کول ایرکی‌نی کوردی کول ایرکی تقی یورتینی تابشوروب قایتب اوز
یورتیغه توشدی[6]

تومان‌نینگ اوغلی بولغانی و انغا یاولی آت قویغانلاری و یگیت یتشکان‌دین

سونگ قاولی یاولی آت قویغانلاری‌نینگ ذکری تومان‌نینگ کول ایرکی‌نینگ
قزیندین[7] اوغلی بولدی آتینی یاولی قویدیلار[8] توغشلی و آلب بولدی و
یگیت
یتلدی بر کون سونینگ یقاسیندا یگیت‌لار برلان اویناب‌تورور[9] ایردی بر
یگیت برلان اورشدی انی اوراین تیب *نیمرسا ایزلادی[10] یقیندا *بر توب
قزغان‌دین[11]
[A. 246] اوزگا نیمرسا تابمادی[12] انینگ اوجیندین توتوب توبندین جقاریب[13] اول
یگیت‌نینگ بوینیغه اوردی[14] ایرسا بوینی[15] اوزلدی[16] *تقی اولدی[17] کول ایرکی
خان
تومان و قورقوت[18] بارجا بیکلار اولتوروب ایردیلار یاولی‌نینگ بو قیلغان
ایشین ایندیلار ایرسا *اولغ و کیجک و بخشی و یمان و کورکان و ایشتکان
تانکلاب حیران قالدی[19] تومان ایتدی *بو اوغلان‌نینگ[20] آتینی بو وقتغاجا

---

[1] TA — [2]* T_1 —; Λ اول هم اولدی [3]* TA — [4] T_1 سوزلارنی [5] Λ + ایرسه
[6] T_3 کیلایب توردی [7] T_1 A + بو [8] T T_3 قویدی T_2 تیدیلار [9] Λ اویناشور
کوردی بو قازوق اولتوروب آتنك (ДК (стр. XXVI) [11]* هیچ نمرسه تابمدی [10]* T_3 A
سوغوریب آلیب + T_3 [13] یوق ایردی [12] T_3 اوجندن توتوب چیقاروب آلوب
[14] Λ برا اوردی [15] Λ بوینینی T_1 بوزینی [16] A + ایرسه [17] T_1 — пропуск.
[17]* A — [18] Λ + آتا [19]* T_3 بو اولتورغان بارجه تانك قالدیلار [20]* A مونینك

اقانك سنی دنیاغه کلکاندین تا بو جاقغاجا کوب ایمکاکلار برلان بخشی اسراب[1]
تورور *تاج و تخت و ایل بارجا یورت سنینکی[2] تورور[3] سندین اوتونومیز بو
تورور کم بر نچه کون صبر قیل‌غیل * اقانك‌نینك برکیندین ناری‌لقی[4] یاوق[5]
بولوب تورور
تیدی ایرسا تومان ایتدی بارجا اوغوز ایلی‌نینك بخشی‌سی آتام‌نینك وزیری
و مینك بابام[6] توروسن[7] سوزینکزنی[8] قبول قیلدیم[9] تیدی کول ایرکی‌نینك
بر قیزی بار ایردی بسیار کورکلی آتا آناسی‌نینك بارجا ایشلارینه ایرکلی
قوروت کول ایرکی برلان تومانغه
[Λ. 24a] سوزلاشب یتی کیجه کوندوز توی قیلیب پادشاه‌لارغه لایق * اسباب و
**توزوق برلان[10] قزنی تومانغه تابشوردیلار[11] * اول وقتدا[12] اوشار ایلی‌نینك
خانی بار
ایردی آینه آتلی بو قیزنی اوغلیغه ایتوروب[13] ایردی کول ایرکی قبول قلیب
برماك[14]
بولوب ایردی آینه خان قزنی تومانغه برکانین * ایشتکاندین سونك[15] جریك
تارتیب
کول ایرکی‌نینك اوستیکا یوردی[16] کول ایرکی هم اولغ جریك برلان قارشی[17]
باریب
اوروشب[18] آینه‌نی باستی آینه‌نینك اوغلینی[19] اولتوردی و اوشارنینك لشکرین[20]
قردی آینه‌نی قاوب یورتینه باردی یورتینی الیب آلتی آی اندا اولتوردی[21]
آینه[22]

---

[1] T اسرب [2] Λ A سنینك *[3] T_1 — [4] Λ آری *[4] $T_2 T_3$ بو آغانینك عمری آز
قالیب ترور *[5] T_1 آغانك بارلیقیدین آنکوری‌لیقی یقین [6] T_1 آتام A هم اتام‌سز
[7] Λ T_1 توروسز A سزنینك [8] T_1 نه دسانکز سرنینك سوزینکزنی [9] T_2 опять значительный пропуск. *[10] Λ اسباب‌لار توزاتدی **[10] A توزوك‌لار برلان [11] T_3 نکاح‌لاب
بردیلار *[12] T $T_1 T_3$ — A قوچاقیغه یاشوروب عیش عشرت قیلدیلار و بر بورنیدین مهر و محبت الیشدیلار
[13] Λ T_3 تیلاتیب A ایتیب [14] Λ بورماکچی *[15] Λ A ایشتب
[16] Λ $T_1 T_3$ یورودی [17] T_3 قارشوسیغه [18] T_3 + کوب جنك قیلیب [19] T_3 + توتوب
[20] T_3 + تمام [21] T_3 بولدی [22] A + خان

قانلی یاولی‌نینك یوزیکا باقیب ایتدی[1] ای قزیم اوغلی قزدین بولغان‌نینك دوست‌لقی
بولماس تیب *ایشتیب ایردم[2] برونقی اوتکان‌لارنینك سوزلارینی یلغان
قیلمادینك تیدی‌تومان خان تورت آی خانلیق قلغاندین سونك قورقوت[3]
باشلیق بارجا خلق تومانغه ایتدیلار تنکریغه شکر قیل‌غیل قانلی *یاولی دای[4]
یخشی اوغلونك بار مناسب اولتورور[5] کم پادشاه‌لیقنی انغا بریب[6] اوزونك
عیش و عشرت‌غه مشغول بولغای‌سن تیدیلار ایرسا تومان هم قبول قیلدی
تقی پادشاه‌لیقنی اوغلیغه بریب[7] تینج کونکل برلان تنکری‌نینك بنده‌لیکین
قیلیب اولتوردی قانلی باولی‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری
اول عجایب بهادر *و میرکان[8] و آلب ایردی ،تورت طرفیندا[9] یورت‌لارنینك
[Λ. 256] بارجاسین *باولاب آلیب[10] اوزیکا باقتوردی انینك زمانیندا بوری قویغا
و بارس[11] کیك‌کا و بورکت قویانغه و قارجغای کاکلیك‌کا[12] زور قیلابیلمادی[13]
ایل‌لارنی توزوب و یاغی‌لارنی[14] بوزوب و اوز زمانیندافی پادشاه‌لاردین
اوزوب توخسان ییل پادشاه‌لیق قیلیب وفات تابدی مور یاوی‌نینك
خان بولغانی‌نینك ذکری قانلی یاولی‌نینك ایکی اوغلی بار ایردی اولغ‌نینك[15]
آتی مور یاوی و کچك‌نینك[16] آتی قرا آلب ارسلان اولار بولغانیندا
یورتینی *ایکی بولدی[17] ترکستان و ینکی کیندنی مور یاوی‌غه بردی تلاش برلان
سیرامنی قرا آلب ارسلانغه بردی *بر نجه ییل اونکاندین سونك قرا آلب[18]
اقاسی مور یاوی برلان یاغی بولدی ایل یخشی‌لاری ارادا یوروب کوب
نصیحت‌لار قیلیب یراشتورالی تیدیلار قرا آلب ارسلان راضی بولمادی
آخر ایکی‌سی لشکر تارتیب سیرام اوستیندا اورشدیلار مور یاوی غالب
کلدی قرا آلب ارسلان اورشدا اولدی بارجا ایل‌لارینی جابیب بر ییل اندا

[1] T_1 до этого места пропуск; см. л. 24б *[2] Λ آیتیب ابردیم [3] Λ + آتا
*[4] Λ یاوی تك [5] Λ + ایتدیلار [6] A برکای‌سن [7] A + اوزی [8] T_1 — [9] A طرفنده‌غی
*[10] A الدی [11] T_2 یولبارص [12] Λ + بری بریکا [13] Λ قیلابیلماس ایردی [14] A یاولارنی
[15] T_1 اولی‌سی‌نینك A اولوغی‌نیك [16] T_1 کچی‌سی‌نینك *[17] T_1 بولوب ایکی اوغلیغه بردی
*[18] T T_1 — [18] A + ارسلان

یاولی دیتورور ایردوک ایمدی قاذلی یاولی *تیماك کرك[1] تیدی ایرسا اندین
سونك انغا بارجا خلق قانلی یاولی تیدیلار کونلاردا بر کون کول[2] ایرکی خان
اورکادا اولتوروب ایردی تومان تقی اندا[3] حاضر ایردی قاذلی یاولی
ایشکدین کریب کلدی و اورتا یردا اولتوردی تقی کول ایرکی‌کا باقیب
ایتدی ای بابا بو *اولتورغان تختینك[4] اولغ آتام دویلی قایی‌نینك[5] تورور
بو وقت‌قاجا آتام تومان‌نی یاش تورور تیب برماذینك ایمدی نی اوجون
برمای‌تورورسن تیدی کول ایرکی خان باشینی قویی‌سالیب کوب اولتوردی
تقی بر فرصت‌دین سونك *باشین کوتاریب ایتدی[6] بو سوزنی من سندین
برونراق ایتور تیب امید قیلور ایردیم و خاصه اول کون کم تیکان برلان کشی‌نینك
بوی‌نین اوزدونك *راست ایتاتورورسن خوب بولور[7] *یخشی بولور[8] ایمدی[9]
آتانانكغا

تابشورماك کرك تومان‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری کول ایرکی بو سوزلارنی
نبیره‌سیدین ایشتکاندین سونك قورقوت باشلیق بارجا اوغوز ایلینه
[Λ. 25a] کشی[10] یباریب کلتورتوب *اولغ توی قیلیب تومان‌نی خان
کوتاریب تختدا[11] اولتورتوب کول ایرکی ایاق اوستندا توروب
تومان خانغه ایتدی آتانك اولوب من *بو تختدا[12] اولتوروب ایلنی[13]
*سورای‌تورغالی[14]
اوتوز بش ییل توروب سندین امیدیم اولتورور[15] کم من نیجوك ایل‌نینك
یخشی و یمانی سوروب نی یول برلان پادشاهلیق قیلیب یوریکان
بولسام سن هم اوشول[16] یول برلان یوریکای‌سن تیدی تومان ایتدی یخشی
ایتاتورورسیز اکر *مینینك دولتم[17] بولسا سزنینك بو[18] نصیحت‌لارنیکزنی
قبول قیلغای‌من[19] تیدی یورت سوزلاری تمام بولغاندین سونك کول ایرکی خان

---

[1] * T_3 بولسون — [2] T — — [3] Λ A — — [4] * T تخت ، اولتورغان‌نینك A اولتورغانیك
اولوقتدین باری من قارقار ایردیم Λ [7] * — [6] * A — قایی‌نینکقی Λ [4] تخت منیك
آدم T_1 [10] — A [8] * — T_1 (с 814 по 822 и с 824) [8] ایمدی بو سوزنی آیدینك
بو تورور Λ [15] — Λ' [14] * سورغالی — Λ [13] — تختندا ΛT_1 [12] * — تختندا Λ [11] *
قیلغای‌میز Λ من T [19] — Λ [18] — بزنینك دولتیمز Λ [17] * — شول ΛT_1 [16]

بولغانی‌نینك ذکری قرا خان‌نینك بوغرا آتلی اوغلی بار ایردی بارجا
خلق[1] قرا خان اولکاندین سونك بوغرانی پادشاه کونار دیلار
[A. 266] بوغرا خان بارجا اوتکان آتالاریندین آرتوق بولدی اولغ لشکر برلان
کلیب بخارا و سمرقندنی الیب اوز قربنداش‌لاری[2] بورتیندا یاغی
بولغان سبب‌دین تورابلمای قایتب کیتدی اندین سونك کلیب[3]
خوارزم مملکتنی الیب کوب ییل‌لار اندا پادشاه‌لیق قیلدی *بر کرت[4]
ارقه طرفیغه لشکر تارتیب باراتورغاندا بر کون خان ایتدی کونکلیمز
بوغدای اونیندین بولغان آشنی تلای‌تورور اوکرا[5] و اوزکا آش *قلغالی .
باورجی و[6] آش‌نینك اسبابی تابیلمادی خان اون کلتورتدی و
خمیر قلدوردی و اوزی قولی برلان یازیب[7] قزانغه سالدی اولتورغان
نوکرلاری هم خانغه بارولیق قلدیلار بشریب ایجدی[8] تقی ایتدی بو
آش‌نینك آتی بوغرا خانی بولسون تیدی بو کون خلق ایجندا بوغرا تیب
بشراتورورلار اول آش تورور خان‌نینك[9] اوغلی بار ایردی اولغ‌نینك[10] آتی
ایل تکین و ایکنجی‌سی‌نینك آتی قوزی تکین و اوچونجی‌سی‌نینك آتی
بیك تکین تکین معنی‌سی قدیم ترك تلی برلان یخشی صورت‌لی تیماك بولور
خان قاری بولغاندین سونك پادشاه‌لغنی[11] قوزی تکین‌غه بردی تقی اوزی
تینج[12] اولتوردی بابر آتلی خاتونی بار ایردی بسیار عاقله و زاهده و عابده
و صالحه و کافیه ایردی[13] اوغلی‌نینك آناسی ایردی[14] اول وفات تابدی ایرسا[15]
بوغرا خان اولغ *عزا توتدی[16] *بر ییل‌غاجا[17] کشی برلان سوزلاشمادی و ایودین
چقمادی برکون قوزی تکین آتاسیغه قجانغاجا عزا[18] توتوب غمکین بولوب

---

[1] Λ + اتفاق برله [2] Λ قریب [3] A — [4] * Λ کم [5] A — [6] * Λ قیلدی بارجه‌سی
[7] T_1 یاتوب [8] Λ خان ایجدیلار [9] Λ بوغرا خان‌نینك [10] T_1 اولکیسی‌نینك
[11] A خان‌لیق‌نی [12] T_1 جامی [13] T T_1 A — [14] I T_1 A — [15] Λ + آندین سونك
[16] * Λ غزات تاپدی [17] * Λ بر نجه ییل‌لار [18] Λ غزات

توروب قایتب ایویکا توشدی قرا آلب ارسلان‌نینک بر کیچک اوغلی بار ایردی
انی و کوچ‌لارینی[1] مور یاوی آلیب کلدی و موندین بر نچه ییل‌لار اوتدی بر
کون مور یاوی اولتوروب ایردی قرا آلب ارسلان‌نینک اوغلی کلدی انینک
بوزیکا باقیب ایتدی اکر آتانک نادانلیق قیلیب میننک برلان یاغی بولماسا
ایردی[2] مونداق یتیم بولوب سارغاریب
[A. 26a] یورماس ایردینک دریغه نه قلاین تیب کوب یغلادی تقی ایتدی سیننک
آتینک آلب توغاج بولسون تیدی آتاسندین قالغان یخشی کشیلارنی
کلتوروب آلب توغاج‌نی انقا تابشوروب آتاسی‌نینک یورتینی بریب
کوچوروب یباردی خلقغه حکم قیلدی قرا آلب ارسلان‌نینک ایلیندین
اولجه قیلیب کلتورکان کشیلارنی *قایتارا[3] یبارسون[4] تیب آلب توغاج
باریب آتاسی‌نینک یورتیندا اولتوردی تورت یاقغه[5] کنکان‌نینک بارجاسی
انغا یغلدی مور یاوی خان یتمش بش ییل پادشاهلیق قیلیب

اولدنیاغه کیتدی مور یاوی اوغلی قرانینک خان بولغانی‌نینک ذکری
مور یاوی‌نینک خاتونلاریندین اوغلی یوق ایردی *اورجه خان تیکان‌نینک[6]
ین جایب آلغاندا[7] بر ضعیفه‌نی اولجه قیلیب بر نچه کون باقیب یباردی اول
ضعیفه یورتیغه بارغاندین سونک مور یاوی خان‌دین حامله بولوب
توروردمن تیدی بر نچه آی‌دین اوغل تغوردی آتینی قرا قویدیلار
تغایلاری‌نینک[8]
ایچندا اوسدی یکیت بولغاندین سونک قاجیب مور یاری خان قاتیغه[9]
کلدی مور یاوی هم انی اوغل قیلدی[10] مور یاوی اولکاندین سونک بارجا
خلق یغلیب آنی خان کوتاردیلار ایل برلان یخشی معاش قیلیب
قرق یل خانلیق قیلیب وفات تابدی بوغرانینک[11] خان

[1] T_1 کیل‌لاردین [2] ΛT_1 + سن [3] ΛT_1 قایتاریب [4] *A قیتارابرسونلار [5] A طرفغه
[6] *Λ اوغرجاه حانی‌نینک [7] T_1 آلغاندین کین [8] T_1 ایل‌لارنینک [9] T خاتیغه
$T_1 T_3$ قاشیغه [10] T_3 اوقودی [11] T A بوغرا خان‌نینک

تورور تیدی ینه بر نچه کوندین سونك خلوت تاپیب قوزی تکین‌کا
ایتدی هیچ منینك حالم‌دین خبرینك بارمو من سنغا
[A. 27b] *عاشق تورورمن[1] کچه‌لار اویقوم و کوندوزلار قرارم یوق منینك حالمغه
قراماس بولسانك نی اوچون منی[2] قاری کشی‌کا الیب بردینك[3] تیدی
قوزی تکین ایتدی سن منینك آنام تورورسن اکر بو کوندین سونك
بو قلغیننك‌نی[4] قویماسانك سنی پاره پاره قیلیب هر موجانکی بر یردا
قویارمن تیدی خاتون واقعاتنی اوزی‌نینك قرین‌تاش خاتون‌لاریغه
ایتیب کنکاشتی ایرسا انلار ایتدیلار قوزی تکین بو سوزنی خانغه
خلقغه ایتماس‌دین برون ایتماق کرك یوق ایرسا اولومغه کتارسن
تیب بارجاسی اتفاق برلان بر خاتون‌نی یباردی‌لار اول خاتون باریب[5]
قوزی تکین‌نینك ایویندین[6] اوتکین اوغورلاب کلیب بوغرا خان‌نینك
ایویکا کلیب تقی قایتب باریب اوتکنی یریندا قویوب کلدی اول
کچه خان ایودا ایوق ایردی آوغه باریب ایردی تون یارمندین[7]
سونك آزغینه قار یاغیب ایردی سحر وقتندا خاتون قچقراباشلادی
تانك اتغاندین سونك خلق ایشتدیلار کم اورکادین یغلاغان
خاتون‌نینك اوازی چقاتورور[8] آیر و خاتون بارجا یغلیب اورکانینك
اشکینه باردیلار[9] ایرسا کوردیلار کم خانم یوزین یرتیب بارجا برینی
قان قیلیب ایتاتورور کم بو کچه *سحر وقتیندا[10] اوغلاب یاتیب ایردم بر
کشی کلیب قوینومغه کردی کوردوم ایرسا قوزی تکین خان ایتدی قچقرما[11]
من تورورمن سنغا عاشق بولوب[12] آتامغه الیب بردم انینك اوچون کم
کوندوز آتام‌نینك[13] بولسانك کچه منینکی بولغای‌سن
[A. 28a] تیب یوق ایرسا آتام خاتون‌نی نی قلور ایردی تیدی من قچقرابردم

1 * Λ عاشق بولدوم تیدی A عاشق‌من   2 TA —   3 TT_1 + منی   4 A ایشنکنی
5 T بریب   6 A —   7 Λ یاریندین   8 A کیلاتورور   9 A کلدیلار   * 10 A —   11 T_1 قچقرمافیل
12 Λ بولوب‌من   13 Λ T_2 A آتام‌نیکی T_3 آتام‌ینکقی

اولتوراسیز اوغا جقینك شاید

[A. 27a] کونکلینکز اجلغای تیپ آتاسنی *هر بر کون[1] بر طرفکا آوغا و سیرکا الیب جقدی بر نجه کوندین سونك ایمدی خان‌نینك کونکلینه هوا و هوس پیدا بولدی **بولغای *تیکان وقتدا[2] ایندی بیکلار ایناتورورلار خانغه مناسب

اولتورور کم کدخدا بولغایلار[3] خان ایتدی انداق خاتون نی بردین تابیلور که *کلیب آنانك‌نینك[4] اورنین توتغای تیدی قوزی تکین[5] آنام تك بولماسا اندین یك‌راك[6] بولسون تیدی خان هر جند کدخدا بولمان[7] تیدی اما قوزی تکین اختیارینه قویمادی اوشار ایلندا اکرنجه[8] تیکان‌نینك *کورکالی یخشی[9] *یورت‌دا آت کوتارکان کورکلی[10] قزی بار ایردی[11] انی خانغه الیب بردی

اول بدبخت قزنینك کونکلینه بو معقول بولدیکم قوزی تکین‌نینك منغا میلی بار انینك اوجون منی آتاسی‌غه *بهانه برلان الیب[12] براتورور تا اوزی منینك برلان بنهانی عیش قیلغای یوق ایرسا قاری کشیکا منینك‌تك صاحب جمال قزنی نی اوجون الیب برور ایردی تیب بر کون قوزی تکین آناسین

*کوراین تیب[13] کلدی ایرسا خان اوخلاب یاتیب[14] و خاتون *اولتوروب ایردی[15] قوزی

تکین‌نینك قاتیغه کلیب یوزین و کوزین سلاب سیباب ایردی آیری برلان اویناغاندا* خاتون‌لار نتك[16] قلورلار شونداق قلاباشلادی قوزی تکین کونکلایندین[17] بو آنام اورنیغه بولوب منغا مهربانلیق قیلاتورغان[18]

بر نجه بیکلار جمع بولوب بوغرا Λ [3]** تیپ A [2]* بر کون T$_1$ A هر کون Λ [1]*
انانك‌نیك A خاتونوم Λ [4]* خانغه ایتدیلار نه بولغای کدخدا بولسانکزلار اندا
بر A [9]* اتکرانجه T$_3$ [8] بوطاین A [7] بری‌راك A باری‌راك Λ [6] ایدی + A [5]
ایردی + Λ [14] کورکالی A [13]* — A [12]* •ترور Λ [11] — A T$_3$ Λ [10] یخشی کورکلی
ایتدی + A [17] خاتونلار نجوك A خاتون‌لارنی توك T [16]* توروب Λ [15]*
قیلار تورورغانی A Λ T [18]

فولین و بوی‌نین هر قایسی‌سن بر بابتال‌نینك قویروغینه باغلاب بایتال‌لارنینك بوت‌لارینه نیزه‌نینك اوچی برلان سانچدیلار تولای تولای خاتون‌نی[1] بش پاره قیلیب هر قایسی‌سی بر اندامنی *اوز اورکورینه[2] الیب کیتدی بوغرا خان کوب ییل‌لار پادشاه‌لیق قیلدی و توخسان یاشاب اولدی

*بوغرا خان‌نینك[3] اوغلی قوزی تکین‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری قوزی تکین آتاسی تختیندا اولتوروب *دشمن‌لاری‌نی یغلاتیب و دوست‌لاری‌نی کولدوروب[4] ایلکا عدالت قیلیب فقیر مسکین‌غه خیر و احسان قیلیب قرق ییل خان بولوب یتمیش بش یاشیغه یتکاندا اوغلی ارسلان‌نی اورنیندا اولتورتوب وفات تابدی قوزی تکین اوغلی ارسلان‌نینك

خان بولغانی‌نینك ذکری ارسلان آتاسی[5] تختندا اولتوروب اولغ خان بولدی کوب ییل‌لاردین سونك سوراجیق ایلی یاغی بولدی ارسلان باریب سوراجیق ایلینی چابیب قالغانی‌نی اوزینه باقیندوروب کلدی اندا بر یاش اوغلان‌نی اولجه‌لاب کلتورب آتی‌نی سوار[6] قویوب قولیندا اوستوردی اول عقللی و توغشلی[7] و میرکان و چچن هنرلی[8]
[Λ. 29a] هر مقامغه و هر یولغه یوروماکنی بیلاتورغان[9] و خانغه ایناق[10] بولدی[11] بارچا ایشك خلقی[12] کورابیلماس‌لیکیندین مونونك برلان یمان بولدیلار سوارنینك عیبتی‌نی خانغه نچوك ایتورلارینی *بیلابلمای‌یوروب ایردیلار[13] برکون معرکه‌دا خان سوارنینك قلاقینه سوز ایتاتورور ایردی سقالی خان‌نینك بوزیکا تیکدی سوار کتکاندین سونك خان *بکلاریکا[14] باقیب[15] ایندی سوار اسرونی اوبوب بولوب تورور تیدی بیکلار ایتدیلار بز مونینك قیلاتورغان اشلارینی خلوت‌دا عرض قلالی تیب *خلوت بولغاندا ایندی‌لار[16] فلان وقتدا فلان مالینکزکا مونداغ خیانت قلدی و فلان سرینکزنی خلقغه فاش[17]

---

[1] Λ + بیش بیتال‌لار *[2] Λ اوزوب T_1 اوز یایلاغینه T_3 اوز اوغریغه A اوزوب
سوارجیق T_1 (и всюду) [6] آتاسی‌نینك Λ [5] — A [4]* بوغرانینك T [3]* اوز اوکورینه
ایناق یکیت T_1 خرم یکیت Λ [10] بیلاتورور ایردی Λ [9] — A [8] دانشلی A T_3 [7]
بیلمای یوروب ایردی‌لار Λ [13]* آدم‌لاری T_2 [12] بولدیلار T [11] ایناق و یکت A
بیک‌لارکه قراب A [15]* بکلارکا TT_1 [14] بیلمایین تورغانده A بیلاآلمای یوروب ایردیلار T_2
پاش Λ [17] وقت تابمای ایردوك ایدیلار A [16]*

آناسیغه موندلاق ایش[1] نی یردا[2] بار[3] تیب مندین بو سوزنی ایشتکاندین
سونك قاجیب جقیب[4] کیتدی یانیندا یاتقان خاتون‌لار بو سوزکا
کواه‌لیق بردیلار و تقی خانم ایتدی موندین بخشی‌راق کواه بولماس
بر مار تورور ایزیمی کورونك تیدی ایزنی کوردیلار فوزی تکین‌نینك
ایوینِدین جقهب اورکاکا کلیب تقی قایتیب فوزی تکین‌نینك ایویغه *باریب
تورور[4] فوزی تکین ایزنینك قاتیغه[5] کلیب اباغین قویدی ایکیسی بر تك
بولدی بوغرا خان آودین کلدی انغا هم ایتدیلار خان باشلیق[6] بارجا
بیکلار فوزی *تکین‌نی جاقریب ایتدیلار[7] بو نی ایش تورور کم کجه سن
قیلیب‌سن فوزی تکین اول خاتون‌دین کورکانین و ایشیتکانین ایتدی تقی
تیدی من اویالغانیمدین[8] ایتابیلمادم ایکنجی اول کم ضعیفه‌نی آنامغه من
آلیب بریب ایردم خلق ایجندا رسوا بولماسون تیدم اول مندین بزون
قرباندی[9] تیدی خلق ایکی بولك بولدیلار یاریسی خاتون سوزیکا
اینان‌دیلار یاریسی فوزی تکین سوزیکا اینان‌دیلار آخر بارجالاری اتفاق
قیلیب[10] خانم یانیندا یاتقان خاتون‌لارنی خان الدیغه کلتوروب
سوردیلار ایتمادیلار سیاست قیلور بولدی‌لار ایرسا اول‌دین تا آخرغاجا
قلغان کنکاش‌لارینی اوشارنینك خاتون‌لاری‌نینك ایتغان سوزلارینی
و اوتکنی اوغورلاغانی‌نی[11]
[A. 28b] بر بر ایتدیلار ایرسا بوغرا خان فوزی تکین‌غه ایتدی بو خاتون‌نی
*اونامای ایردیم[12] شوندلاق بر فتنه[13] بولور تیب سن منی اختیارمغه
قویمادینك ایمدی مونی[14] نی قیلورونکنی[15] *سن بخشی[16] بیلورسن تیدی
ایرسا
فوزی تکین بیوردی بش ایملك[17] بایتال‌نی کلتوروب ایکی اباغین و ایکی

---

[1] A + قیلماق [2] A + تورور [3] T_1 — [4] A * باردی [5] Λ T_1 قاشیغه T_2 اوستیکا [6] T_1 + بولوب [7] Λ * تکین قاشیغه باردیلار [8] T_1 اویالقان‌دین [9] T_1 آیتوبدی [10] A بیلان [11] T_1 اوغورلاب الغانی [12] T * الورامن T_2 تروِر آیتیب T_3 A قاربانِدی

آلورِده T_1 الورده من آینده‌مای ایردیم A آلورده اونمای ایردیم Λ (sic) اونامای ایردیم

[13] T_1 قینه‌لیك A فساد [14] A — [15] T_1 قینورسن [16] A * اوزنك من اوخشاتیب ایدوم
[17] Λ املیك T_1 قیسراق‌لی T_2 املوك T_3 امکاش‌نی

اولتورورمن تقی سنینك اياق اوجینکدا یاتورمن[1] تیب یغلاب اولتوروب ایردی خان یریندین *قوپا کلدی[2] تقی سوارنی قوچاقلاب یوزیندین اوپدی تقی ایتدی سنینك و سندین غیبت قلاتورغان بیکلارنینك حقیقتین[3] بلماك[4] اوچون اوزمنی اولوك قیلیب ایردم تیدی خان‌نینك تریلکانین ایشتیب بارچا خلق کلدیلار خان‌نینك مال‌لارین آلیب اولوکگا قرامای تاشلاب کینکان بیکلارنی توتوب کوزلارین کور قیلیب و قول‌لارین [A. 30a] کستوردی ارسلان خان یتمش ییل پادشاه‌لیق قیلیب وفات تابدی

بوغرا خان‌نینك[5] اولغ اوغلی ایل تکین و انینك اوغلی عثمان‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری ارسلان خان‌نینك اوغلی کچك ایردی اولغ عمی‌نینك[6] اوغلی بار ایردی عثمان آتلی آنی خان قلدیلار اون بش ییل[7] پادشاه‌لیق قیلیب وفات تابدی

*ایل تکین[8] اوغلی ایسلی‌نینك خان بولغانی‌نینك[9] ذکری[10] *عثمان‌نینك بر اینیسی بار ایردی ایسلی[11] آنی خان قلدیلار اول تقی اوچ ییل *خان بولوب[12] آتاسی[13] کینیندین کیندی

ایسلی اوغلی شبان‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری ایسلی‌نینك شبان آتلی اوغلی بار ایردی انی خان قلدیلار اول تقی آتالاری یورکان یولدین یوروب یخشی‌غه یخشی و یمانغه یمان بولوب[14] یکرمی ییلی آتاسی تختندا اولتوروب اولغ آتالاری‌نینك کوچی‌نینك یرینه توشوب کوچوب کیندی

شبان اوغلی بوران‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری شبان‌نینك اوغلی بار ایردی بوران آتلی آنی خان قلدیلار بوران تقی ایل برلان یخشی سلوك قیلیب اوغوز ایلی‌نینك رسم‌لارین و قاعده‌لارین بر طرف *قلمای اون[15] سکیز ییل پادشاه‌لیق قیلیب وفات تابدی

علی‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری اول وقتدا اوغوز ایلی سر سوی‌نینك ایکی طرفیندا اباقینه یامین اولتوروب ایردیلار

بیلماك‌لیك T [4] — حقیقت احوالین T_1 [3] — تورا کیلدی T_1 [2] * — یاتارمن A [1]

ایل A تکین‌نینك T_1 [8] — بیل‌دین T [7] — A آغاسی‌نینك T_1 [6] — بوغرانینك T Λ [5]

ایل تکین اوغلی عثمان‌نینك اصلی اتلی Λ [11] — Λ [10] * — بولغانی T [9] — تکین‌نیك

T Λ; так [14] — آخر آتاسینینك Λ [13] — پادشاه‌لیق قیلدی Λ [12] * — اوغلی بار ایردی

قیلمادیلار اون ییل پادشاه‌لیق و ینه T_1 [15] * — ایش قیلیب T_3 پیش‌کلیب A

قلدی و یاغیدین الیب کایب ابردینکز اصلی‌کا تارتاتورور بز انینک قلغان یمانلیق‌لاری‌نینک قایسی بربن ایتالی بارجا ایشلاریندین یمانراق بو کم سزنینک کوجینکز[1] برلان *بریکیب یوری‌تورور[2] تیدیلار ارسلان خان ایتدی سوارنی ینکی کیندکا خدمتکا یباردم کلکاندین سونک سزلارکا تابشتوراین نجوک اولنورورنکزنی سیزلار بخشی بیلورسیزلار تیدی تقی ایتدی قلان بردا کیک کوب ایرمیش اوزوم باراین *تیب ابردم[3] تونا کوندین بری برجا یرم *آغری‌تورور[4] سیزلار خلقغه باش بولوب باریب *اوتو سوقونینک[5] فقیر و مسکین قیش ازوق آلسونلار بیکلار خلقنی الیب آوغه کیتدی‌لار خان خاتونی برلان کنکاشب خسته بولدی بر نجه کوندین سونک خراب بولدی ایرسا ایودا قالغان بیکلار آوغه کینکان بیکلارکا و سوارغه کشی یباردیلار خان‌نینک حالی یمان بولدی یتشا[6] [A. 296] کورسونلار تیب بیکلار آودین کلور کونی خان اولدی کلدیلار[7] ایرسا[8] کوردیلار[9] خان اولوب تورور بارجا بیکلار کنکاشتی‌لار تقی خان‌نینک اولوك و تریك بولغان مالی‌نینک بارجاسنی الدیلار اول وقت‌دا سوار هم کلدی سوارغه ایتدیلار خان‌نینک اولوکینی قچان جقاروربنی نی یردا قویاربنی و عزانینك بارجا تکلیفی‌نی **خانم برلان *سن بلورسن[10] سن قلغیل[11] آنینک اوجون تریك‌لکیندا[12] هم سیز ایکینکز[13] بارجا ایشنی قلاتورغان[14] اولکاندا هم سیزلار قلینک تیدی‌لار تقی اولوك اوستینه کلمادیلار تاشلاب کیتدی‌لار سوار خان اباق‌نینک اوجیندا سقالینی کسب بر تاشنی آلیب باشیغه و کوکسیکا اوروب بارجا یربنی پاره پاره قیلیب ابتیب *یغلای‌تورور ایردی[15] اولکانینکدا بولمادم بر اباق[16] سو برابیلمادم و خدمتنکا برامادم ایمدی سنی بر یردا قویماق اوجون توروب‌من اندین سونک سن‌سیز بو دنیادا یورماك[17] منغا حرام تورور اوزومنی اوزوم

---

[1] T_1 خاتون‌لارینکز [2]* ΛT_3 ترور بریکیب A یوری‌تورور [3]* T_1 دیسام
[3] A — [4]* Λ آغریر [5]* T اوتو سو قنق T_1 اوتون سوقنق A او سوقونوب [6] A ینه
[7] T_1 کیلیب [8] ΛT_1 — [9] T_1 کورسه‌لار [10]* $\Lambda T_1 T_3$ — [11]** Λ سنینك بولا
[12] Λ خانیم قیلسون [13] A + تریکدا [14] T_1 + ایردینکز [15]* ایمدی Λ یغلادیلار آنداغ
[16] T — [17] $\Lambda T_1 A$ یورماك

باردی تقی بولغان واقعاتنی بر بر ایتدی اندین سونك شاه ملك باردی علی خان
شاه ملكنی توتوب قامچی‌لاتی‌لار تقی مولین باغلاتب قویدی مونی[1] ایشتب [A. 31a]
قوزیجی کلدی تقی خانغه مونی بندلاتب نه قلای‌دیتورورسن[2] تیدی خان ایتدی
اوغوز ایلینه یباراین[3] دی‌توروورمن تا اولارنینك کونکلی مندین راضی بولسون[4]
قوزیجی ایتدی اکر شاه ملكنی یبارسانك اولتوروولار تقی مغرور بولوب
سنینك برلان یاغی بولورلار هم اوغلونك‌دین *و هم ایلنك‌دین[5] ایرلورسن
تیدی

علی خان ایتدی ایل‌نینك روشینی سن کوروب کلیب‌سن بخشی بیلورسن
اوزینینك[6] اوخشارینی ایتقیل تیدی قوزیجی ایتدی مصلحت اولتورور کم
من ایلکاری باریب ایلکا سنینك تلینك‌دین عذر ایتاین علی خان اوغلینی
اوردی و قولین ایاقین باغلاب‌سن[7] خلقغه یباردی *نی قیلورین[8] خلق
بخشی بیلور تیب من ایلکاری کلدم انی ایتاین تیب اول مینینك سونکومدین
تیز کاور *تیکاین سن[9] بارچا لشکرینکنی اوغلنك‌غه بریب منینك کینم‌دین[10]
یبارکیل من انلارنی سوزکا یوباتب تورغاندا[11] شاه ملك باریب بخشی‌لارینی
توتوب اولتورسون *تا یمانلاری حکمکا بویون قویغای تیدی[12] علی خان
هم بو ایشنی[13] اوخشاتیب[14] قیلور[15] بولدی اوغوز ایلی‌نینك علی خان‌غه
یاغی بولوب شاه ملكنی اولتوروب ایو باشینه قرا خان بولوب تورت
طرفکا کینتکانی‌ننك ذکری ایدی شاه ملك قاچیب کتکاندین سونك
ایل‌نینك نی قیلغانین ایتالی اول وقتدا اورکنج و مرغاب و تجندا
اولتورغان ایل‌نینك اولغ بیکی قایی ایلیندین قرقوت[16] تیکان ایردی

---

[1] T — [2] Λ قلاسن [3] T ببارییین [4] A بولغای [5]* Λ — [6] T Λ A + [7] T_3 —
[8]* Λ قول‌لارین [9]* A تیکان‌دین سونك [10] Λ ارتیمدین [11] T_3 توربیین [12]* Λ تا
معقول بیلیب + T_1 [13] یمانلارنی هم اولتورسون بو حکمکا بویون قویدی‌لار
قورقوت T_2 قیبرقورت T_1 قیبرقوت T_3 Λ [16] قالور Λ [15] اوخشار کوروب T_3 [14]

[Λ. 306] مغول کلیب کوب[1] جابتی انغا تاب[2] کلتورابیلمای کوبراکی *کوجوب کیتدی[3]
اورکنج باردیلار[4] قالغانلاری علی تیکان‌نی خان کوتاردیلار و علی‌نینك بر یاش
اوغلی بار ایردی قلیج ارسلان آتلیق انغا شاه ملك لقب مویوب[5] بوکدز
ایلیندین *قوزیجی بیك[6] تیکان یوز یاشار کشی بار ایردی اول وقتدا اوغوز ایلی‌نینك
بورتی *سر سوی‌نینك[7] ایاقی اورکنج برلان *سر سوی‌نینك[7] آراسی *آمو دریاسی‌نینك[8]
ایکی طرفیندا اورکنج برلان مرونینك اراسیندافی *قوم‌نینك ایجی[9] تا
مرغاب سوی‌نینك ایاقی‌غاجا علی خان اوزی ینکی کیتدا اولتوروب شاه
ملك‌نی قوزیجیغه تابشوروب اوغلیغه قوزیجی‌نینك سوزیندین جقما[10]
تیدی قوزیجیغه ایتدی شاه ملك‌نی اوغوز ایلی‌نینك ایجینه آلب
بار اندا اوسسون[11] بو خلقغه و خلق مونغا اورکان‌سون ایل‌نینك
بر جتندا[12] من اولتوروب و بر جتندا[12] اوغولوم برلان سن بولغیل[13]
تیب اوزاتدی شاه ملك ایل ایجیکا کلدی خلق آنی[14] پادشاه کوتاردیلار
بر نجه *ییل‌لار اوزکان‌دین[15] سونك شاه ملك یکیت یتشدی اما ظالم بولدی
کشی‌نینك کورماککا[16] بغشی قزی و خاتونی بولسا باقتی[17] قوزیجی کوب
نصیحت‌لار قیلدی قبول قیلمادی ایل شاه ملك‌کا بیزادکر تیب آت قویدیلار[18]
بارا بارا ایل یخشی‌لاری‌نینك قزلاری و خاتون‌لاری‌غه زور[19] ملاباشلادی
ایرسا اوغوز ایلی[20] یغلیب اولتورور بولدیلار آنی ایشتیب آتاسی قاتیغه[21]
قاچتی قوزیجی بیك هم کینیندین کیتدی نقی علی خان قاتیغه[22] شاه ملك‌دین
برون

---

[1] مرتبه‌لار + T_1 [2] طاقت + T_1 [3]* — Λ [3] — T_1 A [4] کوجوب Λ [5] ایردی + T_1
[6] قوزجی Λ * [7] سرنینك $T T_1$ * [8] امو سوی‌نینك T_3 * [9] قرا قوم‌نینك T_3 *
[10] جیقماغیل A جیقماغای‌سن Λ T_1 [11] بولسون T_3 A [12] جایندا T_1
[13] اولتورغیل T_1 [14] — A Λ T [15]* ییل‌لاردین Λ [16] کورمکای Λ کورماکان T_1
[17] قرادی Λ [18] قویوب ایردیلار Λ [19] زورلیق T_1 T_3 کورکلی T_3 کورماکلی T_2
[20] بارجه + Λ [21] یانیغه T_1 [21]* اتاسیغه قارشو T_3 [22] قاشیغه T_1 T_3

[Λ. 32a] منبنك كينمدين[1] يباركيل تيب ينكى كنتدين كيتب اوركنجدا اولتورغان ايل‌نينك ابجيكا كلدى اول وقتدا خلق طغرل‌نينك آغزيغه قراى توروب ايردى‌لار طغرل قوزبجيغه ايتدى سوزنينك راستينى ايتغيل يوق ايرسا قاريغان *جاقنكدا اسينك كيتيب[2] قين استندا[3] اولارسن تيدى[4] قورقانيندين راستينى ايتدى قوزبجينى بند قلديلار بارجا ايلكا كشى جابتورديلار[5] اون آلتى مينك كشى يغلدى *شاه ملك‌نينك كلاتورغان[6] يولينه باريب قيرقوت[7] بيك سكيز مينك كشى برلان يول‌نينك بر يانيندا توروب طغرل بيك سكيز مينك كشى برلان يول‌نينك بر يانيندا توردى تقى اوزاق قراول سالدى بر كون قراول كلاتورور تيب كلديلار[8] آتلانب يول‌نينك ايكى يانبن آلب تورديلار شاه ملك‌نينك لشكرى يكرمى مينك كشى ايردى يارينى[9] اوتابركاندا ايكى طرفدين آت سالديلار اولغ اورش بولدى طغرل غالب كلدى شاه ملك‌نى توتوب اولتورديلار و بيكلارينى هم اولتورديلار على خان بو خبرنى ايشيتكاندين سونك تيز اولدى اوغوز ايلى برى برى برلان اوجلى و قانلى[10] بولديلار ايو باشينه قرا خان تيكان بولدى برى برينى جابتى و برى برينى اولتوردى و تقى قيلق[11] بيك و قزان بيك و قرامان[12] بيك باش[13] بولوب

كوب ايل مانكقشلاق كيتديلار آنلارنينك ابجيندا هر ايل‌دين بار ايردى اما كوبراكى ايمر و دوكر و ايكدر و جاولدر و قارقين و سالور و آغار ايردى عليجاق بيك‌نينك اوغلانلارى باش بولوب حصار تاغينه [Λ. 32b] كيتديلار و بر نجه[14] ايل‌لار اوقلى ايلى و كوكلى ايلى و آغار ايلى و سلطانلى ايلى ابوالخان تاغينه كيتديلار يازر[15] ايلى خراسانغا باريب درون[16] اطرافيندا كوب ييل‌لار اولتورديلار اول سببدين درونغا يازر يورتى ديرلار يازر ايلى‌نينك بر نجه‌سى درون يقيندا تاغ ابجندا دهقانليق

---

[1] Λ ارتمدين [2] Λ * چاقدا [3] T_2 بوله [4] ΛT_1 + ايرسه [5] T_1 يباردیلار [6] Λ * شاه ملك كلاتورور كيلدى بولار هم [7] T_1 كبلان [8] Λ قيرقورت [8] Λ كلدى T_1 [9] ΛT_1 A ياريمى [10] T_1 + ياغى [11] A قوتلوق [12] A قربان [13] Λ ياغى [14] T A + كوب [15] ΛT_1 يازير [16] ΛT_1 دورون

[A. 316] ایل ایچیندا بر جنلی بار ایردی مران[1] کاهن دیرلار ایردی قیرقوت[2] بیك[3]
آنی جافرتیب آیتدی شاه ملك برلان قوزیچی بیك بزدین آغریب علی خان
قانیغه[4] قاچیب کیتی ایل برلان خان‌نینك ایشی نچوك بولور ایركان تیدی
میران کاهن بر ساعت سوزلامای اولتوردی تقی ایتدی تیز اوغوز ایلی‌نینك
ایچیندا اوروش بولوب قزل مان قرا سو تك آقاتورور *علی خان تیز
اولاتورور انینك اورنیغه بركشی پادشاه بولاتورور[5] تیدی بو سوز[6] تمام بولدی
ایمدی اوزكا سوزنی ایتالینك بركشی بار ایردی طغورمش آتلی آناسی‌نینك آتی
كرانچه[7] خواجه قایی ایلیندین *ایو یسای‌تورغان یارلی[8] كشی ایردی بو
واقعاتدین
*كوب ییللار[9] برون طغورمش بر كیچه یاتب ایردی توش كورار كیم
كوكسیندین
اوچ درخت كوكاریب بلند جقدی تقی بوتاق‌لاندی و یابراق‌لاندی ایرتا
توروب باریب بو توشنی میران كاهن‌غه ایتدی بو كوركان توشنكنی
هیچ كشیغه[10] ایتماغیل *یخشی توش تورور بو[11] تیدی طغورمش‌نینك
اوچ اوغلی بار ایردی هر اوغلی‌نینك باشیندین خدای یولینه *بر قوی
اولتوروب
بشرب خلقغه[12] بردی اولغ اوغلی‌نینك آتی توتات اورتانچی‌سی‌نینك آتی
طغرل و كیچی‌سی‌نینك آتی آرسلان قیرقوت[13] بیككا[14] قرینداشی ایردی اوجوسی
تقی میركان و بوكه ایردی قیرقوت[15] بیك طغرلنی اونبیكی قیلیب آتی طغرل
اونبیكی دیرلار ایردی ایمدی شاه ملك‌نی ایتالنك قوزیچی بیك علی خانغه
شاه ملك‌نی

---

1 ΛT$_1$A میران
2 Λ تیكان قورقوت T$_1$ قیرقورت T$_2$T$_3$ قورقوت
3 A —
4 T$_1$ قاشی‌غه T$_3$ قاشیغه
5 A — *
6 A سوزوم
7 T$_3$ كمرایم
8 Λ * اوی سایی‌تورغان
9 A — *
10 T$_1$ كیمكا
11 ΛT$_1$A — * 11 Λ بو یخشی تورور
12 Λ * صدقه
13 TT$_1$A قیرقورت
14 T بیكا
15 Λ قورقوت T$_1$A قیرقورت

اول تقی اون ییل آتاسی یریندا اولتوروب وفات تابدی اندین ایکی[1]
*یاش اوغلان[2] قالدی اولغی‌نینك آتی کوکم باقوی کچکی‌نینك آتی سژنك
کوکم باقوی‌نی پادشاه قیلدیلار کوب کیچك ایردی یخشی و یمان‌نی بلماس
ایردی اول زماندا اوغوز ایلی‌نینك بر یاغی‌سی بار ایردی قراشیت آتلی
اول ارسلان خان‌نینك اولکانین و اندین یاش اوغلانلار قالغانین و انلار
پادشاه‌لیق قلابیلمای اوغوز ایلی‌نینك آغزی آله بولوب تورغانین
ایشتیب آتلاندی تقی کلیب ارسلان خان‌نینك اورداسین و
بیکلارنینك ایولارین چابتی کژکم باقوی‌نی *آت الدینه آلب قاچتی‌لار[3]
[A. 336] *اول وقت[4] سژنك بشیکدا ایردی آنی یاغی اولجه قیلیب آلیب[5] کیتدی اندین
سونك کوب ییل‌لار[6] اوتدی سژنك بکیت یتشکان‌دین سونك آقاسی
کوکم باقویغه کشی یباردی من قاچابلمای‌من اقام کلیب منی* الا کورسون[7]
تیب مونی ایشتب کوکم باقوی بارچا اوغوز ایلی‌نینك لشکرین الیب باریب
قراشیت‌نی چابب اینیسی سژنك‌نی آلیب ایسان امان ایوینه کلدی
کوکم یاقوی یکرمی ییل پادشاه‌لیق قیلیب وفات تابدی ارسلان اوغلی
*سژنك‌نینك خان بولغانی‌نینك[8] ذکری کوکم باقوی اولکاندین سونك اینیسی
سژنك‌نی پادشاه قیلدیلار[9] اول تقی اون ییل پادشاه‌لیق قیلیب آتاسی[10]
کیتندین[11] کیتی اندین سونك اوغوز ایلیندین پادشاه بولغان قنق
اوروغیندین سلجوق[12] بای باشلیق کوب ایل کوچوب سر یقاسیندا
خجند شهرینه کلدیلار اندا کوب ییل‌لار اولتوروب *نور ولایتیکا[13] باردیلار
اندا یوز ییل اولتوروب کوچوب اورکنج باردیلار اورکنجدا اولتورابلمای
کوچوب خراسان باردیلار تقی مرودین[14] ابوالغان‌غاچا اولتوردیلار اول وقتدا
خراسان سلطان محمود غزنوی‌نینك نبیره‌لاری‌نینك قول‌لاریندا ایردی
اولارنینك دولت‌لاری‌نینك کاسه‌لاری تولوب توکدی[15] دیب تورغان
وقت ایردی سلجوقی‌لار مرو شاه جان[16] شهرینی الیب طغرل بیك‌نی

[1] بر A [2] اوغلونی T* [3] اطغه مینب قاچدی T_3* [4] — T T_1 A* [5] — A [6] ییل T
[7] الیب کیتا کورسون A* [8] سراینك‌نی پادشاه بولغانی‌نی T_1* [9] کوتاردیلار A
[10] آغاسی T_1 [11] ارتیندین A [12] سلجوقی T A سال جوق T_1 [13] ینه ولایت‌لاریغه T_3*
[14] موردین A [15] توکولاتیین T توکولایین A T_1 توکولادین A [16] جهان A

قیلیب اولتوریب ایردیلار بو وقتدا انلارنی قراناشلی دیتورلار و تقی سالور ایلیندین دینکلی بیك باشلیق اون مینك ایولی خراسانغه باردیلار تقی کوب ییل‌لار* اندا اولتوردیلار تقی اندین کوجوب عراق و فارس باردیلار تقی[1] اندا وطن توتوب قالدیلار قنق اوروغیندین سلطان سنجر ماضی‌نینك[2] آتاسی سلطان ملك شاه باریب عراق و فارسنی[3] آلیب اصفهان‌نی پای تخت قیلیب اولتورغان وقتدا سالور ایلی دینکلی بیك‌نینك اوزی‌نینك و اول بارغان جماعت‌نینك نسل‌لاریندین بر نچه کشی‌لار کلیب سلطانغه نوکر بولوب عرض قیلدیلار کم بز[4] اوغوز ایلی سالور خلقندین تورورمیز اولغ آتالاریمز ترکستاندین کاکان تورورلار تیب قریننداش‌لیق‌لارینی معلوم قلدیلار اول سالوردین بر نچه‌سی عراقدین قایتیب مانکقشلاق کلدیلار انلارنینك نچوك کاکانلاری‌نی *تنکرم بیورسا[5] اینقوم تورور[6] *برونقی اوتکان خلق[7] ایتیب تورورلار اوغوز ایلی کوچیب جکیب یورومادوك[8] [A. 33a] یول بارمو ایوین توتوب اولتورمادوق[9] یورت بارمو طغورمش اوغلی طغرل‌نینك خان بولغانی‌نینك ذکری اوغوز ایلی‌نینك شاه ملك بزوقلقیندین کینمای سر سوی‌نینك آیاغیندا و امو سویدا اولتوروب قالغانلاری طغورمیش اوغلی طغرلنی خان کوتاردیلار اول یکرمی ییل پادشاه‌لیق قیلیب وفات تابدی و اندین سونك طغورمیش‌نینك کیچك اوغلی ارسلان‌نی خان قیلدیلار اول تقی اون ییل پادشاه‌لیق قیلیب *کنکانلارنینك کینیندین[10] کیتی ایرسا انینك[11] اوغلی *اصل‌زاده‌نی[12] خان قیلدیلار اول هم یکرمی ییل دنیالیق شرابنه اسراب یوروب اسرکلیکدین آیلدی ایرسا کرزین آجیب کوردی اولغ آتالاری‌نینك قاتیندا یاتیب تورور انینك بر اوغلی بار ایردی اول اوغلانغه اولغ آتاسی‌نینك آتین قویوب ایردی ارسلان تیب ارسلان‌نی خان قلدیلار

[1] Λ — * [2] T غازی‌نینك [3] Λ پارسنی [4] Λ T_1 A بزلار [5] Λ — * [6] Λ + انشاء الله [7] Λ تاریخ ایکالاری * [8] T یوروماك [9] T اولتورماق [10] T_1 کینکان‌لارنی * تعالی [11] Λ ایوساری‌نینك وفات تابتی اندین * ایزیندین [12] Λ اصل ذاتنی *

انینك آتاسی بنام غازی انینك آتاسی بوریجی غازی انینك آتاسی قلال غازی انینك آتاسی اینال غازی انینك آتاسی سلیمان غازی انینك آتاسی حیدر غازی انینك آتاسی اونکوزلی اورس انینك آتاسی قزان آلب انینك آتاسی انکش انینك آتاسی اندر انینك آتاسی آتا انینك آتاسی تیمور انینك آتاسی سالور انینك آتاسی تاغ خان انینك آتاسی اوغوز خان بو سوز محض غلط تورور انینك اوچون کم اوغوز زمانیندین تا بو وقت‌قاچا بش مینك *بیل اوتوب تورور اوکورجیق زمانیندین تا بو وقت‌قاچا بش یوز[1] بیل[2] *آلتی یوز بیل[3] بولوب تورور اوغوز برلان اوکورجیق‌نینك اراسی تورت مینك تورت یوز بیل اون آلتی آرقه[4] تورت یوز بیل‌دا هر جند کوب بولسا تورت یوز الیك بیل‌دا اوتار بس اوکورجیق‌نینك تورت مینك بیل‌دا .اوتکان آتالاری‌نینك آتی قانی بو بتلکان اون آلتی کشی اوغوز اوغلانلاری ایرکانی راست [A. 35a] و اوکورجیق‌نینك آتالاری ایرکانی هم راست اما قایسی کشی کم ایل ایچندا مشهور بولسا انی بتیب تورور و غیر مشهور کشی‌لارنی بتمای تورورلار خدای بیلور کم بو بتلکان کشی‌لارنینك هر قایسی‌سی‌نینك اراسیندا اون بش یا یکرمی کشی‌نینك آتی بتلمای قالب تورور انینك اوچون ایتانورورمن کم اوغوز برلان اوکورجیق‌نینك اراسیندا تورت مینك تورت یوز بیل کچیب تورور هر مینك بیل‌دا قرق ارقه *اونسا کرك[5] کم ایکی یوز ارقه[6] اوتکای ایردی بس غلط تیکان‌نی‌نچوك بولور بو فلك‌نینك کردشی‌نی نیمرسالارینی *اونوتورمغان تورور کم[7] بو انینك قتیندا[8] سهل تورور *بو سوزنینك غلطلقی بنا بروجه بو کم سالور قزان‌نی آلتی آرقه اوتوب یتی‌لانچی ارقه‌دا اوغوز خانغه یتکوروب تورورلار ایمدی[9] بو سوزینی اوقوغان[10] و تینکلاغان کشی‌لار بخشی فکر قلینك اوغوز خان بزنینك بیغمبردین تورت مینك بیل ایلکارو اوتکان تورور قزان آلب بزنینك بیغامبردین اوچ یوز بیل سونك[11] ابردی قاریغان جاقیندا[12] مکه‌کا

[1] A —*   [2] T_1 + یا   [3] Λ —*   [4] A ارقه‌ده اوتار   [5] A اوتار*   [6] T_1 —*   [7] A اونوتورمان*   [8] T_1 قاشیندا   [9] Λ —*   [10] T اوغان   [11] Λ + اوتکان   [12] Λ ایردی

پادشاه قیلدیلار آلب ارسلان و سلطان ملك شاه و سنجر ماضی مونلار شول جماعت‌دین تورورلار اول پادشاه‌لارنینك

[A. 34а] حکایت‌لارینی *بزنینك ایتماغیمیز[1] حاجات ایرماس بزدین بورونقی اوتکانلار اول پادشاه‌لارنینك نسب‌لارین بیان قلماق اوچون چندان کتاب ایتیب تورورلار انینك حسابینی *خدای تعالی[2] بخشی بیلور سلجوقی‌لار ترکمان بولوب قرینتاش‌میز تیب ایلکا و خلقغه فایده‌سی[3] تیکمادی *پادشاه بولغونچه ترکمان‌نینك قنق[4] اوروغیندین‌میز تیدیلار[5] تقی پادشاه بولغاندین سونك افراسیاب‌نینك بر اوغلی کیخسرودین[6] قاچیب ترکمان‌نینك قنق اوروغی‌نینك ایچینه[7] باریب اندا اوسوب قالیب تورور بز انینك اوغلانلاری و افراسیاب‌نینك نسلیندین بولورمیز تیب آتالارینی ساناب اوتوز بش ارقه‌دا افراسیاب‌غه ینکوردیلار اوغوز ایلی کوکم باقوی برلان *سرنك‌دین سونك[8] اوز باشینه پادشاه کوتاریب اولتورابیلمادی‌لار اوغوز ایلی‌نینك مانکقشلاق و ابوالخان‌دا اولتورغانلاری *اورکنجدا هر کم پادشاه بولسا انغا[9] تابع بولدیلار و خراساندا اولتورغانلاری خراساندا هر کم پادشاه بولسا انغا تابع بولدیلار و ماوراءالنهردا و هر یورتدا اولتورغان‌لاری شونداق بولدی‌لار

سالور[10] اوکورجیق[11] آلب‌نینك *آتالاری‌نینك و اینی‌لاری‌نینك[12] و اوغلانلاری‌نینك[13] ذکری

[A. 34б] شاه ملك بوزوق‌لغیندا دینکلی بیك باشلیق عراقغه بارغان سالور ایلی کوب ییل‌لار اندا اولتورغاندین سونك اولارنینك ایچندا *اوکورجیق آتلی[14] بر توغشلی یکیت پیدا بولدی *ترکمان‌لارنینك تاریخ بلاتورغان کشی‌لاری[15] اوکورجیق آلب‌نی اون آلتی ارقه‌دا اوغوز خانغه ینکورتب مونداق سناب تورورلار کم اوکورجیق آلب آتاسی قرا غازی[16] بیك آنینك آتاسی قراچ

*[1] Λ هر یرده مشهور ایتب تورورلار مونداق ایتماق‌نی   *[2] T_2 الله خدا
[2] T Λ A —   [3] Λ پیداسی T_1 پایده‌سی   [4] A + تیکان   *[5] Λ —   [6] Λ بار ایردی اول
کیجیکلیکدین   [7] T_1 ایشکینه A ایجنده   *[8] Так A; T T_2 سونك‌دین   *[9] Λ اورکنجداکی
پادشاه‌لارغه   [10] A + ایلی   [11] (и всюду) A اوکورجوك   [12] T اینی‌لاری   *[13] Λ ایل‌لاری‌نینك
*[14] A —   *[15] Λ تورورلار آیتب ایکالاری تاریغ   [16] (и всюду) T_1 قاضی

کاروان کیتدی کوب کیچ قالدینك * آلب‌لار بیکلار کوران بارمو قزان کبی
یولغه کیرکیل

ایمدی اوکورجیق‌نینك حکایتین ایتالینك[1] اول زماندا عراق‌نینك کوچلی
خلقی[2] بایندر ایلی[3] ایردی اوکورجیق آلب بایندر بیکی‌نینك[4] حکمینی توتمادی
بایندر بیك[5] اوکورجیق برلان یمان بولدی اوکورجیق‌نینك
بایندر برلان * اورشغو تك[6]
[Λ. 36a] قوتی[7] یوق ایردی مینك ایولیك ایلی برلان عراق‌دین قاچیب شماخی[8]
کلدی توقوز یوز ایولوکی[9] سالور و یوز ایولوکی[9] قارقین ایردی اندا هم
اولتورغالی بایندردین قورقوب قریم[10] کلدی اندین کوچوب اتل[11] سوی‌نی
کچیب یایق سوینه کلدی اول وقتدا اله کنك و قرا قاش تیکان یردا
قانغلی خلقی اولتوروب ایردی انلارنینك خانلارینینك آتی کوك تونلی
تیکان[12] ایردی انینك قاتیغه کلیب بر نچه بیل‌لار اولتوردی عاقبت
انینك برلان هم یمان بولوب کوچوب قاچتی کوك تونلی[13] کیننیندین
یتیب یتی یوز ایولکین الیب قالدی اوچ یوز ایولیك برلان قاچیب
مانکقشلاق باریب قرا خان تیکان یردا اوچ بیل اولتوردی کوك تونلی[13a]
اوکورجیق‌نینك قیدا کینکان‌ین بیلمای تورور ایردیلار اوچ بیل‌دین سونك
ایشتیب آتلاندی[14] آنینك آتلانغانین اوکورجیق ایشتیب ایلی
برلان قاچیب قورتلوب ابوالخان تاغیغا باردی اول وقتدا
اوکورجیق‌نینك ایتغان تارتیمی[15] بو تورور * دوندوم قاچیب[16] قانقلی
خـانـدیـن‌! قـبـلـه [سـوردوم[17] * *قر یل اشیب[18] ککان آر[19] اونکندین
دوندوم[20]

---

[1] T_3 ایتالیق [2] A ایلی [3] A خلقی [4] A سوزین [5] A بیکی *[6] A اوروشماقغه
[7] $T_2 T_3$ حالی [8] Λ شماق T_1 شامخه T_2 شماقه [9] Λ ایولیك [10] Λ خریم T_2 حریم
[11] Λ آدیل $T_1 T_2$ ادیل T_3 اتیل [12] A — [13] A + خان [14] T_1 اطلانیب T_1 قایغوم
[15] A ДK تاریخی Это — силлабическое (12-ти слоговое) стихотворение جیقدی
*[16] так Λ; $T T_1 T_3$ — A قاجیب T_3 — все стихотворение — опущено. [17] так Λ; $T T_1$ A سوکدوم T_2 سولدوم *[18] $T T_1 T_3$ A قورتلداشیب Λ قریل داشیب [19] $T T_1 T_2$ A ارا
[20] Λ جقدیم

باریب حاجی بولوب کلدی بس *سالور قزان آلتی آرقەدا اوغوز خانغه
نجوك یتار و تقی[1] سالور قزان قایی قورقوت آتا برلان بر زماندا ایردی
قورقوت آتانینك سالور قزان آلبنی ماختاب اینغان تارتیسی[2] بو تورور[3]
*قازغورت تاغدین اونکر تاشنی * سالور قازان اوترو باریب قریاب
یوغارلاندی   توتدی[4]
ایت بجنه کوروب آنی ایسی کیتدی * آلبلار بیکلار کوران بارمو قازان کبی
[Л. 356] برقازانغه قرق بیر آطنینك اتین سالدی * اول قازاننی سول الیکی برلان آلدی
ساغ الیکی برلان ایلکا اولاشتوردی * آلبلار بیکلار کوران بارمو قزان کبی
کوك آسماندین اینیب کلدی تینلی بلان * هر آدمنی یوتار ایردی کورکان زمان
سالور قزان باشین کسدی برمای آمان * آلبلار بیکلار کوران بارمو قزان کبی
اوتوز قرق مینك لشکر برلان قزان * ایت بجنه ایللاربنی کلدی قیریب
باریب
بر نجاسی قتولدیلار کوب یالباریب * آلبلار بیکلار کوران بارمو قزان کبی
ترك و ترکمان عرب عجم رعیتلار * قزان قیلدی مسلمانغه تربیتلار
کافرلارنی قردی اوشال کوب فرصتلار * آلبلار بیکلار کوران بارمو قزان کبی
اندین هنر کوتاردیلار بارجا اولی * بعضیلارغه اورون بردی ساغلی سوللی
بزکا بولدی قموغ ایلینك اورنی دینکلی * آلبلار بیکلار کوران بارمو قزان کبی
سیاح قورقوت اولار بولدونك ایمدی * اول قزانینك دولتینه دعا قیلغیل
بیلکیل

---

*[1] A — [2] A تاریخی ДК (стр. XXVII) شعری [3] A + اشتینکلار *[4] ДК قازان اعوذدین اوتکور داشنی یوغلاتدی * سالور قازان قارشی باروب قرری بابا توتدی (стр. XXVII).

Стихотворение воспроизведено по семи спискам и корректировалось по сводному тексту, опубликованному А. Н. Самойловичем в статье „Один из списков «Родословного древа туркменского» Абуль—Гази—хана“ (ДАН-В, 1927, стр. 41—42).

Это стихотворение по ротокопии Ленинградского списка (см. Şecerei Terakime, л. 48а) и по изданию О. Ş. Gökyay. Dede Korkut (стр. XXVII—XXVIII) в транскрипции турецким (латинизированным) алфавитом (с рядом неточностей) приведено в статье: F. Sümer. Bayındır, Peçenek ve Yüreğir, стр. 324—325.

بر بر ایتالینک[1] اوکورجیق‌نینک[2] آلتی اوغلی بار ایردی هر ایکیسی بر ایکیز بولوب ایردی اوچ یولی بری بری‌نینک کینیندین[3] ایکیز بولوب آتلاری بو تورور بردی بوقا[4] بر ایکیز * اوسار قوسار بر ایکیز یایجی[5] دینکلی[6] بر ایکیز بردی‌نینک ایکی اوغلی بار ایردی بری‌نینک آتی قلمی و بری‌نینک آتی قل حاجی قلمی‌نینک[7] اوغلانلاری یموت و قلتاق * ایلی تورور[8] ⊗ اما یموت‌نینک ایکی اوغلی بار ایردی بری‌نینک آتی اوزلی تیمور ایردی بری‌نینک آتی قوتلی تیمور اما اوزلی تیمورنینک اوچ اوغلی بار ایردی آتلاری بو تورور عیسی و موسی و * بهرام شاه[9] قوتلی تیمورنینک اوچ اوغلی بار ایردی آتلاری بو تورور * جونی و شران و قوجیق[10] قل حاجی اوغلی آرساری بای اینینک اوچ اوغلی بار ایردی اینلغازی[11] و زینلغازی[12] و مصطفی غازی[13] اینلغازی‌نینک ایکی اوغلی بار ایردی بری‌نینک آتی تورا و بری‌نینک آتی سوقمان[14] * لاینا و جارشانقی بو ایکی‌سی‌نینک اوغلانلاری تورور زینلغازی‌نینک اوغلانلاری قرا و بکاول[15] تورور

بوبر ایتورمیز انشا T_2 انشاء الله ایتورمزلار T_1 انشاء الله تعالی بربر ایتالی Λ 1 *
یاچی Λ 5 بوغا T_3 A 4 ایزیندین Λ 3 . اوکورجیق T ;2 так ΛA الله تعالی
— $T_1 T_2 T_3$ A 8 * قلمی так T_3; T Λ A 7 دنکلی یایجی بز ایکیز اوشار قسار T_2 6 *
جونی شرب قوجیق T_3 اول چونی ایکنجی شرق اوجونجی غوجوق T_2 10 * 9 так T_1 *
قاضی $T_1 T_3$ 13 زینال قاضی $T_1 T_3$ 12 آینال قاضی $T_1 T_3$ 11 — так $T_1 T_2 T_3$; T Λ A 10 ⊗
اما توره‌نینک ایکی اوغلی بار ایردی بری‌نینک آتی که و T_2 15 * سوقماق $T_1 T_2$ A 14
بری‌نینک آتی جهار شنکغو سوقماندین فرزندین (!) قالغانی معلوم ایرمس
قرا و بر لوکاویل ایلی T_3 قرا اوبکاول A قره بوکاویل T_1 5

یول[4] قولا[3] ایکی قارلی قابلی * یول[2] یرچی[لار]کا[1] قرچی[لار]کا
باشلاتدوم . یومشاتدوم

کوجم سالیب[7] بزکا[6] اونکومکا آرت * سالدوم[5] ارقیت ارقیت قرلارغه تورجم
تارتدوم

* قر اتیمدا[8] [تاغ] یولیندین آشیب * قباقلیدین آلتجه[9] یورت یورتلاتدوم
باردوم

[Λ. 366] کورلداشیب[10] آرتیمدین یاغی یتدی[سه] * قایقی[11] باشلی قاتی یایغه ایش بوبوردوم

قانلی[12] ایرنکلیقا ینك[13] اوقغا[14] قان * چاپسه[16] کسار قورج پولادغه طوغ
بورکوتدوم[15] باغلاتدوم

قلجم[17] سیریب[18] * بیل[19] اکشامدا[20] * آوا قیشلاب قر[دا] یایلاب بلقان
قویی قازدوم[21] اشدوم

اکسه یاسین[22] قرا تاغغا اوغراب[23] * قانقی کروه[25] طوی تونمادی اندا
کلدوم[24] بولدوم[26]

التون کوزلی تبوشقاننی[27] کیتوردی تیب * *قاز ایاغی اوج آیری طامغا[28] بردوم

قرا غازی[29] بیکنینك تورت اوغلی بار ایردی اول اوکورجیق آلب ایکنجی
سوارجیق

اوجونجی دودق[30] تورتونجی قباجیق بو تورتینینك اوغلانلاری *تنکرم بیورسا

---

[1] T T_2 قجرجیغه T_1 قاجیرجیغه [2] T T_2 برجیکا [3] T_1 قوله T_2 قله [4] Λ قول
قراتیغه Λ [8]* قایتوك Λ [7] اونکوما T Λ T_1 [6] так T_2; تورچوم A توجیم [5] T_2 — T_1 A
کوداشیب T_1 کولداشیب Λ A [10] T_1 الینجه A التجهدین [9] قراتیوه A قراتغا T_2 قراتو T_1
[15] Λ, [14] Λ اوقه [13] Λ, Д К بنیکه [12] Λ قانیلی [11] Д К قایق T_2 کورلاشیب
رچالسه A جالسا T Λ T_1 T_2 [16] так Д К; بورکاتدوم T_2 بورکوتدوم T_1 پوکورتدوم Д К
بیلاکیشانده Д К [20]* اینکسامده T_1 [20] بال T_2 [19] بسریب Д К [18] قیلجمنی Д К [17]
قورج + Λ [24] اوغرای T_1 [23] یابین A یاتان Д К, Λ T [22] قوزلاتدوم T_2 [21] بیلاکشامدا A
قولوم T_1 T_2 [25] فولاتغه طوغ باغلاتدوم قیلجم سیریب بیلا کشادین قویی قازدوم
قایتارملی قاز T_1 T_2 [28] * تاوشقاننی T_1 [27] کوردوم A کوردیم Λ [26] کونده Д К
ایاقنی تاغمه Д К (стр. XVI) это стихотворение приведено в несколько иной редакции.
[29] T_1 T_3 قاضی [30] T_1 دوریق

[Λ. 376] اوسار[1] اوغلانلاری تراکمه[2] سالور تورور دینگلی اوغلانلاری جابی[3] خلقی تورور یابجی اوغلانلاری بو وقتدا آمو سوی‌نینگ یقاسندا *قرا قول[4] یقیندا اولتوروب تورورلار[5] بو جاقدا هم انلارنی یابجی دیتورورلار اوکورجیق‌نینگ بش اوغلی‌نینگ نسلینی بیان قلدوق اما قسار آتلی اوغلیندین نسل قالغانی معلوم ایرماس ایمدی اوکورجیق‌نینگ اینی‌لاری‌نینگ نسلین بیان قلالینگ[6] سوارجیق‌نینگ بر اوغلی بار ایردی خورشید آتلی الام[7] *اورکنجلی[8] ایلی[9] خورشیدنینگ اوغلانلاری تورور ازلار[10] اوروغی دودق‌نینگ نسلی تورور سقر ایلی قباجیق نسلی تورور اوکورجیق‌نینگ اینی‌لاری و اوغلانلاری‌نینگ نسل‌لارینی ایتوق ایمدی اورکا ایل‌لارنی ایتالینگ آغار و ایمقلی ایلی اویغوز ایرقیل خواجه کیم اوغوز خان‌نینگ اوغلی[11] کون خان‌نینگ وزیری ایردی انینگ اوغلانلاری تورور *یمر ایلی[12] خلقی‌نینگ اصلی موندداق تورور کم مانکقشلاقدا ایجکی سالوردین بر کشی بر *ایجکی سالورنی[13] اولتوروب قاچیب دروندا[14] اولتورغان سالور ایلی‌نینگ ایجنه کلیب تورور تقی انلاردین بر قز الیب اندا وطن قیلیب اولتوروب تورور **بارجا[15] یمر ایلی[16] خلقی اول کشی‌نینگ اوغلانلاری تورورلار[17] بورقاس[18] سالور ایلیندا تیمور توغلی خان تیکان بار ایردی و تقی سالوردین اسق[19] اسماعیل آتلی بر کشی *بار ایردی[20] بر بردین *کلاتورور ایردی **کوردی ایرسا تیمور توغلی خان‌نینگ ایوی[21] کوجا تورور آطدین توشوب اولتوردی کوچ اوزاب کتکاندین[22]

---

1 A اوسار قسار 2 Λ توکیمه $T_1 T_2$ توکمه 3 Λ چاییبی T_1 جابی T_2 جافی A چاپی

*4 A قرا کول 5 T تورور 6 T_2 قیلالی 7 Λ اورام T_1 اول A اولام 8 Λ اورکنج

*9 A اورکونجلی 10 Λ (на полях) A درازلار T_2 دراز 11 A وزیری و *12 Λ یمرالی

A یمرلی T_2 یمیرلی ایلی *13 A کشی‌نی 14 Λ دوروندا T_1 دوران‌دا 15 T بارجامیز

*16 A یمرلی **17 T_2 — 18 T_2 اصلی بورقاس‌نینگ 19 A — *20 T T_1 A —

20 T_2 + اسماعیل بر کون 21 T ایوی کم *22 T_2 خان توغلی تمور کورسه کلاتورغانداه

**22 T_3 تمور کورسه کوجوب بارور ایرسه اسماعیل‌نینگ یورتیغه کاسه کوردیکم

توغلی خان کوجوب بارور ایرسه اسماعیل‌نینگ یورتیغه کاسه

[Л. 37а] مصطفی غازی‌نینك اوغلانلاری اولغ توپه و کونش تورور
بوقا [1] اوغلانلاری ایچکی سالور تورور[2] و بنا بر نامه‌دا موندلق
دیمش‌لار کیم سالور ایلیندا بر کشی بار ایردی انکش آتلی
خاتونی‌نینك آتی جچاقلی[3] اوغلی‌نینك آتی قزان سالور قزان آلب
تیکان اول تورور * اول زماندا[4] بجنه ایلی‌نینك بر پادشاهی بار ایردی
طویمادوق آتلی اول کلیب انکش‌نینك ایوین جابیب جچاقلی‌نی
اسیر اینیب آلیب کیتدی اوچ بیل‌دین سونك انکش مال بریب
آنی قایتا الدی جچاقلی ایوکا * کلکاندین آلتی آی[5] سونك[6] بر آیرکك[7]
اوغل تابدی[8] * قزان آلب[9] آناسینه بو اوغلان‌نی سن قیدان
الدینك تیب یغاچ برلان اوروب باشین یاردی جچاقلی
ایتدی یاغی کلدی قراریب[10] قاچیب کیتدینك بوزاریب تیوه‌کا
مینب کیتنکدین[11] بارا[12] ایردم قباریب ایت بجنه ایزم‌دین یتدی
تیوه‌م‌نینك باشین توتدی ایچی قاینادی تاشی یاینادی اوستوم‌کا
مینب اوینادی اختیارمنی آلدی بو اوغلان‌نی ایچمکا سالدی
تیدی اول[13] اوغلان‌نی ایت بجنه ایلیندین بولدی تیب آتینی
ایرك قویدیلار ترك ایچندا رسم بو تورور ایت‌نینك آتینی
ایرك[14] سرك قویماق ایرك‌نینك بر اوغلی بار ایردی آریقلی آتلی
ایچکی سالور * آریقلی‌نینك اوغلانلاری تورور دیب تورورلار[15]
اول زماندا بز بوق ایردك جنین و یلغانین خدای بخشی
بیلور اکر یلغان بولسا کناهی برونغی ایتقان‌لارنینك بوی‌نیغا[16]

---

[1] T یوقارو (?!)
[2] $T_1 T_2 T_3$ начиная с этого места большой пропуск.
[3] (и всюду) Λ سجاقلی A چچاقلی
[4] * T —
[5] * T A آی‌دین
[6] * Λ کلکانده آلتی آیدین سونك
[7] A —
[8] A توفوردی
[9] * Λ سالور قازان A سالور قازان‌الب
[10] Λ + قاچیب قانیم ساراریب
[11] Λ آرتنکدین
[12] Λ بارور
[13] Λ بو
[14] Λ —
[15] * Λ ایجندا ارسلان بولاکی تیب آت قویوب تورورلار
[16] (2—16) $T_1 T_2 T_3$ —

[Λ. 38б] سوزینه کونکلی‌نی بریب بر کیجه غافل یاتغاندا سانقلی سین‌نی اولتوردی خواجه‌سی‌نینك مالیندین ایازغه بر اوغلاق هم تیکمادی هر بردا قویغان مال‌لارغه کیم یاقین بولسا انلار تیلاب الدیلار سانقلی سین‌نینك نوکرلاری جانی بیك خان قاتیغه قایتیب کیتدیلار ایاز قورقانیندین کیتابیلمای ابوالخان تاغیندا اولتورغان ترکمان‌لارینینك ایجندا قالدی اوشول ییل جانی بیك خان آتل[1] سوی‌نینك یقاسیندا سرای شهریندا حق رحمتینه کیتی و بارجا اسکی خلقی شول ایازنینك اوغلانلاری تورور ⊗خضر ایلی سالور ایلیندین ابوالخان‌دا آرساری بای تیکان بار ایردی اوزاق عمر تابقان دولتلی و مسلمان‌لیغقه کوشش قلاتورغان کشی ایردی بو سوزمیزنینك دلیلی بو کیم اول زماندا اورکنجدا بر عزیز کشی بار ایردی شرف آتلی شیخ‌لیق مسندیندا اولتورغان و هم ملا ایردی آرساری بای باریب شیخ مذکورکا قرق تیوه نیاز بریب انابت قیلیب التماس یوزیندین عرض قلدیکم بیز ترك خلقی توروربز عربی کتاب‌لارینی اوقوب معنی‌سیکا ینشیب عمل قلماقلیق بسی مشکل بولانورور اکر عربی مسئله‌لارنی ترکی ترجمه قیلیب عنایت قیلسانکیز ایردی ثوابغه شریك بولور ایردینکر تیدی ایرسا شیخ شرف خواجه تقی بارجا مسئلهٔ دینی‌نی ترجمه قیلیب بر کتاب ایتیب معین‌المرید آت قیوب آرساری بایغه بردی اول وقتدین تا بو کون‌غاجا بارجا ترکمان‌لار اول کتاب‌نینك مسئله‌لاریغه عمل قلاتورورلار[2]

[Λ. 39а] اول وقتدا ایران پادشاهی خراسان‌نی *قما بیك تیکان‌کا بریب

---

[1] Λ آدیل T₁ ادیل ⊗ [2] Этот отрывок со всеми разночтениями приведен А. Н. Самойловичем в ЗВОРАО, т. XVIII, стр. 0162—0163.

[Λ. 38a] *سونك شاید بر نیمرسا قالغان بولغای تیب یورتقا باردی ایرسا[1]
کوردیکم[2] اوجاق ایچندا بر *یاش ایرکك[3] اوغلان یاتیب تورور *اول کشی‌نینك[4]
اوغلانی یوق ایردی[5] *آنی اوزیکا[6] اوغل *قیلیب ساقلادی[7] و آتینی
برقاس[8] قویدی بارچا برقاس ایلی[9] انینك نسلی تورورلار *تکه و ساریق
سالور ایلندا بر کشی بار ایردی طوی توتماز تکه و ساریق
ایلی انینك[10] اوغلانلاری تورورلار سونك ترکمان بولوب
ترکمان‌کا قوشولغان ایل‌لارنینك ذکری اسکی اول زمانده
کیم اورکنج‌دا ابوالخان و مانکقشلاق اوزبك خان‌نینك اوغلی
عادل جانی بیك خانغه تعلق ایردی *جانی بیك خان[11] اویغور
*سانقلی سین[12] تیکان‌نی ترکمان ایچینه یباردیلم تا اولارنینك
عیب‌لی و کناه‌کارلارینی سورسون تیب اول کلیب ایل ایچندا
بر ییل توردی هر یردا کناه‌کار و عیب‌لی بولسا *سورای تورور
ایردی[13] نوکری و قل‌لاری کوب ایردی ایاز آتلی بر قلی بار
ایردی بارچا قل‌لاردین *بش قدم اول ایردی ترکمان‌نینك کناه‌کارلاری
کیم باشمدین پا مالمدین ایریلورمن تیکانلاری بارجاسی بر یرکا
یغلیب[14] ایازغه کوب رشوت‌لار بریب ایتدیلار کیم اکر سن
بیکینك‌نی اولتورسانك بر[15] ایلدین آلغان مال‌لارنی و ایودین
کلتورغان قوشینی بارجاسین سنغا برالنك[16] هر قاجان
جانی بیك خان کشی یباریب سنی تیلاسا بز خلق سنینك
اوجون *قریلالی و یوقالالی[17] سنی توتوب برماکالی[18] تیدیلار ایاز
کوب مال‌غه و بولارنینك شرین

---

*1 T_3 — 1 A — 2 T_1 — *3 T_2 — *4 T_2 اسماعیل‌نینك 5 T_2 + ایرسه *6 T_2 اول اوغلانیینی اوزی الیب *7 A قیلدی 8 (и всюду) Λ T_1 A بورقاس T_2 بوزقاس T_3 بوز قابیل 9 A خلقی *10 A تکه ساریغ ایرساری بای‌نیك بر قلی بار ایردی توی طوتمار اتلی تکه ساریغ اول کشی‌نیك *11 A — *12 T_2 سانغیسین بك *13 Λ سورار ایردی A سورادی *14 Λ حرم ایردی ترکمان‌لارنینك کدخدالاری بارجه اتغاق قیلیب 15 Λ بو A + یلدین بری 16 Λ + تیدیلار *17 Λ قرلالی و یوق بولالی T_1 قیریلالی و یوق بولالی 18 Λ T_1 برمالی

[Л. 39б] * اولغ بای[1] بولدی اول وقتدا اوزبك‌نی مغول دیرلار ایردی
تورت[2] مغول کلیب خضر جورەغه یتیم بولوب مال‌لارین باقدی[3]
اندین سونك آلتی سالور کلیب یتیم بولدی آنلارنینك بارجاسی
دولت‌مند بولدیلار اطراف و جوانب‌دین آچ آرق و جابتورغان[4]
الدرغان کلیب بولارغه قوشولوب اولتوردیلار کوب ایل[5] بولدیلار
انلارنینك یورت‌لاری‌نینك[6] یوقاریسی تون[7] قری و[8] اياغی قری
کیجت[9] ایردی هر کشی انلاردین نی خلق‌سیز تیب سورسا
خضر بای‌نینك کشی‌لاری‌بیز[10] دیرلار ایردی بارا بارا خلق
انلارغه خضر ایلی تیدیلار خضر ایلیندا بر اوروغی بولور
انغا کوتلار[11] دیرلار انلار خضر جورەنینك نسلیندین تورورلار ایمدی
خضرنینك اینیسی علی‌نی اینالینك علی جوره تقی اقاسی‌تك[12]
آمو سوی‌نینك یقاسیندا یورت توتوب اولتوردی و دولتلی
بولدی اوزبك و ترکمان‌نینك فقیری و مسکینی انینك قتیندا[13]
اولتوردیلار انلارنینك بارجاسیغه علی ایلی تیدیلار علی ایلی‌نینك
ایچیندا بر اوروغی بولور مغولجیق‌لار تیکان انلار[14] علی جورەنینك
نسلیندین تورورلار اولارنینك یورتی آمو سوی‌نینك ایکی
طرفیندا یوقاریسی قاری کیجت آیاغی آقتام اوجونجی اینیسی
ایك بیك آزاد بولغاندین سونك ارساری بای اوغلانلاری‌نینك[15]
قاتیندین ایرلیب[16] اوزکا یرکا کیتمادی انینك اوغلانلاریغه قللار
تیدیلار انلار هم ایکی * بولك بولدیلار[17]
[Л. 40а] بریسینه قللار دیرلار و بریسینه جغتای قللار دیرلار
جغتای دیماك‌نینك معنی‌سی اولتورولاکم خراسان تیمورلی‌نینك

---

*[1] так ЛА; T اولغ اوغلی بای T_1T_2 اولی کشی بای [2] Л — [3] T_2 بقار ایردیلار
[4] $T_1T_2T_3$ + و [5] T_2 ییل [6] T یورت‌لاری [7] $ЛT_1T_2A$ توز T_3 تور [8] Л — [9] T_1 کیشت
[10] $ЛT_1T_2$ کشی‌لاری‌میز T_3 کشی‌لاری بولورمز [11] $ЛT_2T_3$ کورتلار [12] T اقاسینینك
[13] T_1 قاشیندا [14] T انلارغه A — [15] T — [16] T_2 — *[17] Л بولیم بولورلار T_1 بولاك
بولاك بولورلار T_2T_3 بولورلار ایردی

ايردى اول خراسان[1] كلكاندين سونك اشتربكم ابوالخان‌دا ارسارى باى‌نينك[2] ماما آتلى كوركلى[3] بخشى قزى بار * ايرميش تيب كشى يباريب[4] كوب مال براين تيب *تلاتدى[5] باى برمادى برماسين بيلكاندين[6] سونك قما بيك كوب جريك برلان آتلانب ابوالخان‌دا دوكر تيكان قودقدا[7] آرسارى باى‌نى[8] شهيد قيليب ايلينى جابيب[9] ماما بيكه‌نى آليب باريب نكاح قيليب كوب ييل‌لار سقلادى ماما بيكه‌دين هيچ اوغلان[10] بولمادى اول سبب‌دين آرسارى باى‌نينك اوغلانلارى‌غه كشى يباردى قرينتاش‌لارينى آلسون‌لار تيب بولار قولتاق[11] قراجه ميركان تيكان‌نى يبارديلار[12] قما بيك ماما بيكه‌كا كوب مال بريب قراجه ميركان‌كا تابشوروب يباردى بر ايولى قل نقى بريب ايردى اول قل‌نينك تورت اوغلى و ايكى قزى بار ايردى اولغ اوغلى‌نينك آتى خضر[13] و ايكنجى اوغلى‌نينك آتى على[14] و اوجونجى اوغلى‌نينك آتى ايك[15] بيك و تورتونجى اوغلى‌نينك آتى قاشغه[16] ماما بيكه قارى بولغاندين سونك مال‌لارى‌نينك بارجاسينى خداى يوليغه بردى قما بيك بركان قل‌نينك اوزى و خاتونى اولوب ايردى تورت اوغلى و ايكى قزى‌نى[17] آزاد قيليب يباردى تورتوسى هم ايولى *و كوب[18] مال‌لى كدخداى‌لار بولوب هر قايسى[19] بر يردا اولتورديلار خضر جوره آمو سوى‌نينك يقاسندا كردش[20] تيكان يردا ايكين ايكيب و هم جهارپاى‌دارليق[21] قيليب

---

*1 так Λ; $T_1 T_2 T_3$ — 1 T_2 خراسانغه A خراساندين 2 ΛA باى تيكان‌نينك 3 Λ كورمكاى A كوركلى *4 T_2 ايردى ايسه قما بك آنى اشيتب بر كشى يبارديكم 5 Λ تيلاب ايتوردى *6 T_2 تلاتديكم ايرسه آرسارى باى هم بو سوزنى اشيتدى ايرسه قبول قيلمادى اندين 7 Λ قودوقدا T_1 قدوقده T_2 قويوغداه 8 T باى 9 Λ باسب 10 ΛT_2 فرزند 11 Λ قلتاق 12 T_3 до сих пор большой пропуск 13 T_3 خضر جوره 14 T_3 على جوره 15 (и всюду) Λ$T_1 T_2$A ايكى 16 Λ قاشغه جوره 17 A قيز بار ايردى بارجه‌سينى *18 Λ — 19 ΛT_1A قايسى‌سى 20 Λ كردوش T_2 كورروش 21 T_1 جارودارليق T_3 جاردارليق A چهار بادارليق Λ چهار باغ‌دارليق T چهار يار پاى‌دارليق конъектура: چهارپاى‌دارليق < چاروادارليق

Эпизод сражения Арсари и Кома в T_1 излагается более пространно, чем в других списках.

اوزبك خان عليه الرحمه ايردی اول آتل[1] سوی‌نینك يقاسندا سرای شهريندا وفات تابدی اوغلی جانی بيك خان آتاسی تختندا اولتوردی اورگنج و باشی قارغالی[2] ايلك و اياغی استرابادقاجا اولتورغان تركمان جانی بيك خانغه تعلق ايردی خانغه ايتديلار كم ابوالخان تاغی تيوه اوسكالی عجايب بخشی ير تورور تيب بو سببدين خان اوتوز ايولی ساربان‌نی[3] كوچوروب ابوالخان تاغيغه يباردی انينك ايچندا هر اوروغدين بار ايردی بارچاغه معلوم تورور كم پادشاهلار خذمتيندا هر طائفه‌دين بولور[4] انلار هم شونداق ايرديلار جانی بيك خان‌نینك بير كشی‌سی ابوالخان تركمانيغه[5] كليب ⊗هر يلدا الاتورغان مال‌لاری‌نی آليب كوب *تيوه‌نی ايتلغان اوتوزلی[6] تيوه‌چی‌غه[7] تابشوروب كيتدی[8] تا[9] جانی بيك خان اولكونچه[10] ابوالخان‌دا اولتورديلار انلارغه تيوه‌چی‌لار تيديلار جانی بيك خان هم حق رحمتی‌غه باردی[11] و اوغلی بيردی بيك خان بولدی

[Λ. 41a] انينك زمانيدا هم تيوه‌چی‌لار خانليق تيوه‌نی باقيب اولتوروب ايردی‌لار بردی بيك خان اولكاندين سونك اوزبك‌نينك[12] ايچی بوزوق بولدی آنی[13] ابوالخان[7] تركمانی اشيتب خان‌نينك[14] تيوه‌لارينی تلاديلار[15] تيوه‌چی‌لارنی جابديلار اندين سونك تيوه‌چی‌لار آجليق سببيندين[16] باليق آولاريز[17] تيب قاشغه جوره‌نينك اوغلانلاری قرا ايولی‌لار قاتيغه[18] باريب اولتورديلار بر نچه ييلدين سونك تيوه‌چی‌لار كوب خلق بولديلار انلارنينك يورت‌لاری‌نينك يوقاريسی اقتام اياغی اوغورجه ايردی[19] قرا ايولی‌لار تيوه‌چی‌لار ايچندا كوب آرقه اولتورديلار

---

1 Λ آدیل T_1 ادیل 2 T قرغالار Λ قرغالی T_3 A قرغالی 3 T_1 T_2 ساروان Λ سالور یابنز A ساربان 4 Λ بولوب 5 Λ ایلنه 6 T_1 اوتوز ایولی A اوتوز اویلی 7 * T_2 خان‌نینک ساروانیغه تیوالارینی 8 T_2 قایتار ایبدی 9 Λ — ⊗ 10 Λ + مال مقرار قیلدیلار 11 A کیتدی 12 Λ اوزبک 13 T — 14 Λ جانی بیک 15 A آلدیلار 16 T_1 بولوب 17 Λ اولاب یورورمیز T_1 A اولارمیز 18 T_1 قاشیغه 19 A до строки 1436—

اولادی‌نینك قولیندا ایرکاندا اولغ توبه خلقی ابوالخاندا آمو
سوی‌نینك یقاسیندا اولتورغان ایرکان تورورلار آمو[1] سوی‌نینك
قبله طرفیندین بر کوك اطلی کشی کلیب فریاد قیلیب
ایتیب تورور منی اونکازینکیزلار[2] تیب اولغ توبه‌لار کیمه
یباریب اونکازیب[3] سوروب تورورلار *کم[4] بولورسن و قیدین[5]
کلاتورورسن تیب اول یکیت ایتیب تورور جغتای‌نینك آرلات
تیکان اوروغیندین بولورمن بر کون خراسان‌نینك درون[6] تیکان
ولایتندا بر نچه یکیت‌لار برلان شراب ایچیب اولتوروب
ایردوك[7] ایچیمیزدا بر یخشی کشی بار ایردی اول میننك
برلان اورشتی من آنی *بچاق برلان[8] سنچتیم اول کشی
شول زمان اولدی کیچه ایردی اولکانین قرینتاش‌لاری *خبردار
بولماسدین[9] برون قاچیب سیزنینك خلقنی یتب کلیب‌من تیدی
نقی کوب بیل‌لار اولغ توبه ایچندا یورودی[10] هیچ کشی انکا قز
برمادی آخر ایك بیك جوره‌نینك *اوغلانلاریندین بریسی انکا قز
بردی[11] اندین توغغان‌لارغه[12] جغتای قل‌لار تیدیلار[13] تورتونچی
قاشغه جوره اول نقی آمو سوی‌نینك یقاسیندا آچی تینکزنینك
یقینیندا بورت توتوب اولتوردی‌لار انینك اوغلانلارینه[14]
قرا ابولی‌لار تیدیلار
[A. 406] اولغ اقالاریندای دولتلی بولوب مونینك قاتیغه هیچ کشی[15]
کلیب قوشولمادی انینك اوچون[16] اولتورغان یری یمان ایردی[17] ایکین
ایکار یری یوق ایردی مال اوتلار اوتی هم آز ایردی
تیوه‌چی ابلی ساین[18] خان اولادی‌دین اول کشی کیم مسلمان بولدی[19]

---

[1] TT_1T_2A —
[2] ΛT_3A اوتکارینکلار
[3] Все списки اوتکاریب
[4] T_1T_3 + نه یردین
[5] T_2 * قایدین و کم‌سن سن
[5] T قیدان A نه یردین
[6] Λ دورون
[7] T_3A ایردیم
[8] Λ * بیچاقلاب
[9] A * بیلماس‌دین
[10] ΛT_1 یوردی
[11] Λ * اوغلی‌نینك قیزینی آنکا
[12] TT_1 توغان‌لارغه
[13] Λ + آت بردیلار
[14] A اوغلانلارنی
[15] A کم
[16] Λ — A + کم
[17] T —
[18] T_1 سوین A صاینخان
[19] Λ ایردی
[12] بردی‌لار

سقرینینك معنی‌سی بر تورور[1] اوغوز ایلنه بیك‌لیق قلغان
قزلارنینك ذکری *ترکمان‌نینك تاریخ بلاتورغان بخشی‌لاری[2] و
بخشی‌لاری[3] ایتب تورورلار[4] یتی قز بارجا اوغوز ایلینی
اغزینه باقیندوروب[5] کوب ییل‌لار[6] بیك‌لیك قیلدیلار انلارنینك
بریسی آلتون کوزکی[7] *سوندون بای‌نینك[8] قزی
[A.42a] و سالور قزان آلب‌نینك هلیی[9] بویی اوزون بولار[10] ایردی
ایکنجی قارمش بای‌نینك قزی و مامش بیك‌نینك هلیی[9]
بارجین سالور[11] ایردی انینك قبری سر سوی‌نینك یقاسیندا
تورور و خلق‌غه[12] مشهور تورور اوزبیك انغا بارجین‌نینك[13] کوك
کلتانه دیر[14] کاشین‌کارلی بخشی کنبز تورور اوجونجی قایی
بای‌نینك قزی و جاولدر بلا آلب‌نینك هلیی[9] شاباتی[15] ایردی
تورتونجی قوندی بای‌نینك قزی بیاکان الب‌نینك هلیی[9]
کونین کورکلی[16] ایردی بیشنجی یوماق[17] بای‌نینك قزی قارقین
قوناق آلب‌نینك هلیی[9] *تقی بر کونین کورکلی ایردی[18] آلتنجی آلب
ارسلان‌نینك قزی کستان قرا آلب‌نینك هلیی[9] کرجه بولادی
ایردی یتینجی[19] قنق[20] بای‌نینك قزی دودال بای‌نینك اوغلی

---

1 Λ + تمت الكتاب و الله اعلم بالصواب   *1 A —   2 $T_1 T_2$ + و ایلکا آغالیق قیلاتورغان
A + و ایل‌که ارقالیق قیلاتورغان ؛   *3 Λ تاءریغ حوان $T_1 T_2$ + آنداغ   A + اندلق
*4 A + کم   5 Λ باقدورب T_1 قتوروب T_2 باقدوریب T_3 قراتیب   6 Λ + اولتورب
7 Λ کورسلی $T_1 T_2$ A کوزلی   *8 A سوندوز بای‌نیک   9 (и всюду) Λ هیلی T_1 خاتونی
10 T_3 هیلالی   یوزلاری آیدیك   11 $T T_3$ سلور   Λ صلی   A سلوه   12 Λ $T_1 T_3$ A خلق‌ایجندا
13 T_3 بارجین‌سلونینك   Λ —   14 Λ دیولار   15 $T_1 T_2$ شاه‌باتی T_3 A بیشاباتلی   16 Λ کورکای
17 T_1 یومیق T_2 A یوه‌ن   *18 A —   19 T_2 یدلانجی   20 $T^1 T_3$ قوناق

انلاردین خلیل اتلی بر توغشلی یکیت پیدا بولدی اول وقتدا قرا ایولی‌لار یارلی بولوب ایردی‌لار اول سبب‌دین خلیل باشلیق بارجاسی آرساری خلقی‌نینک *اون بکی. و یخشی‌لاری‌نینک[1] الدیغه کلیب ایتدیلار کم اوزونکیز خدمتکارلارینکز ایردوك کوب آج و آروق بولوب توروریمیز سزلاردین اوتونیمز اول تورور کم اولغ ابوالخان و کجك ابوالخان تاغی‌نینك قوشلاربن و ایکین ایکاتورغان جشمه‌لارین بزکا برسانکیز سز هر نمرسا تیسانکیز هر یل‌دا انی بز سیزکا برالنك تیدیلار آرساری یخشی‌لاری یغلیب اولتوروب ایتدیلار کم اولغ آتامیز آرساری بای ساتقون الغان اولغ ابوالخان‌دا آلتی آقر جشمه اون ایوا لاجین و اون سکیز ایوا *یت الغو[2] و کجك [Λ. 416] ابوالخان‌دا تورت ایوا لاجین و آلتی ایوا *ایت الغو[2] بار تورور جشمه‌لاردین هم نیجاقلی آشلیق[3] حاصل بولسا انینك بارینی بزکا برینك و تقی آران تیکماك اوجون ایکی مینك قامیش برینك اون اولغ لاجین و تورت جره لاچین و اون سکیز اولغ *ایت الغو[4] و آلتی ساربجه *هر یالدا کلتوروب برینك تیدیلار قرا ایولی خلیل قبول قیلدی و تقی ایتدیکم بزنینك قوشلاری‌نی[5] الغالی اورغانی‌میز یوق و آزوقی‌میز یوق تیدیلار *اون بیکی و یخشی‌لار ایلدین[6] یغیب ایب[7] ایشتوروب یوز قلاج آرغمجی[8] و آلتی اوغلاقلی ایجکی و ایکی تولم جوکالیك و بر اشك بردیلار انلار کوب ییل‌لارغاجا بو ایتلغان نمرسالارنی برورلار ایردی[9]. بو وقتدا انلارنی تاغ سقری دیتورورلار انینك اوجون قاشغه جوره‌نینك اوغلانلاری تورور *قاشغه برلان

*1 Λ اولغلاری‌نینک و آق سقالی *2 Λ ایت‌الکو 3 T_1 دانه *4 Λ ایت‌الکو *5 Λ — *6 Λ اولغ اکسقال‌لار ایلیدبن 7 Λ — 8 Λ T_2 ارغان 9 A с того места начинается прерванное повествование.

آتا	1171 *
آدم	55. 58. 66. 68. 69. 71. 73. 92. 122.
آرساری بای	1247. 1320. 1324. 1331. 1335. 1338. 1341. 1370. 1424.
آل	732.
آلان	660.
آلب ارسلان	1146. 1452.
آلب توغاج	862. 863. 865.
آلتون کوزکی	1442.
آی خان	429. 511. 517. 548.
آینه خان	795. 796. 798. 799. 800. 803.
ابوالغازی خان	14.
اخنوخ (ادریس)	95. 96. 99. 100.
ادریس	97. 99. 100.
ارسلان	1074.
ارسلان خان	962. 963. 964. 966. 979. 1006. 1008. 1116. 1121. 1126. 1128. 1135.
ارقیل خواجه	473. 477. 486. 491. 542. 1281.
ارلان	660.
اسق اسماعیل	1288.
اصل زاده	1117.
افراسیاب	1153. 1155. 1156.
اکرنجه	903.
النجه خان	155. 159. 173.
املاق	138.
املجه خان	146. 147.
اندر	1170.
انکشی	1253. 1256. 1257.
انکشی	666. 709. 1170.
انکشی (کدخدا)	709.
انکشی خواجه	727.
انوش	80. 81. 83.

* Ссылки даются на номера строк.

قیماغ‌نینك ملبی قوغادلی[1] ایردی ⊗تاریخ مینك تقی
یتمیش بردا خوارزم مملکتندا تحریر تابدی 1455
تمت کتاب بتلدی
قال النبی علیه السلام القلم عز الدنیا و شرف الآخره[2]

تمت الکتاب الخلایق کتاب آخری الفقیر ٨ [2]⊗ قوشاولی T_1 [1]
الحقیر ملّا قربان کلدی اوراز محمد ملّه اصلی قایی خان نسب چاریق . . . درتاریخ
تاریخ مینك‌ده اوچیوز اون تورت‌ده T_1 سنه ۱۲۳۷ ماه رجب روز یکشنبه تمام شد
خوارزم مملکتینده اویغور زیلی قریه‌سینده ترتیب و هم تحریر تابدی شهر ذوالحجه
تاویق ییلینده بتلدی تمت الکتاب بعون الملك الوهاب و الله اعلم بالصواب اوشبو
شجرهٔ تراکمه‌نی آصلی نسخه‌سیدن هیچ‌ده تعغیر و تبدیل‌سز زیاد نقصان‌سز ایتوب
کوب وقت احتیاطلار برلان اوتکاریشمه ایلان توغری کوجوردوم: ۱۹۲۵اینجی ییل
اوکتابرنینك ۲۵نجی‌سیده: ۱۳۴۴انجی ییل ماه ربیع‌الاول‌نینك اخریده: کاتب خوارزم‌ده
خیوه‌ده ایمان قلعه‌لی اوزبك طائفه‌سیدین محمد شریف خواجه محمد جان اوغلی
اوشبو کتاب خوارزم‌ده ملابك جان رحمن اوغلی‌نینك بویروقی برلان یازیلیب اتمام‌غه
تمت الکتاب بعون الملك الوهاب T_2 ییتدی مذکور رحمن اوغلی‌نینك کتابی تورور
بر بر بیان قیلیب آخر اوستونده اورناشیب . . . T_3 . . . غلم بالصواب سنه ۱۲۱۴
واصل بولدی‌لار قالور ایمدی بو تاریخ تمام بولدی آنجه بیلکانمیزنی ایتدوق بیلماکانغه
علاج یوق تورور هر کمرسه کورسه و اشیتسه اندین دعا امید قیلورمیز بار تورور
دعای‌میزده یاد قیلغایلار آمین و رب العالمین تمت الکتاب بعون الملك الوهاب تمام
یافت این نسخهٔ شریفه که مسمی شجرهٔ تراکمه در ولایت بخارادا تاریخ شهر رجب
المرجب سنه ۱۳۴۱ مطابق سنه ۱۹۲۳ عیسی‌وی‌ّ علی ید فقیر الحقیر میرزا امان ابن
ایسن خذاری بادوره اوقاف اللهم اغفرلی کاتبه‌دا لوالدینه و الاوستادیه و لمن نظر فیه
تمت تمت A تم تم تم

بوسجار	138.
بکاول	1250.
بکدز	736.
بنام غازی	1167.
بوران خان	1017. 1018.
بوریجی غازی	1167.
بوغرا خان	876. 877. 878. 879. 888. 895. 923. 941. 951. 958. 959. 1007.
بوقا	1239. 1252.
بهرام شاه	1245.
بیاکان آلب	1449.
بیردی بیك خان	1407. 1409.
بیغو بیك	660.
بیك تکین	891.
تاتار (خان)	158. 160. 255. 337.
تارخ	131.
تاغ خان	433. 513. 521. 560. 1171.
تباق (بتاق)	665.
توتك	137. 138. 139.
توقات	1073.
تولی خان	304.
تومان (خان)	318. 739. 753. 757. 763. 767. 768. 770. 771. 774. 779. 780. 781. 784. 789. 792. 794. 796. 805. 806. 812. 814. 817. 820. 825. 827. 829. 832. 837. 840.
تویمادوق	707. 1256.
تیمور	1171.
تیمور توغلی خان	1287. 1289.
تینکز خان	433. 513. 523. 563.
جارشانقی	1249.
جانی‌بیك خان	1299. 1309. 1315. 1317. 1396. 1398. 1402. 1404. 1405. 1406.
جاولدر بلا آلب	1448.
جبرائیل	76. 109.
جچاقلی	709. 710. 1254. 1256. 1258. 1260.
جبه نویان	304.
جرکس	318.
جغتای خان	308. 312.
جکل	138.
جنکیز خان	14. 297. 300. 302. 303. 311.
جوجی خان	308. 313. 315. 318. 322.
جین	130.

اوا 524. 565. 617.
اواشبان خواجه 727.
اوتکان 666.
اوتکوزلی اورس 1169.
اور خان 162. 209. 215.
اورجه خان 869.
اورس 292.
اورکیر 523. 562. 613.
اورلوك 328.
اوزبك خان 1298. 1395.
اوزلی تیمور 1243. 1244.
اوسار 1239. 1271.
اوغوز خان 165. 183. 184. 187. 191. 195. 197. 198. 207. 215. 216. 217. 219. 226. 228. 229. 230. 233. 236. 241. 243. 244. 246. 247. 248. 253. 258. 260. 266. 277. 281. 296. 331. 335. 336. 339. 341. 356. 357. 359. 416. 424. 442. 452. 471. 472. 474. 487. 493. 497. 506. 508. 510. 515. 524. 531. 571. 576. 585. 587. 643. 646. 653. 655. 669. 676. 681. 1165. 1172. 1173. 1175. 1178. 1183. 1188. 1189. 1192. 1281.
اوکدی خان 309. 312.
اولاش 654. 655. 657. 658.
اولاق 292.
ایاز 1303. 1306. 1310. 1313. 1316. 1319.
ایت براق خان 275. 276. 332. 333.
ایدکی بی 326.
ایرقیل خواجه см. ارقیل خواجه
ایرك 1266. 1267.
ایسلی خان 1010. 1012. 1013.
ایكبیك (جوره) 1346. 1370. 1387.
ایل تکین 890. 1007. 1010.
اینال غازی 1168.
اینال یاوی خان 726. 728. 729. 731. 733.
اینال (یاوی) خان 671. 673. 676. 683.
اینلغازی 1247. 1248.

بابر 893.
بارجین سالور 1445. 1446.
باشی بیك 660.
بتاق (تباق) 665.
برد 94.
بردی 1239. 1240.

سوندون بای 1442.

شاباتی 1448.
شبان خان 1012. 1017.
شوران 1246.
شیث 74. 77. 79. 80.
شیخ شرف خواجه 1323. 1329.
شیوان 392.

طغرل (اونبیکی) 1074. 1075. 1078. 1079. 1084. 1087. 1112.
1114. 1115.
طغرل بیک 1145.
طغورمش 1066. 1068. 1071. 1111. 1114.
طوی توتماز 1295.

عباس 678. 680.
عثمان خان 1007. 1009. 1011.
عرب محمد خان 14.
عزرائیل 64. 99.
علی (جوره) 1346. 1363. 1367.
علی خان 1021. 1024. 1029. 1040. 1041. 1047. 1049.
1054. 1055, 1061. 1064. 1076. 1089.
علیجاق بیک 1094.
عوض 411.
عیسی 1245.

قاشغه (جوره) 1347. 1389. 1412. 1437.
قایی بای 1447.
قایی خان 515. 544. 589. 645. 649. 1059. 1193.
قارقین قوناق آلپ 1451.
قارمش بای 1444.
قانلی یاولی 805. 806. 807. 812. 815. 816. 817. 835.
838. 842. 848.
قباجیق 1236. 1278.
قبل خواجه 661.
قتلی قیالی 326.
قرا آلپ ارسلان 849. 851. 853. 855. 856. 858. 864.
قراج 1166.
قرا خان (مور یاوی сын) 868. 872. 877. 878.
قرا خان 161. 162. 163. 165. 175. 179. 180. 197. 202.
204. 217. 225. 227. 229. 233. 234. 235.
243. 245. 246. 250. 252.
قرا خواجه 727.
قرا غازی 1235.
قرا غازی بیک 1166.

چکش 660.

حیدر غازی 1169.
خام 119.
خزر 130.
خضر (جوره) بای 1345. 1351. 1354. 1360. 1362. 1363.
خلیل 1416. 1417. 1431.
خورشید 1277.

دودال بای 1453.
دونکه 736.
دویلی قایی (خان) 733. 734. 736. 738. 740. 755. 767. 771.
819.
دیب باقوی خان 149. 649. 651. 652. 659.
دینکلی 1240.
دینکلی بیك 1100. 1104. 1162.

روس 130.

زینلغازی 1247. 1250.

سالور اوکورجیق آلب 1161. 1163. 1165. 1166. 1174. 1175. 1177.
1179. 1183. 1209. 1210 1211, 1222. 1223.
1225. 1235. 1237. 1274. 1275. 1279.
سالور قزان آلب 708. 1187. 1190. 1192. 1193. 1194. 1195.
1196. 1198. 1200. 1201, 1202. 1203.
1204. 1206. 1207. 1208. 1443.
سام 120.
سانقلی سین 1300. 1312. 1315.
سایر 530.
ساین خان 322. 324. 1394.
سبك تکین 702.
سرك 1267.
سونك 1123. 1130. 1131. 1134. 1136. 1137. 1156.
سقلاب 130.
سنجوق بای 1139.
سلطان سنجر غازی 1102. 1146.
سلطان محمد خوارزم شاه 301. 307.
سلطان محمود غزنوی 702. 1143.
سلطان ملك شاه 1103. 1146.
سلیمان غازی 1168.
سوار 967. 971. 972. 973. 980. 987. 990. 991. 995.
1001.
سوارجیق 1235. 1276.
سوبدای بهادر 305.
سوقمان 1249.

كوكم باقوى 1123. 1124. 1129. 1132. 1133. 1135. 1136. 1156.
كول ايركى (خان) 738. 740. 746. 764. 766. 769. 772. 774. 775. 777. 778. 785. 790. 792. 795. 797. 800. 804. 806. 811. 816. 821, 825. 828. 834. 838. 842.
كون خان 429. 465. 471. 476. 484. 491. 503. 511. 515. 534. 538. 540. 544. 572. 635. 642. 643. 645. 646. 1281.
كونه 527.
كونين كوركاى 1450. 1451.
كيخسرو 1153.
كيومرث 141. 418. 676. 680.
لالا 530. 547.
لاينا 1249.
لينمك 103.
ماجار 293.
ماما بيكه 1335. 1339. 1340. 1343. 1347.
مامش بيك 1444.
متوشلخ 101. 103.
محمد بختيار 375. 377. 379. 380. 389.
مران (ميران) كاهن 1060. 1063. 1070.
مردان 392. 393. 411.
مرده‌شوى 530. 552.
مصطفى غازى 1248. 1251.
مغول (خان) 158. 160. 162. 336.
منك 130.
مور ياوى خان 847. 849. 850. 852. 854. 857. 858. 867. 868. 869. 871. 873. 874.
موسى 1245.
مهلائيل 86. 87. 88. 92. 93.
نوح 105. 113. 117. 119.
هوشنك 418.
يافث 121. 125. 126. 131. 133. 173.
يايجى 1240. 1272. 1274.
يولدوز خان 429. 512. 518. 552.
يوماق باى 1450

قرامان بیك 1091.
قرا 1250.
قرقوت (قیرقوت) بیك 1059. 1060. 1074. 1075. 1083.
قزان آلب 1170. 1190.
قزان سالور (قزان آلب) 1254. 1259.
قزان بیك 1091.
قطب الدین 376. 379.
قل حاجی 1241. 1246.
قل ساری 666.
قلال غازی 1168.
قلتاق 1242.
قلیج ارسلان (شاه‌ملك) 1025. 1029. 1031. 1034. 1035. 1037. 1040.
1041. 1042. 1045. 1053. 1056. 1057. 1061.
1076. 1082. 1086. 1088. 1112. 1162.
قما بیك 1333. 1337. 1343. 1348.
قنق بای 1453.
قوتلی تیمور 1243. 1245.
قوجیق 1246.
قورقوت آتا 677. 680. 682. 727. 729. 730. 734. 735.
741. 752. 753. 754. 763. 764. 775. 777.
778. 782. 783. 792. 812. 826. 837. 1193.
1194. 1207.
قوزی تکین 890. 892. 896. 901. 903. 905. 908. 910.
912. 913. 917. 920. 923. 938. 939. 940.
942. 943. 947. 951. 954. 959. 963.
قوزی یاوی خان 662. 664. 670. 673. 676. 681. 682.
قوزیجی بیك 1026. 1030. 1031. 1036. 1040. 1043. 1045
1048. 1061. 1076. 1079. 1081.
قوسار (قسار) 1239. 1275.
قولتاق قراجه میرکان 1342. 1343.
قوندی بای 1449.
قیر خان 161. 205.
قیلق بیك 1091.
قینان 84.

کرانجه خواجه 1067.
کرجه 1452.
کرونجك 665.
کستان قرا آلب 1452.
کماری 130.
کنه 527.
کورکالی یخشی 903.
کوك خان 153. 432. 512. 520. 556.
کوك تونلی 1217. 1219. 1221.

تیبن	294. 297. 317.
جودی تاغی	116. 127.
جورجت	256. 269.
جین ماجین	258.
حصار تاغی	1094.
خجند	1140.
خراسان	31. 306. 374. 395. 417. 422. 700. 1096. 1100. 1142. 1143. 1159. 1333. 1334. 1373. 1380.
خطای	257. 269. 272. 274. 715.
خوارزم	16. 19. 22. 882. 1455.
دشت قبجاق	299. 314.
دورق(دوریق)	1236. 1278.
دورون(درون)	32. 1096. 1098. 1284. 1380.
دوکر قوذوقی	1338.
دهلی	376.
روم	396.
ساین خان یورتی	324.
سرای شهری	1318. 1395. 1396.
سمرقند	303. 338. 342. 358. 416. 880.
سوس	89.
سیر (سو) سوی	164. 689. 717. 1022. 1027. 1113. 1140. 1445.
سیرام	337. 339. 440. 687. 716. 851. 854.
شام	360. 423. 424.
شماخی	1213.
طایف	66.
عراق	303. 374. 396. 700. 1101. 1103. 1108. 1162. 1209. 1213.
عراق عجم	422.
عراق عرب	422.
غزنین	353.
غور شهری	375.
غور ولایتی	344. 346.

آتل (اتل) سوی	127. 294. 297. 317. 1215. 1317. 1395.
آجی تینکز	1389.
آذربایجان	304. 422.
آقتام	1369. 1414.
آمو دریاسی	1027.
آمو سوی	417. 1113. 1139. 1272. 1352. 1364. 1368. 1374. 1375. 1389.
ابوالخان (تاغی)	18. 1096. 1142. 1158. 1224. 1298. 1316. 1320. 1334. 1338. 1374. 1398. 1400. 1403. 1405. 1410.
ارمن	423.
استراباد	1397.
اسیغ کول	136. 687. 716.
اصفهان	395. 402. 403. 406. 407. 1103.
المالیق	687. 716.
اله کنك	1216.
اندجان	340.
اور تاغی	163.
اورکنج	301. 309. 310. 314. 1024. 1027. 1028. 1058. 1077. 1141. 1158. 1298. 1322. 1397.
اوغورچه	1415.
اولغ ابوالخان تاغی	1421. 1424.
اولغ تاغ (اور تاغی)	164. 688. 717.
ایران	121. 300. 359. 361. 417. 421. 765. 1333.
بابل	88.
بخارا	303. 338. 343. 416. 880.
بدخشان	358.
بغداد	679.
بلخ	343. 375.
بورسق	165.
بورمه	31.
بهار	378. 380.
تاشکند	303. 337. 339.
تانغوت	269. 270. 273.
تبت	270. 387. 390.
تجن سوی	18. 1058.
ترکستان	339. 340. 850. 1107.
ترمز	313.
تلاش	337. 362. 416. 850.
توران	300. 336.
تون قوی	1358.

آرسارى خلقى 1418. 1423.
آرلات (وروغى) 1379.
آريغلى 1267. 1268.
آغار 1093. 1095. 1280.
آق منغتلى 325. 326

ازلار 1278.
اسكى 1297. 1319.
الام اوركنجلى ايلى 1277.
القه ايولى 516. 546. 591.
اله يونتلى 522. 562. 612.
اوا 524. 565. 617.
اوچ اوق 461. 468. 502.
اوركير 523. 562. 613.
اوزبك (لار) 321. 1353. 1365. 1409. 1446.
اوشار 519. 553. 600. 794. 798. 903. 950.
اوغوز ايلى 620. 668. 686. 728. 741. 752. 782.
789. 826. 1019. 1021. 1026. 1031. 1039.
1044. 1055. 1063. 1089. 1106. 1110.
1112. 1125. 1127. 1133. 1138. 1156.
1157. 1438. 1440.
اوقلى 527. 1095.
اولغ توبه (خلقى) 1374. 1377. 1386.
اولغ توپه (ايلى) 1251.
اويغور 236. 237. 243. 472.
ايت بجنه 707. 1196. 1201. 1262. 1265.
ايجكى سالور 1252. 1268. 1283.
ايشتك 316.
ايكدر 523. 564. 614. 736. 1093.
ايماق 373.
ايمر 522. 561. 610. 665. 694. 1093. 1282. 1286.
ايمقلى 1280.

باشقرد 293.
بايندر 520. 556. 605. 660. 735. 1210. 1211. 1212.
1215.
بجنه 521. 557. 606. 704. 706. 707. 1255.
بزوق 459. 460. 466. 467. 501. 631.
بكدز (بوكدوز) 524. 564. 616. 1025.
بورقاس (برقاس) ايلى 1286. 1294.
بيات 515. 545. 590. 692.
بيكدلى 519. 554. 602.

فارس 1101. 1103.

قاری (قری) کیجت 1359. 1369.
قازغورت تاغی 687. 1195.
قراجیق تاغی 687.
قرا خان 1221.
قرا خطای 270.
قرا قاش 1216.
قرا قول 1273
قرا قوم 165. 689.
قریم 1215.
قزمین (قزوین) 395.
قلماق یورتی 330.

کابل 353.
کچك ابوالخان تاغی 1421. 1426.
کر تاغی 163.
کرجستان 304.
کردش 1352.
کشمیر 354. 355. 357. 379.
کیچیك تاغ (کر تاغی) 164. 688. 717.
کیلان 303.

لکتونی 384. 386. 387. 412.
لکمیر 381. 384.

مازندران 302. 304.
مانقشلاق (مانکقشلاق) 18. 1092. 1108. 1157. 1221. 1283. 1298.
ماوراء النهر 373. 699. 700. 711. 720. 723. 1160.
مرغاب سوی 1029. 1058.
مرو 1028. 1142.
مرو شاهجان 1146.
مصر 360. 423. 441.
مغولستان 359.
مکه (معظمه) 66. 1191.
منغت یرتی 326. 328.
موصل 115.

نور 1140.

هندوستان 120. 271. 336. 376. 378.

یاریر یورتی 1097.
یانکی (ینکی) کنت (کیند) 689. 718. 850. 980. 1029. 1077.
یایق سوی 127. 297. 1216.

سلجوقلار 1145. 1150.
سلطانلی 527. 1096.
سوچلی 528.
سوراجیق 529. 965. 966.
سورق 528. 545.

عجم 140. 1203.
علی ایلی 1366.

قارغالی ایلك 1397.
قارقین 520. 555. 604. 1093. 1214.
قارلیق 352. 353. 534. 565.
قازغورت 529. 557.
قال‌آج(لار) 372. 375. 386. 391. 410. 413. 414. 415.
534. 561.
قانقلی (قانغلی) 265. 266. 533. 559. 715. 1217.
قایی (اوروغی ،خلقی ،ایلی) 691. 692. 702. 727. 728. 1059. 1067. 1193.
قبجاق (جبجاق) 287. 289. 291. 293. 295. 297. 314. 315.
316. 317. 319. 321. 534. 566.
قرا ایولی(لار) 516. 547. 593. 1390. 1412. 1415. 1417.
قراجیق 529. 555.
قراتاشلی 1099.
قراشیت 1125. 1134.
قزیق 519. 553. 601.
قل‌لار (اوروغی) 1371. 1372.
قلماق (قالماق) 327. 330. 583.
قلمی 1241.
قنق 524. 566. 619. 1102. 1138. 1152. 1153.
قورجق 529.
قومی 528. 550.
قیرغز 530.
قیماج 1454.

کرایلی 527.
کنه 527.
کوتلار (اوروغی) 1362.
کوکلی 527. 1095.
کونش 1251.
کونه 527.

تات • 701.
تاتار (خلقی، ایلی) 256. 259. 267. 337.
تاجك 258. 270. 720. 724.
تاغ سقری 1436.
تراکمه سالور 1271.
ترك (لار) 130. 131. 132. 133. 136. 137. 138. 140. 720. 724. 725. 1203. 1266.
ترك خلقی 172. 1326.
ترك‌مانند 724. 725.
ترکمان(لار) 18. 23. 30. 56. 57. 569. 584. 586. 669. 703. 712. 713. 715. 716. 720. 722. 726. 1150. 1152. 1153. 1164. 1203. 1296. 1297. 1300. 1304. 1317. 1332. 1365. 1397. 1403. 1410. 1439.
تکان 530. 563.
تکه 1294. 1295.
تورا 1249.
توریاتلی 527.
تورمجی 528. 554.
تیمورلی 1373.
تیوه‌جی ایلی 1394.
تیوه‌جی‌لار 1406. 1408. 1411. 1413. 1415.

جابی خلقی 1272.
جامجی 528.
جاولدر 521. 558. 607. 1093.
جبجاق 289. 291.
جبنی 521. 559. 608.
جغتای ایلی 374.
جغتای قل‌لار 1372. 1388.
جونی 1246.

خراسانلی 528.
خضر ایلی 1319. 1361.
خلج 373.

دودرغه 518. 550. 597.
دوکر 518. 551. 599. 660. 1093.

ساریق 1294. 1295.
سالور 522. 560. 609. 654. 665. 666. 693. 704. 706. 707. 708. 727. 1093. 1104. 1106. 1108. 1110. 1162. 1171. 1214. 1253. 1284. 1287. 1295. 1355.
سرخی 529. 546.
سقر 1278.

لالا	530. 547.
مغول(لار)	177. 253. 267. 320. 336. 1023. 1353.
مغول‌جیق‌لار	1367.
منغت	325. 326. 328.
نایمان	715.
هندی	258. 271.
یازیر	517. 548. 594. 659. 694. 695. 1097. 1098.
یاسر	517. 549. 596.
یغما	355. 357.
یموت	1242.
یورتجی	528.

İNCİ'Yİ İSTEYİNİZ
Tercüman
4 BÖLGEYE AYRILAN TÜRKİYEDE
ASGARİ ÜCRETLER TESPİT EDİLDİ
İŞÇİ YEVMİYESİ EN AZ 22-25 LİRA
Doğan, demir işçilerine moral verdi
Sizler çalışırken de ibadet ediyorsunuz
Başbakan
"Hedef milliyetçi
Tercüman
1001
TEMEL ESER
İLK KİTAP 1 KASIM'DA ÇIKIYOR
TÜRKAN ŞORAY DA TEMEL ATTI

FİYATI : 10 TL.